

I.

AZ ORSZ. M. KIR.

KÉPZŐMŰVÉSZETI FŐISKOLA

ÉS A VELE ÜGYKEZELÉS TEKINTETÉBEN
EGYBEKAPCSOLT FESTÉSZETI ÉS SZOBRÁSZATI
MESTERISKOLÁK ÉS A NŐI FESTŐISKOLA

ÉVKÖNYVE

AZ

1911—1912

TANÉVRŐL.

SZERKESZTETTE:

VÁRDAI SZILÁRD

IGAZGATÓ-TANÁR.

BUDAPESTEN,

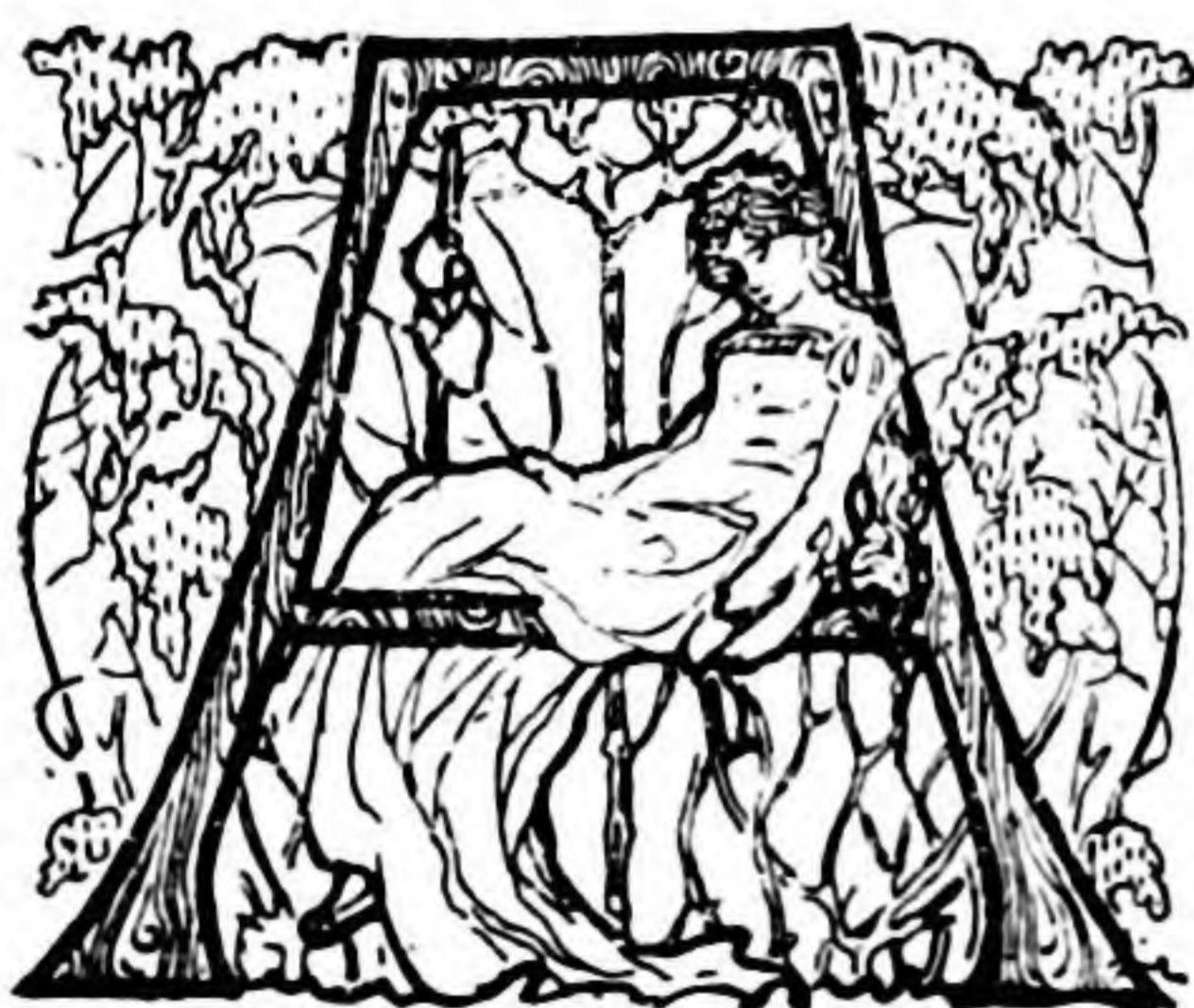
IFJ. KELLNER ERNŐ KÖNYVNYOMDÁJA

1912.

I.

AZ ÉV TÖRTÉNETÉBŐL.

Z 1911/12. tanév — intézetünk fennállásának 41. éve — 1911. évi szeptember hó 12-én kezdődött. Új növendékek nagy számmal jelentkeztek, akik közül a helyszükéhez viszonyítva s az oktatás sikerének érdekében — sajnos — csak keveset lehetett felvenni. Mindinkább előtérbe lép egy új főiskola építésének szüksége; mert csak ez az egy e nemű intézetünk lévén, az arravalókat nem lehet elutasítanunk helyszüke miatt.

A művésznövendékek a főiskola Andrassy-úti épületéből való kitelepítése csak pillanatnyi segítség volt, teljesen csak új tanépületek emelése segíthetne a bajon. Ezeknek létesítésére, tervek készítésére stb. utasítást is kapott az igazgatóság, azonban az állam kedvezőtlen pénzügyi viszonyai, úgy látszik, nem engedik meg jelenleg ennek a szükségletnek kielégítését.

Pedig a szükséglet erősen kopogtat. Helyszüke miatt a tanári testület elegendő rajztanár-, illetőleg rajztanító- és rajztanítónő-jelöltet nem vehet fel, noha a felvételi vizsgálatra jelentkezők nagy része megfelel a kívánalmaknak s így előreláthatólag nagyobb része a jelentkezőknek újból jogos felháborodással fog az igazgatóságnak szemrehányást tenni, hogy elvágja útját annak, miként hajlama és tehetsége szerint választott hivatását folytatva, hasznos polgára lehessen hazájának.

A tanítás a lefolyt tanévben a helyszűke mellett is, zavartalanul folyt. Növendékeink az előírt tananyagnak általában szorgalmas végzése mellett külön feladatokkal is foglalkoztak.

A mult évi nagy szünet alatt a Szolnoki Művész Egyesület telepén tartott gyakorlati irányú figurális és tájképfestészeti tanfolyamon festett képekről, valamint a többi növendék ugynevezett szüneti munkáiból a húsvéti szünet alatt ez évben is volt kiállítás, melyet nagy közönség látogatott.

Ugyancsak a húsvéti szünet alatt főiskolánk IV. éves rajztanár-, tanító- és rajztanítónőjelölt növendékei közül 35-en PASTEINER GYULA dr. egyetemi nyilvános rendes tanár, a művészetek története előadójának vezetése mellett, közel három heti tanulmányutat tettek Olaszországban. E tanulmányi utat a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr által engedélyezett segély tette lehetővé.

Növendékeink közül BUDAI SÁNDOR III. éves, *általános tanfolyambeli* művésznövendék, pályázat útján elnyerte az ANDRÁSSY DÉNESNÉ grófné-féle 4.200 koronás ösztöndíjat, míg TATZ LÁSZLÓT az Országos Képzőművészeti Társulat tavaszi kiállításán az először kiállítók Harkányi-díjával tüntette ki az illetékes jury. A néhai Ferenczy István magyar szobrászról elnevezett 2.000 koronás ösztöndíjat az Országos Képzőművészeti Tanács CSER KÁROLY *általános tanfolyambeli* továbbképző szobrásznak, 500 K segélyt pedig GARAM SÁNDOR, *általános tanfolyambeli* szobrásznövendéknek ítélte oda.

A vallás- és közoktatásügyi miniszterium által kitűzött állami művészeti ösztöndíjak közül: KRON JENŐ *általános tanfolyambeli* növendék 1.600 koronát, TATZ LÁSZLÓ *általános tanfolyambeli* továbbképző növendék 1.200 K-át és SZÖLLÖSY JÁNOS ugyancsak *általános tanfolyambeli* művésznövendékünk 1.000 koronát nyert.

A főiskola tanári testületének javaslatára a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr az 1911/12. tanévben a rajztanár-, tanító- és rajztanítónőjelölt, — és művésznövendékeinknek a következő ösztöndíjakat, illetőleg segélyeket adományozta:

FÁYL FRIGYESNEK, GAÁL IMRÉNEK és MÁRKUS ERZSÉBETNEK 600—600 koronát; BARTUS ÖDÖNNEK, GÁSPÁR DEZSŐNEK, GULYÁS SÁNDORNAK, KOVÁCS ÁGOSTONNAK, és THOMAE NORBERTNEK 400—400 koronát; ifj. BEDECS ANTALNAK, BÉKÉSI LEÓNAK, DIENES LÁSZLÓNAK, GYENES LAJOSNAK, GYÖRGY ANTALNAK, HAJÓS KÁROLYNAK, HORVÁTH G. VIKTORNAK, LAURENCSIK BÉLÁNAK, SZÉLL ARAN-

KÁNAK, SZÖLGYÉMI ENDRÉNEK, TAHY LÁSZLÓNAK, TOGÁN SZILVIÁNAK és VADON BENJAMINNAK 300—300 koronát; ÁGOSTON ERNŐNEK, BALÓ ÁGOSTONNAK, BÁNÓ JÓZSEFNEK, BUDAI SÁNDORNAK, BOKSAY JÓZSEFNEK, ERBSTEIN ANDORNAK, FATA FERENCNEK, FRIEDLINGER JENŐNEK, GÁCHAL JÓZSEFNEK, GARAM SÁNDORNAK, HOLZMANN FRIDÁNAK, HOLZMANN VALERIÁNAK, HORVÁTH JÓZSEFNEK, JANESITZ HENRIKNEK, JÁNOSKA TIVADARNAK, JUHÁSZ IMRÉNEK, JÓZSEF DEZSŐNEK, KALLÓS ÁRMINNAK, KOVÁCS GYULÁNAK, KUBINYI BERTALANNAK, LOVASS PIROSKÁNAK, MAKÓ BERTALANNAK, MARKOVITS ISTVÁNNAK, OROSZVÁRY GYULÁNAK, PAMMER JÁNOSNAK, PÉCZELI ANTALNAK, PFALCZ GYÖRGYNEK, PÉTER GYULÁNAK, RÉH ELEMÉRNEK, SZIRT OSZKÁRNAK, SZABÓ ALAJOSNAK, SZÖLLÖSI JÁNOSNAK, TELEK ANTALNAK, TENKÁCS JÁNOSNAK, TEVÁN ISTVÁNNAK, THALMEYER IDÁNAK, WAVREK MÁTYÁSNAK és WEBER ALBINNAK 200—200 koronát; GÁBOR LAJOSNAK és KRON JENŐNEK 150—150 koronát.

Görög keleti egyházi 1000 koronás ösztöndíjat ROJTÁN TIVADAR I. éves rajztanárjelölt élvezte; a körmöcbányai 400 koronás ösztöndíjban LONGINO RAFAEL III. éves rajztanárjelölt részesült. Horvát és szerb hatósági ösztöndíjakat élveztek: TURKOVIČ RUDOLF III. éves rajztanárjelölt 800 koronát, DOBROVIČ PÉTER, FILAKOVAČ VLADIMIR és TRIFUNOVITS VOJISZLÁV művésznövendékek pedig 600—600 koronát.

A *mesteriskoláknál*, és pedig: a Festészeti Mesteriskolánál a Nadányiné-féle 500 koronás ösztöndíjat SÁNDOR ANTAL, a Műcsarnok jubiláris tárlatán az Erzsébetvárosi Kaszinó díját PAPP BERTALAN nyerte el. A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr pedig: RAKSSÁNYI DEZSŐNEK, ROTTMANN MOZÁRTNAK, PAPP BERTALANNAK és SÁNDOR ANTALNAK egyenként 750 koronát és MÁNYAI JÓZSEFNEK utazási ösztöndíjul, azzal a kötelezettséggel, hogy valamely műremeket az intézet képtára részére lemásolni tartozik, 2000 koronát adományozni méltóztatott. Ezenkívül ugyancsak MÁNYAI JÓZSEF élvezte a néhai PÁVEL MIHÁLY által TREFORT ÁGOSTON nevére tett alapítvány 1910. évi kamatjövedelméből fedezett 600 koronás ösztöndíjat is.

MÁNYAI JÓZSEF figurális kompozíciókkal és csendéletek festésével foglalkozott, mely utóbbiakkal a bécsi Künstlerhaus kiállításán is elismerést aratott.

PAPP BERTALAN akttanulmányokat és arcképeket festett és színproblémákban mélyedt el.

RAKSSÁNYI DEZSŐ a kir. József Műegyetemi Könyvtár hallgatósági olvasó termében festette falképét, melyben együttesen ábrázolta mindazon nagy természettudósok és művészek alakját, akik a technikai tudományokat alkotásaikkal fejlesztették.

Foglalkozott továbbá megbízás alapján Borsódmegye székháza dísztermének mennyezetképeivel; készített dekoratív képeket a „Steindl-céh“ helyiségének díszítésére és tervezett díszoklevelet sokszorosítás céljára a m. kir. belügyminiszterium megbízásából.

ROTTMANN MOZART festett bibliai tárgyú és genre-képeket, melyek közül többel a Műcsarnok kiállításain is szerepelt.

Ügyszintén SÁNDOR ANTAL is, a ki népies genre s tájkép studiumokkal s arc képek festésével foglalkozott.

A Szobrászati Mesteriskolában a növendékek akttanulmányokkal és kőfaragással foglalkoztak. BÁLINT JÁNOS és RÁPOLTI LAJOS 600—600 koronás állami ösztöndíjban részesült.

A Női Festőiskolában sikerült munkáikért 200—200 korona jutalomdíjban részesültek: HORVÁTH KLÁRA, DAFFINGER ILONA, SZILVITZKY KRISZTINA, RAUSCHER JULIANNA, REITTER HERMINA és KAZACSAY GERŐNÉ.

A Széchenyi-bál rendező-bizottságának elnöksége által kiírt plakátpályázaton első díjat nyert FARKAS RÓZSI. Ezenkívül megvették SZIRT OSZKÁR, GYENES LAJOS PRIHODA ISTVÁN, továbbá DARVASI ISTVÁN és IFJ. BEDECS ANTAL munkáját.

A Magyar Gyorsírók Egyesülete által kiírt oklevélpályázaton az első díjat SZIRT OSZKÁR, a második díjat DARVASI ISTVÁN nyerte.

A Matteine-vállalat plakátpályázatán, az első 100 koronás pályadíj nyertese lett KOVÁCS KÁROLY, a második díjat a bíráló-bizottság LONGINO RAFAELNEK ítélte oda.

Az ifjúsági kiállítás meghívójára kitűzött pályázaton első díjat IRÁNYI ISTVÁN, a második díjat REISCHL KÁROLY, a harmadik díjat pedig BARTUS ÖDÖN nyerte.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr — úgy mint az előző években is történt — a főiskolai *Diákasztal* útján adandó segélyekre, nagyobb összegeket engedélyezni méltóztatott. Ugyan e célra SZINNYEI MERSE PÁL igazgató 3000 koronás alapítványt tett, mely nagylelkű adományért e helyen is, úgy az ifjúság, mint a tanári testület nevében hálás köszönetet mondok.

A *Diákasztalnál* az 1911/12. tanévben kiadatott 10.345 egész ingyenes, 10,617 féldíjas és 11.490 egészdíjas ebédjegy;

vagyis feltálatott összesen 32,452 adag ebéd, 22.716 korona értékben.

Az ifjúság egészségi állapota kielégítő volt, haláleset egy sem fordult elő.

* * *

A tanári karban az a változás történt, hogy a múlt évi július hó 7-én elhalt HEGEDÜS LÁSZLÓ festőművész-tanár helyére s újonnan szervezett állásokra kinevezettek: BOSZNAY ISTVÁN, FERENCZY KÁROLY és TARDOS-KRENNER VIKTOR festőművészek rendes tanárokká; BOTTKA MIKLÓS okleveles rajztanár és BORY JENŐ okleveles építész és szobrászművész segédtanárokká. PILCH DEZSŐ okleveles rajztanár, mint óraadó tanár nyert megbízást és RAKSSÁNYI DEZSŐ, okleveles rajztanár, festőművész pedig a külön aktrajzolás esti tanfolyamot vezette.

A különféle tanintézetek tanmenetét, valamint iskoláikat is, a fővárosi rajztanárok közül a következők mutatták be, illetve ismertették rajztanárjelöltjeink előtt:

ANTOS MIHÁLY, DÖRRE TIVADAR, GYÖRGYI KÁLMÁN, HOLLÓS KÁROLY és SZMETANA ÁGOSTON.

Itt említem meg, hogy a hazai rajzoktatásunk intenzívebbé tétele céljából a vallás- és közoktatásügyi magy. kir. miniszter úr folyó évi május hó 3-án 49.301/1912. szám alatt valamennyi tanterületi főigazgatósághoz, tanfelügyelőséghez, a felsőbb leányiskolák miniszteri biztosához, a vidéki állami tanító- és tanítónőképző intézetek miniszteri biztosához és valamennyi egyházi főhatósághoz a következő általános szövegű rendeletet intézni méltóztatott:

„A rajzoktatás irányítását és ellenőrzését behatóbbá óhajtván tenni, ennek érdekében jövőre az Orsz. M. Kir. Képzőművészeti Főiskola közreműködését is igénybe venni szándékozom, de olyképpen, hogy e rendelkezésem a jelenlegi hivatalos szervezetek hatáskörét érintetlenül hagyja.

A nevezett Főiskola közreműködését oly módon kívánom megállapítani, hogy számára az iskolai tanuló-rajzokba való betekintést lehetővé tevén, módjában legyen az illető rajzoktatóknak a kellő siker biztosítására esetleg szükségesnek mutatkozó tájékoztatást megadni.

*Ennélfogva az ország valamennyi közép-, polgári fiú- és leány-, valamint felsőbb leányiskolák, úgyszintén a polgári és elemi tanító- és tanítónőképző intézetek igazgatóságai útján felhívandók az összes rajztanárok, illetőleg rajztanítók és rajztanítónők, hogy az említett cél érdekében való tanulórajzokból egy szemelvényes gyűjteményt évről-évre tartsanak vissza és pedig **a szabadkézi és mértani rajzokból oly sorozatot, mely a tanítás menetét, a végzett munka mennyiségét a tanulók átlagával elért eredményben mutatja be.***

E rajzsorozatok, valamint a kiegészítésöket szolgáló ellenőrző zárthelyi feladatok, vizsgálati rajzok stb. mindenkor együtt tartandók, hogy az Orsz. M. Kir. Képzőművészeti Főiskolának az iskolák igazgatóságaihoz intézendő megkérésére a Főiskolának azonnal megküldendő legyenek. A rajzsorozatok összeállítására, a beküldés módozataira vonatkozó részletes tájékoztatásáról a Főiskola gondoskodik.

A beérkezendő rajzokat az említett Főiskola tanárai és alkalomszerűleg meghívott szakférfiak vizsgálják meg és munkájuk eredményéről nekem jelentést tesznek.“

* * *

Végül említem meg, hogy SZINYEI MERSE PÁL főiskolai igazgatót Ő cs. és ap. kir. Felsége a *Szent-István rend kiskeresztjével* méltóztatott legkegyelmesebben kitüntetni.

Ez a kitüntetés nemcsak főiskolánkat érinti, hanem az egész magyar művészet dicsősége. A magyar művészet észrevevése oly művészen, aki már régen nagy volt, s habár hosszú ideig hallgattott is és hallgattak róla, művészetének fényével, ki kellett törnie a homályból. Olaszország bámulva fogadja őt a legnagyobb művészek Pantheonjába s mi örvendve csak azt kívánjuk, hogy azt a fényt, dicsőséget, amit a magyar névnek szerzett, sokáig élvezze, ami a nagy tehetségek tulajdona, erőben, frissességben.

Főiskolánk tanári testületének más tagja a *nassau-orániai lovagrend tisztí keresztjét* kapta. Ez a kitüntetés azonban már teljességgel nem a személyt, hanem a főiskolát illeti, mert abból az alkalomból adatott, hogy a hollandiai királyi kormány az eddig tartott rajzoktatásügyi kongresszusokon kitünt magyar rajztanár-

képzés bővebb tanulmányozására kiküldötte MOLKENBOER igazgatót, akinek beható tanulmánya s itt szerzett tapasztalatai alapján a hollandi rajztanárképzés magyar mintára szerveztetett. Ez a kiüntetés tehát kétségtelenül a magyar rajztanárképzésnek szól, amire hazánk, ez intézetért hozott áldozatai meghozván gyümölcsüket, méltán büszke lehet.

* * *

Új növendékek felvételre jelentkezhetnek :

a) a *rajztanári*, illetőleg *rajztanítói* és *rajztanítónői* pályára 1912. évi szeptember hó 7-én d. u. 4—7 óráig.

b) *művésznövendékek* (férfiak és nők) 1912. évi szeptember hó 26-án d. u. 4—7 óráig.

A jelentkezők *esetleges* felvétele a rendelkezésre álló helytől és a felvételi vizsgálat eredménye alapján hozott tanári határozattól függ.

A felvételért külön folyamodni nem kell, csak a beiratkozásoknál személyesen jelentkezni.

A felvételi vizsgálatok lesznek :

a) *rajztanár-*, illetőleg *rajztanító-* és *rajztanítónőjelöltek* részére : 1912. évi szeptember hó 9-én d. e. 8—12 óráig az alakrajzból.

1912. évi szeptember hó 10-én d. e. 8—12 óráig az ékítményes rajzból.

1912. évi szeptember hó 11-én d. e. 9—11 óráig a szemléleti látszattanból.

b) *művésznövendékek* részére :

1912. évi szeptember hó 27-én és 28-án d. e. 8—12 óráig.

Akár rajztanári, rajztanítói, akár művészi pályára lépni kívánó *egyéves önkéntesek* október hó elején tehetnek felvételi vizsgálatot, ha belépési szándékukat szeptember hó 6-áig az igazgatóságnak bejelentik.

Az egyéves önkéntesekkel felvételi vizsgálatra bocsájthatók olyanok is, akik valamely tárgyból pótérettségi vizsgálatra utasítottak, a javító vizsgálatot szeptember hó végéig sikerrel letették s belépési szándékukat szeptember elejéig az igazgatóságnak bejelentették.

A leendő *festőművész*-növendékek egy fejet és egy aktot élő modellről tartoznak lerajzolni. Idő: 4—4 óra.

A leendő *szobrászművész*-növendékek egy fejet élő modellről kötelesek mintázni. Idő 8 óra.

A felvételi és egyéb vizsgálati rajzok *nem adatnak vissza*.

Az 1912—13. tanévi rendes tanítás a Rajztanárképző Főiskolában f. évi szeptember hó 12-én, a Szépművészeti Akadémián október hó 2-án reggel 8 órakor veszi kezdetét.

Budapesten, 1912. évi július hó 6-án.

Várdai Szilárd.

TÁJÉKOZTATÓ.

A *Képzőművészeti Főiskolák* központi igazgatása alá két rokonirányú, de önálló szervezettel bíró intézmény tartozik; ezek egyike a *művészképzés*, másika a *rajztanárképzés* ügyét szolgálja.

E két intézmény együttes címe és pecsétje:

„*Orsz. m. kir. Képzőművészeti Főiskola.*“

Ott, ahol a két intézmény külön, mint önálló szervezet jelenik meg, az alábbi — részletező — két címet is használhatja:

A) „*Szépművészeti Akadémia.*“

B) „*Rajztanárképző Főiskola.*“

Jelen szabályzat-kivonat külön fejezetekben foglalkozik a főiskola két intézményével, végül a mindkét intézményre kötelező rendelkezéseket tartalmazza. A szabályzatnak ennek megfelelőleg az alábbi beosztása van:

A) Szépművészeti Akadémia	12. oldal
B) Rajztanárképző Főiskola	18. „
C) Általános rendszabályok és tudnivalók	31. „

A)

KIVONAT

A SZÉPMŰVÉSZETI AKADÉMIA FELVÉTELI-,
TANULMÁNYI- ÉS RENDSZABÁLYAIBÓL.

(Jóváhagyta: a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úr
1909. évi 15.989 számú rendelettel.)

I. Tanfolyamok.

1. §. A *Szépművészeti Akadémiának* célja és rendeltetése: tehetséges ifjakat és nőket szakmájukban kiképezni; illetőleg a festészetben, grafikában és a szobrászatban megfelelő művészi előképzettséggel bíró ifjúságot az önálló alkotásra szükséges kiművelésben részesíteni. E célból az akadémián jelenleg *festészeti és szobrászati általános-*, valamint *továbbképző* (mesteriskolai) tanfolyamok vannak szervezve.

Ezen rendes tanfolyamokon kívül önként jelentkező növendékek és vendéglátó képzőművészek részére fentartatik egy külön grafikai tanfolyam, a különféle művészeti sokszorosító eljárásoknak gyakorlati elsajátítása céljából.

2. §. A felvételre jelentkezők az egyes tanfolyamok vezető szaktanárai közül szabadon választhatnak; viszont a tanár azokat a növendékeket, akik osztályában utasításait s a tanítás ügyében tett kívánságait nem követik, osztályából elutasíthatja.

II. Jelentkezés, felvételi vizsgálat, előképzettség.

3. §. Új jelentkezők csak korlátozott számban vétetnek fel; a végleges felvétel a *felvételi vizsgálat* (próbarajz, illetve mintázás) eredményétől, ennek alapján az illető szaktanárok határozatától függ.

A felvételi vizsgálatok rendszerint szeptember második felében és január hó elején tartatnak meg.

A felvételért külön folyamodni nem kell, csak a beiratkozásnál személyesen jelentkezni.

4. §. Az *általános* tanfolyambeli növendékek *rendes*, vagy *rendkívüliek* lehetnek.

5. §. Mindenik *általános* tanfolyambeli növendék felvételének, illetőleg a felvételi vizsgálatra való bocsátásának előfeltételei (melyeket születési és iskolai bizonyítványokkal igazolni tartozik) a következők:

a) a betöltött 16-ik korév;

b) megfelelő általános tanulmányi előképzettség és némi gyakorlottság a művészeti rajzolásban, illetve mintázásban. Utóbbinak kellő foka külön felvételi vizsgálat útján igazolandó.

6. §. A felvétel feltételei a tanulmányi előképzettséget illetőleg a következők:

a) A *rendes általános* tanfolyambeli növendékek (férfiak és nők) felvételére megkivántatik, hogy előzetesen valamely *közép- vagy polgári iskolának*, illetőleg *felsőbb leányiskolának hat* osztályát végezték legyen;

b) *kivételesen rendkívüli művésznövendékekül* az oly jelentkezők is felvehetők, kik a fenti tanulmányi előképzettséget igazolni nem képesek, vagy a *rendes* növendékek számára előírt tanulmányi rendtől eltérőleg kívánják látogatni az *Akadémiát*. A választott tantárgyakból való megfelelő gyakorlottságot azonban — külön *felvételi vizsgálat* útján — ezek is igazolni tartoznak.

7. §. A leendő festőművésznövendékek egy fejet és aktot élő modelltől tartoznak lerajzolni, idő: 4—4 óra.

A szobrász-művésznövendékek egy fejet élő modelltől kötelesek mintázni, idő: 8 óra.

Oly jelentkezőkkel szemben, kik ezen próbamunkálatok alkalmával a művészi tehetség jelét nem igazolták, a *felvétel feltétlenül megtagadható*.

8. §. Olyanok, kik az Akadémia *általános* tanfolyamait befejezték, vagy az azoknak megfelelő tanulmányokat másutt végezték, *nagyon korlátolt* számban az Akadémia *továbbképző* (mesteriskolai) növendékeiül vehetők fel, amennyiben 18-ik korévüket már betöltötték, de a 30-ikat még túl nem lépték.

9. §. További feltételek: a megfelelő általános műveltség és szakszerű előképzettségnek kellő foka.

10. §. A felvételi vizsgálatokról bizonyítványok nem adatnak ki; a felvételi rajzok pedig vissza nem adatnak.

11. §. *Továbbképző* növendékeknek a felvétel időpontja rendszerint a tanév kezdete, méltánylandó körülmények alapján a felvétel esetleg a tanév közben is megengedhető.

12. §. Egyik szakosztályból a másikba való átléphetés ügyében, az illető növendéknek az igazgatóságnál benyújtandó írásbeli kérelme alapján, az a szaktanár határoz, akinek osztályába való áthelyezés kérelmezett.

Az ily átlépés azonban mindenkor csakis a tanfélév változásával engedélyezhető.

III. Tanulmányi idő, tantárgyak, heti órák.

13. §. A tanév I. és II. félévre van beosztva. Az első félév szeptember hó második felében kezdődik és december hó 22-én végződik. A második félév január hó első felében kezdődik és június hó közepén végződik.

14. §. A művésznövendékek képzése általában nincs az évek bizonyos számához kötve; az *általános* rendes tanfolyam *négy éves*.

A *továbbképző* növendékek az Akadémia egy-egy szaktanfolyamán négy egymásutáni tanévet tölthetnek; de bármikor elbocsáthatók, ha a művészi pályára tehetségtelennek bizonyulnak, vagy kellő munkásságot nem fejtenek ki. Evégből a továbbképző (mesteriskolai) növendékek munkásságukról tanfélévenként, a tanári testületnek beszámolni kötelesek.

15. §. A *rendes általános* tanfolyambeli növendékek azon évfolyamnak, melyre fölvétettek, összes tárgyait rendszeren hallgatni, illetőleg gyakorolni kötelesek.

A *rendes művésznövendékek*re kötelező tantárgyak és azok óraszámai:

a) A *rendes festőművésznövendékek* tanfolyamának tárgyai és heti óraszámai:

Tantárgyak	Heti óraszám				
	tantárgy- és osztályonként				össze- sen
	I.	II	III.	IV.	
Alakrajz és festés	28	30	30	30	118
Mintázás	6	6	6	—	18
Szemléleti látszattan	2	—	—	—	2
Művészeti boncztan	1	—	—	—	1
Perspektivai szerkesztés	2	—	—	—	2
Építészeti rajz és alaktan	—	2	—	—	2
Művészetek története	—	—	2	2	4
A növendékek heti elfoglaltsága . .	39	38	38	32	147

b) A *rendes szobrászművésznövendékek* tanfolyamának tárgyai és heti óraszámai:

Tantárgyak	Heti óraszám				
	tantárgy- és osztályonként				össze- sen
	I.	II.	III.	IV.	
Mintázás	26	30	30	30	116
Aktrajz	8	10	10	10	38
Szemléleti látszattan	2	—	—	—	2
Művészeti boncztan	1	—	—	—	1
Perspektivai szerkesztés	2	—	—	—	2
Építészeti rajz és alaktan	—	2	—	—	2
Művészetek története	—	—	2	2	4
A növendékek heti elfoglaltsága . .	39	42	42	42	165

A *grafikai* tanfolyam növendékeinek kötelező óraszámja nincs megállapítva, a megfelelő tanhelyiségeket azonban — a vasárnap és ünnepnapok kivételével — minden nap reggel 8 órától d. u. 7 óráig igénybe vehetik.

Az állattanulmányt az összes művésznövendékek külön órákban — élő ló és egyéb eleven állatok után — gyakorolhatják.

A tájképfestészeti tanulmánykirándulásokon szintén az összes növendékek résztvehetnek.

16. §. A *rendkívüli* növendékek, a szaktanárok hozzájárulásával az egyes tárgyakból szabadon választhatnak, de a megállapított programot kötelesek rendesen betartani, mert ellenkező esetben az *Akadémiába* való járástól eltiltatnak.

IV. Osztályozás, bizonyítvány.

19. §. Az *általános* tanfolyambeli növendékek szorgalmuk és haladásuk szempontjából tanfélévenként osztályozás alá esnek, mely célból minden tanfélév végén *vizsgálati rajzokat* készíteni kötelesek és a tanfélév alatt készített *rajzaikat* és *festményeiket* az illető szaktanároknak *beszolgáltatni tartoznak*, *ellenkező esetben e tárgyakból osztályzatot nem nyerhetnek*.

20. §. Akik a *kötelező vizsgálatokat* bármily oknál fogva elmulasztják, vagy egyes tantárgyakból kielégítő osztályzatot nem nyernek — *pót-*, illetve *javítóvizsgálatot* tenni tartoznak.

22. §. A *tanbizonyítványra* 30 filléres, a *látogatási bizonyítványra* pedig 1 koronás okmánybélyeg szükséges. *Katonai ügyben* kiadott látogatási bizonyítvány *bélyegmentes*.

V. Beiratás.

24. §. A felvételre jogosult növendékek beiratás végett a főiskola igazgatóságánál kötelesek jelentkezni.

25. §. A felvehető új növendékek a felvételi vizsgálat eredményének kihirdetése napjától számított három napon belül kötelesek beiratkozni, illetőleg a beiratási, tan- és egyéb díjakat lefizetni, mert ellenkező esetben a számukra fentartott helyre igényt nem tarthatnak.

Aki beiratási és tandíjfizetési kötelezettségének a felvételt követő két hét alatt eleget nem tesz, *kilépettnek* tekintetik.

26. §. Minden növendék *beiratási* díjul 4 koronát, *Értesítő* díj fejében 2 koronát és félévenként a Képzőművészeti Főiskola *Diákasztala* javára 1—1 koronát fizet.

A *rendes* növendékek félévi tandíja 15 korona; a *rendkívüli* növendékek félévi tandíja 45 korona.*

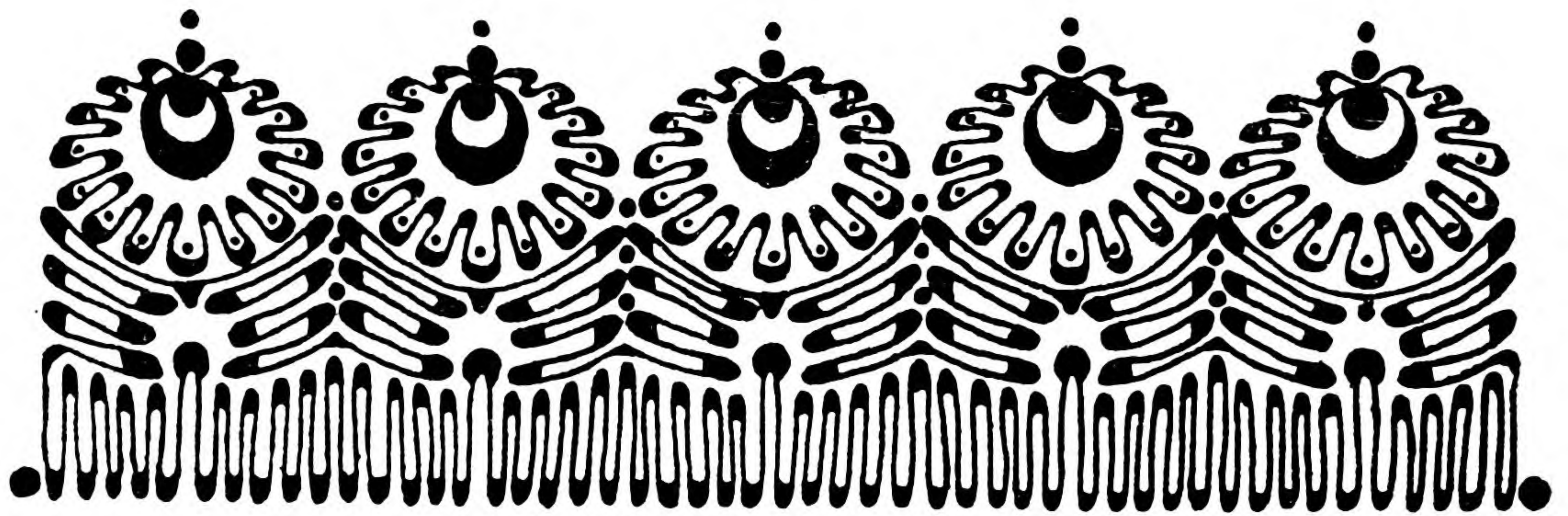
A *tandijmentességre* vonatkozó tudnivalókat lásd a C) 5. §-ban.

27. §. Minden új növendék felvétele ideiglenes. — Az első évben akár az év folyamán, akár az év végén *elbocsátható*, ha a művészi pályára *tehetségtelennek bizonyul* vagy *feltűnő hanyagságot* tanúsít.

28. §. Minden *rendes* növendék részére felvétele alkalmával — 2 koronás bélyeggel ellátott — *arczképes felvételi igazolvány* állíttatik ki, mely négy évi tanfolyamra szóló beiratási rovatokkal el van látva.

A *rendkívüli* látogatók arczképes igazolványt nem kapnak, felvételük tanfélévről-tanfélévre 30 filléres bélyeggel ellátott „*Igazolvány*“-on bizonyíttatik.

* A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úr 1912. évi 43.825. számú rendelete alapján.

B)

KIVONAT

A RAJZTANÁRKÉPZŐ FŐISKOLA FELVÉTELI-, TANULMÁNYI- ÉS RENDSZABÁLYAIBÓL.

(Jóváhagyta: a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úr
1908. évi 66.686. számú rendelettel.)

	Oldal
I. Szaktanfolyamok	19
II. A felvétel előfeltételei	19
III. A felvételi vizsgálatok	20
IV. Beiratás	21
V. Tanulmányi idő	22
VI. Tantárgyak, heti órák	22
VII. Osztályozás, tanbizonyítvány	25
VIII. Félévi és osztályvizsgálatok	26
IX. Javító- és pótvizsgálatok	26
X. Tanképesítő vizsgálatok	27
XI. Gyakorló-iskola	27
XII. Külön tanulmányok:	28
1. Esteli külön aktrajzolás (szabadiskola).	
2. Állatrajzolás.	
3. Tájképfestés, tanulmányutak.	
4. Grafika.	
5. Továbbképző tanfolyamok.	
6. Női kézimunka.	
XIII. Rendkívüli növendékek	30

I. Szaktanfolyamok.

1. §. A *Rajztanárképző Főiskola* feladata: rendszeres tanítás útján a jelen kor igényeinek és az ország szükségletének megfelelő *rajztanárokat*, illetve *rajztanítókat* és *rajztanítónőket* szakszerűen kiképezni.

2. §. Ezen célból a *Rajztanárképző Főiskola* jelenleg négy szaktanfolyamot tart fenn:

a) a *középiskolai rajztanárjelöltek* részére: a *művészeti és mértani rajznak* a hazai *középiskolákban*, a *felső ipariskolákban*, *ipari szakiskolákban* és *női ipariskolákban*, valamint ezekkel egyenrangú és alsóbb tanintézetekben való tanítására jogosító oklevél megszerzése céljából;

a) a *polgári iskolai rajztanítójelöltek* részére: a *művészeti és mértani rajznak* a hazai *polgári iskolákban*, valamint ezekkel egyenrangú *iparoktatási* és alsóbb tanintézetekben való tanítására jogosító oklevél elnyerése végett. Továbbá:

c) a *polgári iskolai rajztanítónőjelöltek* részére: a *művészeti és mértani rajznak*, a hazai *polgári leányiskolákban*, valamint ezekkel egyenrangú *iparoktatási* és alsóbb *leányiskolákban* való tanítására jogosító oklevél megszerzése céljából. Végül:

a) a *tanítóképző-intézeti* leendő *rajztanárok* részére, kik a közép- vagy *polgári iskolai rajztanár-*, illetőleg *rajztanítójelöltek* négy évi szaktanfolyamának sikeres befejezése után még egy ötödik évet kötelesek végezni a *Rajztanárképző Főiskolában*.

Rendes növendék az, aki ezen tanfolyamok valamelyikére ily minőségben felvétetik.

II. A felvétel előfeltételei.

3. §. *Rendes* növendékül való felvételre — a betöltött 16-ik életév után — csak az tarthat igényt, aki az egyes tanfolyamok számára meghatározott és az alábbi pontokba foglalt előtanulmányokat szabályszerűen végezte s az elvégzést *rendes iskolai bizonyítvánnyal* igazolni tudja.

4. §. A megkövetelt *iskolai előtanulmányok* a következők:

a) *középiskolai rajztanárjelöltekre* nézve: *középiskolai érettségi bizonyítvány*.

Az *érettségi bizonyítványok* közül úgy a *gimnáziumi*, valamint a *reáliskolai* egyaránt elfogadható, ellenben a *kereskedelmi érettségi bizonyítvány* a felvételre nem kvalifikál;

b) *polgári iskolai rajztanítójelöltekre* nézve: elemi iskolai tanítói oklevél, esetleg az a) pont alatti előtanulmány;

c) *polgári iskolai rajztanítónőjelöltekre* nézve: elemi iskolai tanítónői oklevél, esetleg az a) pont alatti előtanulmány.

A fentebbi c) pont alatti előtanulmány hiányában ezen tanfolyam *előkészítő osztályába* felvehetők oly nők is, kik a *felsőbb leányiskola hat osztályát* végezték. Más hasonló értékű hat osztály, vagy óvónői oklevél az előkészítő osztályba való felvételre nem szolgálhat alapul;

d) *tanítóképző-intézeti rajztanárjelöltekre* nézve: gimnáziumi, illetőleg reáliskolai *érettségi bizonyítvány*, vagy *tanítói*, illetőleg *tanítónői oklevél*.

III. A felvételi vizsgálatok.

5. §. A rendelkezésre álló helynek megfelelőleg új növendékek mindig csak korlátolt számban vehetők fel a *Rajztanárképző Főiskolába*.

6. §. A megfelelő előtanulmánnyal bírók *felvételi vizsgálatra* bocsáttatnak, melynek eredménye alapján a *Rajztanárképző Főiskola* tantestületének beltagjai határoznak a felvétel iránt.

A felvételi vizsgálat *szeptember hó első napjaiban tartatik meg** és meghatározott rajzfeladatok megoldásából áll. Eme feladatok az összes pályázókra nézve az alábbiak:

1. Emberi fejnek rajza szobormintáról, idő 4 óra.
2. Ékítményes rajz féldomború mintáról, idő 4 óra.
3. Testrajzolás szabadon, nagyméretű geometriai testcsoportról, idő 2 óra.

A felvételnél a korábbi általános *előtanulmányi minősítvény* is figyelembe vétetik.

7. §. Évközben, vagy a II. félév elején felvételi vizsgálatok nincsenek; az új növendékek tehát *csak a szeptemberi felvételi vizsgálat* alapján juthatnak a *Rajztanárképzőbe*.

* Egyéves önkéntesek október hó elején tehetnek felvételi vizsgálatot, ha belépési szándékukat szeptember hó elejéig az igazgatóságnak bejelentik.

Az egyéves önkéntesekkel felvételi vizsgálatra bocsájthatók olyanok is, akik valamely tárgyból pótérettségi vizsgálatra utasítottak s a javító vizsgálatot szeptember hó végeig sikerrel letették.

A felvételi vizsgálatok eredményéről bizonyítvány nem adatik ki; a felvételi vizsgálati rajzok pedig vissza nem adatnak.

IV. Beíratás.

8. §. A felvételre jogosult növendékek beíratás végett az igazgatóságnál tartoznak jelentkezni.

Minden új növendék felvétele ideiglenes. Az első évben akár az év folyamán vagy az év végén *elbocsájtható* az, ki a rajzoktatói pályára *tehetségtelennek bizonyul*, vagy *feltűnő hanyagságot tanusít*.

9. §. A tanév I. és II. félévre oszlik.

Az első félév *szeptember* első felében kezdődik és *december* hó 22-én végződik.

A második félév *január* első felében kezdődik és *junius* hó közepén végződik.

10. §. A *Rajztanárképző Főiskola* azon növendékei, kik az I., II. és III. évfolyamot végezték, a *következő* tanév első felére: *junius* hó közepén kötelesek beiratkozni. A tanév második felére pedig: *január* hó első napjaiban az *összes* növendékek tartoznak beiratkozni.

A félévek tanulmányi ideje alatt beiratkozni nem lehet; az új növendékek a második félévvel nem kezdhetik meg tanulmányaikat.

11. §. Beiratkozásnál az alábbi címeken a következő összegek fizetendők:

1. Beíratási díj (tanévenként)	4 kor.
2. Tandíj (félévenként)*	15 „
3. „Értesítő“-díj (tanévenként)	2 „
4. Diákasztal javára (félévenként)	1 „
5. Felvételi igazolvány bélyege (csak az új növendékeknek)	2 „

Minden *rendes* növendék részére az intézetbe való felvétele alkalmával 2 koronás bélyeggel ellátott arczképes „Felvételi igazolvány“ állíttatik ki, mely az egész négy évi tanfolyamra szóló beíratási rovatokkal el van látva.

A tandíjmentességre vonatkozó tudnivalókat lásd C) 5. §-ában.

* A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úr 1912. évi 43.825. sz. rendelete alapján.

V. Tanulmányi idő.

12. §. A *középiskolai rajztanárjelöltek képzése négy éves tanfolyamon történik.*

A *polgári iskolai rajztanítójelöltek* kiképzése ugyancsak *négy évet* vesz igénybe.

A *polgári iskolai rajztanítónőjelöltek* tanfolyama *négy, illetőleg öt évre* terjed. És pedig:

a) oly jelöltekre nézve, kik *elemi iskolai tanítónői oklevéllel* vagy érettségi bizonyítvánnyal bírnak, a *négy évi* tanfolyam kötelező;

b) oly jelöltek, kik sem elemi tanítónői oklevéllel, sem érettségi bizonyítvánnyal nem bírnak, hanem a *felsőbb leányiskola hatodik* osztályát végezték, a négy rendes évfolyamot megelőzőleg egy évet az előkészítő osztályban kötelesek tölteni; ezek tanfolyama tehát *öt évet* vesz igénybe. Azonkívül kötelesek az összes rajztanítónőjelöltek az Állami Nőipariskolában a női kézimunka tanítónői képesítés megszerzése végett — heti 10 órában — a számukra megállapított külön tanterv szerint az előadásokat hallgatni, illetőleg magukat a kézimunkában gyakorolni.

A *tanítóképző-intézeti rajztanárjelöltek* képzése *öt évre* terjed.

Az ötödik tanulmányi év a tanítóképzők különleges igényeit szolgálja. Nem tekinthető ezzel egyenértékűnek a 12. §. b) pont alapján végzett tanítónőjelölteknek ötödik éve; a 12. §. b) alapon a tanítónőképzői rajztanári vizsgálatra a jelöltek nem bocsáthatók.

13. §. Az összes kurzusok tanfélévekkel bírnak; tanfélévenként csak az előírt anyag végezhető. Első félév második helyett — vagy megfordítva — be nem számítható.

Az előírt tanulmányi idő semmi czímen meg nem rövidíthető. Tekintettel a képzés különleges igényeire, a szak- vagy főiskolákon, a tudomány- vagy a műegyetemen eltöltött évek itt sem részben, sem egészben be nem számíthatók.

14. §. A tanfolyamokat *magánúton* végezni sem egészben, sem részben *nem lehet.*

VI. Tantárgyak, heti órák.

15. §. A *rajztanár-,* illetőleg *rajztanító- és rajztanítónőjelöltek* tantárgyai és heti óraszámai a következők:

Tantárgyak	Heti óraszám				
	tantárgy- és osztályonként				össze- sen
	I.	II.	III.	IV.	
Alakrajz és festés	14	14	14	16	58
Alakrajzi mozd. kompozíció* . . .	—	—	1	1	2
Ékítményes rajz	6	4	—	—	10
Csendélet, rajz és festés	2	2	2	4	10
Iparművészeti rajz- és tervezés .	—	2	7	10	19
Építészeti rajz, stil- és alaktan .	—	3	3	4	10
Mintázás	4	4	4	—	12
Állattanulmány	4	—	—	—	4
Ábrázoló geometria	4	4	—	—	8
Látszattan és rajz	—	4	4	—	8
Művészetek története	—	—	2	2	4
Bonczalaktan	2	—	—	—	2
Magyar irodalom	1	—	—	—	1
Pedagógia	—	—	1	—	1
Rajztanítási gyakorlat	—	—	—	2	2
A növendékek heti elfoglaltsága .	37	37	38	39	151

Az 1908/9-ik tanévtől kezdődőleg a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úr 1908. évi 142.496. számú rendelete alapján, a polgári fiúiskolák igényeinek megfelelő önálló *rajztanítói* tanfolyam szerveztetett.

A *rajztanítónőjelöltek* tanfolyamának tantárgyai és heti óraszámai a következők:

Tantárgyak	Heti óraszám					
	Elők.	tantárgy- és osztályonként				össze- sen
		I.	II.	III.	IV.	
Alakrajz és festés	14	14	12	12	12	64
Ékítményes rajz	6	6	6	—	—	18
Csendélet, rajz és festés	2	2	2	4	4	14
Iparművészeti rajz- és tervezés .	—	—	—	8	8	16
Mintázás	—	6	6	—	—	12
Állattanulmány	2	—	—	—	2	4
Ábrázoló geometria	—	2	2	—	—	4
Látszattan és rajz	—	—	—	2	—	2
Művészetek története	—	—	—	1	1	2
Bonczalaktan	—	—	1	—	—	1
Magyar irodalom	—	1	1	—	—	2
Pedagógia	2	—	—	1	—	3
Rajz- és női kézimunka tanítási gyakorlat	—	—	—	—	2	2
Női kézimunka	10	10	10	10	10	50
„ „ enciklopediája	—	—	—	2	—	2
A növendékek heti elfoglaltsága	36	41	40	40	39	196

Az állattanulmányt az összes növendékek külön órákban is gyakorolhatják.

* A polgári isk. rajztanítójelöltekre nem kötelező.

16. §. A tanítóképző-intézeti képesítésre a nők közül csak azok pályázhatnak, kik *középiskolai érettségi bizonyítvánnyal, vagy elemi iskolai oklevéllel bírnak*, ezenfelül a Rajztanárképző Főiskolában, a *középiskolai tanárjelöltek, illetőleg a polgári iskolai tanítójelöltek részére előírt tananyagot* kiváló eredménnyel hallgatták, illetve gyakorolták. Erre való tekintettel, a tanítóképző-intézeti képesítésre reflektáló nők kötelesek a *középiskolai rajztanárjelöltek, illetőleg a polgári iskolai tanítójelöltek* négy évfolyamának összes tárgyait hallgatni, illetőleg gyakorolni, valamint kötelesek magukat a középiskolai, illetve a férfi — polgári iskolai — jelöltek részére előírt osztály- és tanképesítő-vizsgálatoknak alávetni.

Az ilyen jelöltek, ugyanúgy, mint a középiskolai rajztanárjelöltek, kötelesek minden tantárgyat a férfi tanárjelöltekkel együtt hallgatni. Amennyiben azonban a tanulmányi és órarend ezt lehetővé teszi, a tanári testület engedélyével ezen jelöltek egyes tantárgyakat, nevezetesen az *alakrajzot, az iparművészeti rajz és tervezést, esetleg a csendélet, rajz és festést* a polgári iskolai *rajztanítónőjelöltekkel* gyakorolhatják.

17. §. Az 5-ik évfolyam tárgyai:

a) a tanítóképző-intézeti rajztanítás anyagának módszeres, tanmenetszerű feldolgozása;

b) a rajztanítás gyakorlata tanítóképző-intézetekben.

A b) alatti didaktikai gyakorlat helyére, idejére és módjára nézve az 1906. évi 11,890. sz. vallás- és közoktatásügyi ministeri rendelet 11—13. §-ai az irányadók.*

* Ezen paragrafusok szövege a következő:

11. §. A didaktikai gyakorlat áll: hospitálásból a tanítóképző-intézetben és a gyakorló-iskolában, és folytatólagos tanításból a tanítóképző-intézetben.

Egy-egy jelölt folytatólagos tanítása négy hétig tart, a tanfolyam tartama alatt a jelölt által bármikor kérhető időben.

12. §. A jelölttől kért időn belül a hospitálás és folytatólagos tanítás tárgyát, anyagát, osztályát és részletes módozatait a gyakorlatra kijelölt tanintézet igazgatója — az illető szaktanárok meghallgatása után — esetről-esetre állapítja meg saját hatáskörében.

Folytatólagos tanításait a jelölt az illetékes szaktanár vezetése alatt és állandó jelenlétében végzi.

13. §. Gyakorlatainak befejezése után a jelölt bizonyítványt kap a didaktikai gyakorlatban való részvételéről.

A didaktikai gyakorlatok eredményét a gyakorlatra rendelt tanítóképző-intézet igazgatója és a jelölt gyakorlatainak vezetésében részt vett szaktanárok állapítják meg s ugyanők állítják ki és írják alá az erről szóló bizonyítványt.

A bizonyítványban feltüntetendő, hogy a jelölt az ezen szabályzatban megkivánt gyakorlatokban „sikerrel“, „jó“, „jeles“ vagy „kitünő sikerrel“ vett részt.

18. §. Az órarendet a tanári testület félévenként állapítja meg, melyet a jelöltek betartani kötelesek. A tanulmányi terv részletezett igényeit a tantestület által kidolgozott program állapítja meg.

Egyes esetekben a tanóra-rendtől való kivételes eltérést csak a tanári testület engedheti meg.

VII. Osztályozás, tanbizonyítvány.

19. §. *Rajztanárképző Főiskola* rendes hallgatói félévenként osztályozás alá esnek; minden növendék minden egyes vizsgálati tárgyból két érdemjegyet kap. Ezek egyike a növendékek szorgalmának, másika a megkövetelt mérték megközelítésének jellemzésére szolgál. Az első: a „szorgalom“, a másik a tulajdonképeni mértékadó érdemjegy: az „osztályzat“ szóval jelölik.

Az osztályzatok és szorgalmi jegyek fokozatai a következők: 1 = jeles, 2 = jó, 3 = elégséges, 4 = elégtelen.

Zérus (0) jegy ott és akkor használandó, midőn valamely növendék osztályzata függőben van. Az ilyen hiányjegy megjegyzéssel kísérendő.

A „0“ hiányjegy mellett az illető növendék *magasabb osztályba nem léphet.*

20. §. A növendékek munkáikat a szaktanárok által meghatározott időpontban beszolgáltatni kötelesek, ellenkező esetben az illető tárgyból osztályzatot nem kaphatnak. Az osztályozás után a beadott munkák a növendékeknek rendszerint visszaadatnak, föl vannak azonban jogosítva a tanárok arra, hogy azokat részben, vagy akár összeségükben is a növendékek munkatára, vagy az iskolai kiállítások számára visszatarthassák.

21. §. A „Minősítési könyv“-ből a rendes növendékek minden tanfélév végén *tanbizonyítvány* alakjában kivonatot kapnak. Minden rendes növendék köteles ezt félévenként kivenni, egyszersmind az után 30 fillér bélyegilletéket fizetni. A rendes időben kiszolgáltattott tanbizonyítványért külön díj nem jár, ellenben az utólagos kiállításért az ifjusági *Diákasztal* javára 2 korona külön díj fizetendő.

Alkalmoszerűleg kiadott „*Látogatási bizonyítvány*“-ra 1 koronás okmánybélyeg szükséges; *katonai ügyben* kiadott *látogatási bizonyítvány* *bélyegmentes.*

A teljes tanfolyam bevégzéséről a növendékek végbizonyítványt nem kapnak; ezt a tanfolyam végével elnyerhető képesítő oklevél pótolja.

VIII. Félévi- és osztályvizsgálatok.

22. §. A Rajztanárképző Főiskola növendékei minden tanév I-ső félévének végén *félévi-* és minden tanév végén *osztályvizsgálatot* tartoznak tenni.

A vizsgálatok a tantárgyak természete szerint *gyakorlatiak* (rajz, mintázás) vagy elméletiek (szóbeli, írásbeli) lehetnek. Ezen — félévenként megtartandó — vizsgálatokra csak azok bocsáthatók, kik az illető osztálynak rendes növendékei voltak.

Egyenesen magasabb évfolyam osztályvizsgálatára vagy összevont vizsgálatra senki sem bocsátható.

A vizsgálat az összes tantárgyakra kiterjed, kivéven a *magyar irodalmat*, a *pedagógiát*, és a *bonczalaktant*. Eme tárgyakból csak a tanképesítőn vizsgáznak a jelöltek, de az előadásokat pontosan látogatni kötelesek.

Ha valamely jelölt az osztályvizsgálaton három tárgyból elégtelen osztályzatot kapott csak *osztályismétlőül* vehető fel a rendes növendékek sorába. Megfelelő tehetség hiánya vagy hanyagság esetében a tanártestület kimondhatja, hogy az illető az intézetbe többé *fel nem vétetik*. Kimondhatja ezt e testület abban az esetben is, ha a jelöltnek legalább két *elégtelen* vagy „0” *hiányjegye* van az osztályzatok és szorgalmi jegyek között.

23. §. A ki egy félévben 5 órát igazolatlanul, vagy egy tantárgy félévi óraszámának egyharmadát akár igazoltan is mulasztja, azon tárgyból osztályzatra igényt nem tarthat, illetőleg a félévi vagy osztályvizsgálatra való bocsátását szaktanára ez alapon megtagadhatja.

Nem osztályozható azon növendék, ki a kitűzött vizsgálati időben távol marad.

24. §. *Magántanulói* minőségben a rajztanárképző tanfolyamait végezni nem lehet, illetőleg magántanulmány alapján senki sem tehet vizsgálatot.

IX. Javító- és pótvizsgálatok

25. §. A ki a kötelező osztályvizsgálaton legalább elégséges osztályzatot elérni nem tud, vagy az osztályvizsgálatról méltányolható ok miatt elmarad, *javító-*, illetőleg *pótvizsgát* tenni tartozik.

A javító- vagy pótvizsgálati díj tárgyanként 5 korona. A javítóvizsgálati díj alól való felmentésnek nincs helye, a pótvizsgálati díj alól is csak méltányolandó esetekben.

26. §. Oly jelölt, ki a tanév végén elégtelen osztályzatot nyert, de időközben a rajztanításra képesítő vizsgálatot ezen tárgyból sikerrel letette, a javítóvizsgálat alól felmentetik, illetőleg a képesítővizsgálaton nyert osztályzata a tanári kar által elfogadtatik.

Oly jelölt, ki a tanév végén megtartott osztályvizsgálaton és ezt követőleg a képesítő vizsgálaton, valamint az erre következő szeptemberi javítóvizsgálaton is megbukik, a magasabb évfolyamba fel nem vehető, illetve *osztályismétlésre* utasítandó.

X. Tanképesítő vizsgálatok.

27. §. A Rajztanárképző Főiskola rendes növendékei tanulmányaik alapján a megfelelő iskolanemekre érvénnyel bíró „*Képesítő oklevelet*“ szerezhhetnek.

A képesítő vizsgálatok megtartása és a tanképesítő oklevelek kiadása az „*Országos m. kir. Rajztanárvizsgáló Bizottság*“ hatáskörébe tartozik. Ezen állandó bizottság az 1903. évi 12.952. számú, Ő felsége a király által jóváhagyott és a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter által kibocsátott szabályzat alapján működik.

Eme szabályzat „Rajztanárvizsgáló Bizottság“ székhelyén — Budapest, VI., Andrásy-út 71. sz., a Rajztanárképző Főiskolán — megszerezhető.

XI. Gyakorló-iskola.

28. §. A rajztanár-, tanító- és tanítónőjelöltek *rajzpedagógiai* kiképzésének elősegítésére a Főiskola egy *Gyakorló-rajziskolát* tart fenn.

Bejáró növendékül — korlátolt számban — fölvehetők a gyakorló iskolába elemi-, polgári-, középiskolai tanulók, (fiúk és leányok).

A beiratás és a tanítás ez idő szerint teljesen díjmentes; minden növendék azonban évenként, a Képzőművészeti Főiskola Diákasztala javára 1—1 koronát fizet.

A tanítás *október* elejétől *május* végéig tart, az óraszám hetenként 4, (két kettős óra).

Egyes általános irányú iskolák rajzoktatói hivatalos meghívást kapnak arra nézve, hogy iskolájuk rajzoktatását a leendő rajzoktatókkal megismertessék. A rajztanárképzőn megtartott *bemutató előadás* után, a megfelelő felsőbb hatóság engedelmével, a jelöltek az előadót saját iskolájában látogatják meg.

29. §. A meghívott tanárok közreműködésükért megfelelő díjazásban részesülnek.

A rajztanár-, tanító- és rajztanítónőjelöltek a tanítás gyakorlásában kisebb csoportonként, meghatározott sorrendben vesznek részt s ezenkívül kötelesek, az általános irányú iskolák rajztanításának anyagát tanmenetszerűen feldolgozni.

XII. Külön tanulmányok.

30. §. A *Rajztanárképző Főiskola* feladata a hivatásos rajzoktatóknak minél alaposabb és sokoldalúbb szakképzést nyújtani. Ennek megfelelőleg oly intézményekről is gondoskodott, melyek útján a jelöltek — individuális hajlamaikat követve — szabad idejüket jól kihasználhatják; ugyanezekkel módot nyújt a főiskola arra, hogy a végzett növendékeknek egy része szakmájában tovább haladhasson.

Az itt jelzett célú szolgáló intézmények az alábbiak:

1. *Esteli külön aktrajzolás (szabadiskola).*

31. §. Az iskolai képzésen túl levő rajztanárok, rajztanítók és tanítónők részére a Főiskola egy *külön esti szabad aktrajzolási tanfolyamot* tart fenn, melyre korlátolt számban tandíjmentesen vétetnek fel a jelentkezők.

Ezen szabad tanfolyam látogatói szorosabb értelemben véve nem tartoznak a főiskola kebelébe; a tanfolyamra való felvétel a külön aktrajzolásban való résztvételen kívül semmi egyébire nem jogosít.

2. *Állatrajzolás és festés.*

32. §. Az élő állatok rajzolásának gyakorlására a növendékeknek egész napon át — több kisebb élő háziállat mellett — állandóan birkák és egy ló áll rendelkezésükre. Ezeket az összes

növendékek részben az erre előírt órákban, részben pedig azokon kívül szabadban, vagy zárt helyen bármikor rajzolhatják és festhetik.

3. Tájképfestés és tanulmányút.

33. §. A tájképrajzolás és festés gyakorlására a *főiskola* időnkint (szünnapokon) társaskirándulásokat rendez egyik tanárának vezetése mellett.

A IV. éves rajztanár-, tanító- és tanítónőjelöltek rendszerint tanulmányúti segélyben részesülnek. A csoportos tanulmányútat mindig a *főiskola* egyik tanárának vezetése mellett teszi meg.

4. Grafika.

34. §. A modern művészeti reprodukciók, de főként a rézkarcz gyakorlása lehetővé van téve a jelöltek számára a *főiskola Grafikai osztályában*, ahol szabad idejükben naponként, a vásár- és ünnepnapokat kivéve, reggeli 7 órától esti 8 óráig gyakorolhatják magukat.

5. Továbbképző tanfolyamok.

35. §. Oly tanár-, tanító- és tanítónőjelöltek, kik a rajztanításra szóló képesítést már megszerezték, de készségüket bizonyos irányban még tökéletesíteni akarják, *továbbképző növendékekül* iratkozhatnak be a *Főiskolába*. Ily minőségben növendékek csak nagyon korlátolt számban vehetők fel; a jelentkezők közül a szaktanárok meghallgatásával az igazgatóság jelöli ki a fölveendőket.

36. §. A *továbbképző* növendékek tanprogrammja esetről-esetre és egyénenként állapíttatik meg, de a megállapított program betartása a jelöltektől szigorúan megköveteltetik.

A kiváló növendékek ezek közül azon előnyben részesülhetnek, hogy az igazgatóság időnkint számukra csoportosan vagy egyénenként műtermet bocsát rendelkezésükre.

37. §. A *továbbképző rajztanítónőjelöltek*, illetve *okleveles rajztanítónők* a *Főiskolában* berendezett helyiségben az *iparművészetet* műhelyszerűleg — tehát a kivitel gyakorlásával — folytathatják.

Ezen külön *iparművészeti gyakorlati* tanfolyamra, amennyiben ezt a helyi viszonyok engedik, korlátolt számban női művésznövendékek is felvehetők. A felvétel a felvételi vizsgálat eredményétől, ennek alapján az illető szaktanári határozattól függ.

A *felvételi vizsgálat iparművészeti rajz és tervezési feladatok* megoldásából áll; idő 4—4 óra.

XIII. Rendkívüli növendékek.

38. §. Rendkívüli minőségben csak nagyon méltánylandó esetekben vehetők fel növendékek és akkor is csupán abban az esetben, ha a rendes növendékek mellett hely áll rendelkezésre.

A jelentkező a tanártestülethez intézett kérvénybe fejt ki az okokat és körülményeket, melyeknek alapján *rendkívüli* minőségben való felvétele indokolható.

39. §. A rendkívüli növendékek számára külön tanfolyamok nincsenek, hanem ők a rendes növendékek tanrendjéhez kötelesek alkalmazkodni; itt azonban csupán az általuk választott és a tanártestület hozzájárulásával megállapított órákat kötelesek látogatni.

A rendkívüli növendékek tanfélévről-tanfélévre 30 filléres bélyeggel ellátott „*Igazolvány*“-t kapnak; valamint külön kérelemre — szabályszerű bélyeg átadása mellett, — a félévi zárlatkor számukra 1 koronás bélyeggel ellátott „*Látogatási bizonyítvány*“ állítható ki.

40. §. A rendkívüli növendék osztályvizsgálatot nem tehet.

41. §. A rendkívüli növendékek beiratási díjul 4 koronát, Értesítő díj fejében 2 koronát, továbbá félévenként tandíjul 45—45 koronát és a Főiskola Diákasztala javára 1—1 koronát fizetnek. A tandíj fizetése alól csak azok menthetők föl, kik legalább két tantárgyat dícséretes szorgalommal és eredménnyel hallgattak, illetve gyakoroltak.

ÁLTALÁNOS RENDSZABÁLYOK

1. §. Az igazgatósághoz benyújtott okmányok a felvételi vizsgálattól számított két hét alatt visszaveendők. Ezen időn túl az igazgatóság azokért *nem szavatol*.

A felvételi és egyéb vizsgálati rajzok *nem adatnak vissza*.

2. §. A növendékek minden tanfélév elején az előadások megkezdésekor igazolványuk felmutatása mellett az illető tanároknál jelentkezni tartoznak.

3. §. A rendes főtanfolyamok elvégzésére kiszabott négy, illetve öt éven túl csak méltánylandó esetekben s csakis tanártestületi határozat alapján látogathatják a növendékek a Főiskolát, de így is legfeljebb összesen nyolcz éven át.

4. §. A gyakorlatokhoz szükséges *eszközöket* a növendékek a tanárok utasításai szerint az oktatás megkezdésekor beszerezni kötelesek.

5. §. Szegénysorsú, tehetséges és szorgalmas növendékek az első tanféléven túl a tandíjfizetés alól felmentést nyerhetnek.

A tandíj-elengedés a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz intézendő és a beiratás alkalmával a Főiskola igazgatóságánál benyújtandó folyamodvánnyal kérelmezendő. A folyamodványt hatósági, szegénységi vagy vagyontalansági bizonyítvánnyal valamint az utolsó tanfélévről szóló tanbizonyítvánnyal kell felszerelni. A folyamodvány csak *szegénységi* bizonyítvány alapján bélyegmentes.

Az egyszer elnyert tandíjmentesség a tanfolyam egész hátralevő részére szól. Elveszti azonban az illető növendék tandíjmentességét, ha szorgalmában vagy az előmenetelben *felötlő hanyatlást* tanúsít.

Tandíjmentességre csak oly növendékek tarthatnak igényt, kik vagyontalanságuk igazolása mellett, az összes kötelező tantárgyakból s a szorgalomból legalább *jó* érdemjegyet nyernek s a haladásból két elégségesnél rosszabb osztályzatuk nincs.

Rendkívüli növendékek ugyancsak vagyontalanságuk igazolása mellett, csak azon esetben részesülhetnek tandíjmentességben, ha legalább két tantárgyat hasonló szorgalom mellett jó eredménnyel hallgattak, illetve gyakoroltak.

A beiratási és Értesítő - díj, valamint a Főiskola Diákasztala javára fizetendő díjak alól felmentésnek nincsen helye.

6. §. Internátusa a Főiskolának nincs, de van Diákasztala, melynek célja: a szétszórva étkező intézeti növendékeket egyesíteni s ez úton őket jó és olcsó, illetve *ingyenes* étkezéshez juttatni. (L. külön Szab.)

7. §. *Állami ösztöndíjak* elnyerésére évenként pályázat hirdettetik, de a pályázatban csak oly *szegénysorsú* növendékek vehetnek részt, akik már legalább egy tanféléven át főiskolai tanulmányaikat sikeresen folytatták. Az ösztöndíj csakis egy-egy tanévre szól; továbbélvezete a tanév folyamán kitüntetett haladás-tól függ.

Az állami ösztöndíjért vagy segélyért a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter úrhoz címzett kérvényt a Főiskola igazgatóságánál kell benyújtani. A folyamodványokat hatósági szegénységi, illetőleg vagyontalansági, valamint az utóbbi évről szóló tanbizonyítványokkal kell felszerelni.*

8. §. A tanév folyamán a jelesebb növendékek között *jutalom- és szorgalomdíjak* osztatnak ki. Művészeti és iparművészeti feladatok megoldására nézve pedig *pályadíjak* tűzetnek ki.

A szünnapokon rendezendő *tájképfestészeti* kirándulások költségei — a rendelkezésre álló összeg erejéig — a Főiskola pénztárából fedeztetnek.

* Szegénységi bizonyítvánnyal felszerelt folyamodványok bélyegmentesek; ellenben az oly kérvények, melyekhez csak vagyontalansági bizonyítványok vannak csatolva, 1 koronás bélyeggel látandók el.

9. §. A Főiskolának azon *rendes* férfi növendékei, kik érettségi bizonyítvány alapján vétettek fel, a *véderő törvény* rendelkezései alapján tehetnek eleget katonai — *önkéntesi* — kötelezettségüknek. Azok a *rendes művésznövendékek* pedig, akik közép- vagy polgári iskola hat osztályának sikeres elvégzése alapján avagy tanítói oklevél alapján vétettek fel s a művészeti négy évi szaktanfolyamot *sikerrel* végezték, a *véderő törvény* idevonatkozó szakaszainak korlátai közt tarthatnak igényt *egyéves önkéntességre*.

10. §. Az igazgatósághoz bármily okból benyújtott folyamodványhoz csatolt okmányok elintézés után, az e végből kitűzött határnapig az igazgatósági irodában annál bizonyosabban átveendők, mivel e határnapon túl az igazgatóság az illető *okmányokért nem szavatol*.

11. §. A tantermeket s az azokban folyó gyakorlatokat és előadásokat csupán a szabályszerűen beiratkozott növendékek látogathatják. A tanárok be nem iratkozottaknak, illetőleg a hozzájuk be nem osztott növendékeknek kivételes látogatási engedélyt sem adhatnak.

A *tanórák rendes és pontos látogatása* a növendékek egyik legfőbb kötelessége. A tanítás mindennemű zavarása szigorúan kerülendő. A rend ellen vétőket a tanár a teremből kiutasíthatja.

12. §. A tanórák *elmulasztása igazolandó*. Ha az elmaradás csupán egyes órákra terjed, akkor az illető *szaktanároknál*, hosszabb elmaradás ezenkívül az *igazgatóságnál is igazolandó*.

Betegség, vagy előre nem látható akadály esetén kívül, a növendék az előadásokról csak *előzetesen* nyert *engedély* alapján maradhat el.

Aki egy *héten át a tanórákon meg nem jelenik* és ez idő alatt az ezen pont első bekezdésében említett értesítést is elmulasztja, a Főiskolából *kilépettnek* tekintetik.

13. §. A *tantermekben az oktatási időn kívül* a növendékek csakis avégből tartózkodhatnak, hogy ott magánszorgalmi gyakorlatokat folytassanak. E célból a tantermek, a szünnapokat kivéve, naponkint reggeli 7 órától esti 7 óráig nyitva vannak. A tantermeknek szünnapokon való használatára az igazgatóságtól esetről-esetre külön engedély kérendő.

14. §. A *Főiskola és a vele ügykezelés tekintetében egybekapcsolt Festészeti és Szobrászati mesteriskolák, valamint a Női*

Festőiskola előtt az utcán, a Főiskola bejáratában és a folyosókon való céltalan tartózkodás vagy csoportosulás, továbbá a tantermekben vagy folyosókon való zajongás, végül a tantermekben való dohányzás tiltva van. Akik ezt figyelmen kívül hagyják, azok a — *Diákasztal* javára — első ízben 5 korona, másodízben magasabb pénzbüntetéssel sújtatnak; harmadízben pedig, vagy azon esetben, ha a kiszabott bírságot le nem fizetik, az iskolából eltávolíttatnak. Az oktatás ideje alatt egyik tanteremből a másikba való járás-kelés szintén tilos.

15. §. A növendékek az egymással való érintkezésben a *társadalmi illemszabályokat tartásuk szem előtt.* Az ezzel ellenkező magaviseletről származó kihágások elbírálása első sorban az igazgatóság hatáskörébe tartozik, tehát senki sincs jogosítva arra, hogy ily esetekben önbíráskodással éljen.

16. §. Az iskolák helyiségei, *bútorai és taneszközei gondosan kímélendők.* Rongálás esetén a kárt a tettes megtéríteni köteles. Ha a kárttevő nem tudódnék ki, akkor a kárt az illető osztály összes növendékei egyenlő arányban viselik.

17. Aki iskolai felszerelési tárgyat vagy növendéktársának tulajdonát képező munkaanyagot, rajz- vagy festőszert, vagy egyéb tulajdont jogosulatlanul elsajátít, a kárpótlás kötelezettségének fentartása mellett az iskolából azonnal *kizárható.*

18. §. Ha a növendékek a Főiskolák falain belül *gyűlést*, avagy más ily természetű *összejövetelt* kívánnak tartani, kötelesek erre előzetesen az igazgatóság engedélyét kérni. Az ifjúság csak az igazgatóság által láttamozott hirdetéseket függeszthet ki.

19. §. A tanulmányok egyik kiegészítő részét képezi a főiskolai könyvtár használata is.

A növendékek a könyvtárban őrzött műveket az olvasóteremben kívánságukhoz képest tanulmányozhatják, azoknak kezelésénél és forgatásánál azonban a rongálást kerülni és használat után a kivett műveket sértetlenül (a műlapokat rendbe szedve) beszolgáltatni tartoznak.

Egyes művek a Főiskolán kívül való használatra is kiadhatók, ezeket azonban *14 napnál hosszabb ideig senki magánál nem tarthatja.* Értékesebb — különösen illusztrált művek — a Főiskolán kívüli használatra rendszerint ki nem adhatók.

Az a növendék, ki a könyvtárban kifogás alá eső magaviseletet tanúsít, vagy a könyvtári szabályok ellen vét, a könyvtár látogató-

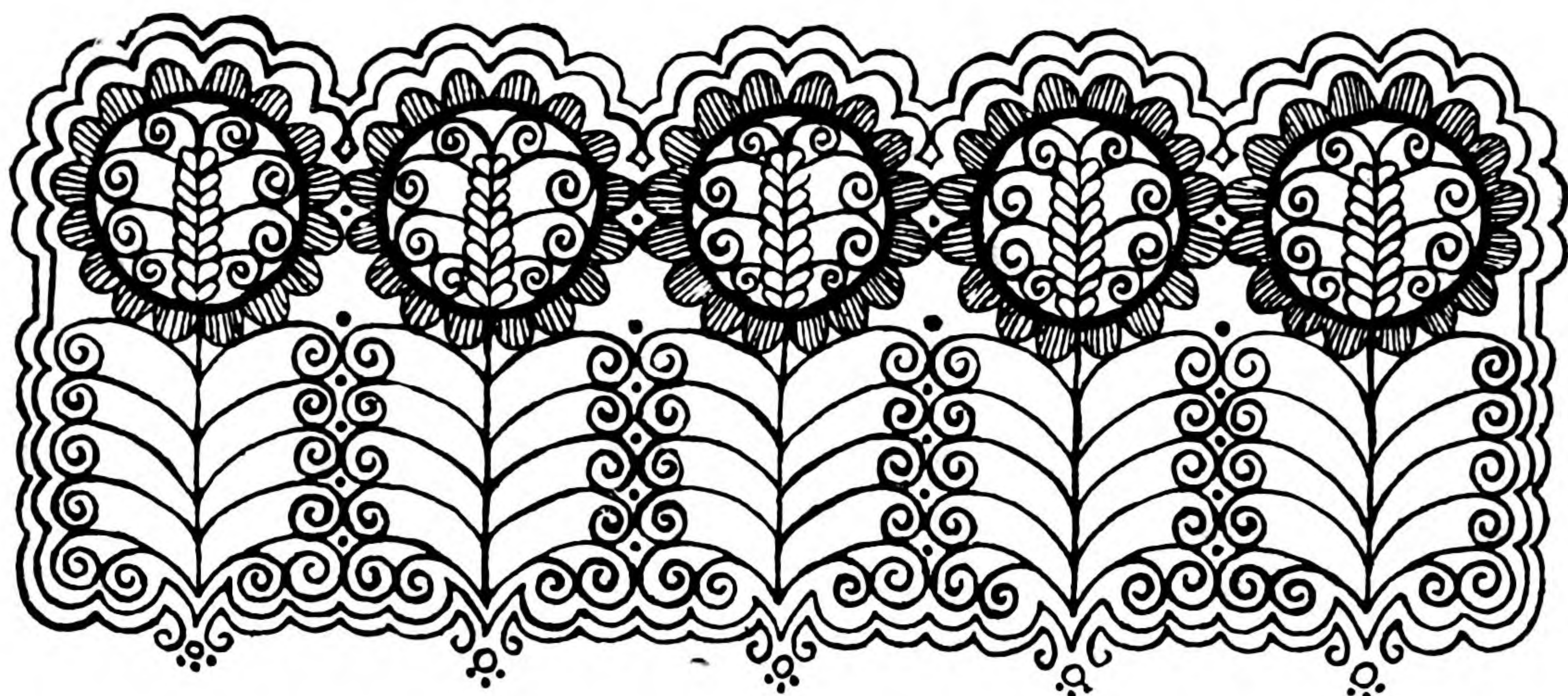
sától ideiglenesen vagy végleg eltiltatik. Az okozott károkért az illető növendék kártérítéssel tartozik.

20. §. Az igazgatóságnak a növendékeket illető rendelkezései a *Főiskola hirdetési tábláján* tételnek közzé. *Ezekről minden növendék tudomást venni köteles* és azok nem ismerésével magát nem mentheti.

A tanévről kiadott nyomtatott *Évkönyv*-ből az igazgatóságnál minden növendék egy-egy példányt átvehet.

A Képzőművészeti Főiskolák *felvételi tanulmányi és rendszabályai* minden növendéknek a Főiskolába való belépésekor egy-egy példányban kézbesítettnek; a *növendékek erről tudomást venni tartoznak; a szabályzat nem ismerése mentségül semmi tekintetben el nem fogadható.*

III.

AZ ORSZ. M. KIR. KÉPZŐMŰVÉSZETI FŐISKOLA

ÉS A VELE ÜGYKEZELÉS TEKINTETÉBEN EGYBEKAPCSOLT
FESTÉSZETI ÉS SZOBRÁSZATI MESTERISKOLÁK,
VALAMINT A NŐI FESTŐISKOLA,
ILLETŐLEG A

SZÉPMŰVÉSZETI AKADÉMIA

ÉS A

RAJZTANÁRKÉPZŐ FŐISKOLA

IGAZGATÓI ÉS TANÁRAI.

Az Orsz. m. kir. *Képzőművészeti Főiskola* igazgatója :

SZINNYEI MERSE PÁL,

festőművész, a Szent István rend kis keresztjének tulajdonosa, az orsz. m. kir. rajztanárvizsgáló bizottság elnöke, a német császári művészeti és egyéb kül- és belföldi aranyérmek tulajdonosa

A m. kir. *Festészeti Mesteriskola* igazgató-tanára :

BENCZÜR GYULA,

festőművész, a főrendiház és a m. tud. akadémia tagja, a pro litteris et artibus, a Szt. István rend kis keresztjének, továbbá a Ferencz József rend lovag keresztjének, a német császári művészeti aranyérem és számos bel- és külföldi művészeti aranyérem tulajdonosa, a müncheni és bécsi képzőművészeti akadémiák tiszteletbeli tagja.

A fentebbi festészeti mesteriskola tanársegéde :

STETTKA GYULA,

a Ferencz József rend lovagja és számos bel- és külföldi művészeti érem és elismerő okmány tulajdonosa.

A m. kir. *Szobrászati Mesteriskola* igazgató-tanára:

STROBL ALAJOS,

szobrászművész, a Ferencz József rend középkeresztese, a III. oszt. vaskorona rend, valamint a bolgár kir. „grand officier pour mérite civil“ nagy csillaggal, valamint a koronás arany érdemkereszt és számos bel- és külföldi művészeti aranyérem tulajdonosa.

A m. kir. *Női Festőiskola* igazgató-tanára:

DEÁK EBNER LAJOS,

festőművész, számos bel- és külföldi művészeti érem tulajdonosa.

Az Orsz. m. kir. *Szépművészeti Akadémia* tanárai:

Rendes tanárok:

BALLÓ EDE,

festőművész.

OLGYAI VIKTOR,

festőművész.

FERENCZY KÁROLY,

festőművész.

ZEMPLÉNYI TIVADAR,

festőművész.

Rendkívüli óraadó tanárok:

BOSZNAY ISTVÁN,

festőművész.

PILCH DEZSŐ,

okl. rajztanár.

PASTEINER GYULA dr.,

tud. egyet. ny. r. tanár.

RADNAY BÉLA,

szobrászművész.

TELLYESNICZKY KÁLMÁN dr.,

tud. egyet. ny. r. tanár.

Az Orsz. m. kir. *Rajztanárképző Főiskola* tanárai:

Rendes tanárok:

AGGHÁZY GYULA,

festőművész.

KOVÁCH GÉZA,

okl. rajztanár.

BOSZNAY ISTVÁN,

festőművész, okl. rajztanár.

NÁDLER RÓBERT,

festőművész.

EDVI ILLÉS ALADÁR,

festőművész, okl. rajztanár.

NEOGRÁDY ANTAL,

festőművész.

ERDŐSSY BÉLA,

festőművész okl. rajztanár.

RÉVÉSZ IMRE,

festőművész.

HAVRANEK FERENCZ,

műépítész.

VÁRDAI SZILÁRD,

okl. rajztanár.

TARDOS KRENNER VIKTOR,

festőművész.

Segéd-tanárok :

BORY JENŐ,
okl. építész, szobrászművész.

BOTTKA MIKLÓS,
okl. rajztanár.

Rendkívüli óraadó tanárok :

BADICS FERENCZ dr.,
kir. tanácsos, tank. kir. főigazgató.

PÓRSZÁSZ JÓZSEF,
nyug. középisk. igazgató.

DÖRRE TIVADAR.
okl. rajztanár.

RAKSSÁNYI DEZSŐ,
festőművész, okl. rajztanár.

PASTEINER GYULA dr.,
tud. egyet. ny. rendes tanár.

WESZELY ÖDÖN dr.,
székesfőv. főigazgató, tud. egyet. m. tanár.

PILCH DEZSŐ,
okl. rajztanár.

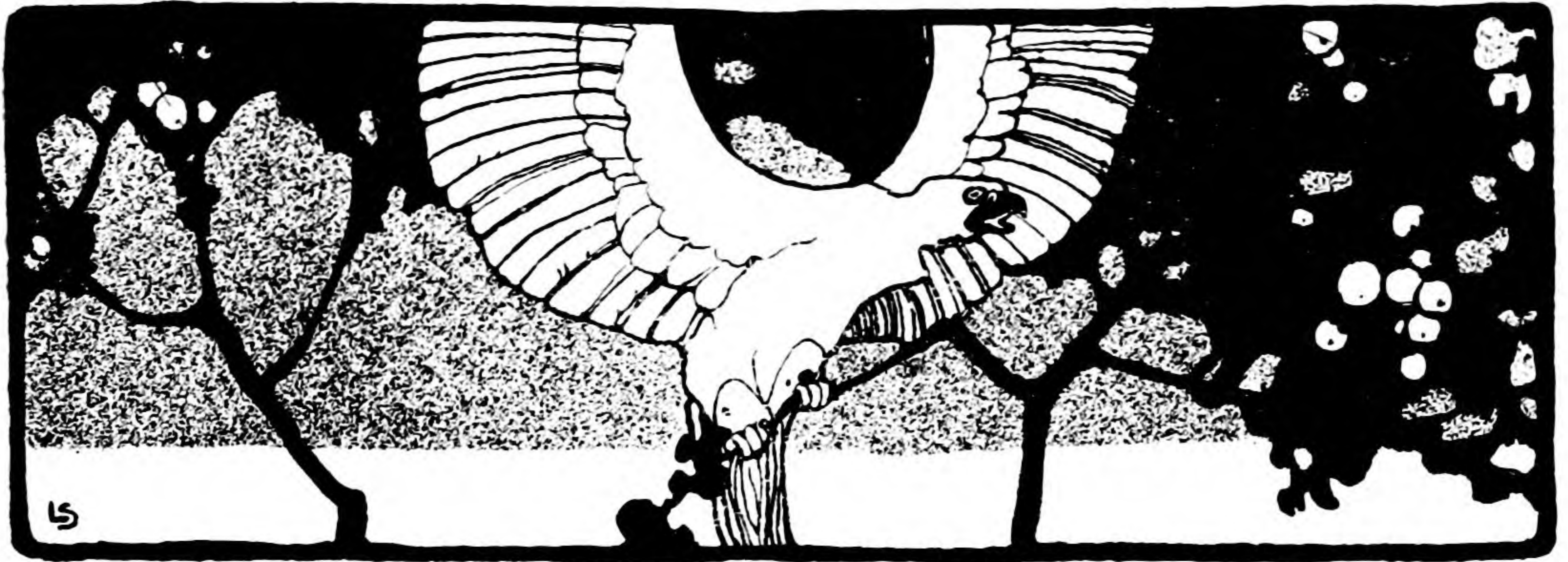
TELLYESNICZKY KÁLMÁN dr.,
tud. egyet. ny. rendes tanár.

A főiskola és a vele ügykezelés tekintetében egybekapcsolt összes
művészeti iskolák ügyvezetője :

VÁRDAI SZILÁRD

igazgató-tanár, az orsz. m. kir. rajztanárvizsgáló bizottság alelnöke, a nassau-orániai lovagrend
tishti keresztjének és a koronás arany érdemkereszt tulajdonosa.

IV.

RAJZTANÁRVIZSGÁLÓ BIZOTTSÁGI TAGOK.

Elnök :

SZINNYEI MERSE PÁL,

festőművész, képzőművészeti főiskolai igazgató.

Alelnökök :

SCHULEK FRIGYES,

udvari tanácsos, műépítész, műegyetemi
ny. r. tanár.

VÁRDAI SZILÁRD,

képzőművészeti főiskolai igazgató-
tanár.

Bizottsági tagok :

AGGHÁZY GYULA,

festőművész, rajztanárképző főiskolai tanár.

BADICS FERENCZ dr.,

kir. tanácsos, tank. kir. főigazgató.

BENCZÜR BÉLA,

műépítész, iparművészeti isk. tanár.

EDVI ILLÉS ALADÁR,

festőművész, rajztanárképző főiskolai tanár.

ERDŐSSY BÉLA,

festőművész, rajztanárképző főiskolai tanár.

HAVRANEK FERENCZ,

műépítész, rajztanárképző főiskolai tanár.

HOLLÓS KÁROLY,

az Erzsébet-Nőiskola tanára.

LORÁNFI ANTAL,

szobrászművész, iparműv. isk. tanár.

NÁDLER RÓBERT,

festőművész, rajztanárképző főiskolai tanár.

PASTEINER GYULA dr.,

tud. egyetemi ny. rendes tanár.

PÓRSZÁSZ JÓZSEF,

okl. mérnök, nyug. középisk. igazgató.

RADNAI REZSŐ dr.,

min. osztálytan., egyúttal a bizottság jegyzője

RAUSCHER LAJOS,

udv. tan., műépítész, műegyet. ny. r. tanár.

RÉVÉSZ IMRE,

festőművész, rajztanárképző főiskolai tanár.

HUSZKA JÓZSEF,

főgimnáziumi tanár.

KOVÁCH GÉZA,

rajztanárképző főiskolai tanár.

K. LIPPICH ELEK dr.,

miniszteri tanácsos.

STROBL ALAJOS,

a szobrászati mesteriskola igazgató-tanára.

TARDOS-KRENNER VIKTOR,

festőművész, rajztanárképző főiskolai tanár.

WESZELY ÖDÖN dr.,

székesfőv. főigazgató, tud. egyet. m. tanár.

A KÉPESÍTŐ VIZSGÁLATOK EREDMÉNYE.

Az 1911/12. tanév folyamán tartott képesítő vizsgálatok eredménye
a következő:

1. Középiskolai rajztanári oklevelet nyertek:

Baló Ákos	Plossek Aladár
Bartus Ödön	Reischl Károly
Fankovits Tibor	Rónay Kázmér
Greisinger Ilona	Szirt Oszkár
Hajós Károly	Thomae Norbert
Kompoly Béla	Vadon Benjámín
Laurencsik Béla	Vagács Géza
Puner Mariska	Zolnay Géza

2. Tanítóképző-intézeti rajztanári oklevelet nyertek:

ifj. Bründl Ödön	Mánczos Zoltán
------------------	----------------

3. Polgári iskolai rajztanítói oklevelet kaptak:

Izay Károly	József Dezső
Szölgyémy Endre	

4. Polgári iskolai rajztanítónői oklevelet nyertek:

Borhy Mária	Márkus Erzsébet
Dapsy Klementina	Müller Ágosta
Gyárfás Ilona	Sándor Klára
Horváth Margit	Thalmeyer Ida
Togán Mária	

AZ ORSZ. M. KIR. KÉPZŐMŰVÉSZETI FŐISKOLA

ÉS A VELE ÜGYKEZELÉS TEKINTETÉBEN EGYBEKAPCSOLT FESTÉSZETI ÉS SZOBRÁSZATI MESTERISKOLÁK ÉS A NŐI FESTŐISKOLA

NÖVENDÉKEINEK NÉVSORA

AZ 1911/12 TANÉVBEN.

A)

Szépművészeti akadémiai növendékek.

1. Általános tanfolyambeli *rendes férfi* művésznövendékek:

Első félévben:		Második félévben:	
Bán Pál	I. éves	Bán Pál	I. éves
Bánó Dezső dr.	I. „	Bató József	I. „
Budai Sándor	III. „	Bíró József	I. „
Czencz János	I. „	Budai Sándor	III. „
5 Czövek István	II. „	5 Czencz János	I. „
Dobrovič Péter	III. „	Czövek István	II. „
Döményi László	II. „	Dobrovič Péter	III. „
Fekete Zoltán	III. „	Döményi László	II. „
Filakovač Vladimír	I. „	Fekete Zoltán	III. „
10 Fodor Géza	I. „	10 Ferenczy Valér	I. „
Gaál Imre	I. „	Filakovač Vladimír	I. „
Galambos András	V. „	Fodor Géza	I. „
Imrei Ferencz	II. „	Gaál Imre	I. „
Jendrassik Géza	I. „	Gerster Károly	I. „
15 Jobbágyi Geiger Miklós	I. „	15 Hermann Lipót	V. „
Kallós Ármin	II. „	Imrei Ferencz	II. „
Kimm Frigyes	III. „	Jendrassik Géza	I. „
Kovács Ágoston	I. „	Jobbágyi Geiger Miklós	I. „
Kremzir Ernő	II. „	Kallós Ármin	II. „

20	Lénárd Imre	V. éves	20	Kimm Frigyes	III. éves
	Macalik Alfréd	I. „		Kovács Ágoston	I. „
	Mambriny Antal	III. „		Kremzir Ernő	II. „
	Merényi Dezső	I. „		Lénárd Imre	I. „
	Nánásy Nándor	I. „		Macalik Alfréd	I. „
25	Rufát Muhszin Mehmed	I. „	25	Mambriny Antal	III. „
	Sárdy Brutus	I. „		Merényi Dezső	I. „
	Spolarich László	I. „		Nánásy Nándor	I. „
	Tatz László	V. „		Palcsó Dezső	I. „
	Telek Antal	V. „		Rombay István	I. „
30	Vígh Bertalan	II. „	30	Rufát Muhszin Mehmed	I. „
				Sárdy Brutus	I. „
				Spolarich László	I. „
				Tatz László	V. „
				Telek Antal	V. „
			35	Zádor István	I. „

2. Általános tanfolyambeli *rendkívüli férfi* művésznövendékek.

Első félévben :

	Adler József	I. éves
	Bálint Lázár	I. „
	Bethlen Károly dr. gróf	I. „
	Bicsérdy Lajos	II. „
5	Bíró József	I. „
	Burghárd József	V. „
	Csáky László	IV. „
	Cser Károly	VI. „
	Erbstein (Erős) Andor	IV. „
10	Friedlinger Jenő	V. „
	Gachal József	III. „
	Garam Sándor	III. „
	Gábor Lajos	III. „
	Hencz János	I. „
15	Hermély Viktor	II. „
	Jankovich Pál	I. „
	Kampis János	III. „
	Keitner Miksa	I. „
	Konkoly Thege	II. „
20	Korányi Arnold	I. „
	Kovács Gyula	VII. „
	Kovácsik András	I. „
	Kövér Zsigmond	I. „
	Kron Jenő	IV. „
25	Lampérth József	I. „
	Lejava Ferencz	I. „
	Markos Béla	I. „

Második félévben :

	Adler József	I. éves
	Bethlen Károly dr. gróf	I. „
	Bicsérdy Lajos	II. „
	Boleradszky Benő	II. „
5	Csáky László	IV. „
	Cser Károly	VI. „
	Deli Antal	I. „
	Dománovits József	I. „
	Dörre Sándor	I. „
10	Eckhert János	I. „
	Engelman János	I. „
	Erbstein (Erős) Andor	IV. „
	Friedlinger Jenő	V. „
	Gachal József	III. „
15	Gábor Lajos	III. „
	Garam Sándor	III. „
	Hencz János	I. „
	Hermély Viktor	II. „
	Jankovits Pál	I. „
20	Kampis János	III. „
	Kakujay Károly	I. „
	Korányi Arnold	I. „
	Kovács Gyula	VII. „
	Kovácsik András	I. „
25	Kövér Zsigmond	I. „
	Kron Jenő	IV. „
	Lampérth József	I. „

Markovits István	II. éves	Lejava Ferencz	I. éves
Pandúr József	I. „	Markos Béla	I. „
30 Pammer János	III. „	30 Markovits István	II. „
Pettik Ferencz ifj.	I. „	Mund Herman	I. „
<u>Prohászka József</u>	I. „	Pammer János	III. „
Rupprecht Andor	I. „	Pettik Ferencz ifj.	I. „
Smohay János	I. „	<u>Prohászka József</u>	I. „
35 Szöllősi János	IV. „	35 Smohay János	I. „
Tenkács János	V. „	Szöllősi János	IV. „
Torma Károly	I. „	Tenkács János	V. „
Trifunovits Vojiszláv	V. „	Thurinszky Imre	I. „
Uitz Béla	IV. „	Trifunovits Vojiszláv	V. „
40 Viski János	II. „	40 Uitz Béla	IV. „
		41 Viski János	II. „

3. Általános tanfolyambeli *rendes* művésznő-növendékek.

Első félévben :		Második félévben :	
Benczúr Ida	V. éves	Benczúr Ida	V. éves
Fleischer Vilma	I. „	Fleischer Vilma	I. „
Galóczy Piroska	I. „	Galóczy Piroska	I. „
Györgyi Laura	IV. „	Góth Ada	I. „
5 Horváth Ilona	IV. „	5 Györgyi Laura	IV. „
Hraniszky Ilona	IV. „	Horváth Ilonka	IV. „
Manninger Edit	I. „	Hranitzky Ilona	IV. „
Páris Erzsébet	III. „	Litsch Jenőné, Fodor Ilona	IV. „
Rauscher Julianna	III. „	Manninger Edit	I. „
10 Reitter Hermina	VII. „	10 Páris Erzsébet	III. „
Schöntheil Irén	VI. „	Rauscher Julianna	III. „
Schulhof Aranka	VI. „	Reitter Hermina	VII. „
Schulcz Ilona	V. „	Schédel Dóra	I. „
14 Vertán Endréné	IV. „	Schöntheil Irén	VI. „
		15 Schulhof Aranka	VI. „
		Schulcz Ilona	V. „
		17 Vertán Endréné	IV. „

4. Általános tanfolyambeli *rendkívüli* művésznő-növendékek.

I. félévben :		II. félévben :	
Bükkerti Mariska	V. éves	Bükkerti Mariska	V. éves
Daffinger Hanna	VIII. „	Daffinger Hanna	VIII. „
Dörre Ida	VII. „	Dörre Ida	VII. „
Farkas Rózsi	II. „	Farkas Rózsi	II. „
5 Glatter Etel	II. „	5 Hoffer Paula	I. „
Hacker Irén	I. „	Horváth Klára	II. „
Horváth Klára	II. „	Jehring Aranka	III. „
Jehring Aranka	III. „	Kazacsay Gerőné	VIII. „

Kazacsay Gerőné . . . VIII. éves	Kiss Hermin I. éves
10 Kiss Hermin I. „	10 Knebel Terézia II. „
Knebel Terézia II. „	Lóser Mária VII. „
Lóser Mária VII. „	Messinger Józsefné . . . I. „
Messinger Józsefné . . . I. „	Olejnük Janka III. „
Olejnük Janka III. „	Schulek Ilona III. „
15 Schulek Ilona III. „	15 Szilviszky Krisztina . . IV. „
Szilviszky Krisztina . . IV. „	16 Wéber Frida I. „
Thomka Mária II. „	
18 Wéber Frida I. „	

5. Festészeti mesteriskolai továbbképző növendékek.

Első félévben :

Második félévben :

Mányai József III. éves	Mányai József III. éves
Papp Bertalan II. „	Papp Bertalan II. „
Rakssányi Dezső III. „	Rakssányi Dezső III. „
Rottmann Mozart III. „	Rottmann Mozart III. „
5 Sándor Antal II. „	5 Sándor Antal II. „

6. Szobrászati mesteriskolai továbbképző növendékek,

Első félévben :

Második félévben :

Bálint János I. éves	Bálint János I. éves
Bory Jenő IV. „	Bory Jenő IV. „
Fakits Ernő V. „	Fakits Ernő V. „
4 Rápolti Lajos VII. „	4 Rápolti Lajos VII. „

Az összes művésznövendékek száma :

Az első félévben volt 79 férfi és 32 nő, együtt 111
A második „ „ 84 „ „ 33 „ „ 117

B)

Rajztanárképző főiskolai növendékek.

1. Polgári iskolai rajztanítójelöltek.

Első félévben :

Bálint Gyula	I. éves
Bánó József	III. „
Bocskay József	III „
Botyánszky János	I. „
5 Burgolits István	IV. „
Czira Károly	IV. „
Csucsai János	II. „
Dodek Jenő	I „
Draskovits Ágoston	II. „
10 Drágovics József	I. „
Dukay Lajos	II. „
Erdélyi Béla	I. „
Farkasdy Zoltán	I. „
Fáber József	I. „
15 Fejér Lajos	II. „
Fogasi Ödön	I. „
Gaár Vilmos	I „
György Antal	II. „
Haluska Ferencz	I „
20 Horváth Viktor Géza	IV. „
Izay Károly	IV. „
József Dezső	IV. „
Kelemen József	I. „
Ketting Ferencz	I. „
25 Klaudy Gyula	III. „
Kovács Erzsébet	III. „
Lestyán Béla	III. „

Második félévben :

Bálint Gyula	I. éves
Bánó József	III. „
Bocskay József	III „
Botyánszky János	I. „
5 Burgolits István	IV. „
Czira Károly	IV. „
Dodek Jenő	I. „
Drágovics József	I. „
Erdélyi Béla	I. „
10 Farkasdy Zoltán	I. „
Fáber József	I. „
Fejér Lajos	II. „
Fogasi Ödön	I. „
Gaár Vilmos	I. „
15 György Antal	II. „
Haluska Ferencz	I. „
Horváth Viktor Géza	IV. „
Izay Károly	IV. „
József Dezső	IV. „
20 Kelemen József	I „
Ketting Ferencz	I. „
Klaudy Gyula	III. „
Kovács Erzsébet	III. „
Lestyán Béla	III. „
25 Makó Bertalan	III. „
Mitterholczer Ágoston	I. „
Moldován Gusztáv	I. „

Lovass Piroska	II. éves	Nagy Ferenc	I. éves
Makó Bertalan	III. „	Oroszvály Gyula	III. „
30 Mitterholczer Ágoston	I. „	30 Péczely Antal	III. „
Moldován Gusztáv	I. „	Péter Gyula	I. „
Nagy Ferencz	I. „	Pfalcz György	II. „
Oroszvály Gyula	III. „	Réh Elemér	III. „
Péczely Antal	III. „	Sain Márton	III. „
35 Pédery Árpád	I. „	35 Skultéty Andor	II. „
Péter Gyula	II. „	Szabó Alajos	II. „
Pfalcz György	II. „	Szölgyémi Endre	IV. „
Réh Elemér	III. „	Sztruhár Alajos	I. „
Sain Márton	III. „	Téván István	II. „
40 Skultéty Andor	II. „	40 Ujházy János	I. „
Szabó Alajos	II. „	Ujházy Sándor	I. „
Szölgyémi Endre	IV. „	Wéber Albin	IV. „
Sztruhár Alajos	I. „	43 Zustovich Kornél	II. „
Téván István	II. „		
45 Ujházy János	I. „		
Ujházy Sándor	I. „		
Wéber Albin	IV. „		
Závódszky Zoltán	I. „		
49 Zustovich Kornél	II. „		

2. Középiskolai rajztanárjelöltek.

Első félévben :

Axaméthy Gyula	III. éves
Ágoston Ernő	II. „
Ágotha Géza	III. „
Bakki László	I. „
5 Baló Ákos	I. „
Balogh Sándor	I. „
Barabás Márton	I. „
Bartus Ödön	IV. „
Bayer Ágoston	I. „
10 Báthory Gábor	III. „
Bedecs Antal ifj.	II. „
Bellaágh Aladár	II. „
Bene Lajos	I. „
Békési Leó	II. „
15 Boda Béla	I. „
Boksay József	II. „
Darvasi István	IV. „
Decsy Etelka	I. „
Dienes László	III. „
20 Dorogi Imre	III. „

Második félévben :

Ágoston Ernő	II. éves
Ágotha Géza	III. „
Axaméthy Gyula	III. „
Bakki László	I. „
5 Baló Ákos	I. „
Balogh Sándor	I. „
Barabás Márton	I. „
Bartus Ödön	IV. „
Bayer Ágoston	I. „
10 Báthory Gábor	III. „
Bedecs Antal ifj.	II. „
Bellaágh Aladár	II. „
Bene Lajos	I. „
Békési Leó	II. „
15 Boda Béla	I. „
Boksay József	II. „
Darvasi István	IV. „
Decsy Etelka	I. „
Dienes László	III. „
20 Dorogi Imre	III. „

Dümmerth Dezső	III. éves	Dümmerth Dezső	III. éves
Fankovich Tibor	IV. „	Fankovich Tibor	IV. „
Fata Ferencz	III. „	Fata Ferencz	III. „
Frank György	I. „	Frank György	I. „
25 Gaál Ferencz	I. „	25 Gaál Ferencz	I. „
Gábor Jenő	I. „	Gábor Jenő	I. „
Gáspár Dezső	III. „	Gáspár Dezső	III. „
Germány Elemér	II. „	Germány Elemér	II. „
Glykais György	II. „	Glykais György	II. „
30 Gödri Ferencz	II. „	30 Gödri Ferencz	II. „
Gulyás Sándor	III. „	Gulyás Sándor	III. „
Greisinger Ilona	IV. „	Greisinger Ilona	IV. „
Gyenes Lajos	III. „	Gyenes Lajos	III. „
Hann Ernő	I. „	Hann Ernő	I. „
35 Hajós Károly	IV. „	35 Hajós Károly	IV. „
Hessky Iván	III. „	Hessky Iván	III. „
Horváth József	II. „	Horváth József	II. „
Irányi István	III. „	Irányi István	III. „
Janesitz Henrik	III. „	Janesitz Henrik	III. „
40 Jánoska Tivadar	II. „	40 Jánoska Tivadar	II. „
Jónásiu Gyula	I. „	Jónásiu Gyula	I. „
Juhász Imre	II. „	Juhász Imre	II. „
Kássa Gábor	I. „	Kássa Gábor	I. „
Kiss Ágnes	I. „	Kiss Ágnes	I. „
45 Kompolty Béla	IV. „	45 Kompolty Béla	IV. „
Kovács Károly	I. „	Kovács Károly	I. „
Kovács Klára	II. „	Kovács Klára	II. „
Kögler Árpád	IV. „	Kögler Árpád	IV. „
Kubinyi Bertalan	III. „	Kubinyi Bertalan	III. „
50 Kurtay Ernő	III. „	50 Kurtay Ernő	III. „
Kühlbrandt Ernő Tivadar	I. „	Kühlbrandt Ernő Tivadar	I. „
Laurencsik Béla	IV. „	Laurencsik Béla	IV. „
Lefkovits Stefánia	I. „	Lefkovits Stefánia	I. „
Longino Rafael	III. „	Longino Rafael	III. „
55 Martos Ignác	II. „	55 Lovass Piroska	II. „
Masa Irma	I. „	Martos Ignác	III. „
Mayer Péter	II. „	Masa Irma	I. „
Meilinger Dezső	II. „	Mayer Emil	I. „
Mihalik Ernő	II. „	Mayer Péter	II. „
60 Nagy Pál	I. „	60 Meilinger Dezső	II. „
Nemes Imre	II. „	Mihalik Ernő	II. „
Oláh István	II. „	Nagy Pál	I. „
Pauer Mariska	IV. „	Nemes Imre	II. „
Paulovits Pál	II. „	Oláh István	II. „
65 Pál Károly	I. „	65 Pauer Mariska	IV. „
Plossek Aladár	IV. „	Paulovits Pál	II. „
Pokorny László	IV. „	Pál Károly	I. „

Prihoda István	III. éves	Plossek Aladár	IV. éves
Rácz Tibor	III. „	Pokorny László	IV. „
70 Reischl Károly	IV. „	70 Prihoda István	III. „
Roitán Tivadar	Ⓛ „	Rácz Tibor	III. „
Rónay Kazimir	IV. „	Rehák Elemér	I. „
Sántha Imre	II. „	Reischl Károly	IV. „
Seidl Emma	III. „	Roitán Tivadar	Ⓛ „
75 Soós András	I. „	75 Rónay Kazimir	II. „
Szallár Dénes	I. „	Sántha Imre	II. „
Szántó Lajos	IV. „	Seidl Emma	III. „
Szinay József	I. „	Soós András	I. „
Szirt Oszkár	IV. „	Szallár Dénes	I. „
80 Szűcs György Lajos	I. „	80 Szántó Lajos	IV. „
Szűcs István	I. „	Szinay József	I. „
Thomae Norbert	IV. „	Szirt Oszkár	IV. „
Tóth István	II. „	Szűcs György Lajos	I. „
Truppel Béla	II. „	Szűcs István	I. „
85 Turkovič Rudolf	III. „	85 Thomae Norbert	IV. „
Vad Péter	IV. „	Tóth István ifj.	II. „
Vadon Benjámín	IV. „	Truppel Béla	II. „
Vagács Géza	IV. „	Turkovič Rudolf	III. „
Velten Armand	II. „	Vad Péter	IV. „
90 Vollmann Lajos	I. „	90 Vadon Benjámín	IV. „
Wavrek Mátyás	II. „	Vagács Géza	IV. „
Weszprémy Jenő	I. „	Velten Armand	II. „
Widmann Walter	III. „	Vigh Bertalan	I. „
Wiesner Frigyes	IV. „	Wavrek Mátyás	II. „
95 Zolnay Géza	IV. „	95 Weszprémy Jenő	I. „
		Widmann Walter	III. „
		Wiesner Frigyes	IV. „
		98 Zolnay Géza	IV. „

3. Továbbképző okl. rajztanárok.

Első félévben :

Bründl Ödön ifj.	VI. éves
Fayl Frigyes	V. „
Gál Ferencz	V. „
Gyökér Gyula	V. „
5 Haller György	V. „
Mánczos Zoltán	V. „
7 Ürmös Péter	V. „

Második félévben :

Bründl Ödön ifj.	VI. éves
Haller György	V. „
Mánczos Zoltán	V. „
4 Papp Aurél	Ⓛ V. „

4. *A honvédelmi m. kir. miniszterium által kirendelt rendkívüli hallgató.*

Első félévben :

Balas Béla I. éves
főhadnagy.

Második félévben :

Balas Béla I. éves
főhadnagy.

5. *Polgári iskolai rajztanítónő-jelöltek.*

Első félévben :

Ábrahám Alice III. éves
Bacher Róza Elők.
Balla Margit III. éves
Báthory Mária II. „
5 Bielitz Margit I. „
Bilecz Ilona I. „
Bodor Margit II. „
Borhy Mária IV. „
Boross Bella II. „
10 Collas Krisztina br. II. „
Dalmát Margit Piroska III. „
Dánér Erzsébet III. „
Dapsy Klementina IV. „
Dóbiás Irén III. „
15 Dömök Teréz II. „
Dörre Klotild II. „
Esty Magda Elők.
Ferencz Cornélia II. éves
Flössel Margit III. „
20 Füleki Irma I. „
Gábor Krisztina Elők.
Grabovieczky Antónia II. éves
Grimm Matild II. „
Gyárfás Ilona IV. „
25 Holzmann Frida III. „
Holzmann Valéria II. „
Horváth Margit IV. „
Igmándi Katalin I. „
Ilosvay Katalin Elők.
30 Janthó Gizella II. éves
Kapusztyák Laura I. „
Kis Terézia II. „
Kiss Ilona III. éves
Knapp Eugénia I. „
35 Kniesner Elza I. „

Második félévben :

Ábrahám Alice III. éves
Bacher Róza Elők.
Balla Margit III. éves
Báthory Mária II. „
5 Bilecz Ilona I. „
Bodor Margit II. „
Borhy Mária IV. „
Boross Bella II. „
Collas Krisztina br. II. „
10 Dalmát Margit Piroska III. „
Dánér Erzsébet III. „
Dapsy Klementina IV. „
Dóbiás Irén III. „
Dömök Teréz II. „
15 Dörre Klotild II. „
Esty Magda Elők.
Ferencz Cornélia II. „
Flössel Margit III. „
Füleki Irma I. „
20 Gábor Krisztina Elők.
Grabovieczky Antónia II. „
Grimm Matild II. „
Gyárfás Ilona IV. „
Holzmann Frida III. „
25 Holzmann Valéria II. „
Horváth Margit IV. „
Igmándi Katalin I. „
Ilosvay Katalin Elők.
Janthó Gizella II. „
30 Kapusztyák Laura I. „
Kis Terézia II. „
Kiss Ilona III. éves
Knapp Eugénia I. „
Kniesner Elza I. „
35 Komjáthy Gizella I. „

Komjáthy Gizella	I. éves	Kovacsev Friderika	II. éves
Kovacsev Friderika	II. „	Kubányi Olga	II. „
Kubányi Olga	II. „	Lauer Gizella	III. „
Lauer Gizella	III. „	Liber Margit	Elők.
40 Liber Margit	Elők.	40 Mannó Margit	II. éves
Mannó Margit	II. éves	Márkus Erzsébet	IV. „
Márkus Erzsébet	IV. „	Matavovszky Edit	Elők.
Matavovszky Edit	Elők.	Müller Ágosta	IV. éves
Müller Ágoston	IV. „	Okolicsányi Erzsébet	I. „
45 Okolicsányi Erzsébet	I. „	45 Pataky Róza	II. „
Pataky Róza	II. „	Perényi Lenke	I. „
Perényi Lenke	I. „	Raidl Ida	Elők.
Raidl Ida	Elők.	Reiszmán Gizella	I. éves
Reiszmán Gizella	I. éves	Rohonczy Ilona	II. „
50 Rohonczy Ilona	II. „	50 Ruzsinszky Anna	III. „
Ruzsinszky Anna	III. „	Sándor Klára	IV. „
Sándor Klára	IV. „	Schréder Etelka	I. „
Schréder Etelka	I. „	Stassik Zaida	II. „
Stassik Zaida	II. „	Sterk Margit	III. „
55 Sterk Margit	III. „	55 Szentmiklóssy Gizella	II. „
Szentmiklóssy Gizella	II. „	Széli Aranka	III. „
Széli Aranka	III. „	Szilágyi Erzsébet	II. „
Szilágyi Erzsébet	II. „	Szűj Ilona	III. „
Szűj Ilona	III. „	Sztrókay Mária	I. „
60 Sztrókay Mária	I. „	60 Thalmayer Ida	IV. „
Thalmayer Ida	IV. „	Togán Szilvia	IV. „
Togán Szilvia	IV. „	Tody Erna	III. „
Tody Erna	III. „	Veres Ilma	Elők.
Walter Edit	Elők.	Walter Edit	„
65 Weyde Gizella	„	65 Weyde Gizella	„
66 Zechmeister Ida	I. éves		

6. Továbbképző okleveles rajztanítónők.

Első félévben :

Borosnyai Jolán	VI. éves
Gruber Hedvig	VI. „
Justh Emilia	VII. „
Matskássy Paula	V. „
5 Pammer Emilia	V. „
Pesthy Margit	VII. „
Rybár Edit	V. „
Szécsi Ilona	V. „
Tötössy Edit	VI. „
10 Wurga Irén	VI. „

Második félévben :

Borosnyai Jolán	VI. éves
Gruber Hedvig	VI. „
Matskássy Paula	V. „
Pammer Emilia	V. „
5 Pesthy Margit	VII. „
Rybár Edit	V. „
Szécsi Ilona	V. „
Tötössy Edit	VI. „
9 Wurga Irén	VI. „

Az összes rajztanár-, tanító- és tanítónőjelölt, valamint továbbképző okl. rajztanár és tanítónők száma:

Az első félévben volt:

151 férfi és 76 nő, együtt 227

A második félévben volt:

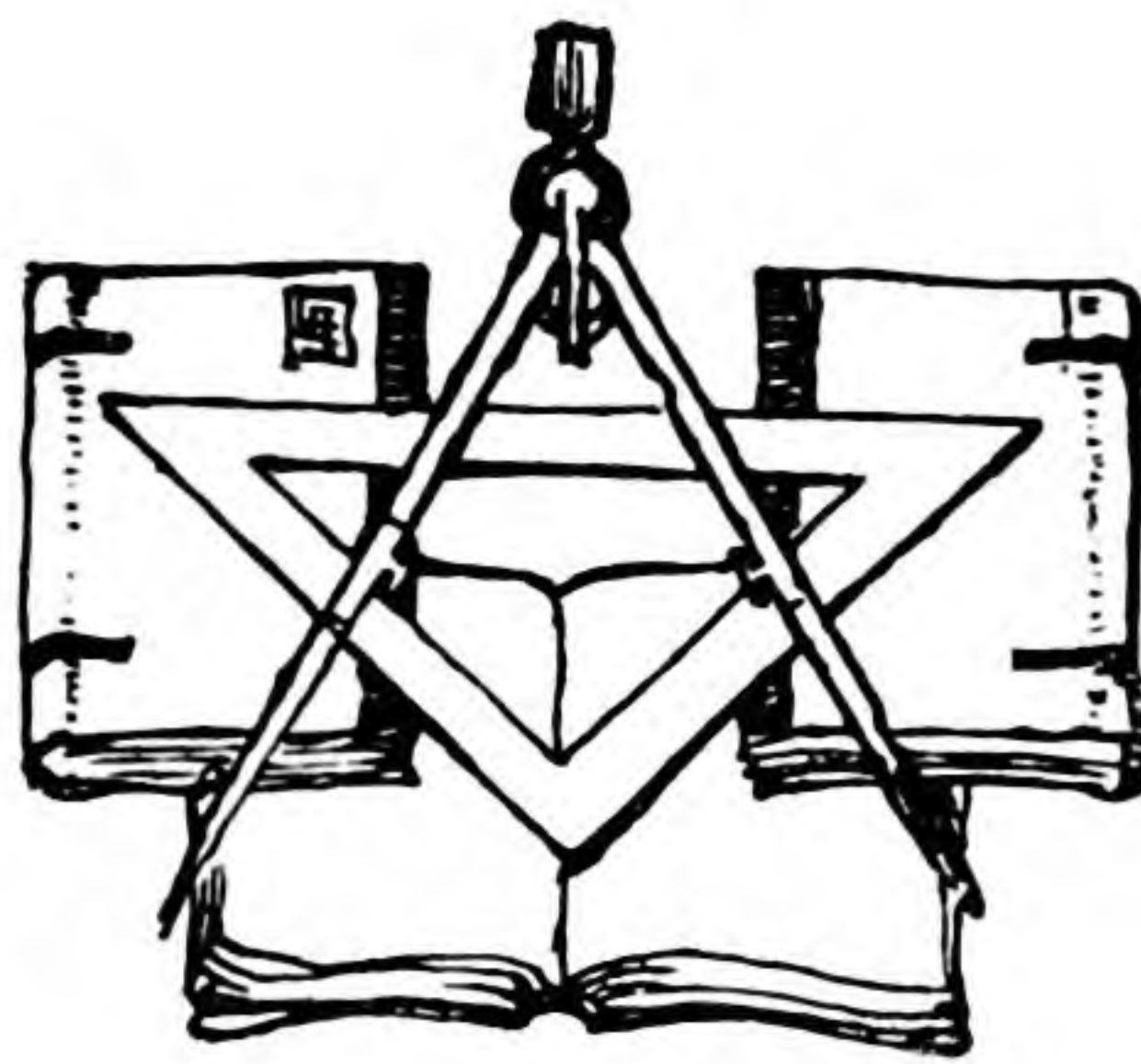
146 férfi és 74 nő, együtt 220

Anyanyelvre nézve:	I. félévben	II. félévben
Magyar	317	313
Német	11	14
Horvát	2	1
Francia	1	1
Olasz	—	1
Román	3	3
Szerb	3	3
Tót	1	1
Török	1	1
	Összesen 339	338

Tandíjfizetés alól felmentetett 97 növendék.

A képzőművészeti Főiskola és a vele ügykezelés tekintetében egybekapcsolt festészeti és szobrászati mesteriskolák és a női festőiskola könyvtáraiban az 1911. évi december hó végén volt: 9·858 kötet, 84·231 műlap, 393,749 K értékben.

TARTALOM.

I. Az év történetéből	3. oldal
II. Tájékoztató	11. „
<i>a)</i> Kivonat a „ Szépművészeti Akadémia “ felvételi, tanulmányi és rendszabályaiból	12. „
<i>b)</i> Kivonat a „ Rajztanárképző Főiskola “ felvételi, tanulmányi és rendszabályaiból	18. „
<i>c)</i> Általános rendszabályok	31. „
III. Igazgatók és tanárok névsora	36. „
IV. A rajztanárvizsgáló bizottsági tagok névsora	39. „
A képesítő vizsgálatok eredménye	40. „
V. A növendékek névsora	41. „
VI. Statisztikai adatok	52. „

KÖNIGLICHE UNGARISCHE HOCHSCHULE FÜR BILDENDE KUNST
IN BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 71.

II.
PROSPEKT

DER

KÖNIGLICHEN UNGARISCHEN
HOCHSCHULE FÜR ZEICHENLEHRERBILDUNG

MIT REPRODUKTIONEN VON ARBEITEN DER ZEICHENLEHRER- UND
ZEICHENLEHRERINNEN-KANDIDATEN

AUS ANLASS DES

IV. INTERNATIONALEN KONGRESSES FÜR
KUNSTUNTERRICHT, ZEICHNEN UND ANGE-
WANDTE KUNST. DRESDEN, 1912. PUBLIZIERT

VON C. VÁRDAI

DRUCK DER BUCHDRUCKEREI AKTIEN-GESELLSCHAFT ATHENAEUM
BUDAPEST, VII., RÁKÓCZI-ÚT 54.

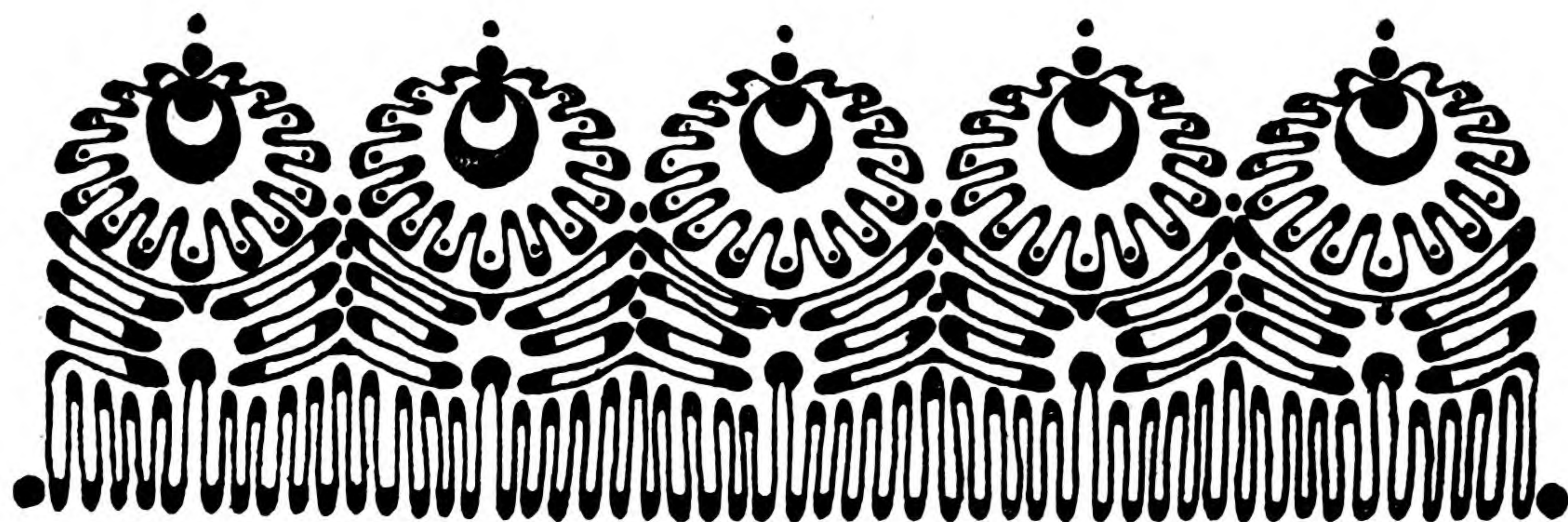
KÖNIGLICHE UNGARISCHE HOCHSCHULE FÜR BILDENDE KUNST IN BUDAPEST.

Die königl. ung. Hochschule für bildende Kunst ist eine Staatsinstitution, welche dem königl. ung. Ministerium für Kultus und Unterricht unmittelbar untergeordnet ist; sie wurde als »Landes-Musterzeichenschule und Zeichenlehrerseminar« im Jahre 1871 gegründet und im Jahre 1908 zur Hochschule erhoben.

Die Hochschule vereinigt zwei Hauptinstitutionen verwandter Richtungen, doch selbständiger Organisation. U. zw.:

- A) *Die Akademie der bildenden Künste;*
- B) *Die Hochschule für Zeichenlehrerbildung.*

**B) SATZUNGEN DER KÖNIGL. UNG. HOCHSCHULE
FÜR ZEICHENLEHRERBILDUNG.**

I. Zweck und Fachlehrcurse	6
II. Vorbedingungen zur Aufnahme	7
III. Aufnahmeprüfungen	8
IV. Einschreibung	8
V. Studienzeit	9
VI. Lehrgegenstände, wöchentliche Stundenzahl	10
VII. Klassifizierung, Schulzeugnis	12
VIII. Semester- und Klassenprüfungen	13
IX. Wiederholungs- und Nachprüfungen	14
X. Lehramtsprüfungen	15
XI. Übungsschule	15
XII. Spezielle Studien	16
1. Abendlicher Aktzeichenkurs	16
2. Tierstudien	17
3. Landschaftsübungen und Studienreisen	17
4. Graphik	17
5. Fortbildungskurse	17
XIII. Ausserordentliche Schüler	18
XIV. Allgemeine Bestimmungen	19
Auszug aus den Satzungen der Landeskommission für Zeichenlehrerprüfungen	25

I. Zweck und Fachlehrcurse.

§ 1. Die Hochschule für Zeichenlehrerbildung bezweckt durch geregelten theoretischen und praktischen Unterricht die Ausbildung dem Bedarf des Landes entsprechender Zeichenlehrer und Zeichenlehrerinnen.

§ 2. Zu diesem Zweck sind an dieser Hochschule derzeit vier Hauptfachlehrcurse organisiert. Und zwar:

a) Ein vierjähriger Fachlehrcurs zur Ausbildung von Zeichenlehrern für die Mittelschulen. Selbe erlangen die Befähigung zum Unterricht des artistischen und geometrischen Zeichnens an Gymnasien und Realschulen, höheren Töchterschulen, ferner höheren Gewerbeschulen und gewerblichen Fachschulen etc.

b) Ein vierjähriger Fachkurs zur Ausbildung von Bürgerschul-Zeichenlehrern. Diese erlangen die Befähigung zum Unterricht im artistischen und geometrischen Zeichnen an den Knabenbürgerschulen und gewerblichen Fachschulen etc.

c) Ein vier-, resp. fünfjähriger Lehrkurs für Zeichenlehrerinnen. Letztere erlangen die Befähigung zum Unterricht im artistischen und geometrischen Zeichnen an Mädchenbürgerschulen, sowie diesen gleichgestellten weiblichen Gewerbeschulen etc.

d) Ein Fachlehrcurs für Zeichenlehrer der Lehrerseminare, resp. Zeichenlehrerinnen der Lehrerinnenseminare. Die Kandidaten dieser Kurse sind verpflichtet, nach vorzüglich absolviertem vierjährigem Kurs der Hochschule für Zeichenlehrerbildung als diplomierte Zeichenlehrer, resp. Zeichenlehrerinnen an dieser Hochschule noch ein fünftes Jahr zu frequentieren und sich einem Zeichenlehrerbefähigungsexamen für Lehrerseminare, resp. Lehrerinnenseminare zu unterwerfen.

Sämtliche Zeichenlehrer- und Zeichenlehrerinnen-Kandidaten sind ordentliche Schüler der Hochschule, welche

verpflichtet sind, an allen für die betreffenden Fachkurse vorgeschriebenen Lehrgegenständen ihrem vollen Umfange nach teilzunehmen.

II. Vorbedingungen zur Aufnahme.

§ 3. Zur Aufnahme als Zeichenlehrer-, resp. Zeichenlehrerinnen-Kandidaten sind nur diejenigen Aspiranten — nach beendigtem sechzehnten Lebensjahre — berechtigt, welche die für die einzelnen Fachkurse vorgeschriebenen und in den folgenden Punkten festgesetzten Vorstudien mit gutem Erfolg absolviert haben.

§ 4. Die nötigen Vorstudien sind folgende:

a) Für Zeichenlehrer-Kandidaten der Mittelschulen: Maturitätszeugnis einer Mittelschule, d. i. eines Gymnasiums oder Realschule. Das Maturitätszeugnis der Handelsschulen berechtigt nicht zur Aufnahme.

b) Für Zeichenlehrer-Kandidaten der Knabenbürgerschulen: Elementar-Volksschullehrerdiplom, oder aber die unter *a)* vorgeschriebenen Kenntnisse.

c) Für Zeichenlehrerinnen-Kandidaten der Mädchenbürgerschulen: Elementar-Volksschullehrerinnendiplom, oder die unter *a)* vorgeschriebenen Kenntnisse. Auch können in den Vorkurs solche Damen aufgenommen werden, welche die unter Punkt *c)* vorgeschriebenen Kenntnisse zwar nicht besitzen, doch die sechste Klasse einer höheren Töchterschule mit vorzüglichem Erfolg absolviert haben. Andere, gleichwertige VI. Klassen oder Kindergärtnerinnen-Diplome können zur Aufnahme in den Vorkurs nicht als Vorbedingung dienen.

d) Für Zeichenlehrer-Kandidaten der Lehrerseminare, oder Zeichenlehrerinnen-Kandidaten der Lehrerinnenseminare wird gefordert das Maturitätszeugnis eines Gymnasiums oder einer Realschule, oder Elementar-Volksschullehrer-, resp. Lehrerinnendiplom.

III. Aufnahmsprüfungen.

§ 5. Dem zur Verfügung stehenden Raum entsprechend können neue Schüler immer nur in beschränkter Anzahl in die Hochschule für Zeichenlehrerbildung aufgenommen werden.

§ 6. Die mit genügenden Vorkenntnissen Aufnahmesuchenden werden zu einer unentgeltlichen Aufnahmsprüfung zugelassen, nach deren Ergebnis der Professorenkörper der Hochschule über die Aufnahme entscheidet.

Die Aufnahmsprüfungen finden in den ersten Tagen des Monats September statt und dauern drei halbe Tage.

Die Aufgaben der Aufnahmsprüfungen für die Zeichenlehrer- und Zeichenlehrerinnen-Kandidaten sind: figürliches und ornamentales Zeichnen nach plastischen Modellen, ferner Freihand-Perspektive nach geometrischen Körpern.

§ 7. Während des Schuljahres oder zu Anfang des II. Semesters finden keine Aufnahmsprüfungen statt; daher können neue Kandidaten nur auf Grund der Aufnahmsprüfung im September in die Hochschule für Zeichenlehrerbildung gelangen.

Von dem Ergebnis der Aufnahmsprüfungen wird kein Zeugnis ausgefolgt, auch werden die Prüfungszeichnungen nicht zurückgegeben.

IV. Einschreibung.

§ 8. Die zur Aufnahme berechtigten Aspiranten sind verpflichtet, sich behufs Einschreibung bei der Direktion zu melden.

Das erste Jahr wird bei sämtlichen Kandidaten als Probejahr betrachtet. Dieselben können im ersten Jahre entweder während des Schuljahres oder zu Ende desselben entlassen werden, wenn sie sich als für die Zeichenlehrerlaufbahn ungeeignet erwiesen haben, oder auffallende Nachlässigkeit bekundeten.

§ 9. Das Schuljahr ist in I. und II. Semester eingeteilt. Das erste Semester beginnt in der ersten Hälfte September und endet mit dem 22. Dezember.

Das zweite Semester beginnt in der ersten Hälfte Januar und endet in der Mitte des Monats Juni.

Während der Semester kann Niemand aufgenommen werden; die neuen Kandidaten können ihre Studien nicht im II-ten Semester beginnen.

§ 10. Die Lehrgebühren der Zeichenlehrer- und Zeichenlehrerinnen-Kandidaten sind pro Semester 15 Kronen. Ausserdem haben die Kandidaten als Einschreibgebühr und Beitrag zur Mensa der Hochschule jährlich 8 Kronen zu entrichten.

Jedem Kandidaten wird bei seiner Aufnahme ein mit Photographie und einem 2-Kronen-Stempel versehener Index ausgestellt, welcher Rubriken zur Einschreibung für alle vier Jahre enthält.

Die Bestimmungen, betreffend der Befreiung vom Schulgelde: siehe Seite 19, § 43.

V. Studienzeit.

§ 11. Die Ausbildung der Zeichenlehrer für Mittelschulen erfolgt in einem vierjährigen Lehrkurs.

Die Ausbildung der Zeichenlehrer für Knabenbürgerschulen erfordert ebenfalls vier Jahre.

Der Lehrkurs der Zeichenlehrerinnen für Mädchenbürgerschulen dauert vier, resp. fünf Jahre. Und zwar:

a) solche Kandidatinnen, welche das Diplom einer Elementar-Volksschullehrerin oder Maturitätszeugnis besitzen, absolvieren einen vierjährigen Kurs;

b) solche Kandidatinnen, welche weder ein Volksschullehrerinnen-Diplom, noch Maturitätszeugnis besitzen, aber sechs Klassen der höheren Töchterschule absolviert haben,

müssen vor dem vierjährigen Lehrkurs ein Jahr im Vorkurs verbringen; folglich dauert ihre Studienzzeit fünf Jahre.

Die Ausbildung der Zeichenlehrer für Lehrerseminare, resp. Zeichenlehrerinnen für Lehrerinnenseminare dauert fünf Jahre.

Das fünfte Jahr dient den speziellen Anforderungen der Lehrer-, resp. Lehrerinnenseminare. Diesem ist das unter § 11 *b)* erwähnte fünfte Jahr der Lehrerinnen-Kandidaten nicht gleichberechtigt; auf Grund der im § 11 *b)* bezeichneten Vorbildung und Studienzzeit können die Aspirantinnen nicht zur Zeichenlehrerinnen-Befähigungsprüfung für Lehrerinnenseminare zugelassen werden.

§ 12. Sämtliche Kurse sind in halbjährige Semester eingeteilt, in einem Semester kann nur der vorgeschriebene Lehrstoff absolviert werden.

§ 13. Die vorgeschriebene Studienzzeit kann unter keinerlei Umständen abgekürzt werden. In Anbetracht der speziellen Anforderungen der Ausbildung der Zeichenlehrer und Zeichenlehrerinnen können die auf anderen Fach- oder Hochschulen, auf der Kunstgewerbeschule, auf der Akademie für bildende Kunst, auf der Universität oder der technischen Hochschule verbrachten Jahre weder im Ganzen, noch teilweise eingerechnet werden.

Ebenso können die Lehrkurse weder im Ganzen, noch teilweise privat absolviert werden.

VI. Lehrgegenstände, wöchentliche Stundenzahl.

Die Lehrgegenstände der Mittelschulenzeichenlehrer-, resp. Knabenbürgerschulenzeichenlehrer-Kandidaten und deren wöchentliche Stundenzahl sind folgende:

Lehrgegenstände	Wöchentliche Stundenzahl				
	pro Lehrgegenstand und Klasse				Zusammen
	I.	II.	III.	IV.	
Figürliches Zeichnen und Malen	14	14	16	16	60
Figürliche Komposition	—	—	1	1	2
Ornamentales Zeichnen	6	4	—	—	10
Freihand-Perspektive, Stilleben-Zeichnen und Malen	2	2	2	4	10
Kunstgewerbliches Zeichnen und Entwerfen	—	2	7	10	19
Architektonisches Zeichnen, Styl- und Formenlehre.	—	3	3	4	10
Modellieren	4	4	4	—	12
Tierstudien	4	—	—	—	4
Darstellende Geometrie	4	4	—	—	8
Perspektivische Konstruktionslehre	—	4	4	—	8
Kunstgeschichte	—	—	2	2	4
Anatomie	2	—	—	—	2
Ungarische Litteratur	1	—	—	—	1
Pädagogik	—	—	1	—	1
Übung im Zeichenunterricht	—	—	—	2	2
Wöchentliche Stundenzahl der Schüler	37	37	40	39	153

Die Lehrgegenstände des Zeichenlehrerinnen-Kandidaten und deren wöchentliche Stundenzahl sind folgende:

Lehrgegenstände	Wöchentliche Stundenzahl				
	pro Lehrgegenstand und Klasse				Zusammen
	Vorkurs	I.	II.	III.	
Figürliches Zeichnen und Malen	14	14	12	12	68
Ornamentales Zeichnen	6	6	6	—	18
Freihand-Perspektive, Stilleben-Zeichnen und Malen	2	2	2	4	14
Kunstgewerbliches Zeichnen und Entwerfen	—	—	—	8	16
Modellieren	—	6	6	—	12
Tierstudien	2	—	—	—	4
Darstellende Geometrie	—	2	2	—	4
Perspektivische Konstruktionslehre	—	—	—	2	2
Kunstgeschichte	—	—	—	1	2
Anatomie	—	—	1	—	1
Ungarische Litteratur	—	1	1	—	2
Pädagogik	2	—	—	1	3
Übung im Zeichenunterricht	—	—	—	—	2
Enciklopedie der weiblichen Handarbeit	—	—	—	—	2
Wöchentliche Stundenzahl der Schülerinnen	26	31	30	30	150

Ausserdem sind sämtliche Zeichenlehrerinnen-Kandidaten verpflichtet, zur Erlangung des Lehrerinnen-Diploms für Frauenhandarbeit in der königl. ung. Staatsschule für Frauenindustrie — in wöchentlich zehn Stunden — die speziell für sie bestimmten Vorträge zu hören, resp. sich in den vorgeschriebenen Handarbeiten zu üben.

§ 14. Zur Befähigungsprüfung für Lehrerinnenseminare können von den Damen nur jene zugelassen werden, welche das Maturitätszeugnis einer Mittelschule (Gymnasium oder Realschule) oder das Elementar-Volksschullehrerinnendiplom besitzen, und auf der Hochschule für Zeichenlehrerbildung den Kurs der Zeichenlehrer-Kandidaten für Mittelschulen oder für Knabenbürgerschulen mit ausgezeichnetem Erfolg absolvierten.

§ 15. Die Gegenstände des fünften Lehrkurses sind:

a) Methodische, stundenplanmässige Aufarbeitung des Zeichenunterrichtsstoffes der Elementar-Volksschullehrer-, resp. Lehrerinnenseminare.

b) Übung im Zeichenunterricht in Lehrer-, respektive Lehrerinnenseminaren.

§ 16. Der Professorenkörper bestimmt halbjährlich den Stundenplan, welchen die Kandidaten streng einzuhalten haben. Die detaillierten Anforderungen des Lehrplanes bestimmt das vom Lehrkörper ausgearbeitete Programm.

In einzelnen Fällen kann der Professorenkörper ausnahmsweise Abweichungen vom Stundenplan gestatten.

VII. Klassifizierung, Schulzeugnis.

§ 17. Sämtliche Studierende der Hochschule für Zeichenlehrerbildung werden halbjährlich klassifiziert, jeder Kandidat erhält von jedem Prüfungsgegenstand eine Fleiss- und eine Fortschrittsnote.

Die Abstufungen der Klassifizierung sind folgende

1 = ausgezeichnet, 2 = gut, 3 = genügend, 4 = ungenügend.

Die Nullnote (0) wird dann angewendet, wenn die Klassifizierung eines Kandidaten in der Schwebe bleibt. Solche Noten werden mit einer entsprechenden Notiz vermerkt.

§ 18. Sämtliche Kandidaten sind verpflichtet, ihre Arbeiten den Fachprofessoren in einen bestimmten Zeitraum einzureichen, widrigenfalls sie aus dem betreffenden Gegenstand eine Nullnote bekommen. Nach der Klassifizierung werden die Arbeiten gewöhnlich zurückgestellt, es steht aber den Professoren frei, dieselben teilweise für Schülerausstellungen zurückzubehalten.

§ 19. Die Studierenden erhalten zu Ende jeden Semesters ein Schulzeugnis, dessen Stempelgebühr dreissig Heller beträgt. Die in militärischen Angelegenheiten ausgestellten Frequentations-Zeugnisse sind stempelfrei.

Zu Ende des Lehrkurses bekommen die Zeichenlehrer- und Zeichenlehrerinnen-Kandidaten kein Abgangszeugnis, sondern nach mit Erfolg bestandenen fachlichen Fundamental- und Befähigungsprüfungen ein dem absolvierten Fachlehrkurs entsprechendes Zeichenlehrer-Diplom.

VIII. Semester- und Klassenprüfungen.

§ 20. Die Zeichenlehrer- und Zeichenlehrerinnen-Kandidaten der Hochschule müssen sich zu Ende eines jeden Semester einer Klassenprüfung unterwerfen.

Zu diesen Prüfungen werden nur jene Kandidaten zugelassen, welche die obligaten Lehrgegenstände der betreffenden Klasse hörten, resp. übten.

Wenn ein Kandidat bei der Klassenprüfung aus drei Gegenständen *ungenügende* Klassifizierung erhalten hat, so kann er im folgenden Jahr nur in dieselbe Klasse aufgenommen werden. Bei mangelhaftem Talent oder ungenü-

gendem Fleiss kann der Professorenkörper bestimmen, dass der Betreffende nicht mehr in die Hochschule aufgenommen werden soll. Dies kann der Professorenkörper auch dann beschliessen, wenn der Kandidat wenigstens zwei *ungenügend* oder »0« Noten unter den Fortschritts- und Fleissnoten hat.

§ 21. Wer in einem Semester fünf Stunden unbegründet, oder ein Drittel der Lehrstunden eines Gegenstandes in einem Semester begründet versäumt, kann aus diesem Gegenstand keine Klassifikation erwarten, und es kann ihm die Hinzulassung zu den Klassenprüfungen vom Fachprofessor verweigert werden.

§ 22. Die Lehrkurse der Hochschule für Zeichenlehrerbildung können nicht auf privatem Wege absolviert werden; d. h. Niemand kann auf Grund privater Studien zu den Prüfungen zugelassen werden.

IX. Wiederholungs- und Nachprüfungen.

§ 23. Wer bei den obligaten Klassenprüfungen nicht einmal eine »genügende« Klassifizierung erhält, oder der Klassenprüfung aus zu berücksichtigendem Grunde fernbleibt, muss eine Nachprüfung machen.

Die Taxe der Nachprüfung, resp. Wiederholungsprüfung ist pro Lehrgegenstand 5 Kronen. Von der Prüfungstaxe der Wiederholungsprüfung kann man nicht befreit werden, von der Taxe der Nachprüfung nur in besonderen zu berücksichtigenden Fällen.

§ 24. Jene Kandidaten, welche zu Ende des Schuljahres ungenügende Klassifizierung erhalten, aber inzwischen die fachliche Fundamentalprüfung mit Erfolg bestanden haben, werden von der wiederholenden Klassenprüfung befreit, und die eventuell auf der Fundamentalprüfung erhaltene entsprechende Klassifizierung wird vom Professorenkörper dem betreffenden Kandidaten in das Schulzeugnis eingetragen.

Jener Kandidat, welcher bei der Klassenprüfung zu Ende des Jahres und auf der darauffolgenden fachlichen Fundamentalprüfung, sowie auch auf der Wiederholungsprüfung im September durchfällt, kann nicht in eine höhere Klasse der Hochschule aufgenommen werden, sondern wird genötigt, die ungenügend absolvierte Klasse zu repetieren.

X. Lehramtsprüfungen.

§ 25. Die ordentlichen Schüler und Schülerinnen der Hochschule für Zeichenlehrerbildung können auf Grund ihrer Studien ein für die betreffenden Schulgegenstände giltiges *Befähigungsdiplom* erlangen.

Die Abhaltung der fachlichen Fundamental- und Befähigungsprüfungen, ferner die Ausgabe der Zeichenlehrer-, resp. Zeichenlehrerinnenbefähigungs-Diplome gehört in das Bereich der »Königl. ung. Landeskommission für Zeichenlehrerprüfungen«. Die Statuten dieser Kommission siehe auf Seite 25.

XI. Übungsschule.

§ 26. Zur Förderung der praktischen zeichenpädagogischen Ausbildung der Zeichenlehrer- und Zeichenlehrerinnen-Kandidaten ist an der Hochschule für Zeichenlehrerbildung eine Übungsschule organisiert.

Als externe Besucher können in diese Übungsschule Schüler und Schülerinnen der allgemein bildenden Schulen aufgenommen werden.

Der Unterricht in der Übungsschule ist derzeit ganz unentgeltlich, und dauert von Anfang Oktober bis Ende Mai, bei wöchentlichen vier Stunden (zwei und zwei Stunden).

Einzelne Zeichenpädagogen von allgemein bildenden Schulen erhalten ämtliche Einladung, den Zeichenunterrichts-

gang ihrer Schule den viertjährigen Zeichenlehrer- und Zeichenlehrerinnen-Kandidaten vorzutragen, resp. vorzuführen.

§ 27. Die geladenen Zeichenlehrer erhalten für ihren Vortrag eine entsprechende Vergütung.

Die viertjährigen Zeichenlehrer- und Zeichenlehrerinnen-Kandidaten nehmen an den Zeichenunterrichtsübungen in kleineren Gruppen der Reihe nach Teil. Ausserdem sind sämtliche Kandidaten verpflichtet zur lehrplanmässigen Aufarbeitung des Zeichenunterrichtsstoffes der sie betreffenden, allgemein bildenden Schulen.

XII. Spezielle Studien.

§ 28. Die Aufgabe der Hochschule für Zeichenlehrerbildung ist, den angehenden Zeichenlehrern und Zeichenlehrerinnen eine möglichst gründliche und vielseitige Fachbildung zu geben. Dementsprechend wird auch für solche Institutionen gesorgt, mit deren Hilfe die Kandidaten — ihren individuellen Neigungen folgend — ihre freie Zeit wohl ausnützen können; ebenso ermöglicht es die Hochschule, dass ein Teil der absolvierten Schüler sich in ihrem Fach weiter ausbilden könne.

Dem hier angeführten Zwecke dienen folgende Kurse:

1. Abendlicher Aktzeichenkurs.

§ 29. Für die absolvierten Zeichenlehrer und Zeichenlehrerinnen der Hochschule erhält dieselbe einen speziellen freien abendlichen Aktzeichenkurs, in welchen die sich Meldenden in beschränkter Anzahl aufgenommen werden.

Die Besucher dieses freien Kurses gehören streng genommen nicht mehr in den Verband dieser Hochschule und die Aufnahme in diesen Kurs berechtigt zu sonst nichts, ausser zur unentgeltlichen Teilnahme an dem Aktzeichnen.

2. Tierzeichnen und Malen.

§ 30. Zur Übung im Tierzeichnen und Malen nach lebendem Modell steht den Studierenden während des ganzen Tages, ausser mehreren kleineren Haustieren, ein Pferd und eventuell andere Tiere zur Verfügung. Die Zeichenlehrer- und Zeichenlehrerinnen-Kandidaten können diese Tiere zum Teil in den vorgeschriebenen Stunden oder ausser denselben im Freien oder im geschlossenen Raum zeichnen, resp. malen.

3. Landschaftsübungen und Studienreisen.

§ 31. Zur Übung im Landschaftszeichnen und Malen unternimmt die Hochschule zeitweilig Ausflüge unter Führung eines Professors; ausserdem sind Sommerkurse in der Provinz.

Die viertjährigen Zeichenlehrer- und Zeichenlehrerinnen-Kandidaten machen jährlich unter Führung eines Professors der Hochschule auf Staatskosten eine kunstgeschichtliche Studienreise ins Ausland.

4. Graphik.

§ 32. In der graphischen Abteilung der Hochschule können die Schüler alle modernen künstlerischen Reproduktionsarten, hauptsächlich aber den Kupferstich und die Radierung in ihren freien Stunden vom frühen Morgen bis spät Abends üben.

5. Fortbildungskurse.

§ 33. Solche Zeichenlehrer- und Zeichenlehrerinnen-Kandidaten, welche die Befähigung zum Zeichenunterricht schon erlangt haben, aber sich noch in einer gewissen Richtung ausbilden wollen, können als Fortbildungsschüler in die Hochschule eintreten.

§ 34. Das Lehrprogramm der Fortbildungsschüler wird von Fall zu Fall und nach der Individualität des Schülers bestimmt, aber das festgesetzte Programm muss von den Frequentanten streng eingehalten werden. Die begabteren Fortbildungsschüler geniessen die Begünstigung, dass die Direktion ihnen von Zeit zu Zeit gruppenweise, oder einzeln, Ateliers zur Verfügung stellt.

§ 35. Die Fortbildungsschülerinnen, resp. diplomierte Zeichenlehrerinnen können in der von der Hochschule eingerichteten Werkstätte kunstgewerbliche Arbeiten betreiben.

In diesem speziellen kunstgewerblichen Lehrkurs, soweit es die Raumverhältnisse gestatten, können in beschränkter Zahl als Gastschülerinnen auch andere Damen aufgenommen werden. Die Aufnahme erfolgt nach dem Ergebnis der Aufnahmeprüfung.

Die Aufnahmeprüfung besteht aus kunstgewerblichen Zeichen- und Kompositions-Aufgaben.

XIII. Ausserordentliche Schüler.

§ 36. Ausserordentliche Schüler und Schülerinnen können nur in besonders zu berücksichtigenden Fällen aufgenommen werden, und auch dann nur in dem Falle, wenn bei den ordentlichen Schülern noch genügender Platz zur Verfügung steht.

Die sich Meldenden haben in einem Gesuch an den Professorenkörper die Gründe und Umstände darzulegen, auf dessen Grund ihre Aufnahme als *ausserordentliche* Schüler begründet erscheint.

§ 37. Für die ausserordentlichen Schüler sind keine Extralehrkurse organisiert, sie sind verpflichtet, sich an den Lehrplan der ordentlichen Schüler zu halten, haben aber dabei nur die von ihnen gewählten und von dem Professorenkörper bestimmten Lehrstunden zu besuchen.

Die ausserordentlichen Schüler erhalten von Semester zu Semester einen mit einem 30-Heller-Stempel versehenen »Aufnahmschein«; auch kann auf deren Wunsch, ihnen bei Semesterschluss ein mit 1-Kronen-Stempel versehenes »Frequentationszeugnis« ausgestellt werden.

§ 38. Ausserordentliche Schüler können keine Klassenprüfung ablegen, demzufolge sie auch keine Zeichenlehrer-Kandidaten sein können.

§ 39. Die Lehrgebühr der ausserordentlichen Schüler ist: Einschreibe- und Nebengebühr jährlich 8 Kronen, und das Schulgeld pro Semester 45 Kronen. Von dem Schulgeld können nur jene Schüler oder Schülerinnen befreit werden, welche zumindest zwei Lehrgenstände mit lobenswertem Fleiss und Ergebnis studiert haben.

XIV. Allgemeine Bestimmungen.

§ 40. Die bei der Direktion eingereichten Schriften sind binnen zwei Wochen nach der Aufnahmeprüfung zurückzunehmen. Nach Ablauf dieser Zeit haftet die Direktion nicht mehr für dieselben.

Die Aufnahme- und anderen Prüfungszeichnungen werden nicht zurückerstattet.

§ 41. Über die Dauer der vier, resp. fünf Jahre der Fachlehrcurse hinaus, können die Schüler nur in zu berücksichtigenden Fällen und mit Erlaubnis des Professorenkörpers die Hochschule besuchen, aber höchstens acht Jahre hindurch.

§ 42. Die zum Unterricht nötigen Schulrequisiten müssen die Schüler nach Angaben der Professoren zu Beginn des Unterrichts besorgen.

§ 43. Unbemittelte, talentierte und fleissige Schüler können nach Ablauf des ersten Semesters die Befreiung vom Schulgeld erlangen.

Das Gesuch um die Befreiung vom Schulgeld ist an den königl. ung. Minister für Kultus und Unterricht zu richten und bei der Direktion der Hochschule eizureichen. Das Gesuch ist mit behördlichem Armuts- oder Vermögenslosigkeitszeugnis, sowie mit dem Schulzeugnis des verflossenen Semesters zu versehen.

Die einmal erlangte Befreiung vom Schulgeld hat Giltigkeit bis zum Schluss des ganzen Lehrkurses. Der betreffende Schüler verliert jedoch die Begünstigung, wenn er im Fortschritt auffallend zurückbleibt.

An die Befreiung vom Schulgeld können nur solche Schüler oder Schülerinnen Anspruch erheben, welche bei Ausweis ihrer Vermögenslosigkeit aus sämtlichen Gegenständen wenigstens »gute« Klassifizierung erhielten und aus dem Fortschritt keine schlechtere Note als zwei »genügend« haben.

Ausserordentliche Schüler können nur in dem Falle bei Ausweis ihrer Vermögenslosigkeit vom Schulgeld befreit werden, wenn sie das Studium von wenigstens zwei Lehrgegenständen mit gutem Erfolg und vorzüglichem Fleiss betrieben haben.

Von der Einschreibengebühr und dem Beitrag zur Mensa kann man nicht befreit werden.

§ 44. Die Hochschule hat derzeit kein Internat, aber sie hat eine Mensa, welche den mittellosen Schülern eine gute unentgeltliche Mittagkost bietet.

§ 45. Alljährlich gelangen Staatsstipendien zur Verteilung, um dieselben können sich aber nur solche unbeeittelte Schüler bewerben, welche wenigstens schon ein Semester hindurch mit gutem Erfolg an der Hochschule studierten. Das Stipendium gilt nur für ein Schuljahr; der weitere Genuss desselben hängt von dem während des Schuljahres bekundeten Fortschritt ab.

Das an den Minister für Kultus und Unterricht gericht-

tete Gesuch um ein Staatsstipendium oder andere Unterstützung ist bei der Direktion der Hochschule einzureichen. Die Gesuche sind mit behördlichem Armuts-, resp. Vermögenslosigkeits- und den Schulzeugnissen des verflossenen Schuljahres auszustatten.

§ 46. Während des Schuljahres werden die vorzüglichsten und fleissigsten Schüler durch Preise ausgezeichnet. Für die Lösung künstlerischer Aufgaben sind Konkurrenzpreise ausgesetzt; die preisgekrönten Werke bleiben Eigentum der Hochschule. Ausserdem werden aus den Ferialarbeiten der Schüler zur Aufmunterung der selbständigen Tätigkeit einzelne Studien angekauft.

Die Reisespesen der Ausflüge für Landschaftsstudien werden aus der Institutskasse bestritten.

§ 47. Die ordentlichen Schüler der Hochschule können auf Grund der diesbezüglichen Statuten des Wehrgesetzes Anspruch auf den Einjährig-Freiwilligendienst erheben.

§ 48. Die zu einem Gesuch aus welchem immer Grunde bei der Direktion eingereichten Dokumente sind nach Erledigung desselben bis zu dem von der Direktion ausgesetzten Termin unbedingt abzuholen, da nach Ablauf desselben die *Direktion keinerlei Garantie* mehr für solche Dokumente übernimmt.

§ 49. Die Schulsäle und den darin abgehaltenen Unterricht können nur die vorschriftsmässig eingeschriebenen Schüler frequentieren.

Der pünktliche Besuch der Lehrstunden ist eine der ersten Pflichten der Schüler. Jedwede Störung des Unterrichts ist streng zu vermeiden. Die gegen die Ordnung Verstossenden kann der Professor aus dem Saale weisen.

§ 50. *Das Versäumnis der Lehrstunden ist zu begründen.* Wenn das Versäumnis sich nur auf einige Stunden erstreckt, so ist dasselbe vor den betreffenden Fachprofessoren, bei längerer Abwesenheit vor der Direktion zu begründen.

Mit Ausnahme von *Krankheit* oder unvorhergesehenen Fällen, können die Schüler nur nach *vorher eingeholter Erlaubnis* dem Unterricht fernbleiben.

Wer eine Woche hindurch bei den Lehrstunden nicht erscheint, und während dieser Zeit die vorhin erwähnte Benachrichtigung verabsäumt, wird als *ausgetreten* betrachtet.

§ 51. Ausserhalb der Unterrichtszeit können sich die Schüler nur dann in den Lehrsälen aufhalten, wenn sie dort private Studien betreiben. Aus diesem Grunde sind die Schulsäle, Ferientage ausgenommen, täglich von 8 Uhr Morgens bis 7 Uhr Abends geöffnet. Zur Benützung der Schulsäle an Feiertagen ist von Fall zu Fall die Erlaubnis bei der Direktion einzuholen.

§ 52. Vor der Hochschule auf der Strasse, am Eingang der Hochschule oder in deren Gängen sich ziellos aufzuhalten oder zu gruppieren, des weiteren in den Schulräumen und Gängen zu lärmern, schliesslich in den Lehrsälen zu rauchen ist verboten. Wer dies Verbot ausser acht lässt, wird — zu Gunsten der Mensa — das erstemal mit fünf Kronen, das zweitemal mit höherer Geldbusse bestraft; beim dritten Male, oder wenn die ausgemessene Strafe nicht erlegt wird, wird der betreffende Schüler aus der Schule ausgewiesen. Während des Unterrichts aus einem Lehrsaal in den andern hin und her zu gehen ist ebenfalls verboten.

§ 53. Die Schüler haben im gegenseitigen Umgang die gesellschaftlichen Anstandsregeln vor Augen zu behalten.

§ 54. Die Räume, Möbel und Lehrutensilien der Schule sind tunlichst zu schonen. Bei Beschädigungen hat der Täter den Schaden zu ersetzen. Wenn der Täter nicht eruiert wird, so haben sämtliche Schüler der Klasse den Schaden in gleichem Masse zu tragen.

Wer irgendein Requisit der Schule, oder Arbeitsmaterial, Zeichen- und Malrequisit oder anderes Eigentum seines Mitschülers sich unrechtmässig aneignet, kann mit

Aufrechterhaltung des Schadenersatzes aus der Schule sofort ausgeschlossen werden.

§ 55. Wenn die Schüler innerhalb der Peripherien der Hochschulen eine Sitzung oder ähnliche Zusammenkunft abzuhalten wünschen, haben sie vorher die Erlaubnis der Direktion einzuholen. Die Schüler können nur von der Direktion vidierte Bekanntmachungen aushängen.

§ 56. Der Gebrauch der Bibliothek bildet auch einen ergänzenden Teil der Studien.

Die Schüler können die in der Bibliothek bewahrten Werke nach Wunsch studieren, sind aber verpflichtet, bei deren Benützung dieselben nicht zu beschädigen, und nach Gebrauch die herausgenommenen Werke wieder tadellos zurückzuerstatten.

Einzelne Werke können auch zum Gebrauch ausserhalb der Hochschule ausgefolgt werden, *dieselben kann aber Niemand über 14 Tage bei sich behalten*. Wertvollere — besonders illustrierte Werke — können zumeist nicht zum Gebrauch ausser der Bibliothek oder dem Lesesaal ausgefolgt werden.

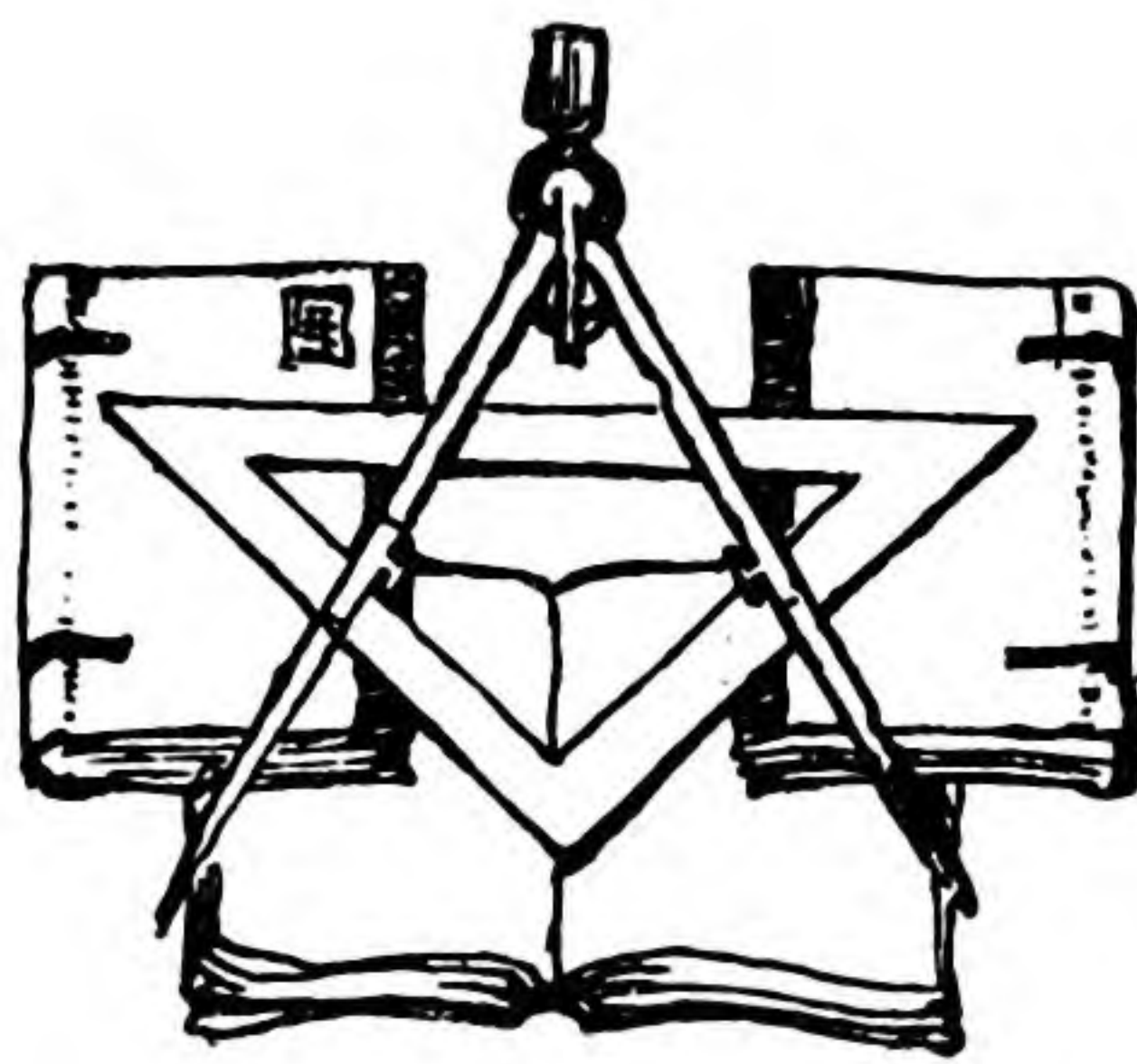
Jene Schüler welche in der Bibliothek sich ungebührlich benehmen oder gegen die Statuten der Bibliothek verstossen, werden vom Besuch der Bibliothek zeitweise oder gänzlich ausgeschlossen.

§ 57. Die, die Schüler betreffenden Verfügungen der Direktion werden auf dem *schwarzen Brett der Hochschule* bekanntgegeben. *Von diesen hat jeder Schüler Kenntnis zu nehmen* und kann sich nicht mit Unkenntnis derselben entschuldigen.

Bei der Direktion kann jeder Schüler ein Exemplar des gedruckten Jahresberichtes und der Statuten entgegennehmen.

Unkenntnis der Regeln kann unter keinerlei Umständen als Entschuldigungsgrund angenommen werden.

Laut Verordnung des königl. ung. Ministers für Kultus und Unterricht sind sämtliche Zeichenlehrer der Mittel-, Bürger- und höheren Töchterschulen, der Lehrerseminare, resp. Zeichenlehrerinnen der Mädchenbürgerschulen etc. verpflichtet von Jahr zu Jahr Schülerarbeiten aufzubewahren, d. h. zu Ende jeden Schuljahres den Lehrgang ihres Unterrichtes bereit zu halten und selben nach Aufforderung der Direktion der königl. ung. Hochschule für Zeichenlehrerbildung derselben zum Zwecke gründlichen Studiums des erzielten Resultates einzusenden. Die Professoren der Hochschule — mit Zuziehung auswärtiger Fachgenossen — überprüfen die eingesandten Lehrgänge und erstatten über das Resultat einen ausführlichen Bericht, welchen die Direktion dem Ministerium unterbreitet.

AUSZUG AUS DEN SATZUNGEN
DER KÖNIGL. UNG.
LANDESKOMMISSION FÜR ZEICHENLEHRER-
PRÜFUNGEN.

ERSTER TEIL.

Allgemeine Bestimmungen.

§ 1.

Mit dem Zeichenunterricht an ungarischen Mittel-, Bürger-, Gewerbeschulen und diesen gleichgestellten Instituten, ferner Lehrer-, resp. Lehrerinnenseminaren und höheren Töchterschulen können nur regelrecht befähigte Zeichenlehrer, resp. Zeichenlehrerinnen betraut werden.

Die Prüfungs-Kommission.

§ 2.

a) Die Befähigungsprüfungen für den Zeichenunterricht finden vor der *Landeskommission für Zeichenlehrerprüfungen* statt.

b) Die Mitglieder der Prüfungs-Kommission sind teils Professoren der königl. ung. Hochschule für Zeichenlehrerbildung, teils Professoren der Universität und des Polytechnikums, ferner Vertreter der verschiedenen Schulkategorien und bildende Künstler.

Der Vorsitzende dieser Zeichenlehrerprüfungs-Kommis-

sion wird von Seiner Majestät dem König, zwei Vizepräsidenten und die Mitglieder derselben Kommission werden vom königl. ung. Minister für Kultus und Unterricht auf einen Zeitraum von je fünf Jahren ernannt.

c) Die Prüfungskommission wirkt je nach Bedarf, in Gruppen, resp. kleineren fachlichen Abteilungen, welche ihren »ad hoc« Vorsitzenden aus ihrem Kreise wählen.

d) Bei den verschiedenen Plenarsitzungen der Kommission präsidiert der vom König ernannte Vorsitzende, bei seinem Verhindertsein einer der Vizepräsidenten. Im Falle gleicher Stimmenanzahl entscheidet immer der Vorsitzende, d. i. der Präses oder Vizepräsident. Die Administration besorgt einer der Vizepräsidenten mit dem Schriftführer der Kommission.

e) In dem amtlichen Siegel der Prüfungs-Kommission ist das ungarische Wappen mit der Krone und folgende Inschrift ersichtlich: »*Az Orsz. Magyar Királyi Rajztanár-vizsgáló Bizottság Pecsétje.*« Das heisst: Siegel der königlichen ungarischen Landeskommission für Zeichenlehrerprüfungen.

Kategorien der Befähigung.

§ 3.

A) *Zeichenlehrerbefähigung für Mittelschulen*: zum Unterricht des artistischen und geometrischen Zeichnens an Mittelschulen. Diese Befähigung — welche sich auch auf die höheren gewerblichen Fachschulen, sowie Schulen gleichen oder minderen Ranges bezieht — ist auch Damen zugänglich.

B) *Zeichenlehrerbefähigung für Bürgerschulen*: für den Unterricht im artistischen und geometrischen Zeichnen an Knabenbürgerschulen, gewerblichen Fachschulen und Schulen gleichen oder minderen Ranges.

C) *Zeichenlehrerinnenbefähigung für Bürgerschulen*: für den Unterricht im artistischen und geometrischen Zeichnen in den Mädchenbürgerschulen, sowie in Mädchenschulen gleichen oder minderen Ranges.

D) *Zeichenlehrer- und Zeichenlehrerinnenbefähigung für Lehrerseminare, resp. Lehrerinnenseminare*.

Diese Befähigung kann diplomierten Zeichenlehrern der Mittelschulen und Zeichenlehrern der Bürgerschulen erteilt werden, nach Absolvierung eines fünften Jahrkurses an der königl. ung. Hochschule für Zeichenlehrerbildung. Dieselbe Befähigung können auch solche Zeichenlehrerinnen erreichen, welche als Vorbildung die Qualifikation eines Zeichenlehrers der Mittelschulen oder die eines Zeichenlehrers der Knabenbürgerschulen besitzen.

Ort und Gliederung der Lehramtsprüfungen.

§ 4.

Die Befähigungsprüfungen für den Zeichenunterricht sind folgendermassen gegliedert:

- I. Erste Fundamentalprüfung,
- II. Zweite Fundamentalprüfung und
- III. Diplomprüfung.

Jede einzelne Prüfungsstufe zerfällt wieder in zwei Teile: in die Klausur- und mündliche Prüfung.

Die Befähigungsprüfungen für den Zeichenunterricht finden in Budapest an der königl. ung. Hochschule für Zeichenlehrerbildung, alljährlich in der zweiten Hälfte des Monates Juni statt. Die Nachprüfungen aus einzelnen Lehrgegenständen finden ebenfalls dort in der ersten Hälfte der Monate September und Januar statt.

Vorbedingungen für die Zulassung zu den Prüfungen.

§ 5.

Zu den Befähigungsprüfungen können nur diejenigen Kandidaten, resp. Kandidatinnen zugelassen werden, welche bei entsprechender Vorbildung an der königl. ung. Hochschule für Zeichenlehrerbildung die vorgeschriebenen Lehrkurse regelrecht beendigten und die mit den Kursen in Zusammenhang stehenden Prüfungen mit Erfolg absolvierten.

A) Bezüglich der *Befähigungsprüfung für Zeichenlehrer der Mittelschulen* sind die allgemeinen Vorbedingungen folgende:

Maturitätszeugnis der Mittelschule (Gymnasium oder Realschule)* und Absolvierung des vierjährigen Kurses der königl. ung. Hochschule für Zeichenlehrerbildung. Detailliert:

I. *Zur ersten Fundamentalprüfung* können nur jene Kandidaten zugelassen werden, welche im Besitze eines Maturitätszeugnisses der Mittelschule als ordentliche Schüler den zweiten Jahrgang der königl. ung. Hochschule für Zeichenlehrerbildung regelmässig frequentierten.

II. *Zur zweiten Fundamentalprüfung* können jene Kandidaten zugelassen werden, welche die erste Fundamentalprüfung abgelegt haben und den dritten Jahrgang der königl. ung. Hochschule für Zeichenlehrerbildung regelmässig absolvierten.

III. Zur Diplomprüfung können jene Kandidaten zugelassen werden, welche die zweite Fundamentalprüfung abgelegt und den vierten Jahrgang der königl. ung. Hochschule für Zeichenlehrerbildung regelmässig besucht haben.

* Das Maturitätszeugnis einer Handelsschule genügt nicht.

Zu den obigen Prüfungen können auch »Zeichenlehrerinnen«-Kandidaten mit ebensolchen Bedingungen zugelassen werden.

B) Bezüglich der *Befähigungsprüfung für Zeichenlehrer der Bürgerschulen* sind die allgemeinen Vorbedingungen der Zulassung: das Elementar-Volksschullehrerdiplom (eventuell Maturitätszeugnis einer Mittelschule)* und die Absolvierung des vierjährigen Kurses der königl. ung. Hochschule für Zeichenlehrerbildung erforderlich. Detailliert:

I. *Zu der ersten Fundamentalprüfung* können jene Kandidaten zugelassen werden, welche das Diplom eines Elementar-Volksschullehrers (eventuell Maturitätszeugnis einer Mittelschule)* aufweisen können und den zweiten Jahrgang der königl. ung. Hochschule für Zeichenlehrerbildung regelmässig frequentierten.

II. *Zu der zweiten Fundamentalprüfung* können jene Kandidaten zugelassen werden, welche die erste Fundamentalprüfung abgelegt haben und ordentliche Schüler des dritten Jahrganges der königl. ung. Hochschule für Zeichenlehrerbildung waren.

III. Zur Diplomprüfung werden jene Kandidaten zugelassen, welche die zweite Fundamentalprüfung abgelegt haben und den vierten Jahrgang der königl. ung. Hochschule für Zeichenlehrerbildung regelmässig besucht haben.

Obige Befähigung ist auch Damen erreichbar.

C) Bezüglich der *Befähigungsprüfung für Bürgerschullehrerinnen* sind die allgemeinen Bedingungen der Zulassung: 1. das Diplom einer Elementar-Volksschullehrerin (allenfalls Maturitätszeugnis einer Mittelschule)* und der regelmässige Besuch des vierjährigen Kurses der königl. ung. Hochschule für Zeichenlehrerbildung; 2. die absolvierte sechste Klasse einer höheren Töchter-

* Das Maturitätszeugnis einer Handelsschule genügt nicht.

schule * und der Besuch des durch eine Vorbereitungs-klasse ergänzten vierjährigen Kurses der königl. ung. Hochschule für Zeichenlehrerbildung. Detailliert:

I. Zu der *ersten Fundamentalprüfung* können jene Kandidatinnen zugelassen werden:

a) welche ein Elementar-Volksschullehrerinnendiplom oder das Maturitätszeugnis einer Mittelschule ** besitzen und den zweiten Jahrgang der königl. ung. Hochschule für Zeichenlehrerbildung regelmässig besucht haben;

b) welche sechs Klassen einer höheren Töcherschule absolviert, und den Vorbereitungskurs und zwei Jahrgänge der königl. ung. Hochschule für Zeichenlehrerbildung regelmässig besucht haben.

II. Zu der *zweiten Fundamentalprüfung* können jene Kandidatinnen zugelassen werden, welche die erste Fundamentalprüfung abgelegt und den dritten, resp. mit dem Vorbereitungskurs den vierten Jahrgang der königl. ung. Hochschule für Zeichenlehrerbildung regelmässig besucht haben.

III. Zur *Diplomprüfung* werden jene Kandidatinnen zugelassen, welche die zweite Fundamentalprüfung abgelegt und den vierten, resp. mit dem Vorbereitungskurs den fünften Jahrgang der königl. ung. Hochschule für Zeichenlehrerbildung regelmässig frequentierten.

Privatstudierende, d. h. solche Kandidaten, welche ihre Fachbildung nicht an der königl. ung. Hochschule für Zeichenlehrerbildung erlangt haben, können zur ersten Fundamentalprüfung für Zeichenlehrer der Mittelschulen, resp. Zeichenlehrer der Bürgerschulen oder Zeichenlehrerinnen nur mit ministerieller Erlaubnis und nur dann zugelassen werden, wenn sie mit ämtlichen Dokumenten be-

* Absolvierte sechs Klassen einer Mittel- oder Bürgerschule, oder andere gleichwertige sechs Klassen genügen nicht.

** Das Maturitätszeugnis einer Handelsschule genügt nicht.

weisen können, dass sie an Hochschulen ähnlicher Richtung eine entsprechende Zeit verbrachten. Jedoch auch bei diesen Kandidaten sind die Vorbedingungen: *A)* zur Befähigung für Zeichenlehrer oder Zeichenlehrerinnen der Mittelschulen das Maturitätszeugnis,* *B)* zur Befähigung für Zeichenlehrer der Bürgerschulen das Elementar-Volksschullehrerdiplom, allenfalls Maturitätszeugnis,* und *C)* für die Befähigung von Zeichenlehrerinnen der Mädchenbürgerschulen das Diplom einer Elementar-Volksschullehrerin oder das Maturitätszeugnis der Mittelschule,* oder aber wenigstens das Zeugnis der mit Erfolg absolvierten sechsten Klasse einer höheren Töchterschule.**

In besonders zu berücksichtigenden Fällen kann der Minister auf Vorschlag der Prüfungs-Kommission die gleich aufeinander folgende Abhaltung der zwei Fundamentalprüfungen gestatten.

Zwischen der zweiten Fundamentalprüfung und der Diplomprüfung muss jedoch der Zeitraum eines Jahres eingehalten werden. Direkt zur *zweiten* Fundamentalprüfung oder zu der *Diplomprüfung* kann Niemand zugelassen werden.

Anmeldung zur Prüfung und weitere Bedingungen.

§ 6.

Der Anmeldungstermin für die Fundamental- oder Befähigungs-Fachprüfung ist in der Regel der 15. April; der Anmeldungstermin für die Nachprüfung ist der 15. August oder 15. Dezember, bis zu welchem Zeitpunkt die vorschriftsmässig ausgestatteten, an die königl. ung. Zeichenlehrerprüfungs-Kommission adressierten Gesuche bei dem Präsidium der Kommission eingereicht werden müssen.

* Das Maturitätszeugnis einer Handelsschule genügt nicht.

** Andere gleichwertige sechs Klassen können nicht angenommen werden.

Dem Gesuche um Zulassung zur *ersten Fundamentalprüfung* sind beizulegen:

- a) eine kurze Biographie des Kandidaten, in welcher hauptsächlich die Richtung seiner Ausbildung, deren bisheriger Verlauf und die darauf verwendete Zeit zu erwähnen ist;
- b) der Tauf-, resp. Geburtsschein des Kandidaten;
- c) die unter § 5 detailliert angegebenen vorschriftsmässigen Zeugnisse über die allgemeine und fachliche Vorbildung des sich Meldenden;
- d) ein vom behördlichen Arzt ausgestelltes Gutachten über das Phisikum des Kandidaten;
- e) Sittenzeugnis;
- f) Quittung über die erlegte Prüfungstaxe.

Die sich Meldenden müssen in ihrem Gesuch erklären, welche von den drei unter § 3 angeführten Befähigungen sie zu erlangen wünschen.

Dem Gesuche um Zulassung zur zweiten Fundamentalprüfung ist ausser dem Zertifikat der mit Erfolg bestandenen ersten Fundamentalprüfung noch ein Zeugnis beizulegen, welches den regelmässigen Besuch des dritten Jahrganges der königl. ung. Hochschule für Zeichenlehrerbildung dokumentiert.

Dem Gesuche zur Zulassung der Diplomprüfung ist das Zertifikat der mit Erfolg bestandenen zweiten Fundamentalprüfung und das Zeugnis über den regelmässigen Besuch des vierten Jahrganges der Hochschule beizulegen.

Jene, welche nicht Schüler der königl. ung. Hochschule für Zeichenlehrerbildung waren, müssen in ihrem Gesuche zur Zulassung der ersten Fundamentalprüfung ausser den unter a)–f) bezeichneten Dokumenten Arbeiten aus dem Bereich der Lehrgegenstände der ersten Fundamentalprüfung beilegen. Vor der zweiten Fundamentalprüfung müssen sie ausser dem Zertifikat der mit Erfolg bestandenen ersten Fundamentalprüfung Arbeiten aus dem Bereich der Lehr-

gegenstände der zweiten Fundamentalprüfung beischliessen und durch Dokumente vor der, zwischen der ersten und zweiten Fundamentalprüfung verbrachten Zeit Rechenschaft ablegen. Dem Gesuche zur Diplomprüfung sind Arbeiten aus diesem Bereiche, ferner das Zertifikat über die zweite mit Erfolg bestandene Fundamentalprüfung beizulegen. Ausserdem sind solche Kandidaten verpflichtet, mit schriftlichen Belegen von der, zwischen der zweiten Fundamentalprüfung und der Diplomprüfung verbrachten Zeit Rechenschaft abzulegen.

Nachprüfung, Wiederholungs- und Ergänzungsprüfungen.

§ 7.

a) Nachprüfung kann man höchstens aus zwei Gegenständen ablegen. Ob der aus zwei Gegenständen durchgefallene Kandidat nach kürzerer oder längerer Zeit zur Nachprüfung zugelassen wird, darüber entscheidet von Fall zu Fall die Prüfungs-Kommission.

b) Jene Kandidaten, welche zur Ablegung der Nachprüfung, resp. Wiederholungsprüfung nach einem Jahre gewiesen wurden, können, nachdem sie dieselbe gut bestanden haben, gleich an die zweite Fundamentalprüfung, resp. Diplomprüfung gehen.

c) Wer aus mehr als zwei Lehrgegenständen die Note »*ungenügend*« erhält, muss eine vollständige Wiederholungsprüfung ablegen. Den Zeitpunkt dieser Prüfung bestimmt ebenfalls die Prüfungs-Kommission.

d) Jede Prüfung kann nur zweimal wiederholt werden.

e) Zur Nach- oder Wiederholungsprüfung muss man sich schriftlich — unter Berufung auf den diesbezüglichen Beschluss der Prüfungs-Kommission — melden.

Jener Bürgerschul-Zeichenlehrerkandidat, welcher zu den Fundamentalprüfungen auf Grund seines Elementar-Volksschullehrerdiploms zugelassen wurde und inzwischen die Maturitätsprüfung abgelegt hat, kann als Kandidat für Mittelschulen seine Prüfungen fortsetzen.

Jener diplomierte Zeichenlehrer, der die Maturitätsprüfung nach Erlangung seines Zeichenlehrerdiploms für Bürgerschulen ablegte und auf Grund seines Maturitätszeugnisses die Befähigung für Mittelschulen zu erlangen wünscht, muss nur eine »Ergänzungsprüfung«, d. h. die unter A) angeführte Fachprüfung für Zeichenlehrer der Mittelschule bestehen.

Zertifikat und Befähigungsdiplom.

§ 8.

Auf Wunsch des Kandidaten wird von den Fundamentalprüfungen und der Diplomprüfung je ein vom Präsidenten, respective Vizepräsidenten und dem Schriftführer der Kommission unterfertigtes und mit dem Siegel der Prüfungs-Kommission versehenes Zertifikat ausgegeben. Nach gutem Bestand der Diplomprüfung wird ein vom Präsidenten, respective Vizepräsidenten, dem Schriftführer und den Mitgliedern der Prüfungs-Kommission versehenes, vorschriftsmässiges *Befähigungsdiplom* ausgestellt. — Das Diplom hat ein Höheformat von 55—80 cm, auf dessen dekorativer Vorderseite der Text der Befähigung, auf der Rückseite aber das Resultat, d. i. die Klassifizierung der Fundamentalprüfungen und der Diplomprüfung ersichtlich ist, unter Angabe des Grades der Note (sehr gut, gut, genügend), welche der Kandidat aus den einzelnen Lehrgegenständen erhielt.

Das allgemeine Resultat wird nicht separat klassifiziert.

Das Diplom wird von allen bei der Prüfung tatsächlich zugegen gewesenen Mitgliedern der Kommission, der Matrikelauszug vom Präsidenten, resp. Vizepräsidenten und dem Schriftführer der Kommission unterfertigt.

Prüfungstaxe und andere Gebühren.

§ 9.

Auf jedes Gesuch ist ein 1-Kronen-Stempel, auf jede Beilage (mit Ausnahme der Quittung über die Prüfungstaxe), insofern dieselben noch nicht mit Stempeln versehen sind, ist ein 30-Heller-Stempel zu kleben.* Für die erste und zweite Fundamentalprüfung sind je 25 Kronen, für die Diplomprüfung oder Ergänzungsprüfung sind 50 Kronen zu erlegen, in welcher letzterer Summe auch die Ausstellung des Diplomes inbegriffen ist.

Die Taxe der Nachprüfung beträgt 20 Kronen.

Die Nostrifizierung eines im Auslande erworbenen Diplomes kostet 25 Kronen. Für hierbei allenfalls notwendige Ergänzungsprüfungen sind als Prüfungstaxe 25 Kronen zu erlegen.

Für jede Wiederholungsprüfung ist eine der Prüfung entsprechende ganze Taxe zu entrichten.

Die Prüfungstaxe ist vor Einsendung des Gesuches zu erlegen. Eine Befreiung von der Prüfungstaxe wird nicht gewährt. Wenn ein Kandidat vor dem faktischen Beginn der Prüfung zurücktritt, wird ihm die erlegte Prüfungstaxe retourniert.

Das Diplom muss mit einer 2-Kronen-Marke versehen werden. Dieselbe wird auf den Auszug aus der Matrikel, d. h. auf die Rückseite des Diplomes geklebt.

* Die mit Armutszeugnis versehenen Gesuche sind stempelfrei.

Die Ausstellungstaxe eines Diplomduplikates beträgt 10 Kronen.

Die Prüfungsgelder sind dem Bevollmächtigten des Präsidenten gegen Bescheinigung zu übergeben. Die eingezahlte Summe wird unter den, bei den Prüfungen tatsächlich zugegen gewesenen Kommissionsmitgliedern — der Teilnahme entsprechend — verteilt.

Prüfungsordnung und dergleichen.

§ 10.

Die Prüfungen werden in ungarischer Sprache abgehalten. Bei den Klausurprüfungen werden die Kandidaten in separate Gruppen geteilt, und sind verpflichtet, die Aufgaben in einem bestimmten Zeitraum zu lösen.

Bei den mündlichen Prüfungen müssen die Kandidaten auf die einzelnen Fragen aus den theoretischen Lehrgegenständen mündlich antworten.

Bei den Klausurprüfungen wird die Lösung je einer Aufgabe der verschiedenen Lehrgegenstände gefordert. Bei den mündlichen Prüfungen können dem Kandidaten zumeist mehrere Fragen gestellt werden. Jeder Kandidat kann drei Fragen beanspruchen. Die Klausur-Prüfungsaufgaben werden in dem Ausschusse der Prüfungs-Kommission von den gesamten Mitgliedern desselben bestimmt und auf dessen Beschluss gestellt. Die dazu delegierten Kommissionsmitglieder achten auch auf den vorschriftsmässigen Verlauf der Prüfungen, worüber die kontrollierenden Mitglieder über jede Prüfung ein Protokoll aufnehmen.

Der Kandidat ist verpflichtet, seine Prüfungsarbeit mit Ablauf des anberaumten Termins dem aufsichtführenden Kommissionsmitglied einzuhandigen, welcher dieselbe über-

nimmt, und mit Angabe des Zeitpunktes der Eingabe mit seiner Unterschrift beglaubigt.

Die Aufgaben werden entweder schriftlich, graphisch mündlich oder mit entsprechenden Modellen gestellt. Es ist verboten, zur Lösung der Aufgaben Notizen oder Hilfswerke zu benützen. Wenn der aufsichtführende Professor an dem Kandidaten irgendwelche Fühlung oder Missbrauch wahrnimmt, suspendiert er die Prüfung des Betreffenden und erstattet sofort Meldung über den Vorfall bei dem Präsidenten der Kommission.

Bei den Klausurprüfungen werden die Plätze der Kandidaten durch das Los entschieden.

Die Beurteilung der Klausur-Prüfungsarbeiten besorgt der Kommissionsausschuss, über die Zulassung zur mündlichen Prüfung entscheidet jedoch, je nach dem Resultat der Klausurprüfung das Plenum der Prüfungs-Kommission.

Der Kommissionsausschuss hat zum Zwecke gründlichen Studiums des Resultates der Prüfungen in übersichtlicher Reihenfolge, die Prüfungsarbeiten sowie sämtliche von den Klausurprüfungen aufgenommenen Protokolle dem Plenum vorzulegen, welches die endgiltigen Noten der Klassifizierung bestimmt.

Das Matrikelbuch wird von allen an den Prüfungen tatsächlich zugegen gewesenen Kommissionsmitgliedern unterfertigt.

Alle drei Hauptteile der Befähigung können im Ganzen wie auch einzeln als gelungen betrachtet werden, wenn der Kandidat aus den einzelnen Gegenständen wenigstens die Note »genügend« erhielt. Im entgegengesetzten Falle muss er sich einer Nach- oder Wiederholungsprüfung unterwerfen.

Sowohl die Kandidaten, als auch die Kommissionsmitglieder haben die Satzungen der Lehramtsprüfung für Zeichenlehrer zur Kenntnis zu nehmen, denn Unkenntnis

der Statuten kann unter keinerlei Umständen als Ausflucht dienen.

Man kann von keinem Gegenstande der Prüfungen befreit werden.

Administration.

§ 11.

Über die eingelaufenen Gesuche entscheidet die Prüfungs-Kommission. Der Präsident ist genötigt die Kommission auch dann einzuberufen, wenn zur anberaumten Zeit auch nur ein Kandidat um Zulassung zur Prüfung ansucht.

Der Kandidat wird von der Erledigung seines Gesuches ämtlich verständigt, zugleich wird ihm ein Exemplar der Satzungen der Lehramtsprüfung für Zeichenlehrer eingehändigt.

Der Präsident lässt von dem Verlauf der einzelnen Prüfungen ein Matrikelbuch führen und Protokolle aufnehmen. Die ausgefolgten Diplome werden in ein genaues Verzeichnis gefasst, welches in dem Archiv der Kommission aufbewahrt wird.

Die Namensliste der diplomierten Zeichenlehrer und Zeichenlehrerinnen, sowie der im Auslande diplomierten und hier nostrifizierten Zeichenlehrer, resp. Zeichenlehrerinnen wird mit dem Datum der Ausstellung des Diplomes oder der Nostrifizierung versehen und nach Schluss der Prüfungen dem Minister für Kultus und Unterricht unterbreitet.

Von einem in welcher immer Weise in Verlust geratenem Diplom kann ein Duplikat desselben ausgestellt werden.

Nostrifizierung der ausländischen Diplome.

§ 12.

Im Auslande erlangte Diplome für Zeichenlehrer oder Zeichenlehrinnen oder diesen gleichwertige Dokumente erlangen nur dan in Ungarn Giltigkeit, wenn dieselben auf Vorschlag der Prüfungs-Kommission von dem königl. ung. Minister für Kultus und Unterricht nostrifiziert werden. Die Kommission empfiehlt ein ausländisches Diplom unter folgenden Bedingungen zur Nostrifizierung:

1. Wenn der Eigentümer das Diplom, welches der Zeichenlehrer- oder Zeichenlehrerinnen-Befähigung für Mittel- oder Bürgerschulen gleichwertig sein muss, im Original vorweist.

2. Wenn der Betreffende durch beigelegte Zeugnisse beweist, dass seine Vorkenntnisse vollkommen jenen Bedingungen entsprechen, welche in den Satzungen der königl. ung. Landeskommission für Zeichenlehrerprüfungen unter § 5 vorgeschrieben sind.

Sollte die Kommission nach Überprüfung des Gesuches eine Ergänzungsprüfung für notwendig erachten, so muss der um Nostrifizierung Ansuchende sich aus dem bezeichneten Gegenstande einer Ergänzungsprüfung unterziehen.

Die Nostrifizierung wird auf dem Originaldiplom sanktioniert.

ZWEITER TEIL DER SATZUNGEN.

Der zweite Teil der Originalstatuten der königl. ung. Landeskommission für Zeichenlehrerprüfungen enthält die detaillierte Anführung des Prüfungsstoffes, der einzelnen Prüfungskategorien, ferner die genauen Vorschriften der verschiedenen Befähigungsdiplome, und die Auszüge des Stammbuches etc. etc.

Die Gegenstände der Fundamentalprüfungen und der Diplomprüfung sind: figürliches Zeichnen, nach plastischen und lebenden Modellen. Köpfe, Antike, Akte und figürliche Komposition. Ornamentales imitatives Zeichnen und ornamentale Stylübungen. Architektonisches Zeichnen. Freihand-Perspektive, Stillebenzeichnen und -Malen. Kunstgewerbliches Zeichnen, Entwerfen, Styl- und Formenlehre. Modellieren. Darstellende Geometrie. Perspektivische Konstruktionslehre. Kunstgeschichte. Anatomie (Morphologie). Ungarische Literatur. Allgemeine und spezielle Zeichenpädagogik.

*

Das Niveau der Zeichenlehrer und Zeichenlehrerinnen-Kandidaten in ihrer Fachbildung, ist aus den in diesem Prospekte publizierten Reproduktionen von Schularbeiten der Kandidaten ersichtlich.

*

Zur Ausbildung der Zeichenlehrer für Lehrlingsschulen besteht gegenwärtig kein besonderer Kurs. Zur betreffenden Diplomprüfung werden Frequentanten der Kunstgewerbeschule, der staatlichen höheren Gewerbeschule und Elementar-Volksschullehrer zugelassen. Gegenstände einer solchen Diplomprüfung sind: Ornamentales imitatives Zeichnen. Freihandperspektive. Konstruktives Fachzeichnen. Praktische darstellende Geometrie und Perspektive. Ungarische Literatur und Pädagogik.

ILLUSTRATIONEN.

1. DIPLOM der Zeichenlehrer- und Zeichenlehrerinnen-Kandidaten.
2. LEHRSALE für figürliches Zeichnen und Malen.
3. REPRODUKTIONEN von Arbeiten der Zeichenlehrer- und Zeichenlehrerinnen-Kandidaten.
4. Façaden und Grundrisse von Gebäuden der Hochschule.

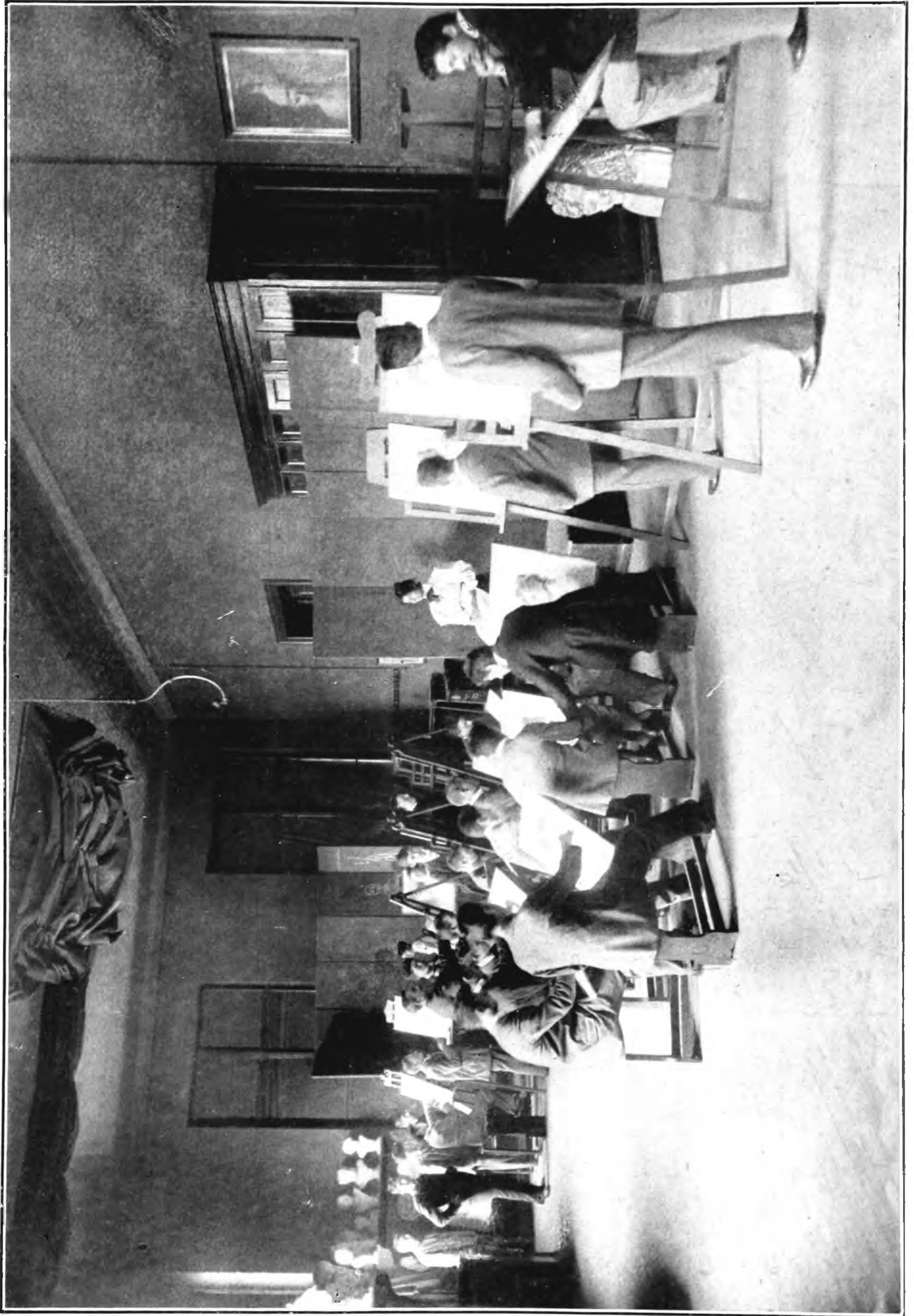

RAUM FÜR DEN TEXT
DER BEFÄHIGUNG UND
DEN UNTERSCHRIFTEN
DER PRÜFUNGS-KOM-
MISSION.

Vorderseite des Diploms ungarischer Zeichenlehrer, cirka $\frac{1}{2}$ der Naturgrösse.

Vorderseite des Diploms ungarischer Zeichenlehrer, cirka $\frac{1}{4}$ der Naturgrösse.

Lehrsaal des figürlichen Zeichnens im I. und II. Jahrgang.

Lehrsaal für figürliches Zeichnen und Malen im III. und IV. Jahrgang.

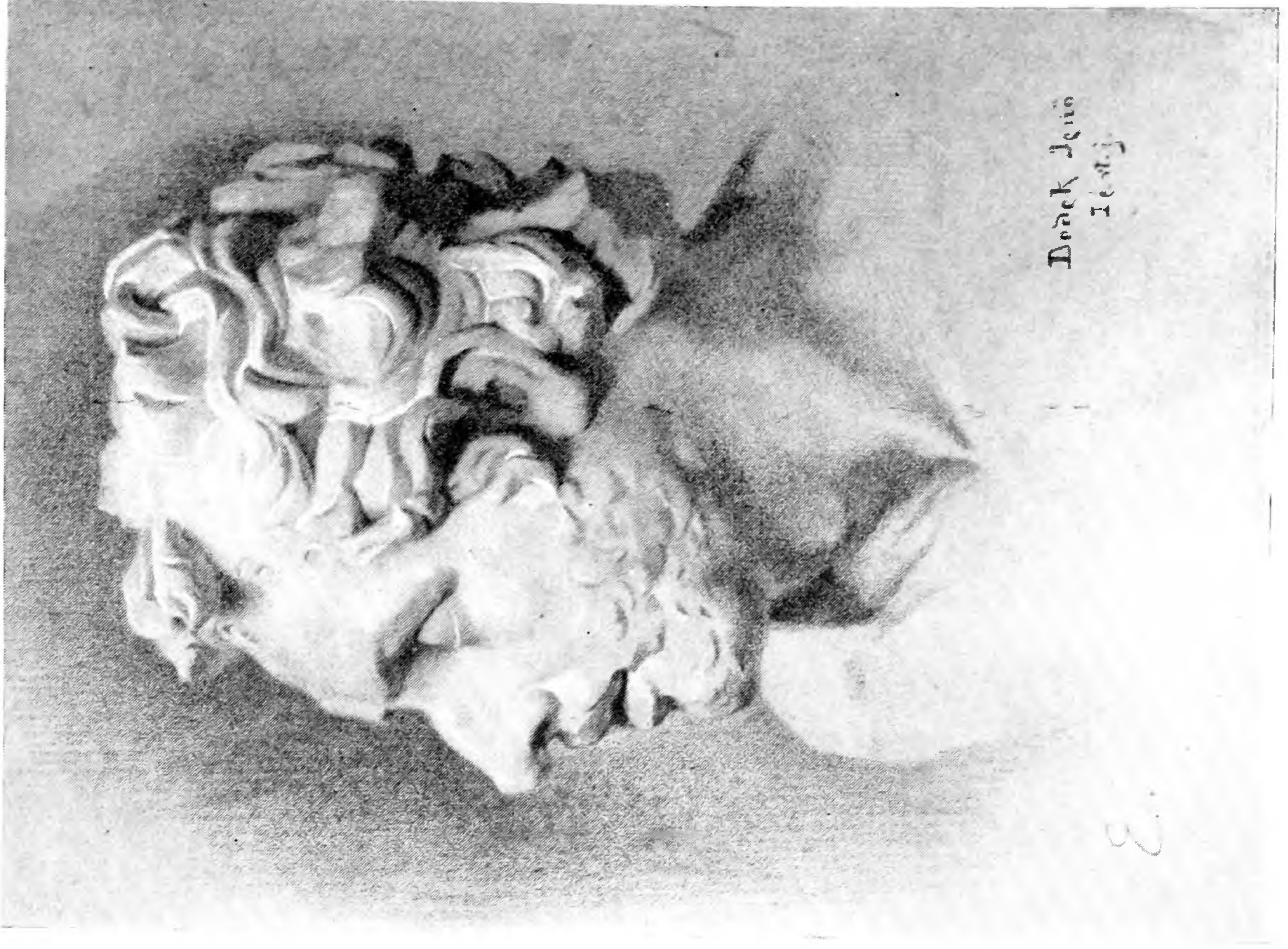
FIGÜRLICHES ZEICHNEN UND MALEN.

ZEICHENLEHRER-KANDIDATEN: im I. und II. Jahr je 14 Stunden, im III. und IV. Jahr je 16 Stunden wöchentlich.

ZEICHENLEHRERINNEN-KANDIDATEN: im Vorkurs und der I. Klasse je 14 Stunden, in der II. und III. Klasse je 12 Stunden, und in der IV. Klasse 16 Stunden wöchentlich.

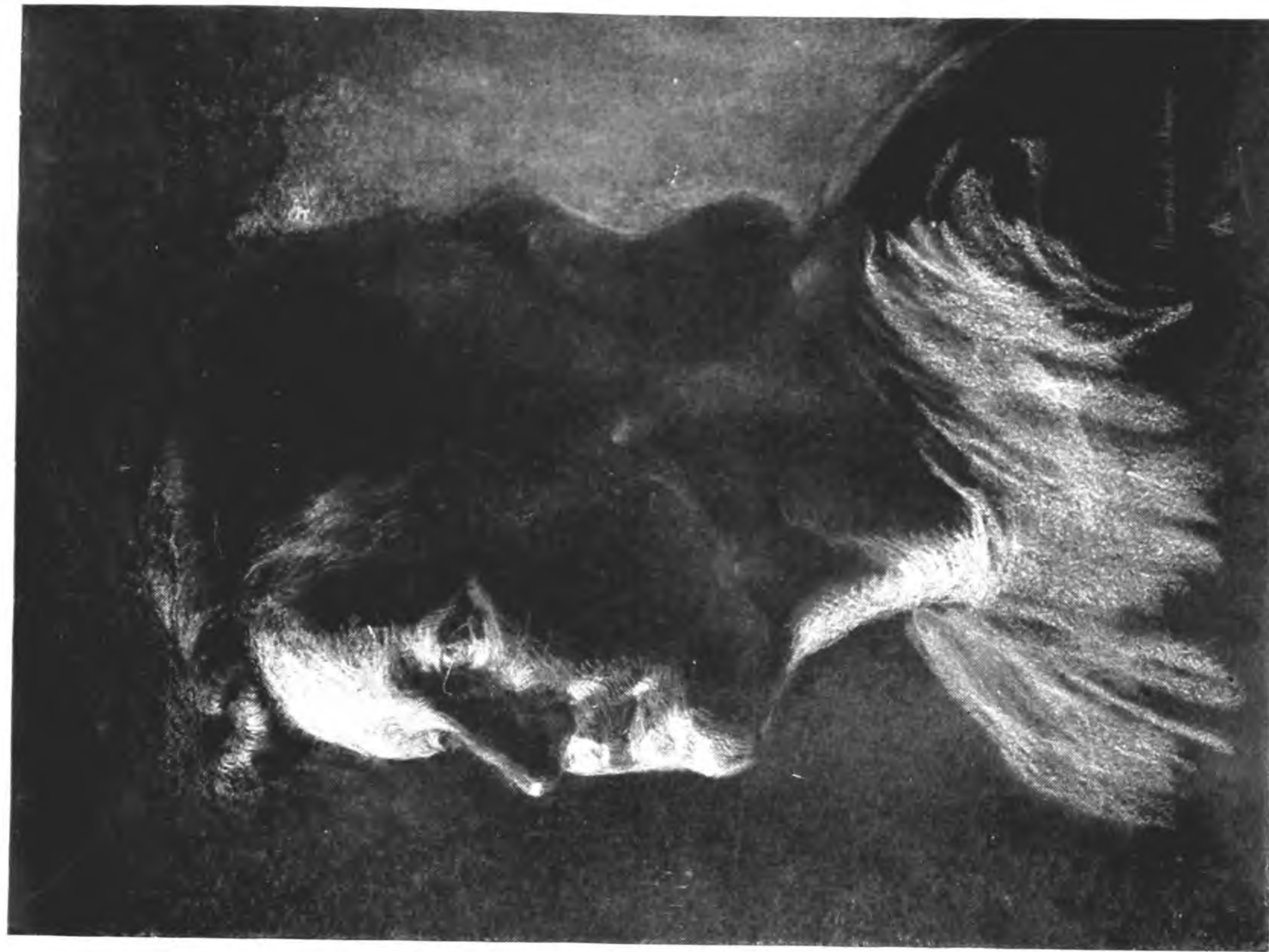
ARBEITEN DER ZEICHENLEHRER-KANDIDATEN.

ARBEITEN DER ZEICHENLEHRER- UND ZEICHENLEHRERINNEN-KANDIDATEN.

Professor: A. Edvi Illés. *

Professor: J. Aggházy.

ARBEITEN DER ZEICHENLEHRERINNEN-KANDIDATEN.

Professor : J. Aggházy.

ARBEITEN DER ZEICHENLEHRERINNEN-KANDIDATEN.

Professor: V. Tardos Krenner.

ARBEITEN DER ZEICHENLEHRER-KANDIDATEN.

ARBEITEN DER ZEICHENLEHRER-KANDIDATEN.

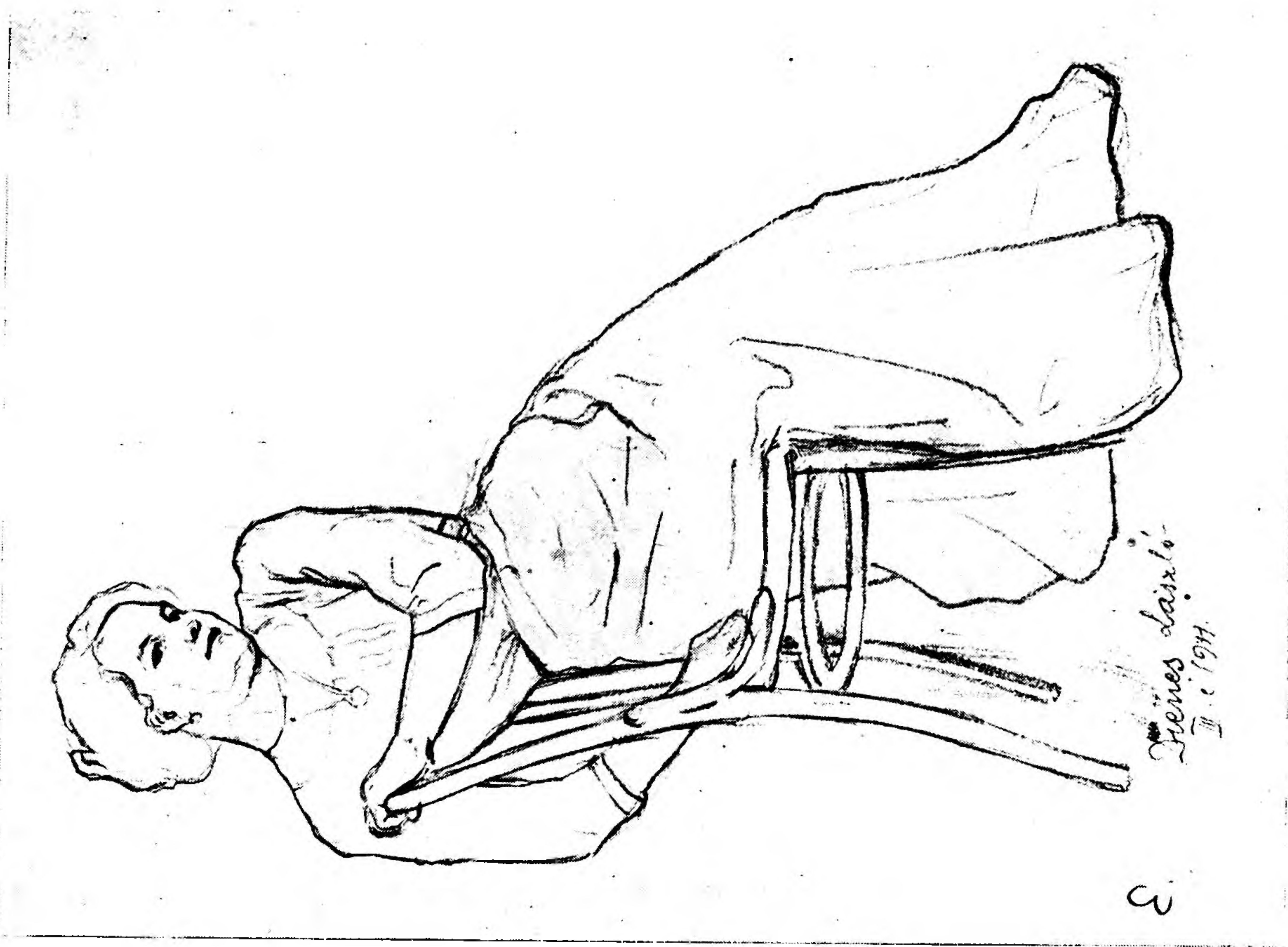
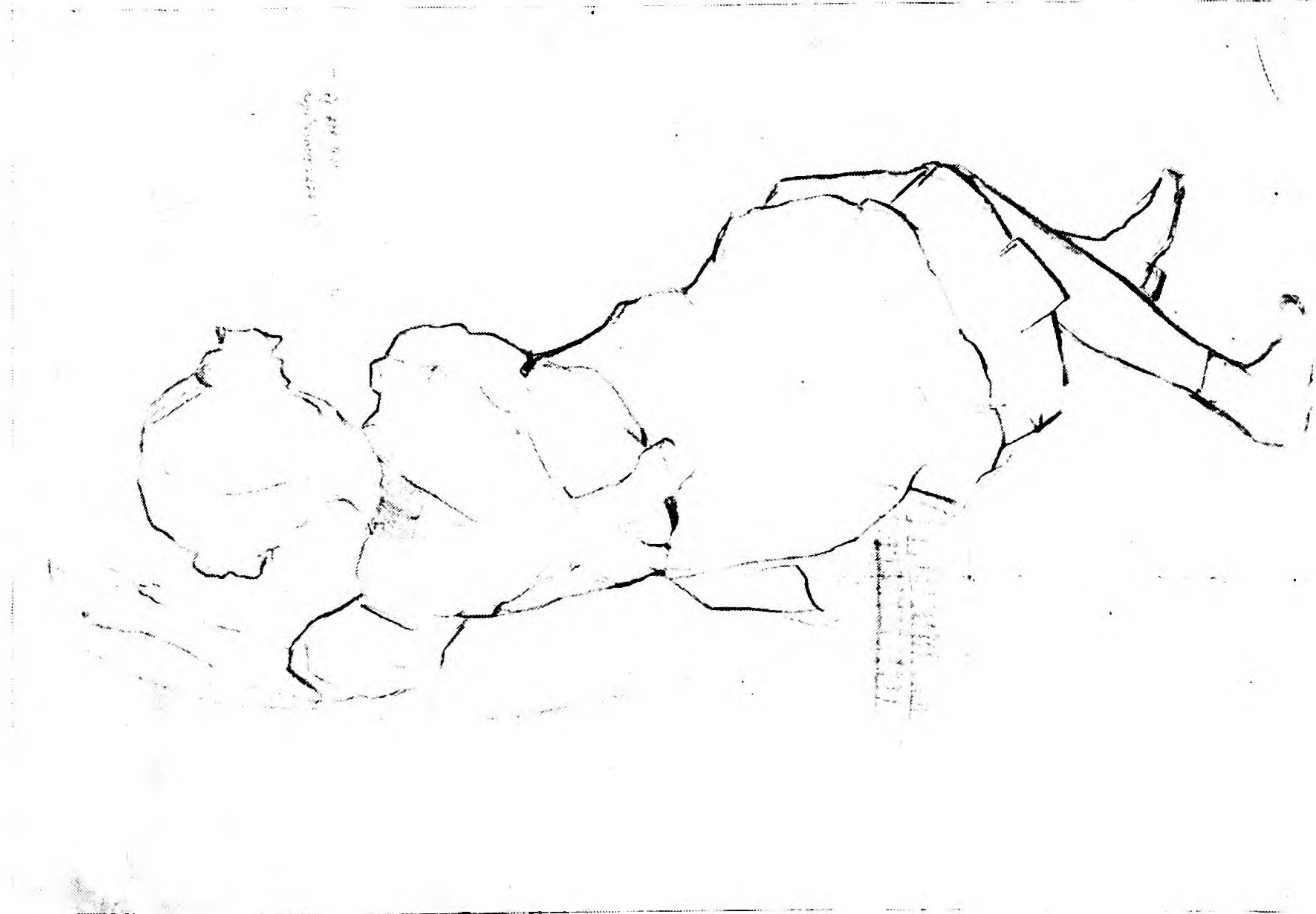
ARBEITEN DER ZEICHENLEHRER-KANDIDATEN.

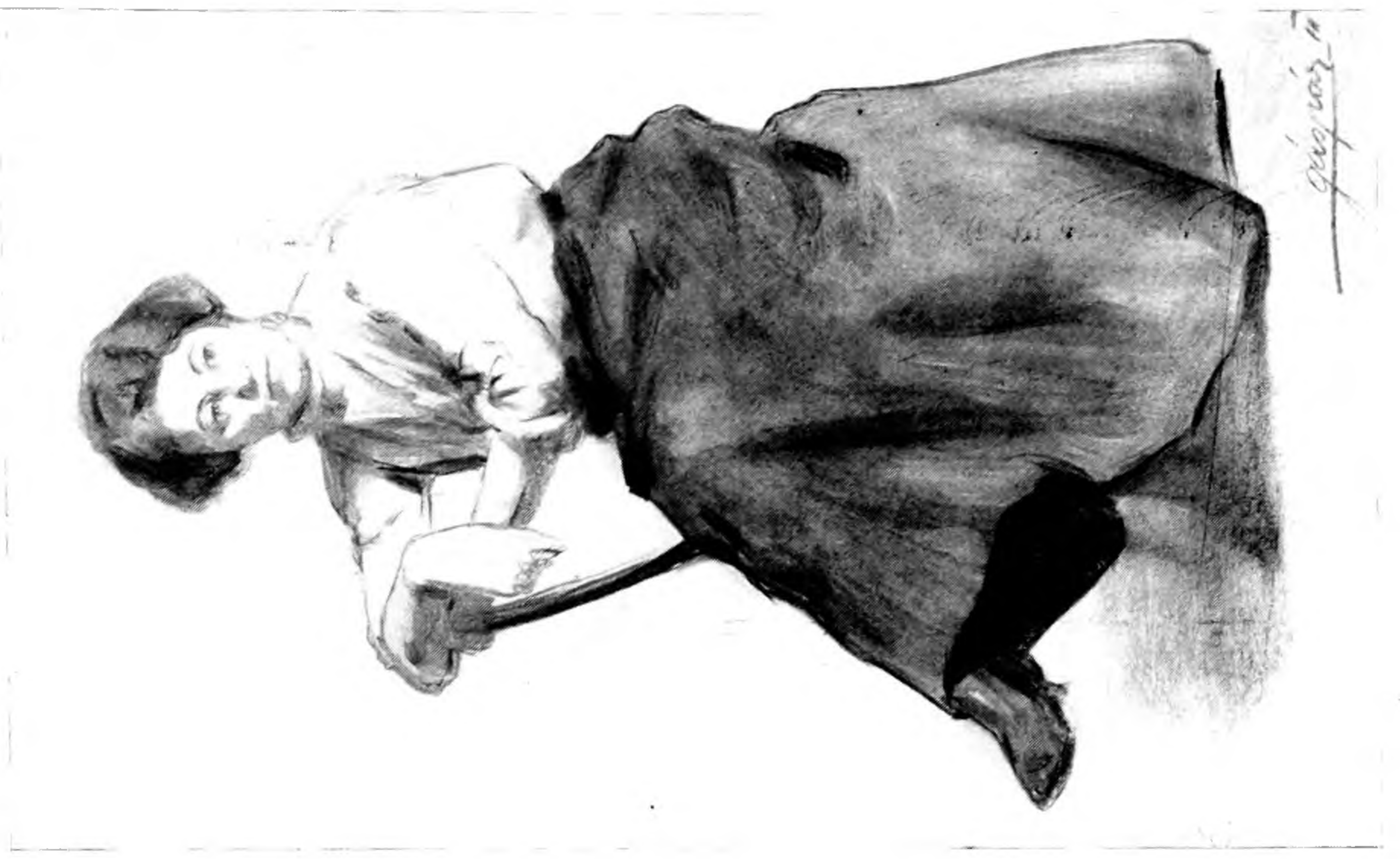
ARBEITEN DER ZEICHENLEHRER-KANDIDATEN.

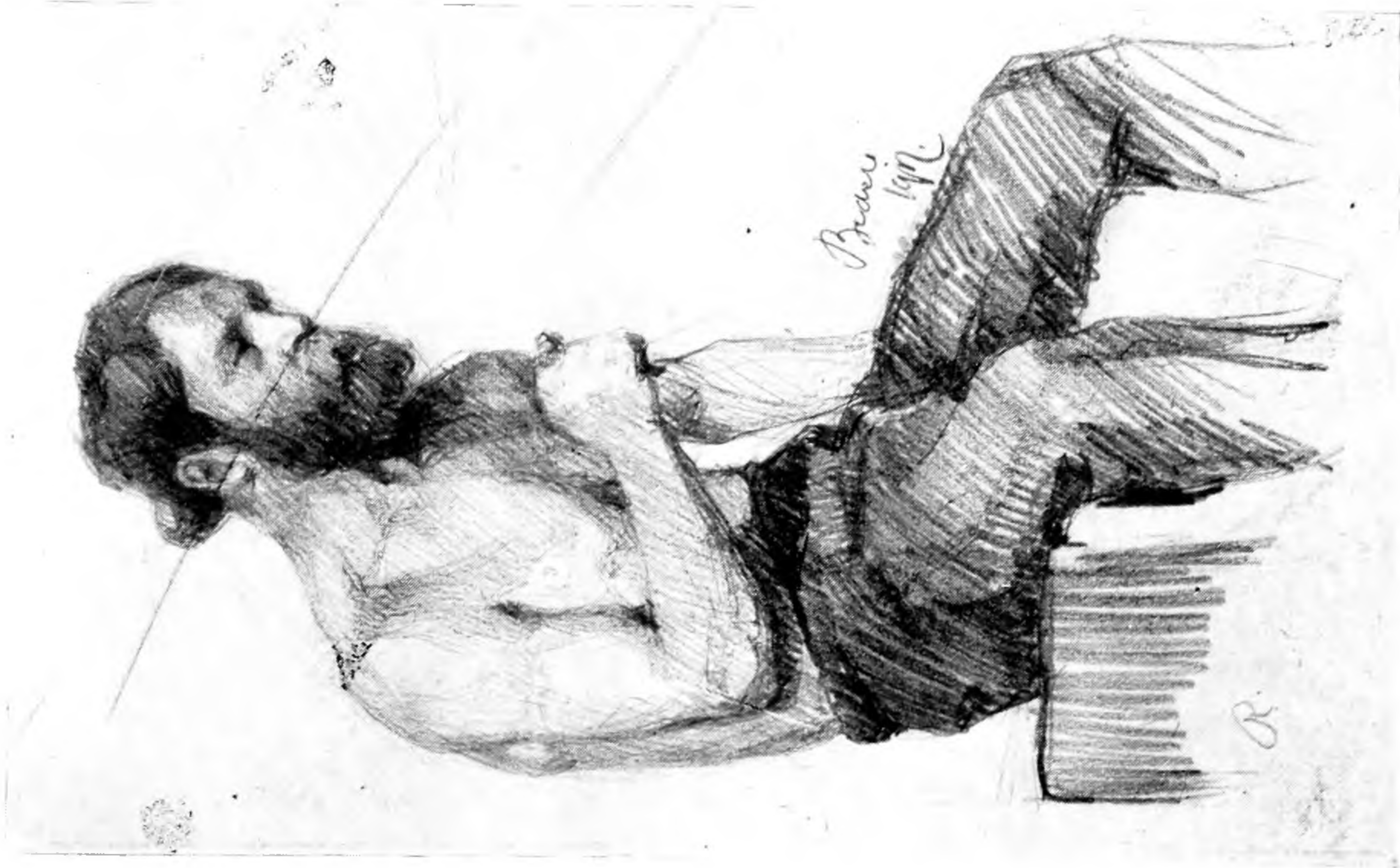
ARBEITEN DER ZEICHENLEHRER-KANDIDATEN.

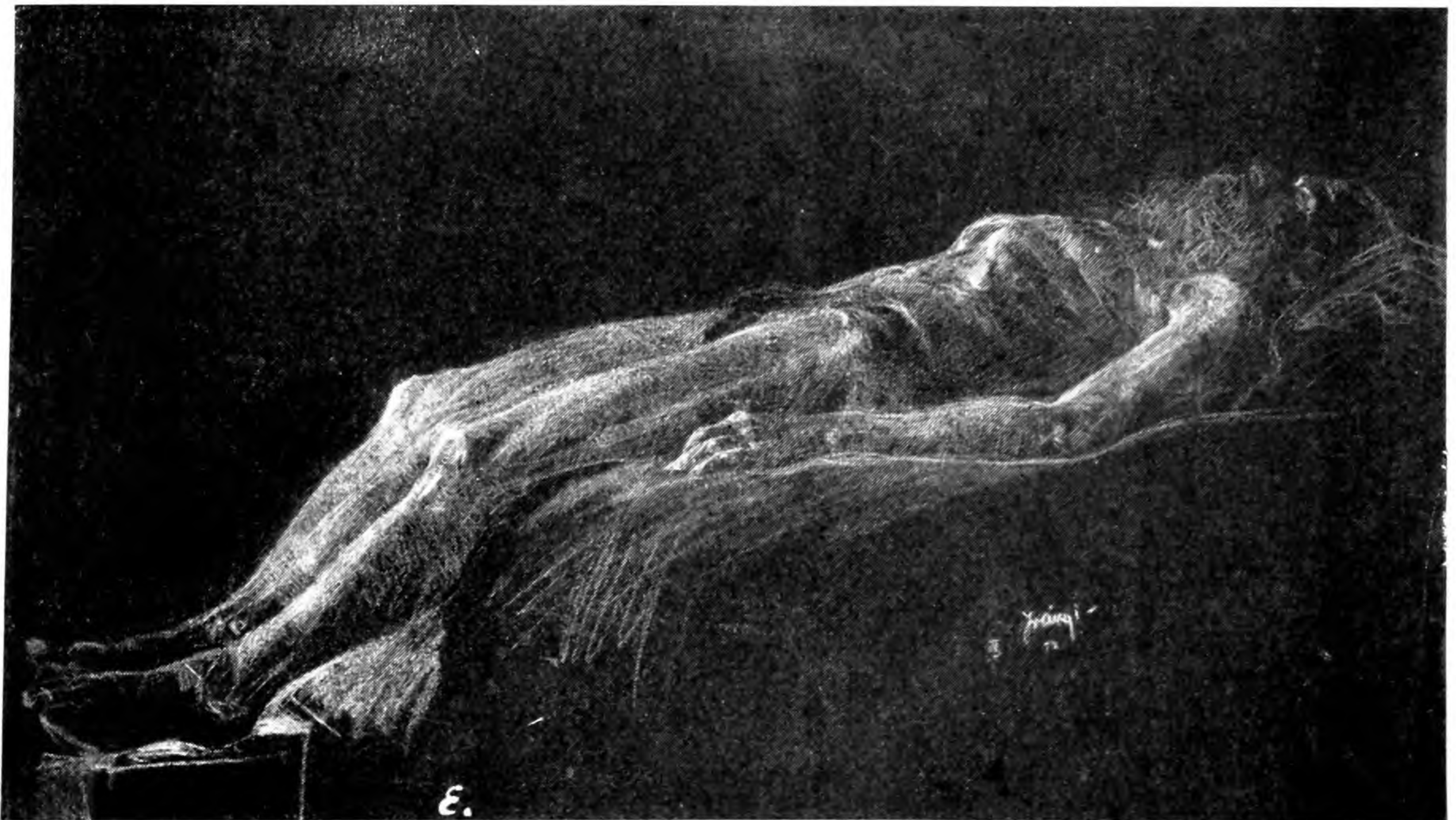

ARBEITEN DER ZEICHENLEHRER-KANDIDATEN.

ARBEITEN DER ZEICHENLEHRER-KANDIDATEN.

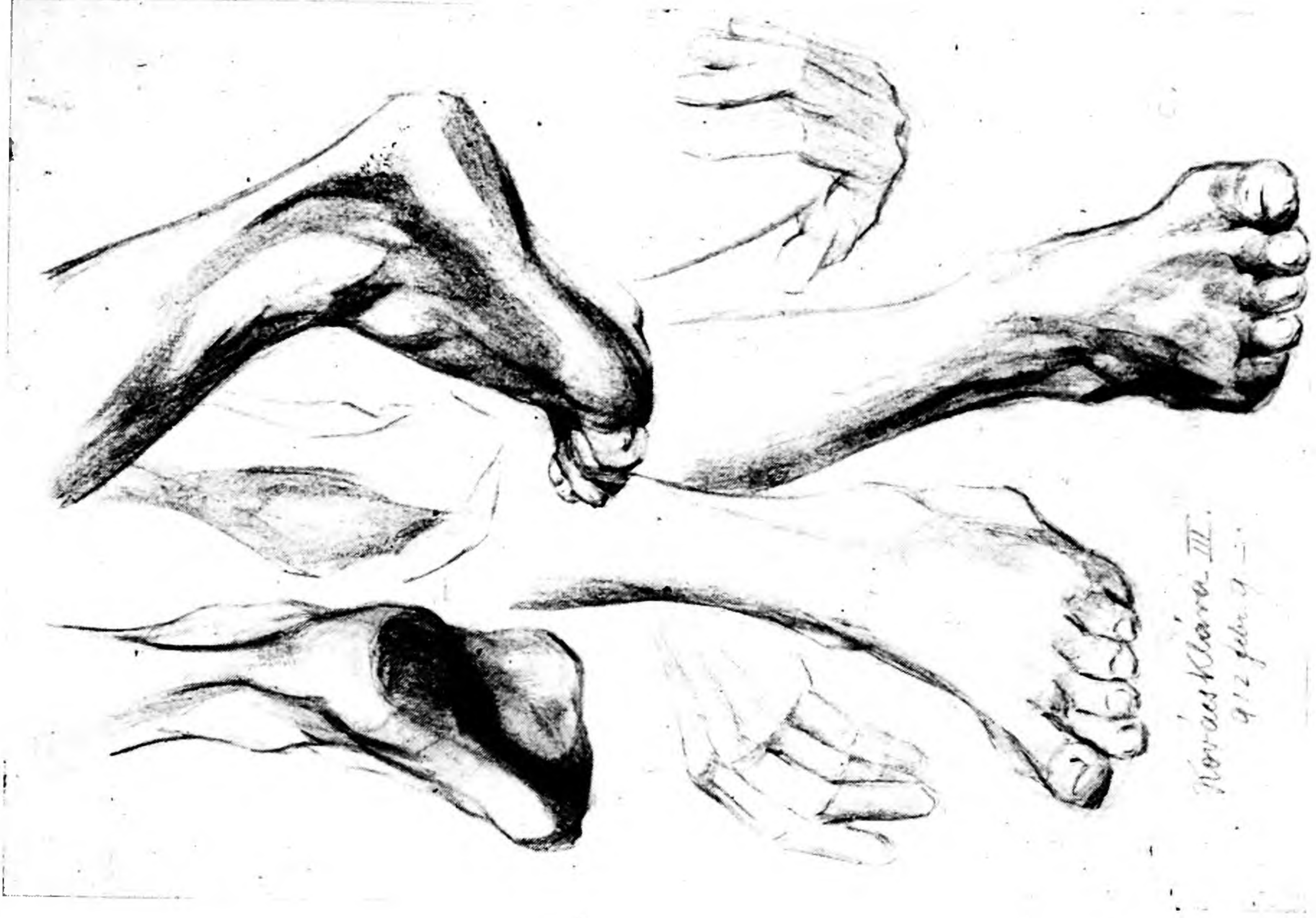

Professor : A. Edvi Illés.

ARBEITEN DER ZEICHENLEHRER-KANDIDATEN.

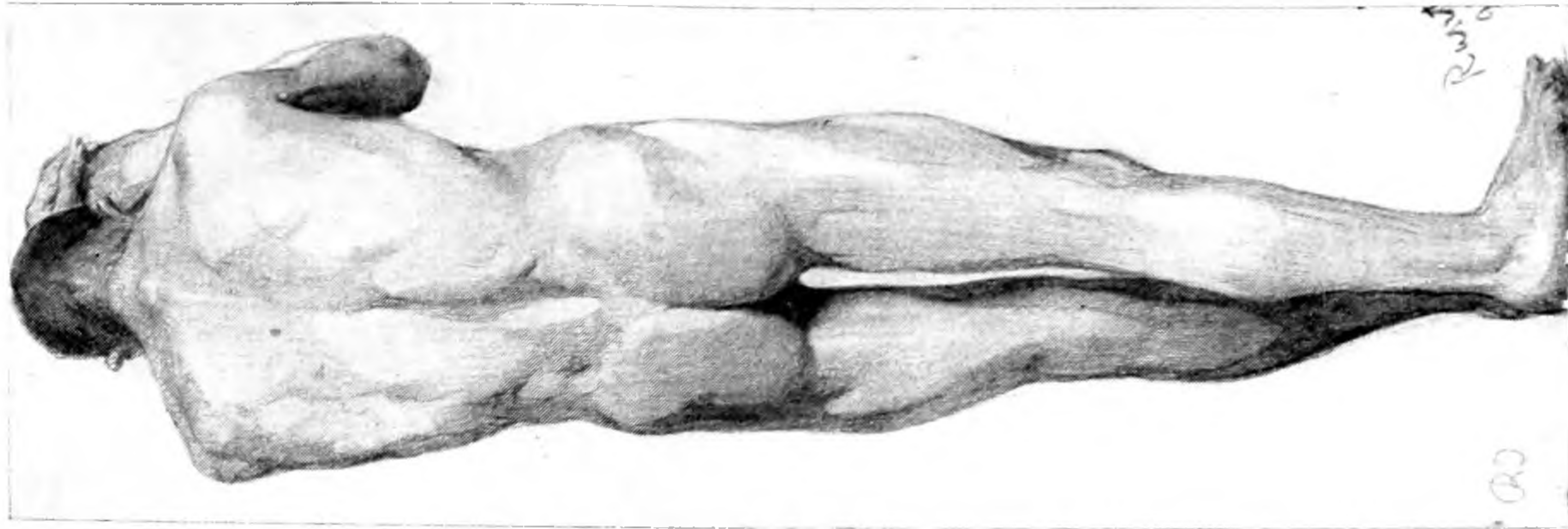
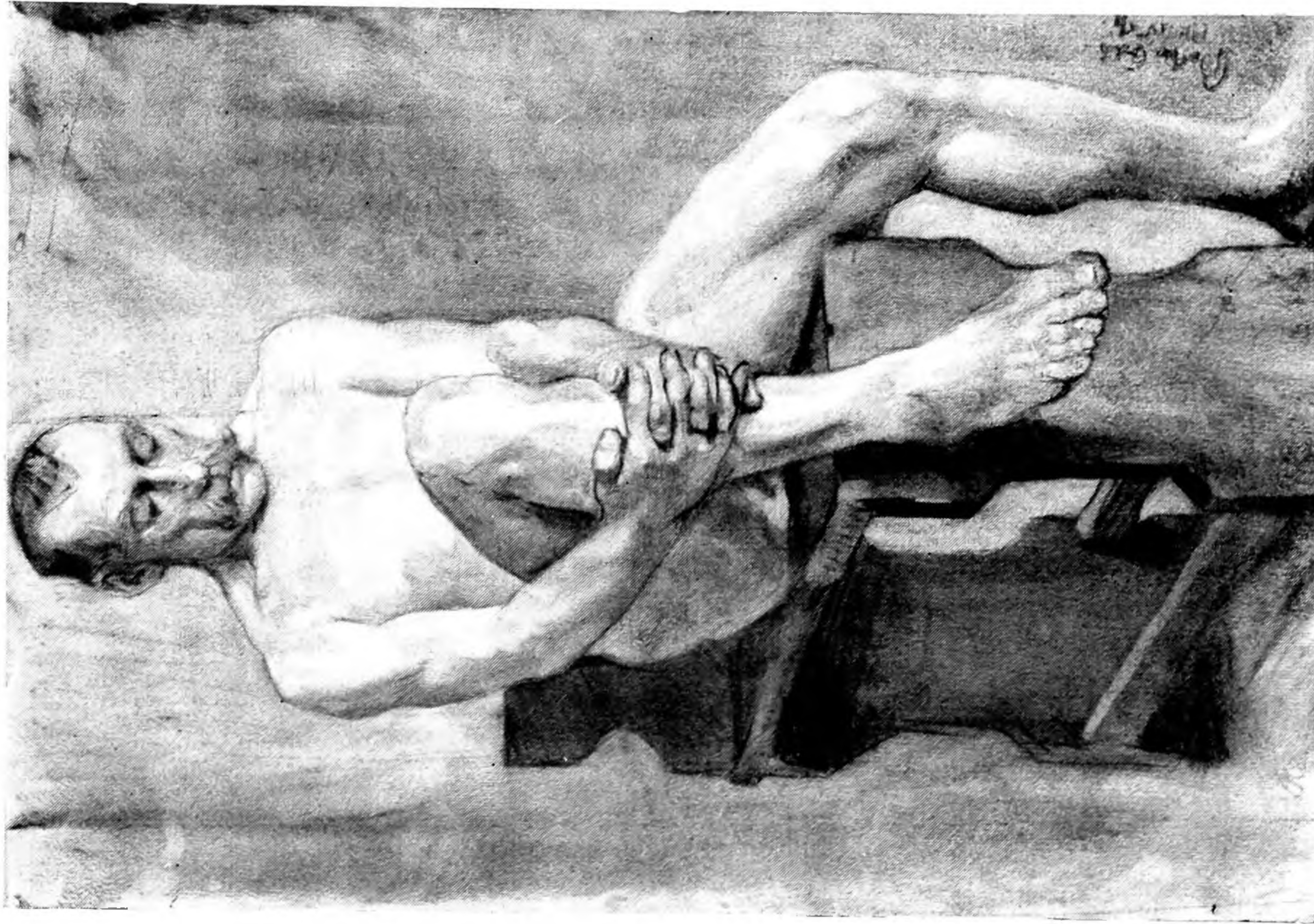

Professor : E. Révész.

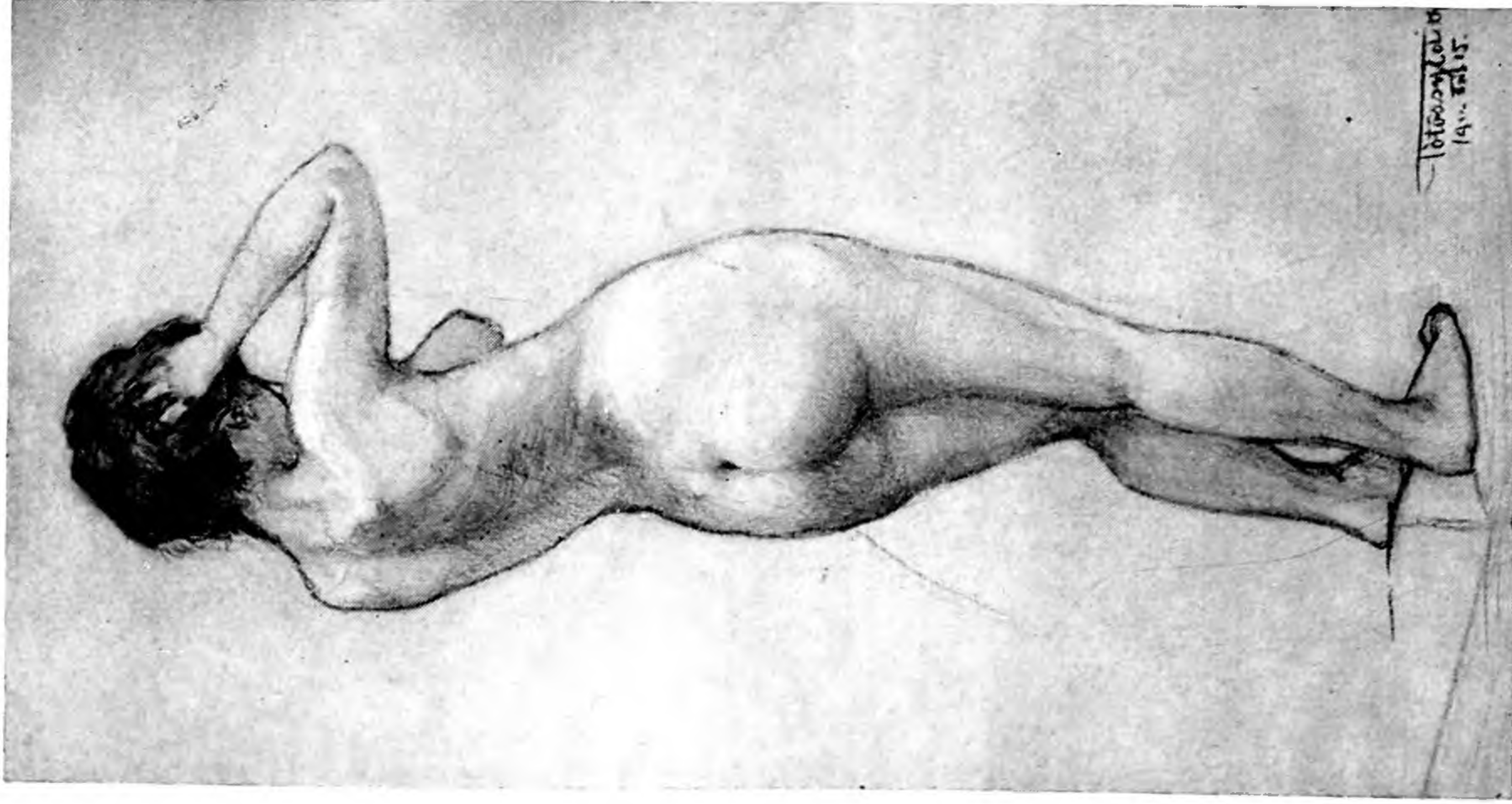
Professor : A. Edvi Illés.

ARBEITEN DER ZEICHENLEHRER-KANDIDATEN.

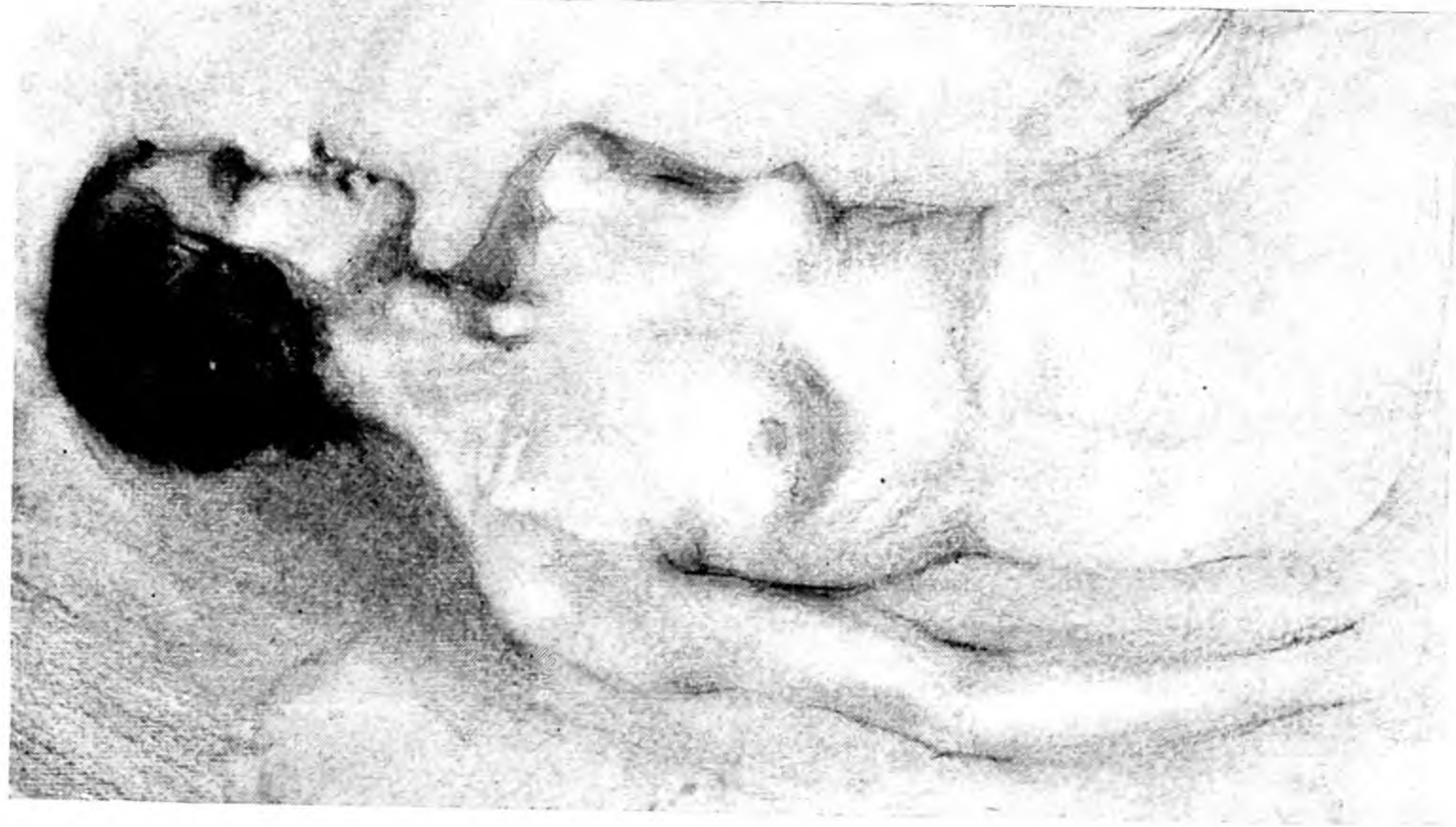
1., 3. ARBEITEN DER ZEICHENLEHRERINNEN-KANDIDATEN.

1.

Professor : D. Rakssányi.

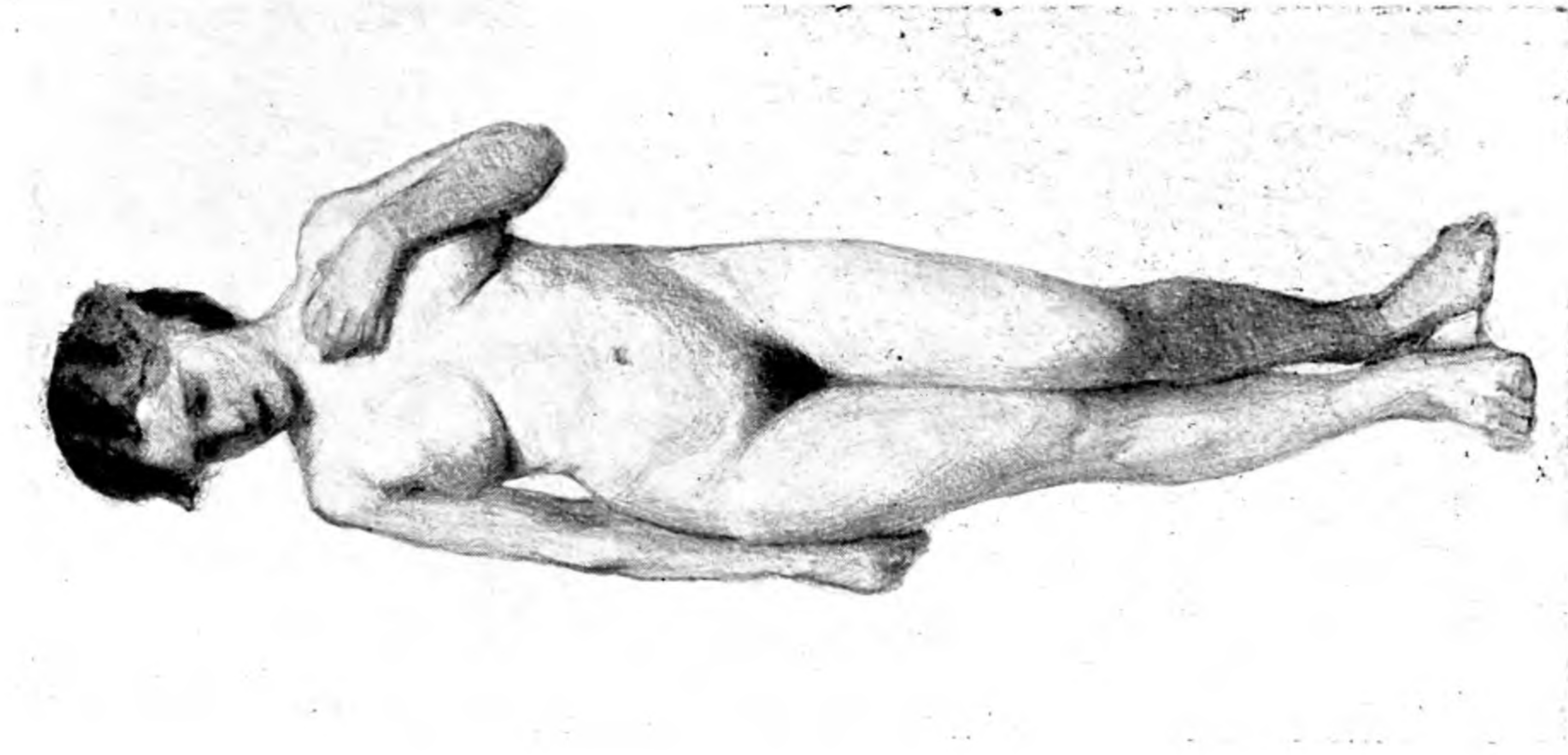
2.

2. ARBEITEN EINES ZEICHENLEHRER-
KANDIDATEN.

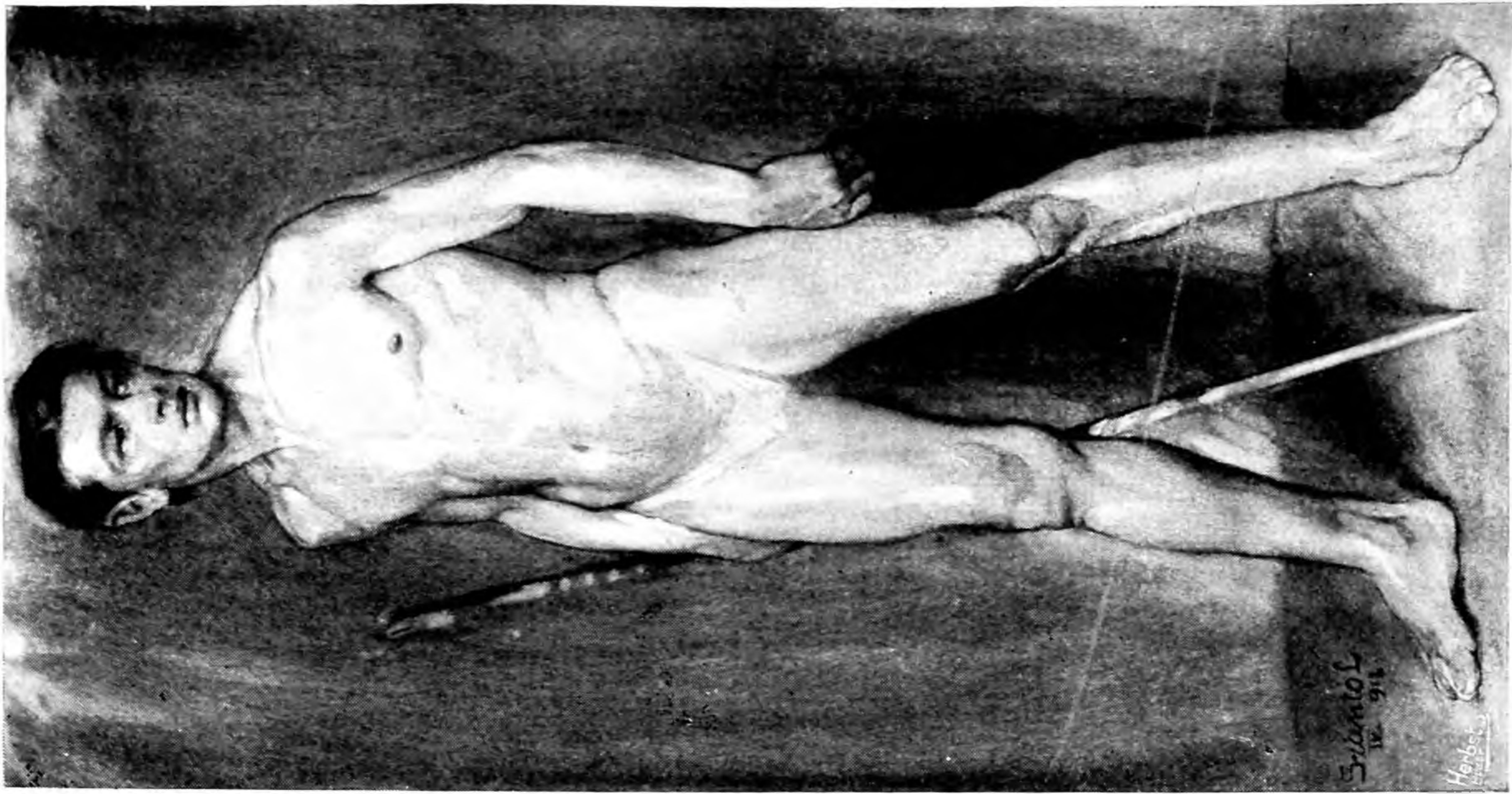
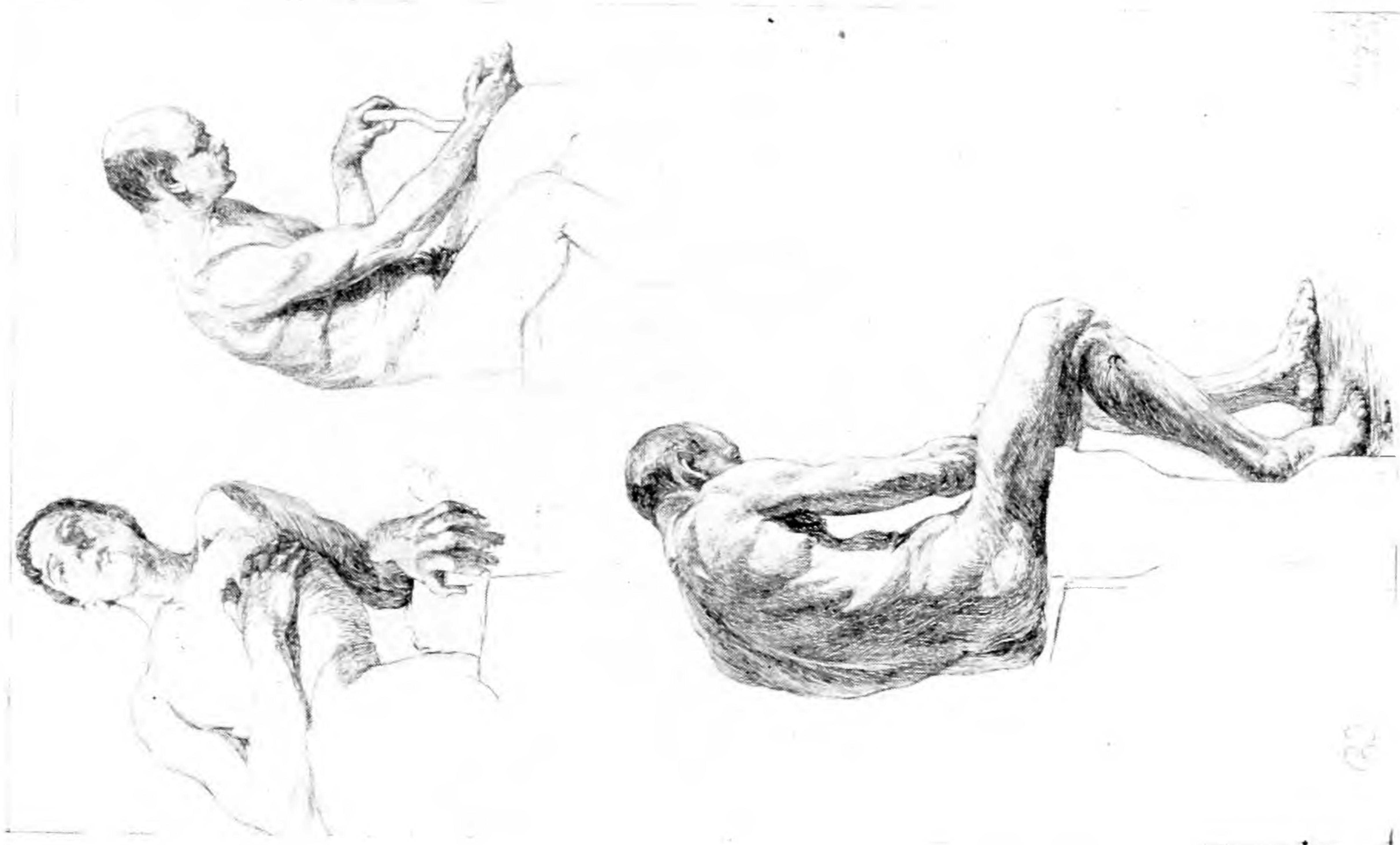
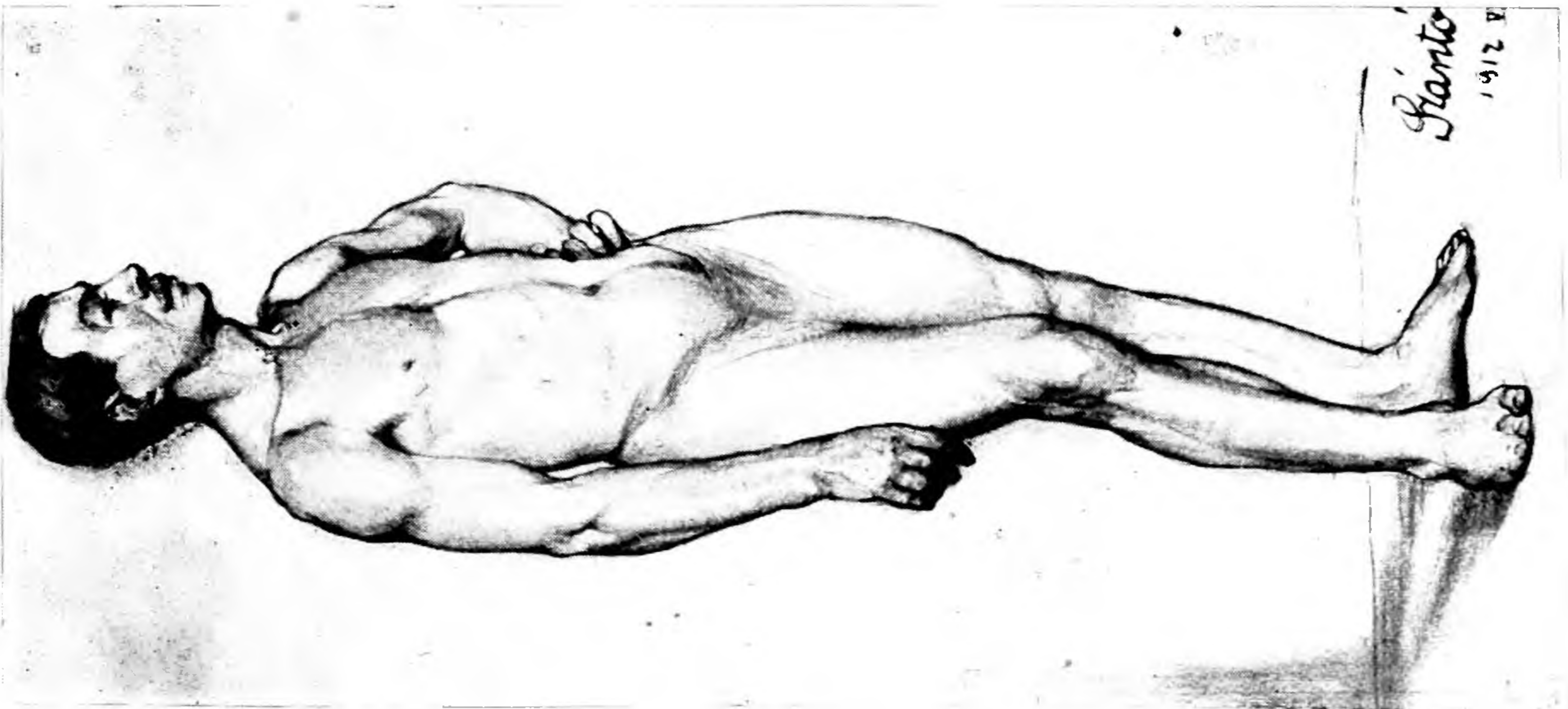
Professor : E. Révész.

3.

Professor : D. Rakssányi.

ARBEITEN DER ZEICHENLEHRER-KANDIDATEN.

FIGÜRLICHE KOMPOSITION.

ZEICHENLEHRER-KANDIDATEN: im III. und IV.
Jahr je 2 Stunden wöchentlich.

Die Stundenzahl der Fortbildungsschüler ist nicht fest-
gesetzt.

KOMPOSITIONS-ÜBUNGEN DER ZEICHENLEHRER-KANDIDATEN.

Vizgalati rajz.

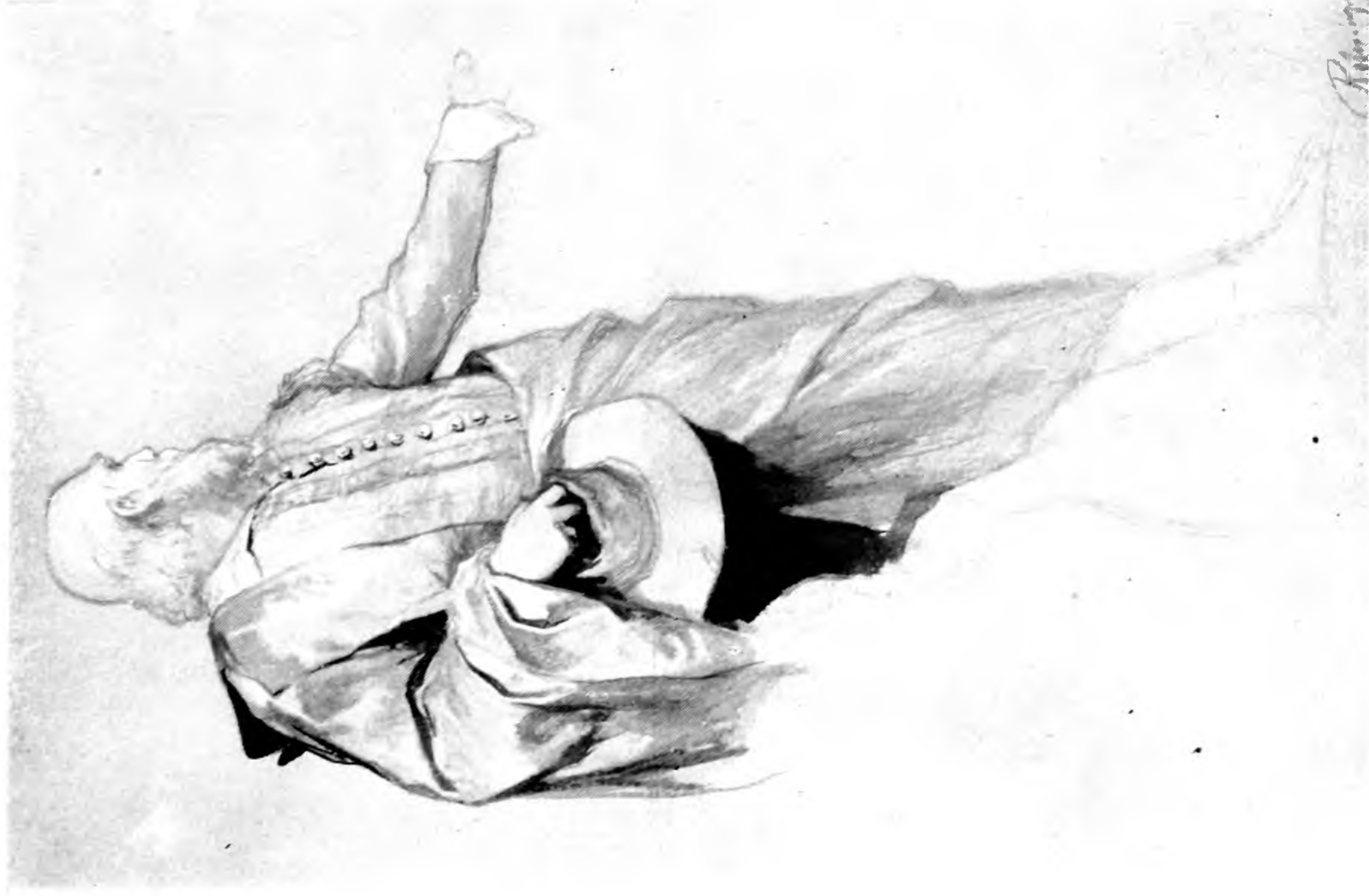

KOMPOSITIONS-ÜBUNG EINES FORTBILDENDEN ZEICHENLEHRERS.

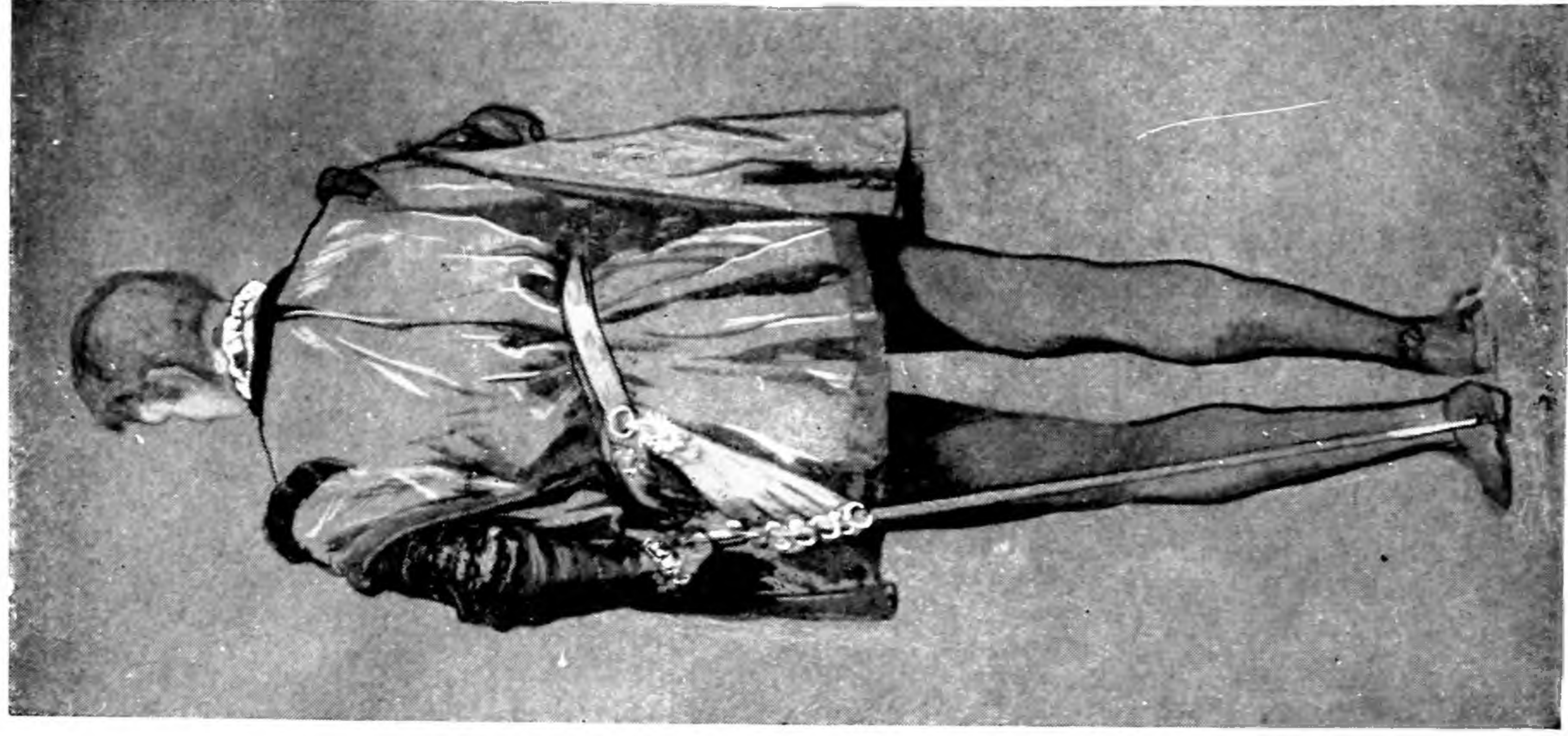
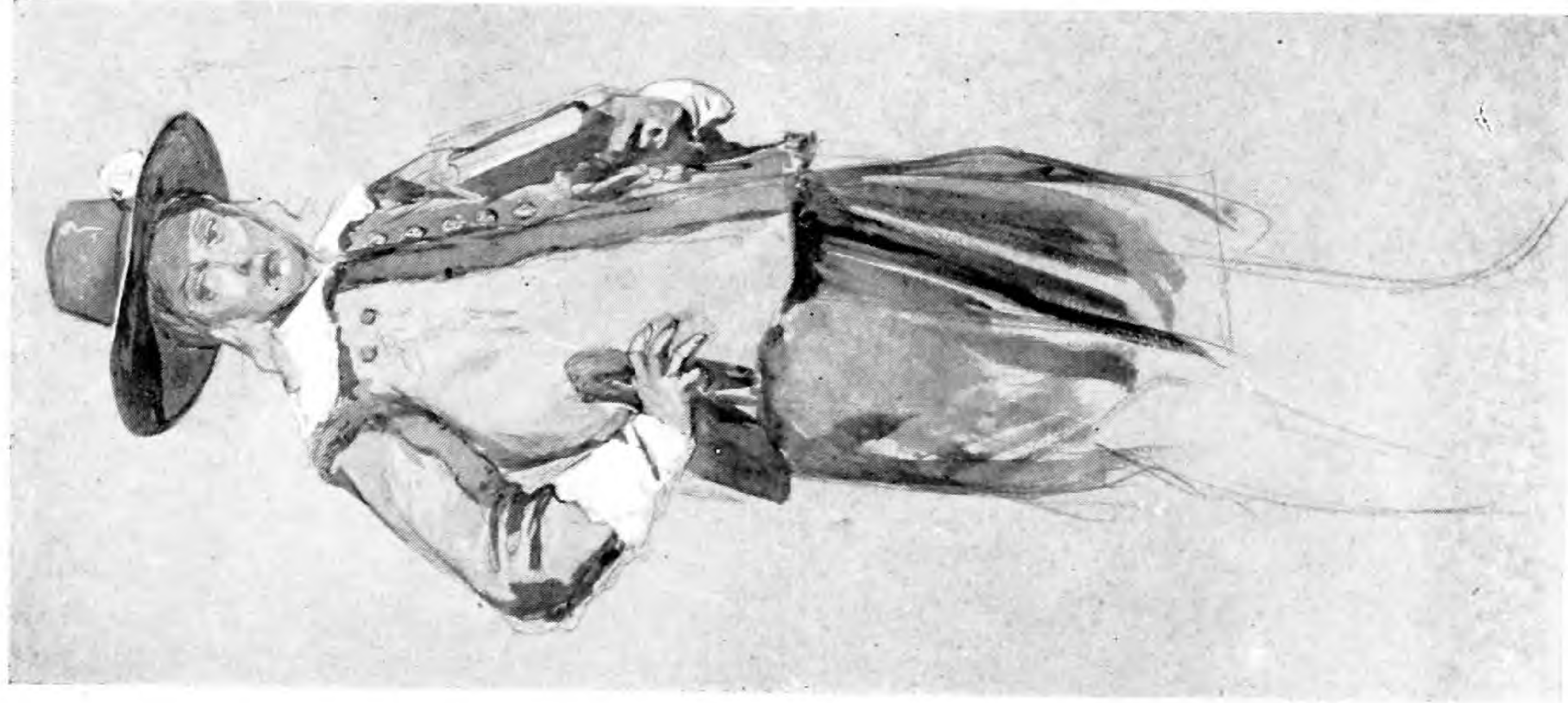
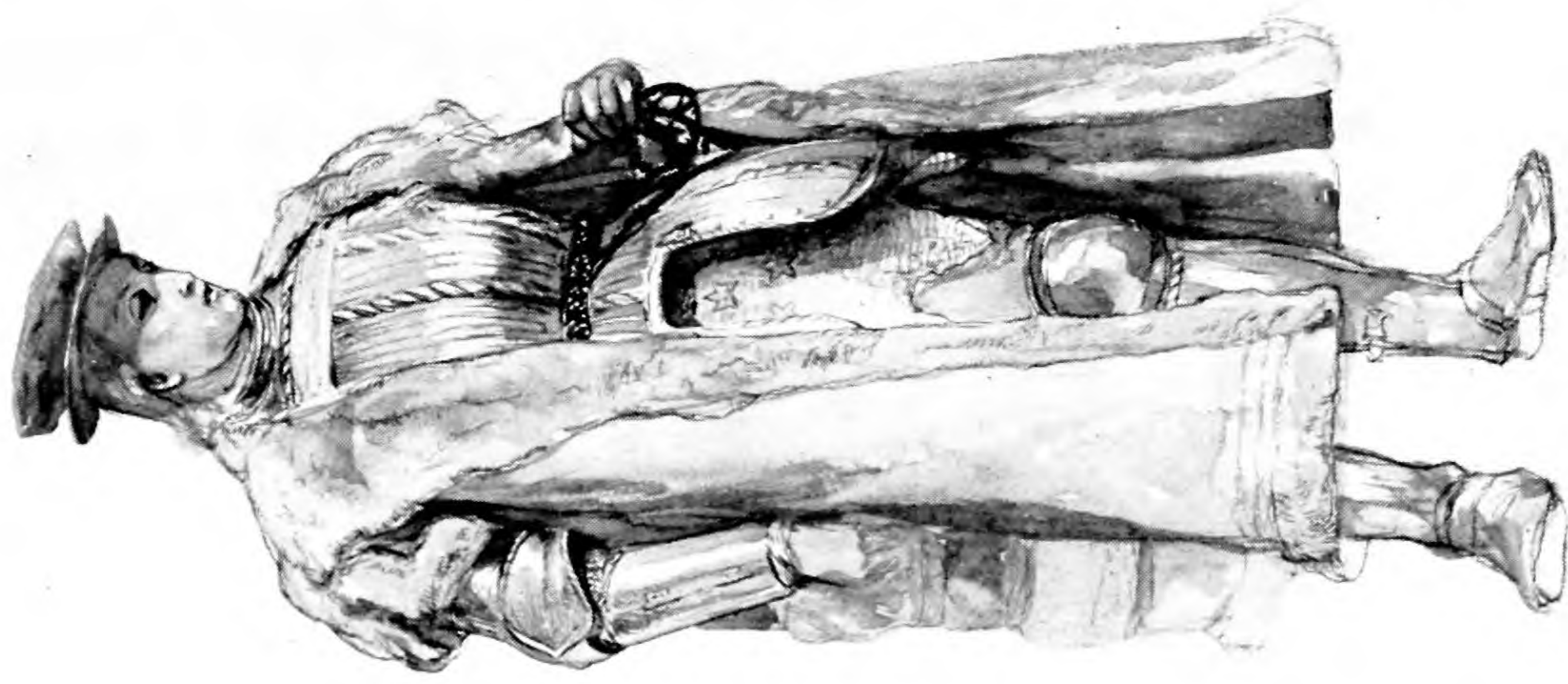
Färbiger Karton zu einem Wandgemälde.

ARBEITEN EINES FORTB. ZEICHENLEHRERS DER MEISTERSCHULE FÜR MALEREI.

Studien zu einem Wandgemälde im Lesesaal der Bibliothek der königl. ung. technischen Hochschule zu Budapest.

ARBEITEN EINES FORTB. ZEICHENLEHRERS DER MEISTERSCHULE FÜR MALEREI.

Studien zu einem Wandgemälde im Lesesaal der Bibliothek der königl. ung. technischen Hochschule zu Budapest.

ARBEITEN EINES FORTB. ZEICHENLEHRERS DER MEISTERSCHULE FÜR MALEREI.

Studien zu einem Wandgemälde im Lesesaal der Bibliothek der königl. ung. technischen Hochschule zu Budapest.

TIERSTUDIEN.

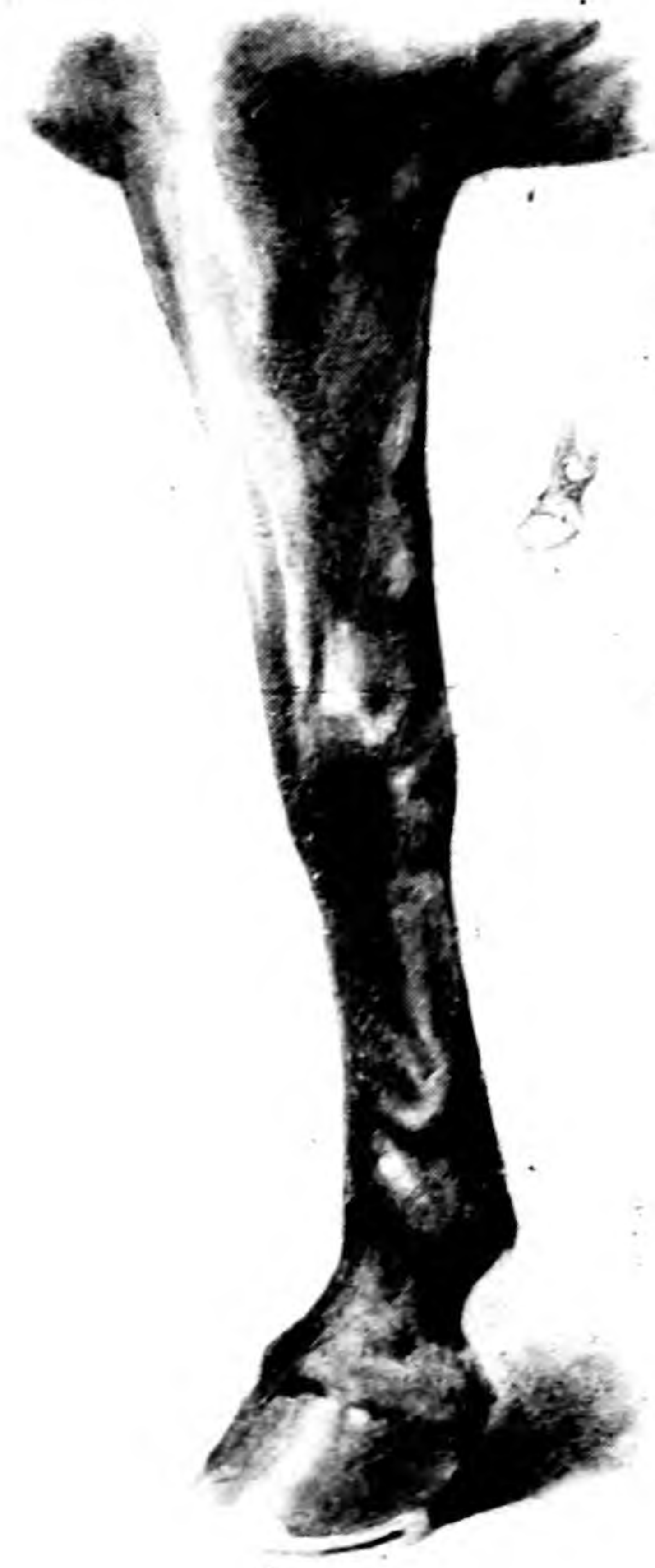
An diesen Studien können sämtliche Schüler in ihren freien Stunden teilnehmen. Obligat ist jedoch dieses Studium für

ZEICHENLEHRER-KANDIDATEN: im I. Jahr 4 Stunden wöchentlich, für

ZEICHENLEHRERINNEN-KANDIDATEN: im Vorkurs und in der IV. Klasse je 2 Stunden wöchentlich.

ARBEITEN DER ZEICHENLEHRER-KANDIDATEN.

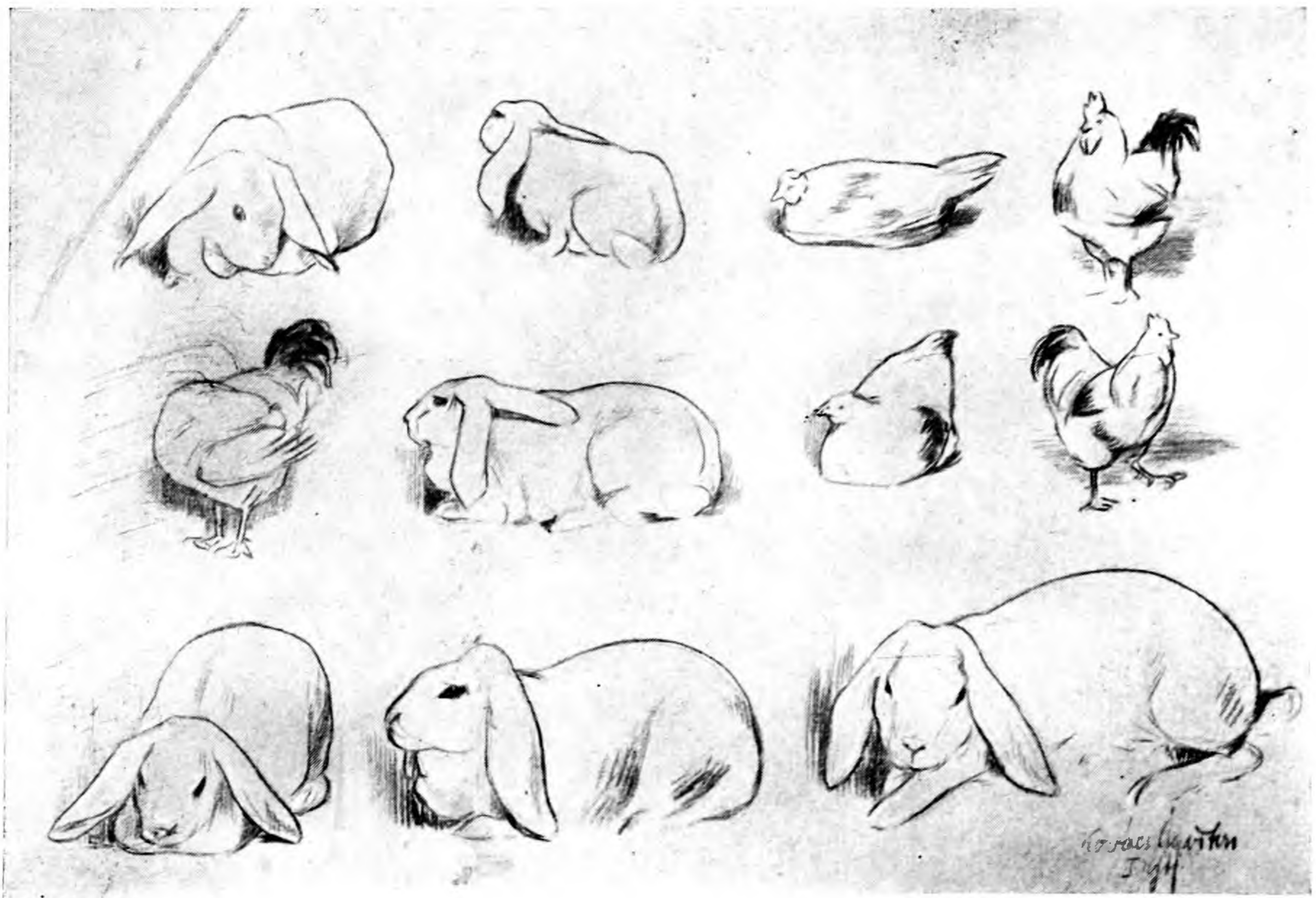
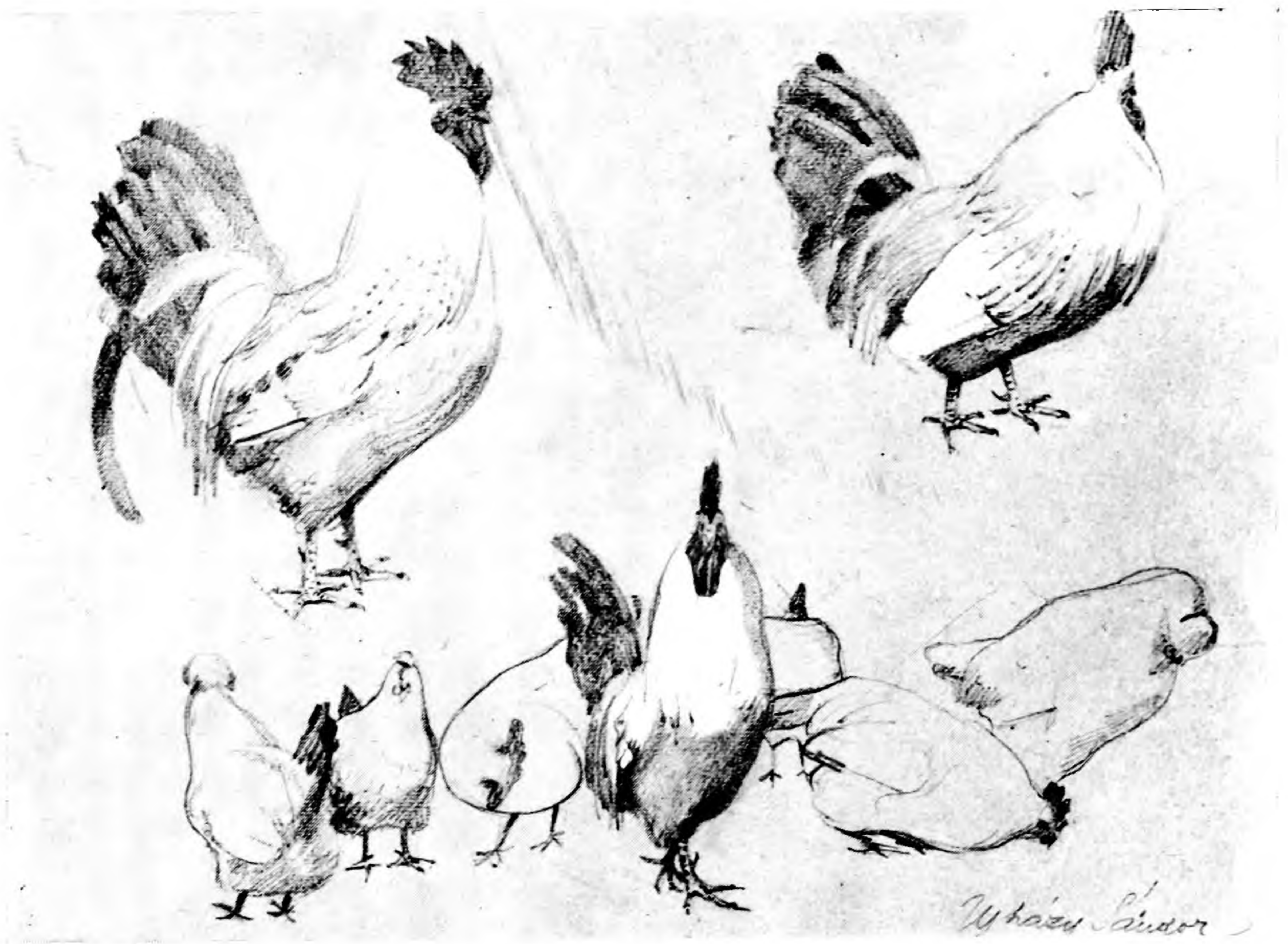

ARBEITEN DER ZEICHENLEHRER-KANDIDATEN.

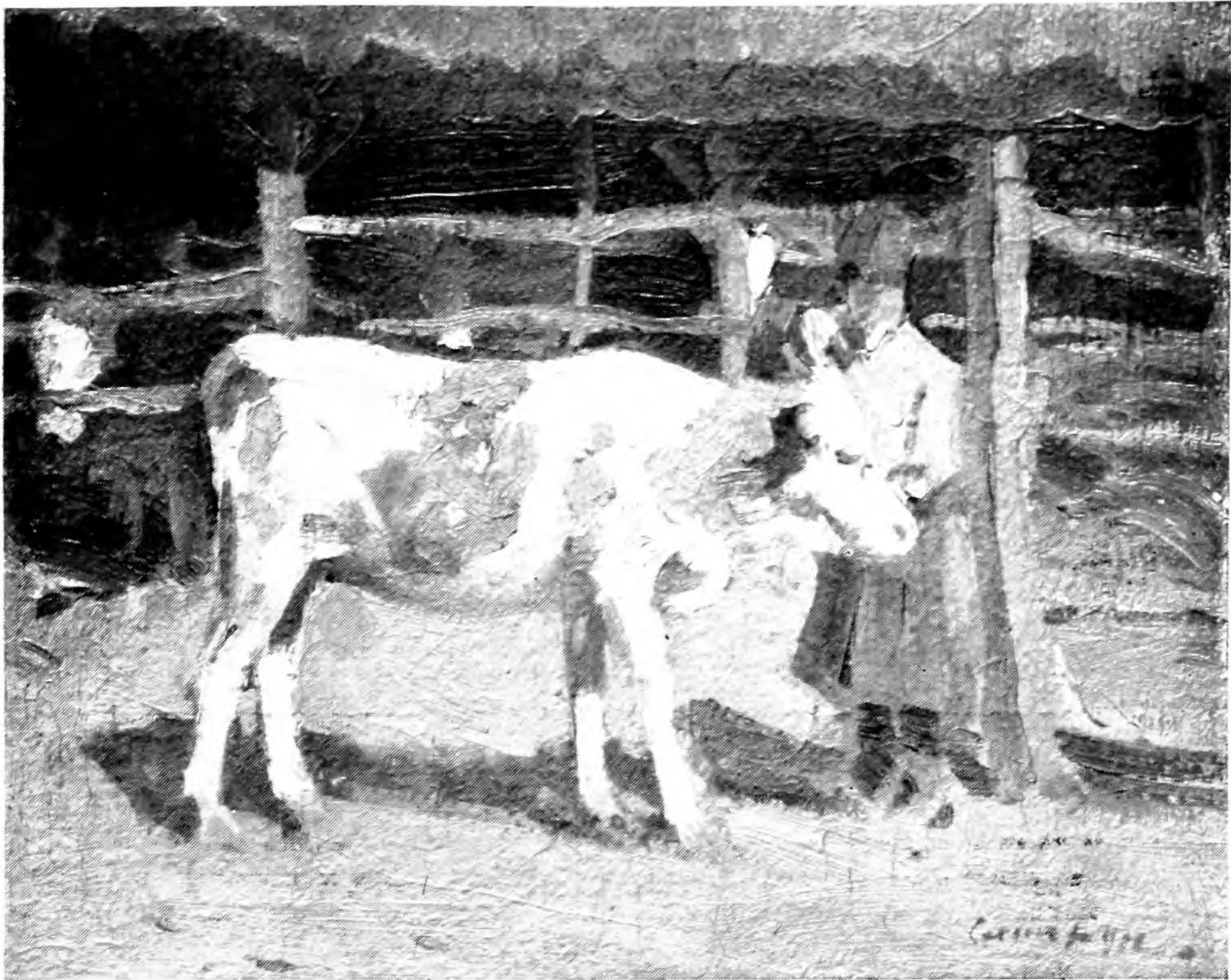

Professor : D. Pilch.

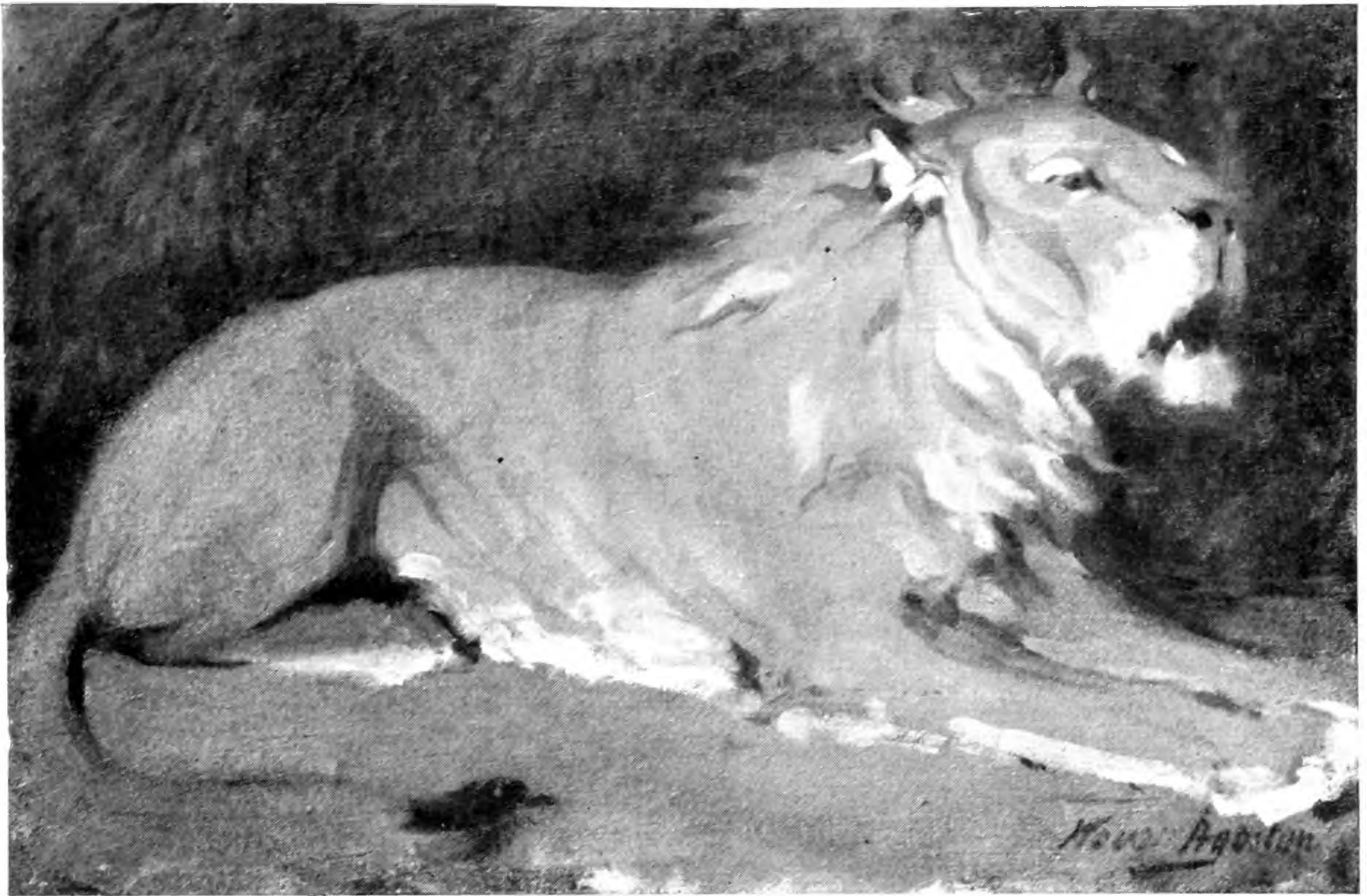
ARBEITEN DER ZEICHENLEHRER-KANDIDATEN.

Professor : D. Pilch.

FERIALARBEITEN EINES FORTBILDENDEN ZEICHENLEHRERS.

LANDSCHAFTSSTUDIEN.

An den Studien-Ausflügen, die an Ferientagen stattfinden, können unter Führung eines Professors alle Kandidaten teilnehmen. Ausserdem ermöglicht es der Minister für Kultus und Unterricht, dass ein Teil der begabteren Schüler, während den Sommerferien an Spezialkursen in der Provinz auf Staatskosten teilnehmen kann.

MOTIV AUS DER UMGEBUNG VON BUDAPEST.

ARBEITEN DER ZEICHENLEHRER-KANDIDATEN.

ARBEITEN DER ZEICHENLEHRER-KANDIDATEN.

1899/1902

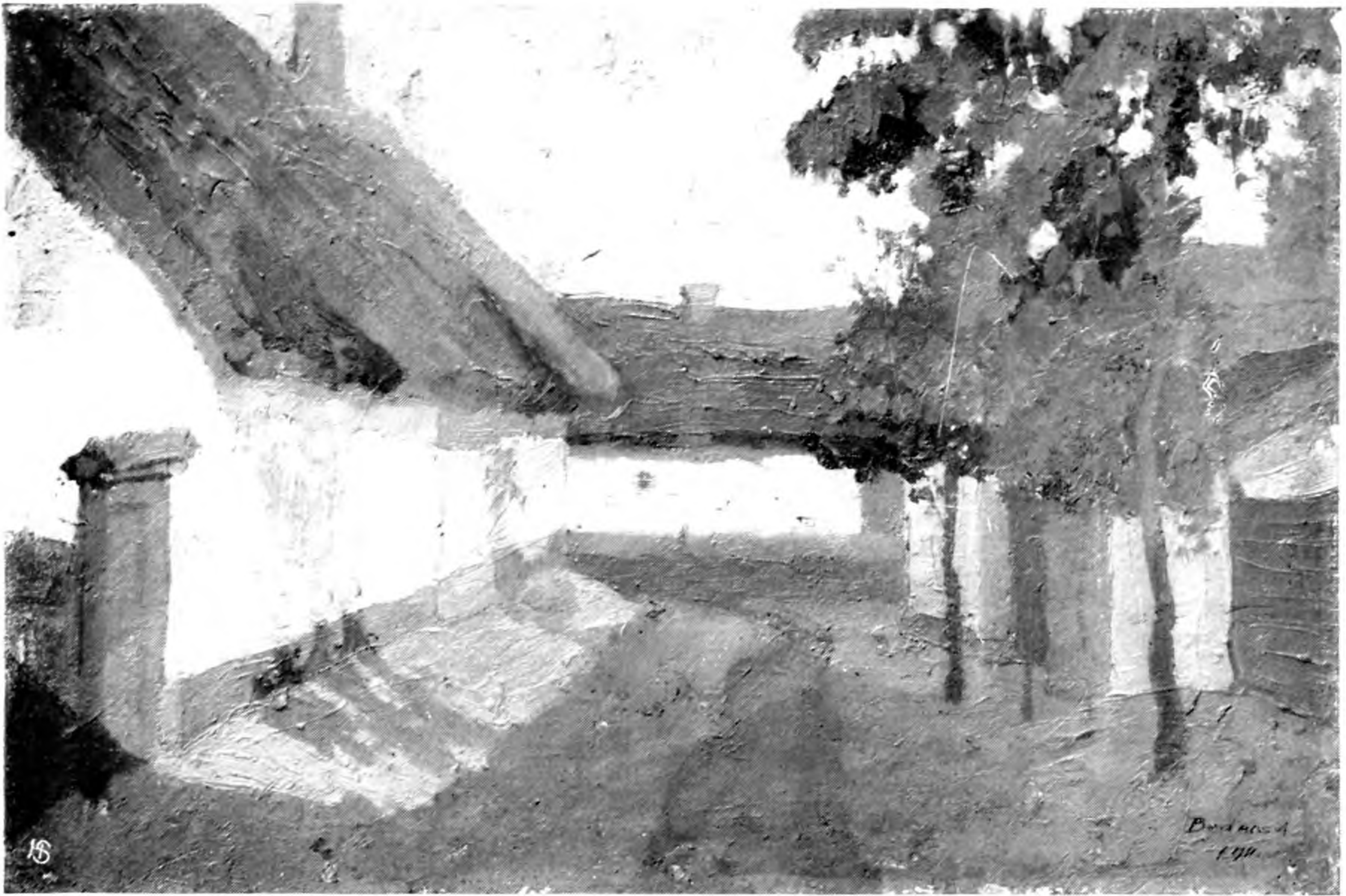
1899/1902

ARBEITEN DER ZEICHENLEHRER-KANDIDATEN.

ARBEITEN DER ZEICHENLEHRER-KANDIDATEN

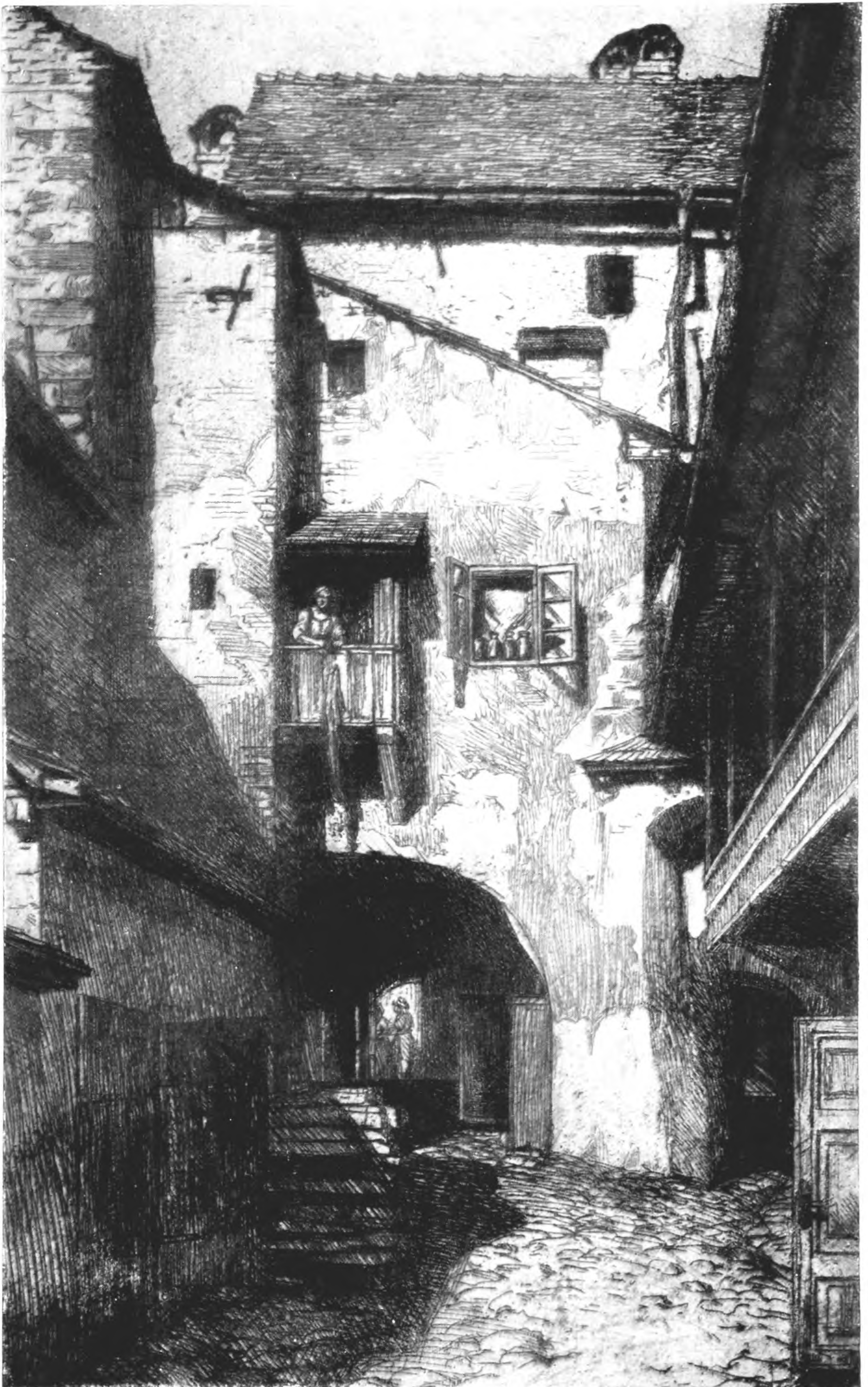

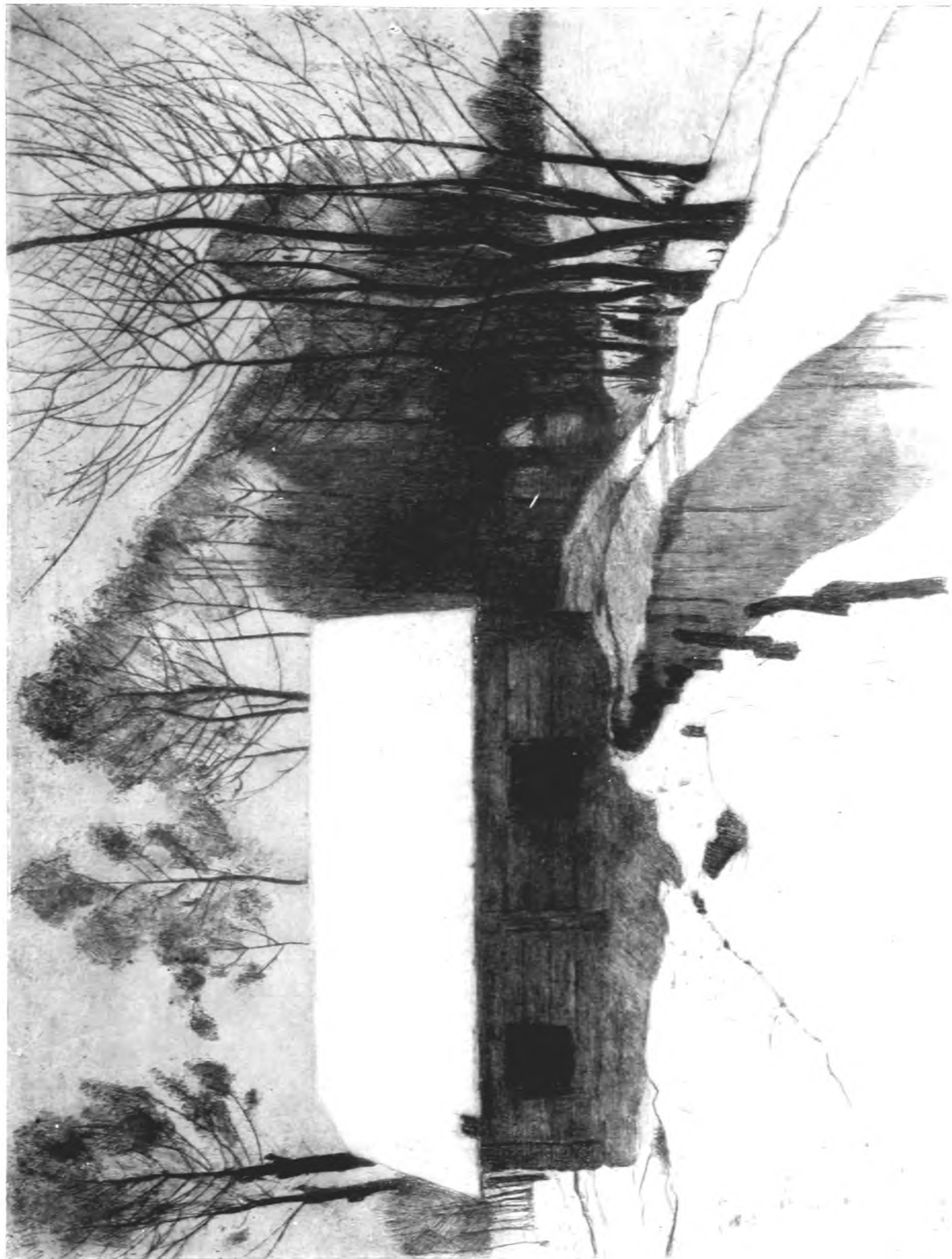
VERVIELFÄLTIGENDE KUNST.

Die Graphik ist kein obligatorischer Unterrichtsgegenstand, doch können in ihrer freien Zeit sämtliche Kandidaten daran teilnehmen.

ARBEIT EINES ZEICHENLEHRER-KANDIDATEN.

• Beron.

RADIRUNG.

Professor: V. Olgyai.

S. Prihoda.

TROCKENSTIFTRADIRUNG.

A. Vida.

STEINZEICHNUNG.

Professor : V. Olgyai.

ARBEIT EINES ZEICHENLEHRER-KANDIDATEN.

A. Vida.

MONOTYP.

Prof. : V. Olgvai.

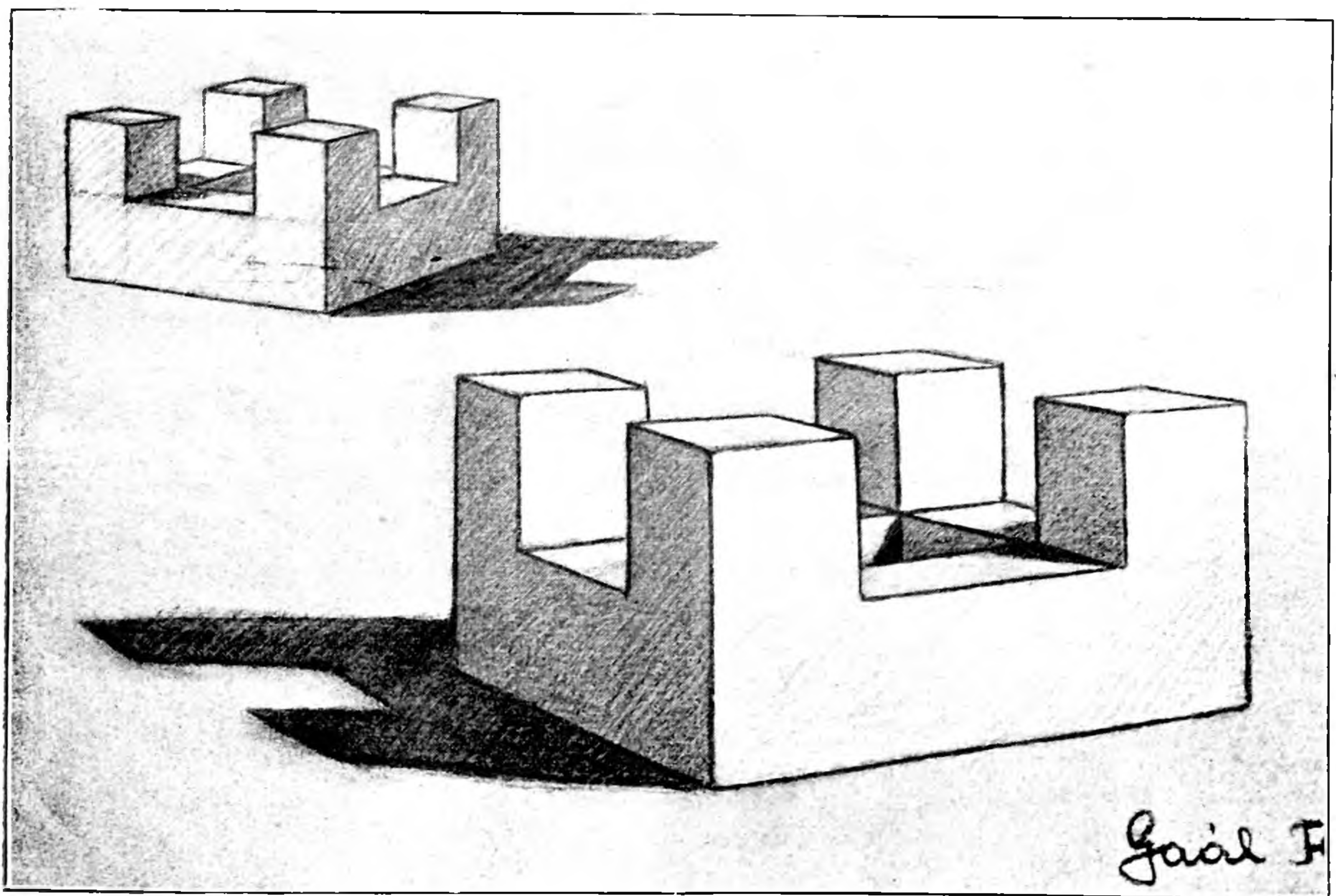
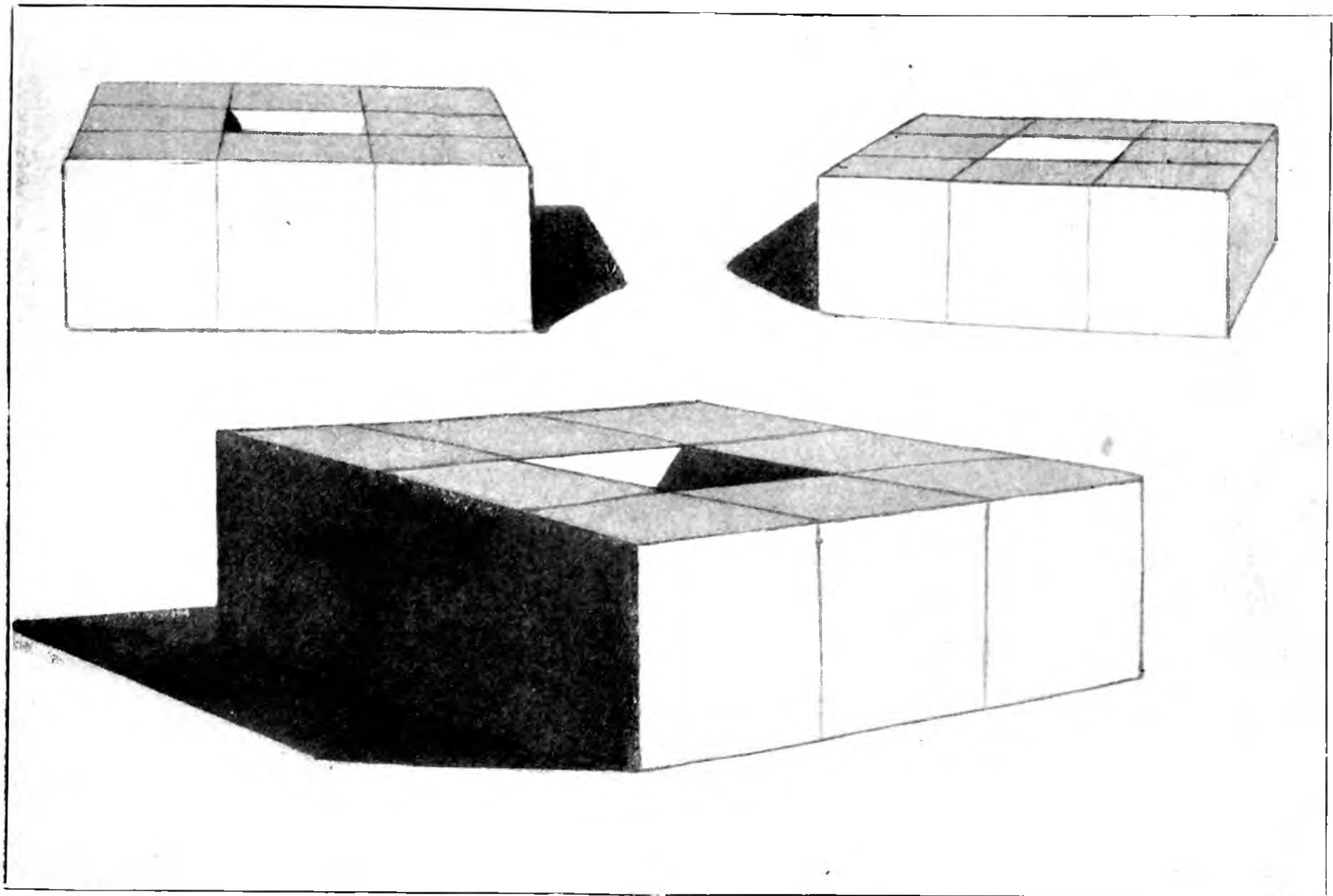
**FREIHAND-PERSPEKTIVE,
STILLEBEN-ZEICHNEN UND MALEN.**

ZEICHENLEHRER-KANDIDATEN: im I. und II. Jahr
je 2 Stunden wöchentlich, im III. und IV. Jahr je 4
Stunden wöchentlich.

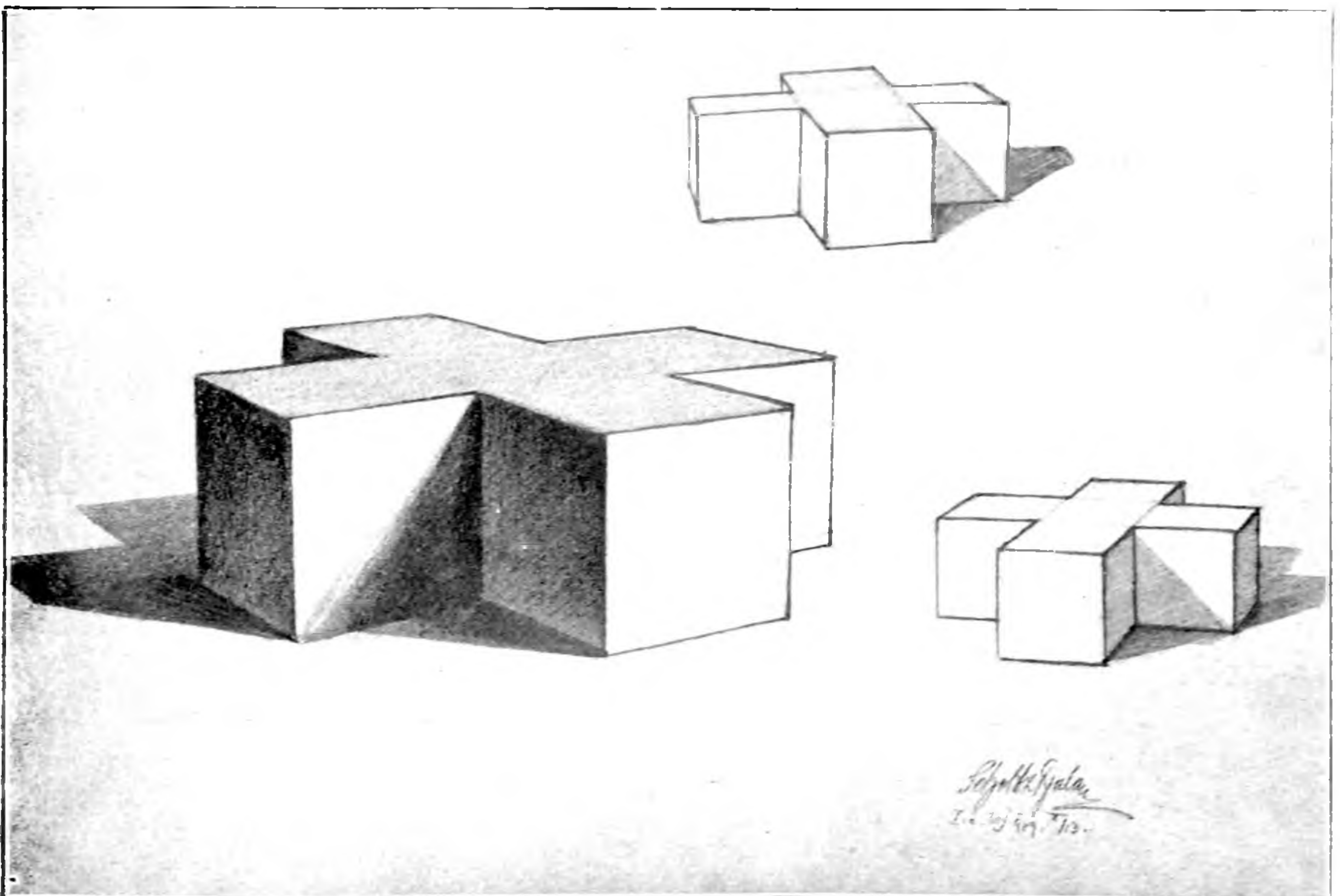
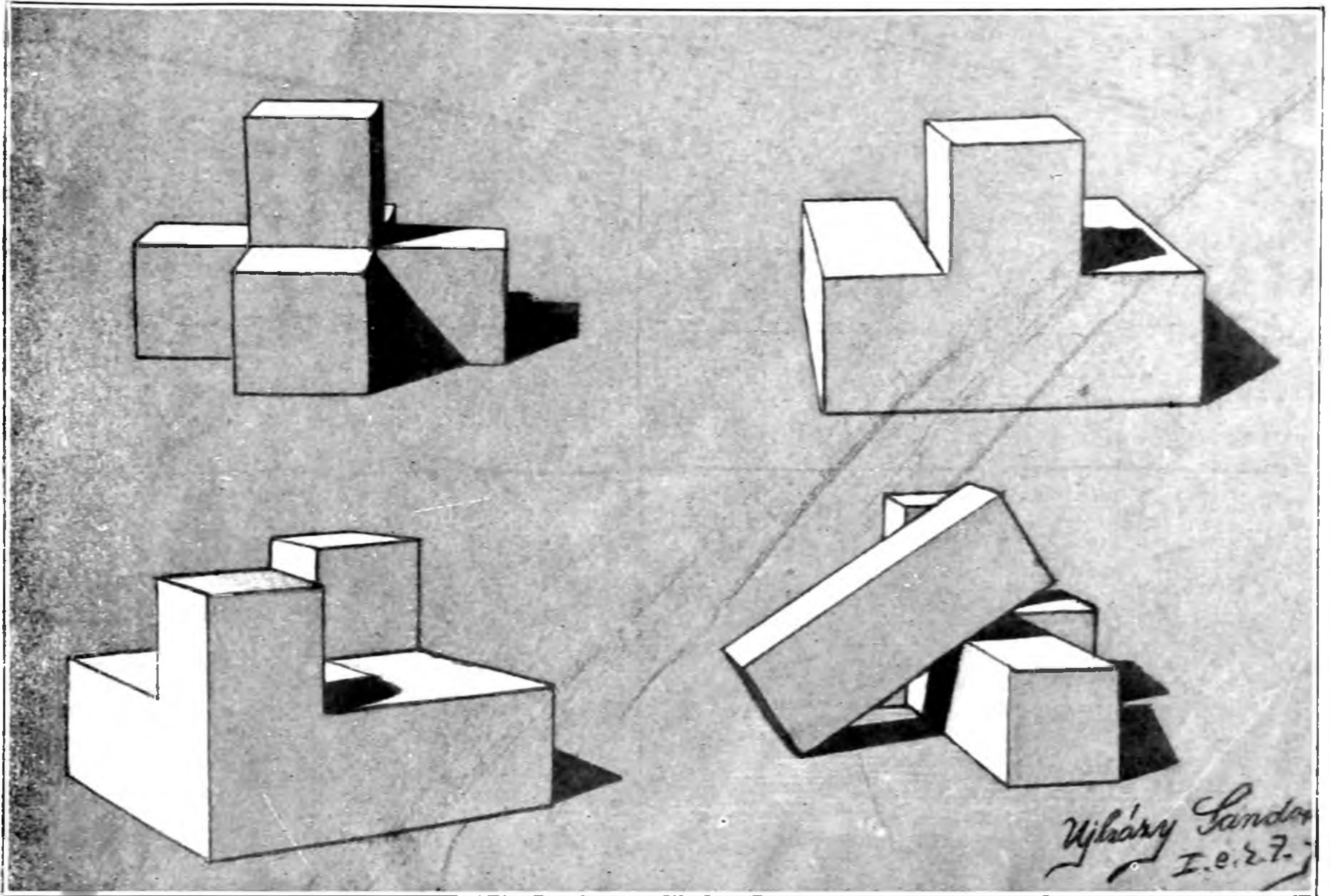
ZEICHENLEHRERINNEN-KANDIDATEN: im I. und
II. Jahr je 2 Stunden wöchentlich, im III. und IV.
Jahr je 4 Stunden wöchentlich.

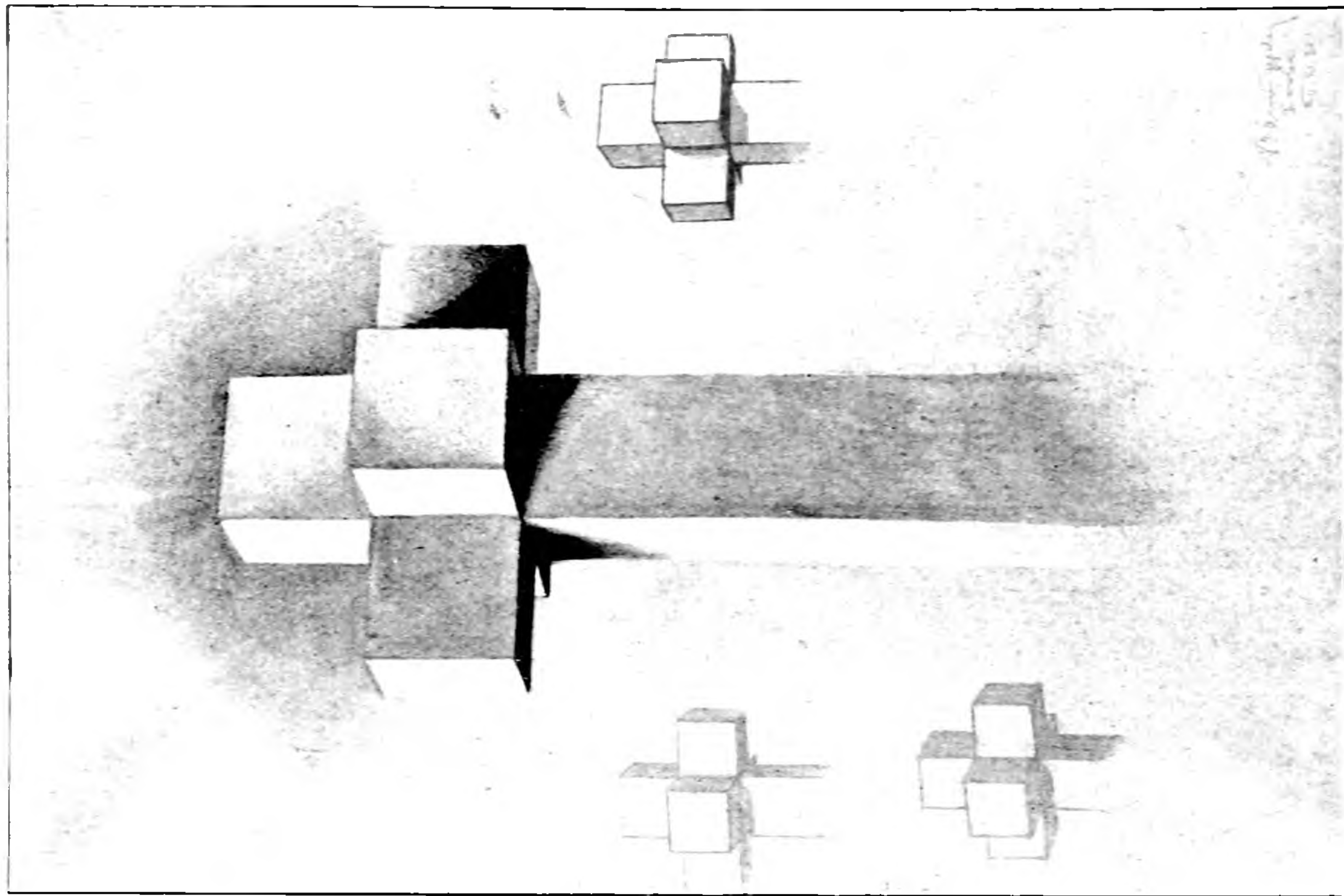
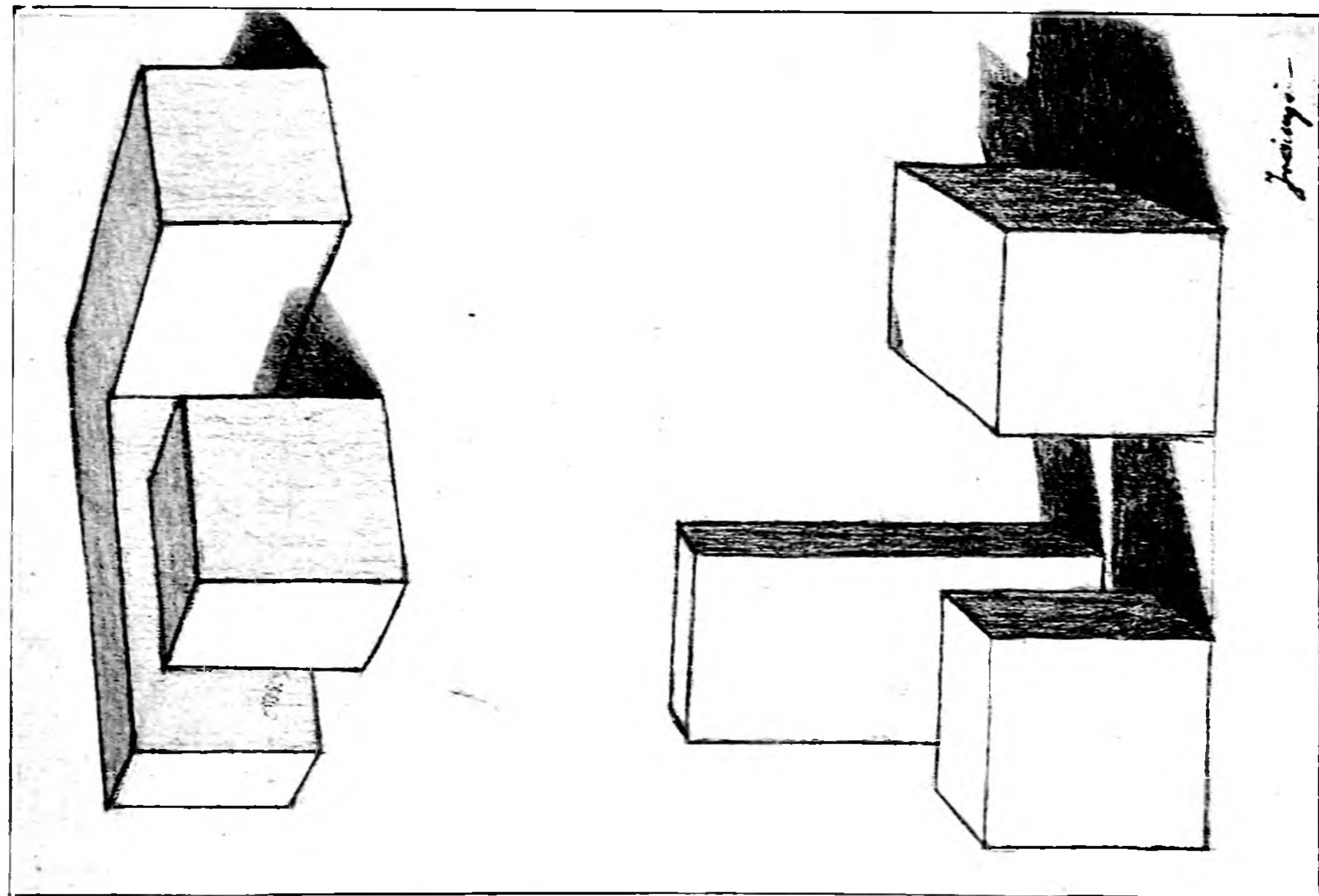

ARBEITEN DER ZEICHENLEHRER-KANDIDATEN.

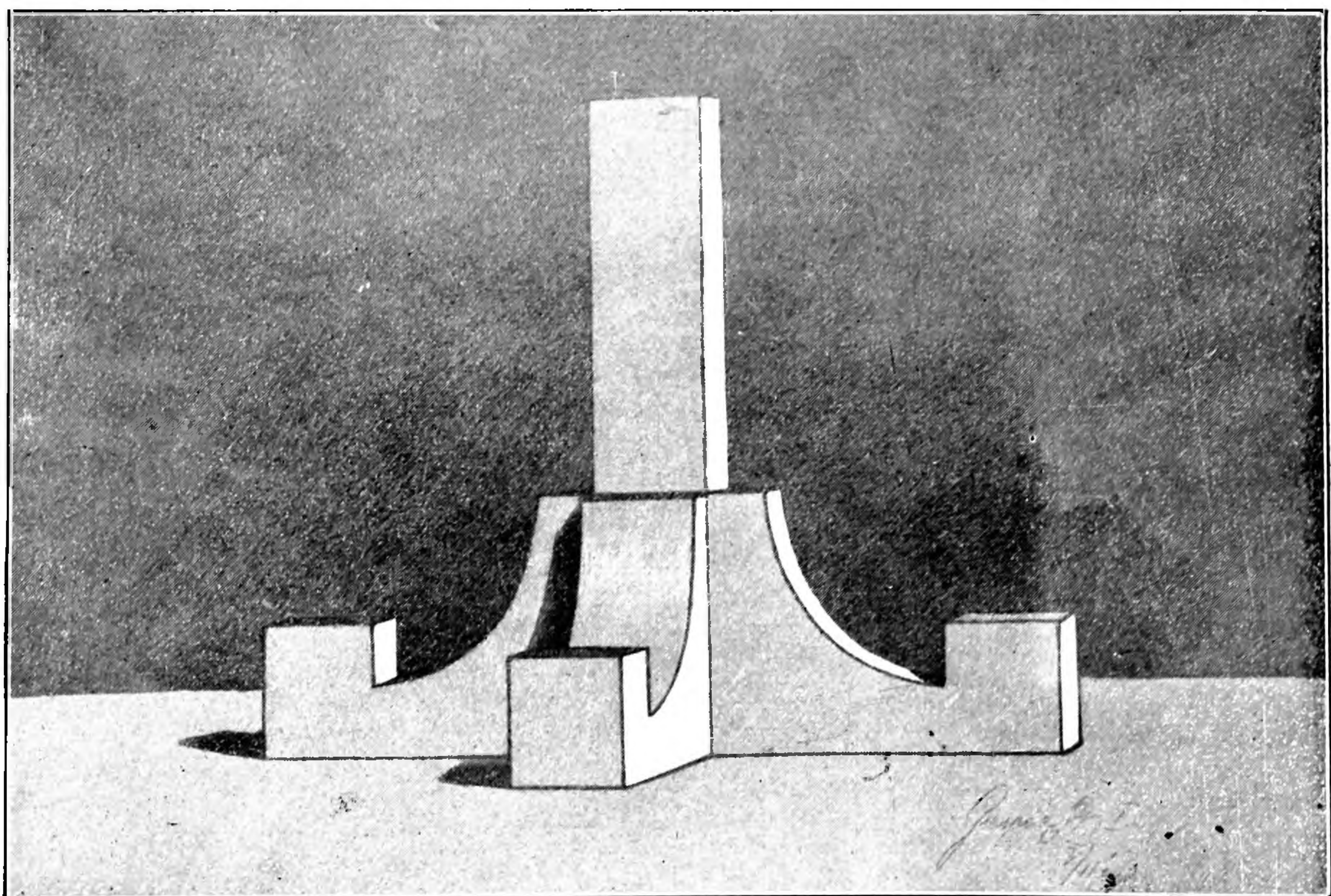
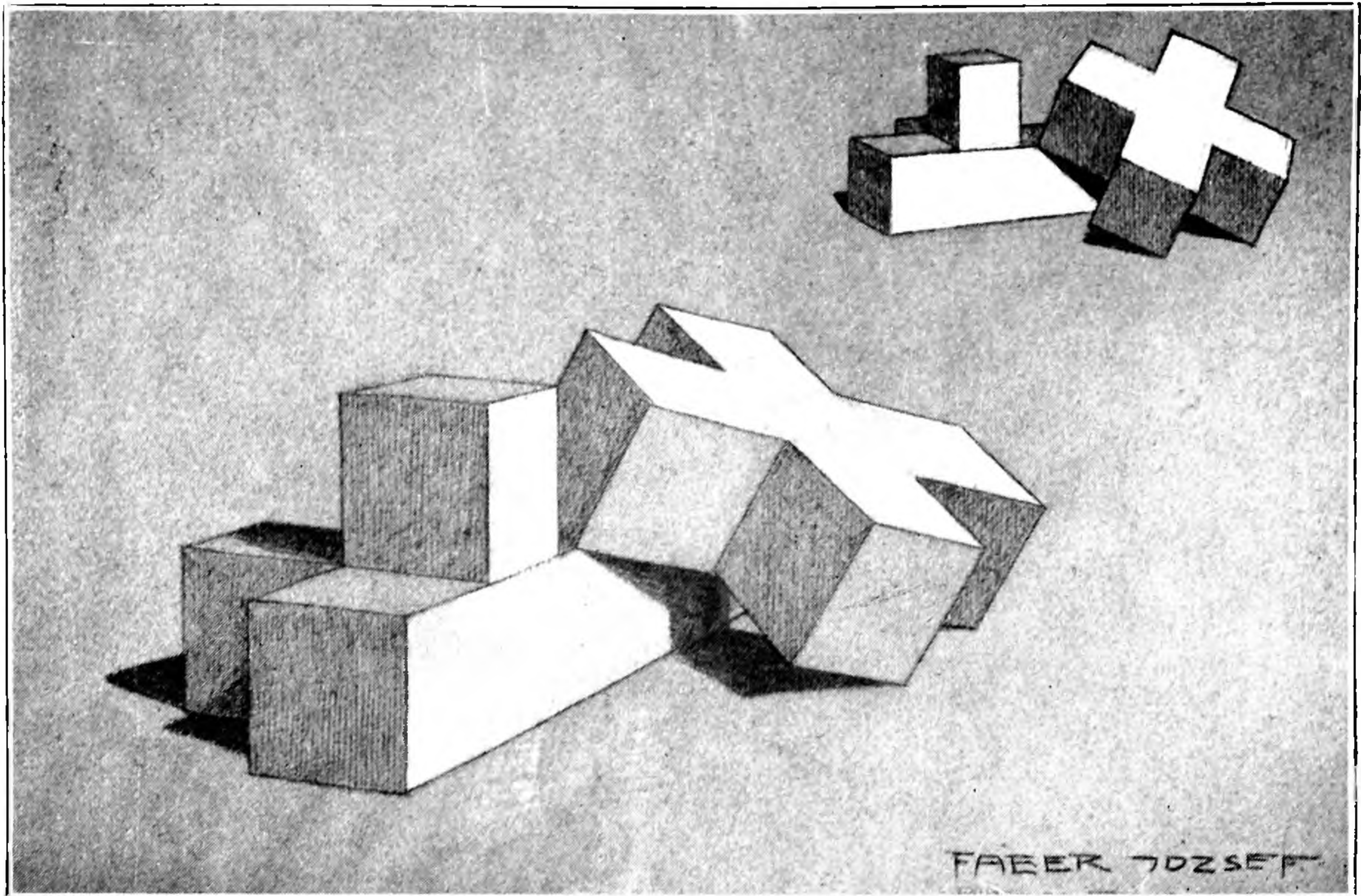

ARBEITEN DER ZEICHENLEHRER-KANDIDATEN.

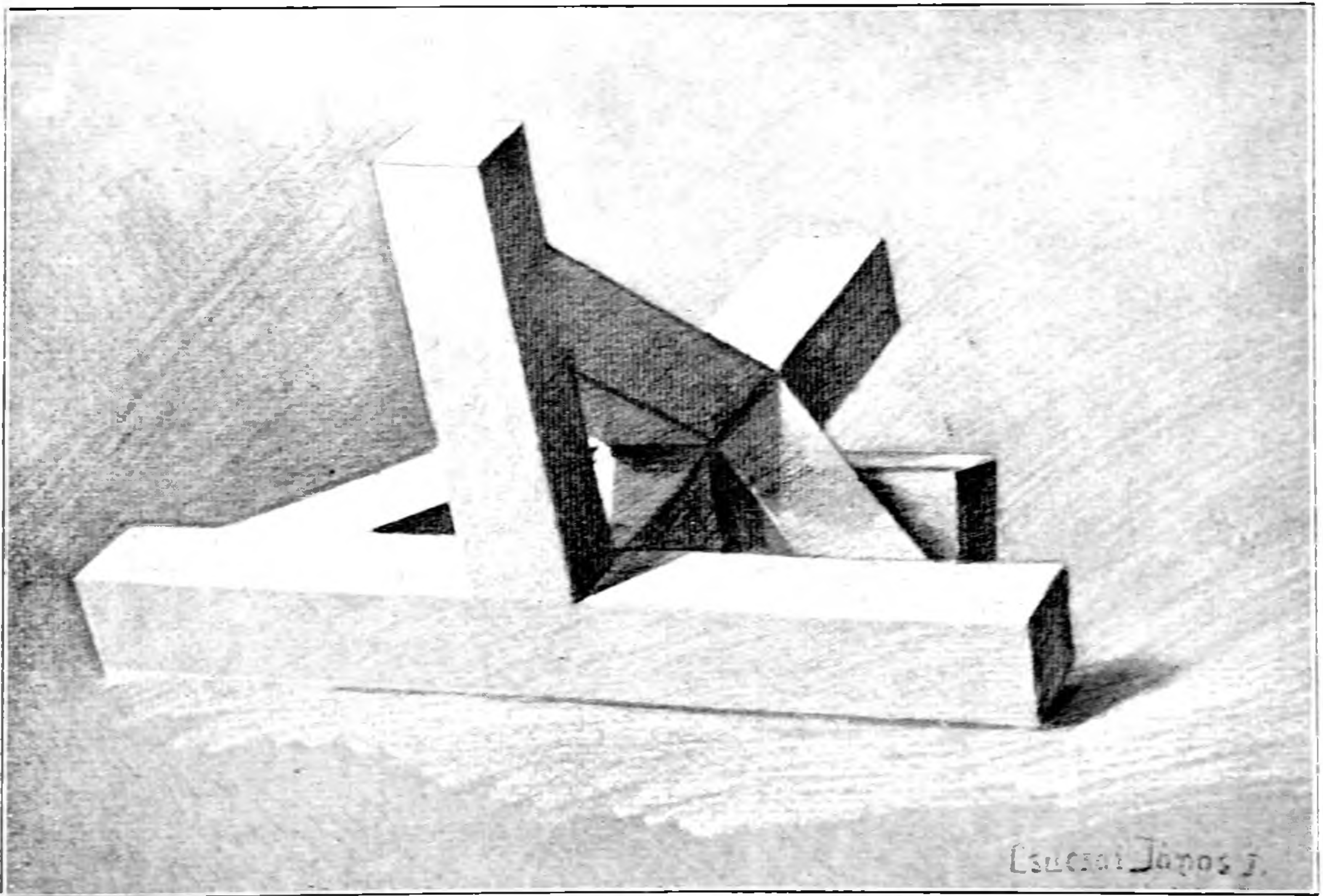
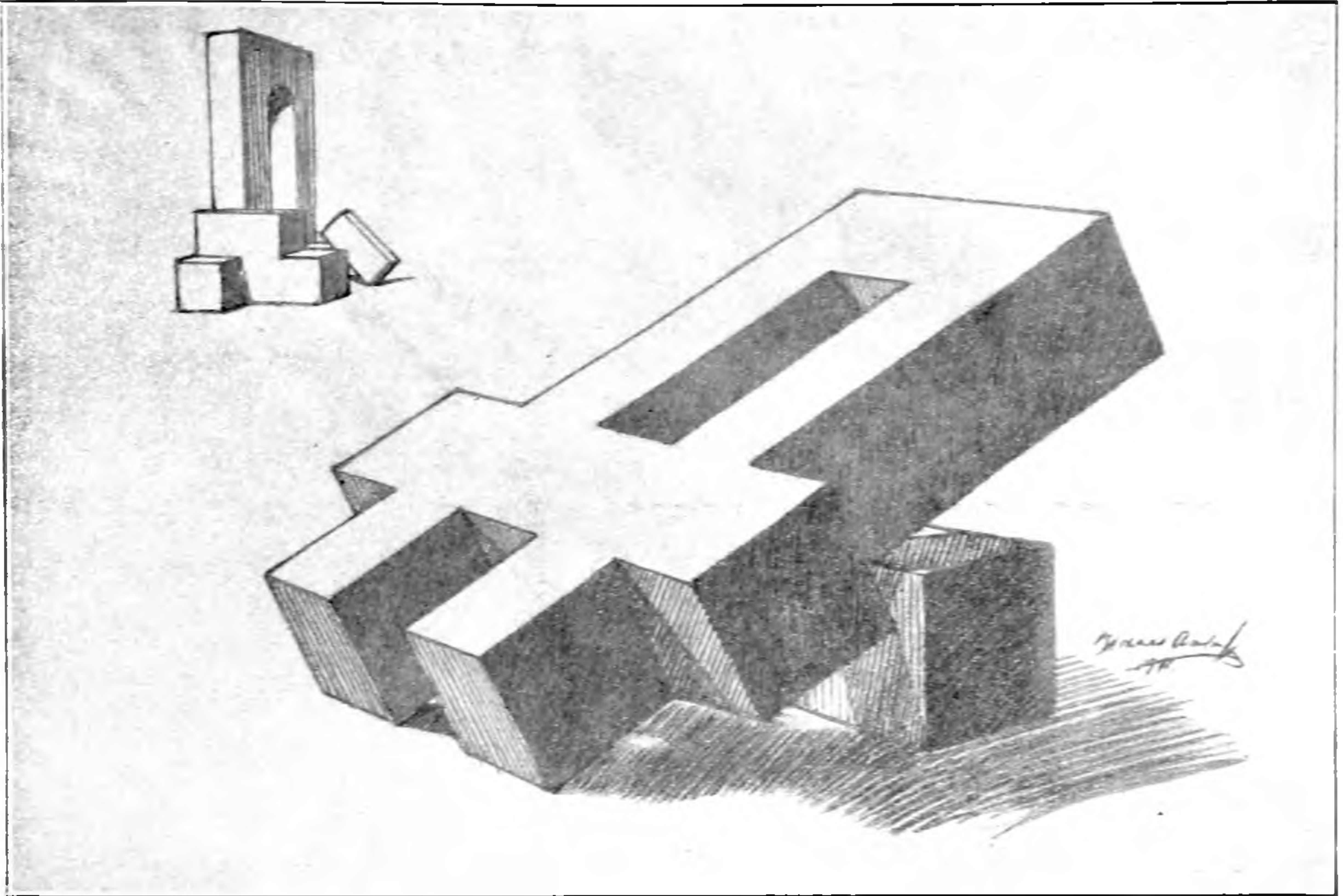

ARBEITEN DER ZEICHENLEHRER-KANDIDATEN.

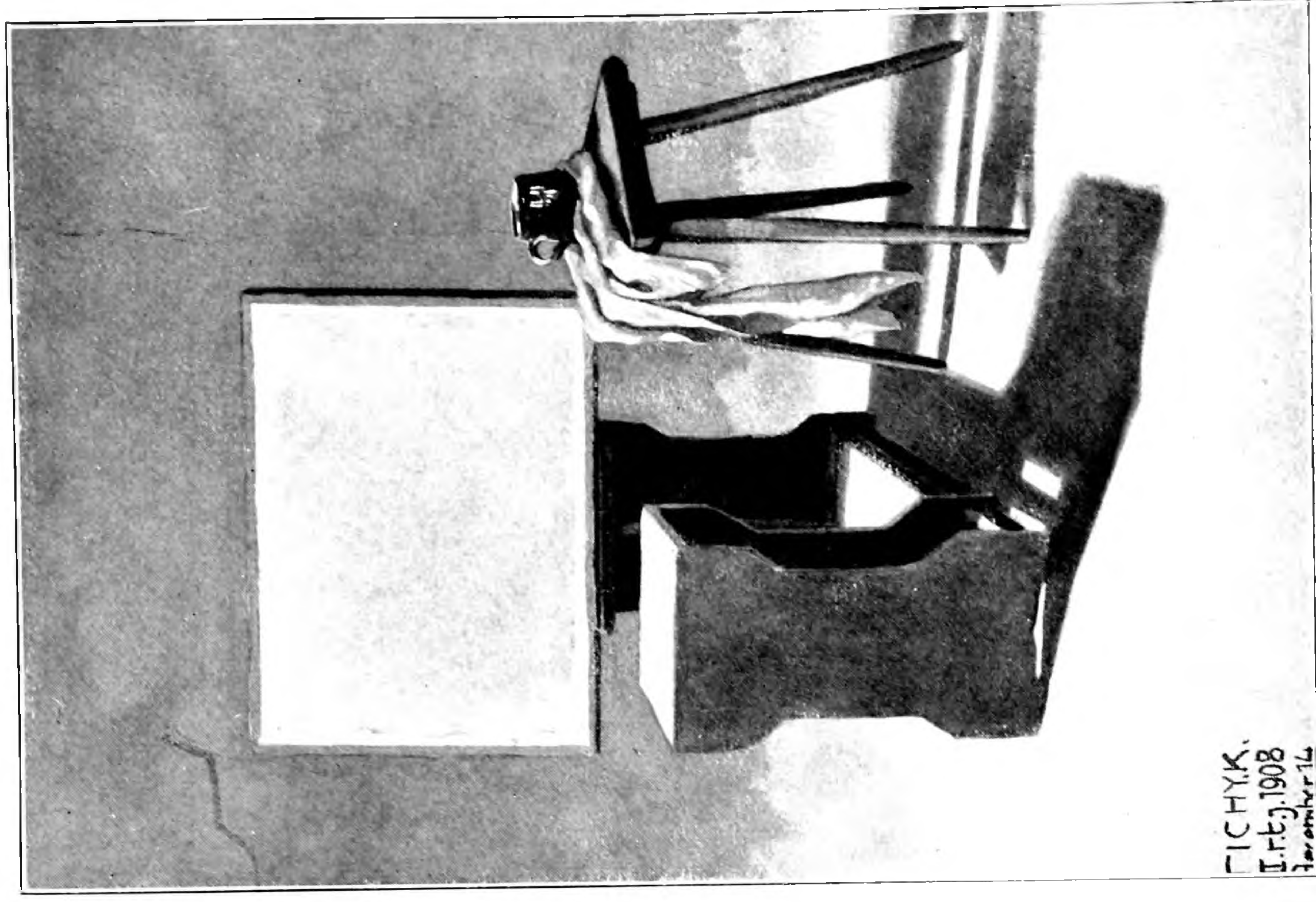
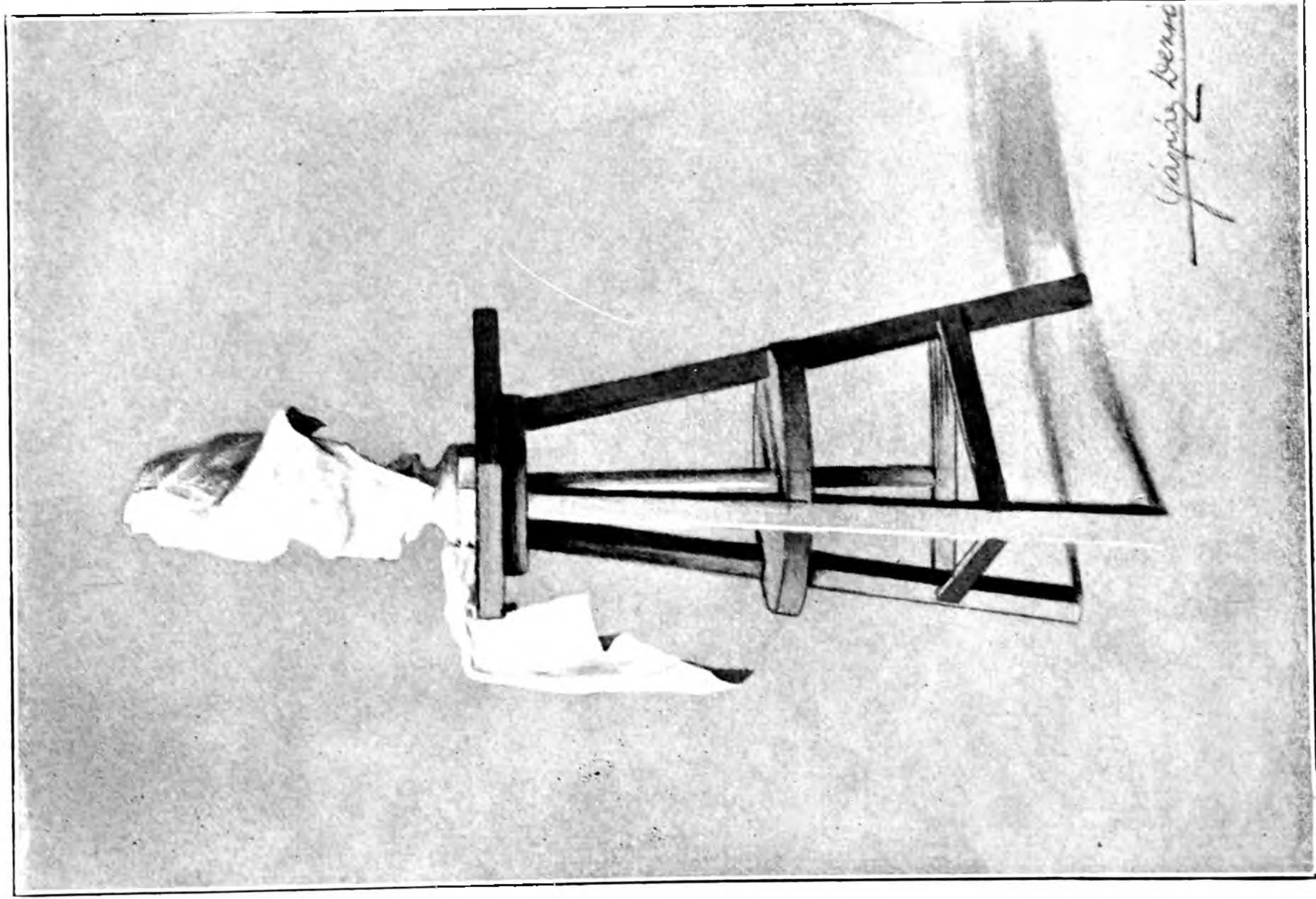

Professor : B. Erdössy.

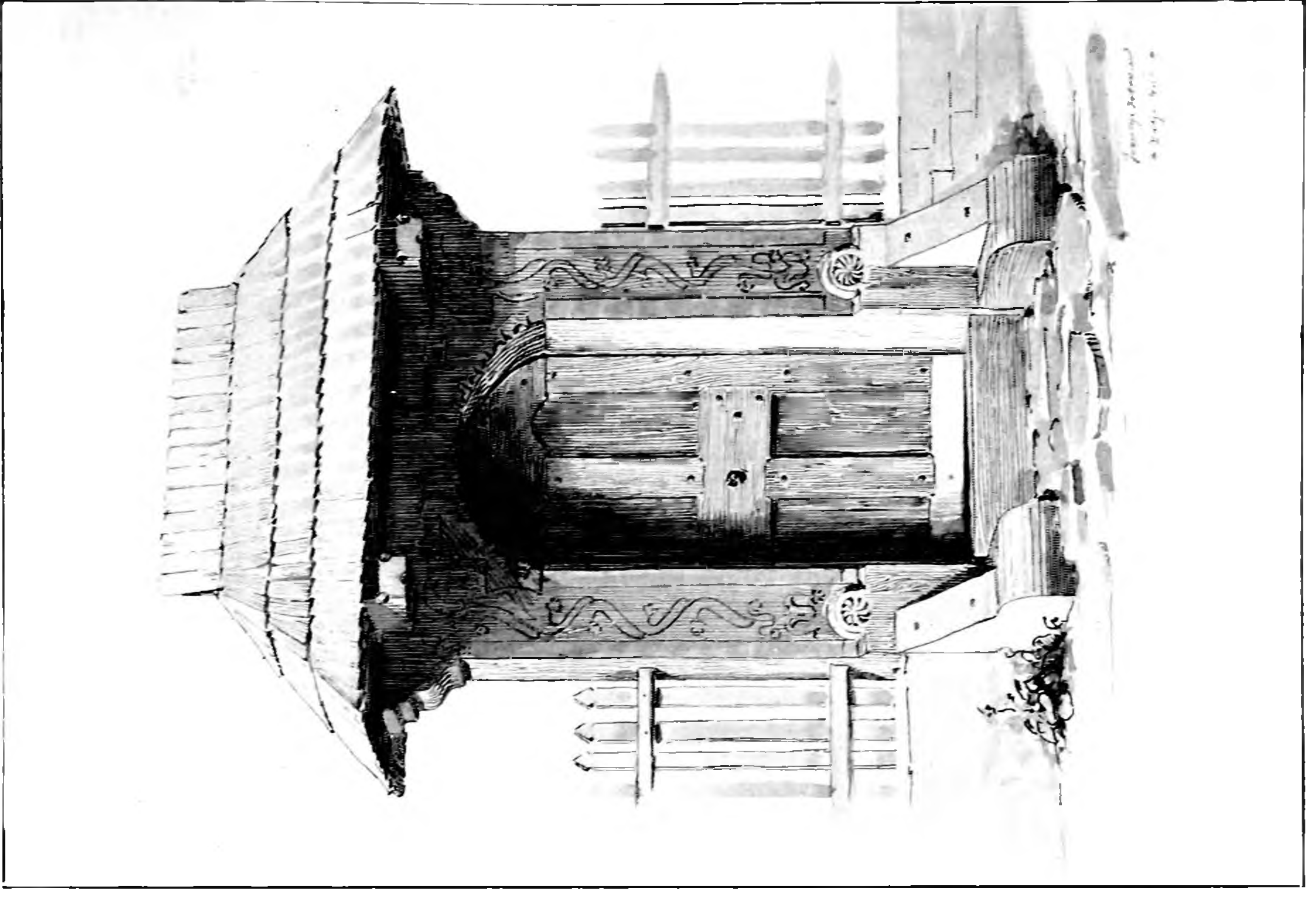
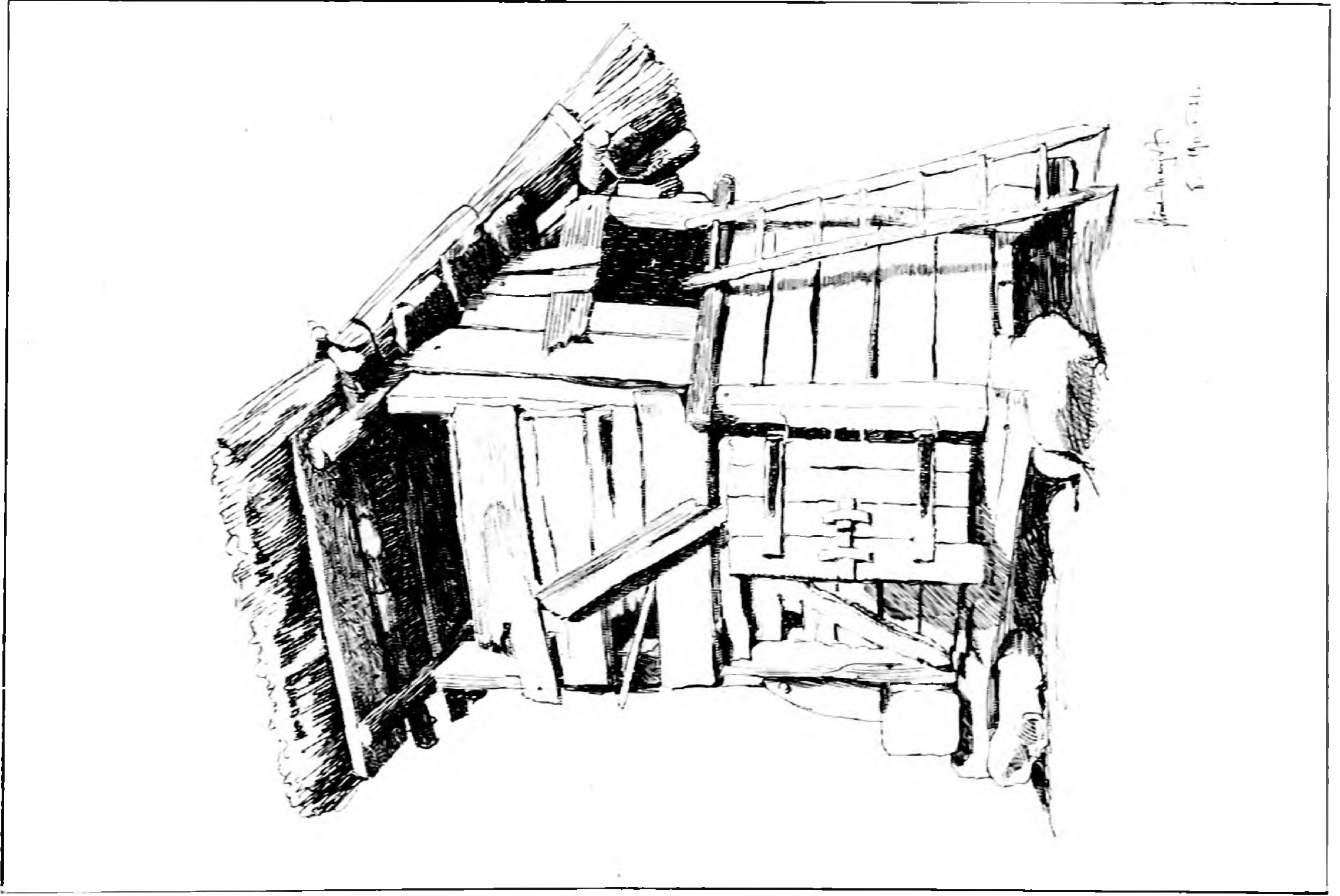
ARBEITEN DER ZEICHENLEHRER-KANDIDATEN.

ARBEITEN DER ZEICHENLEHRER-KANDIDATEN

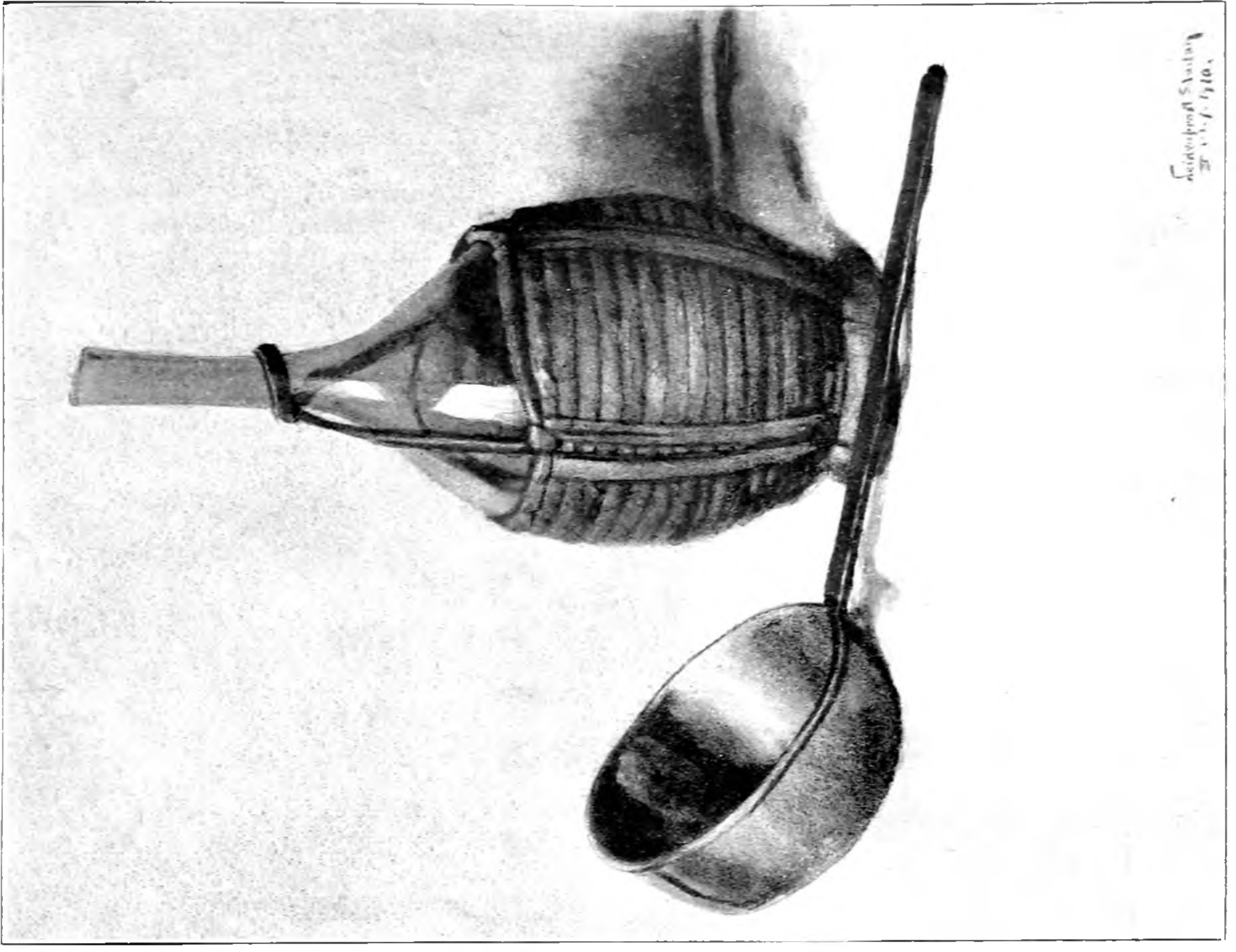
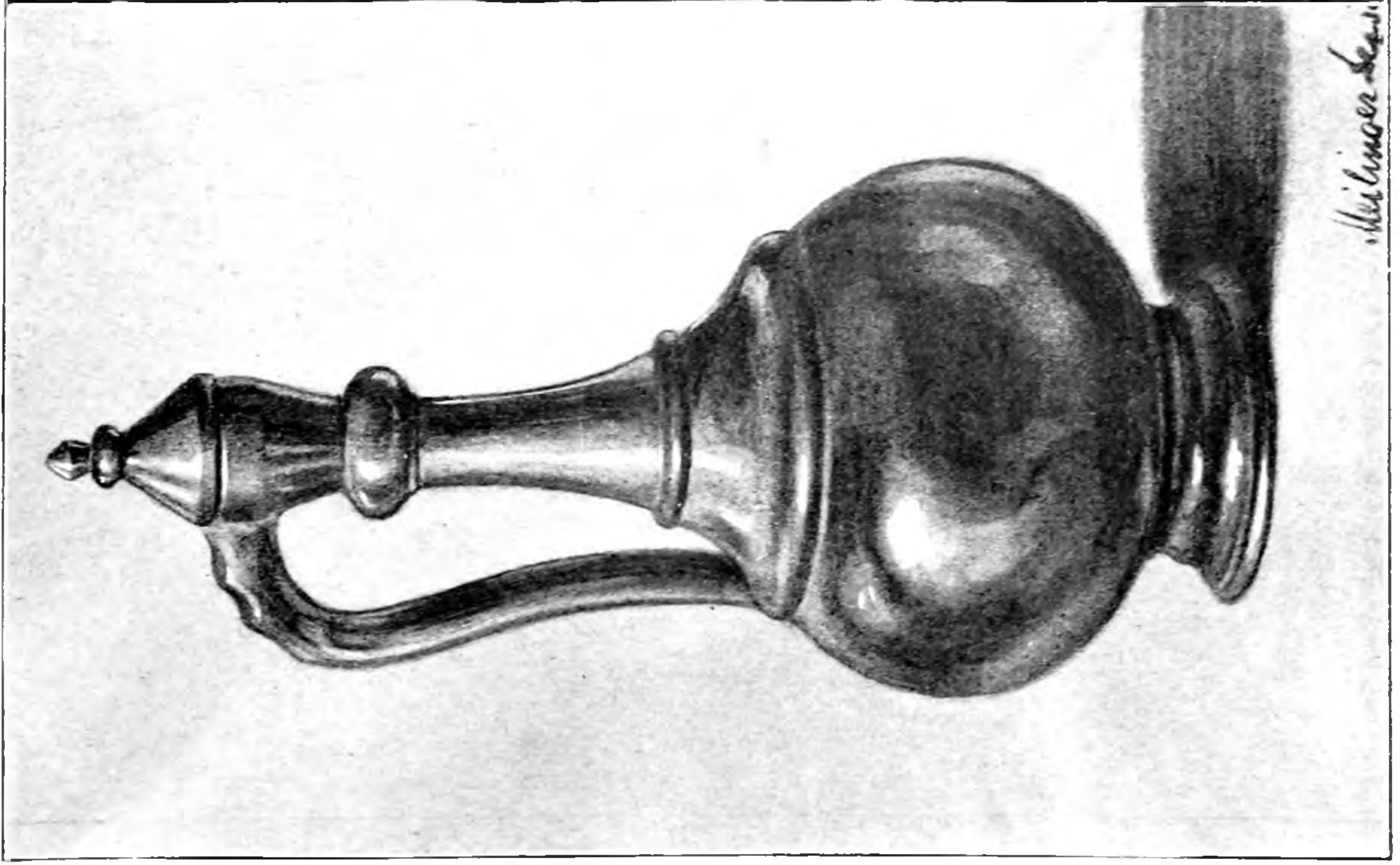

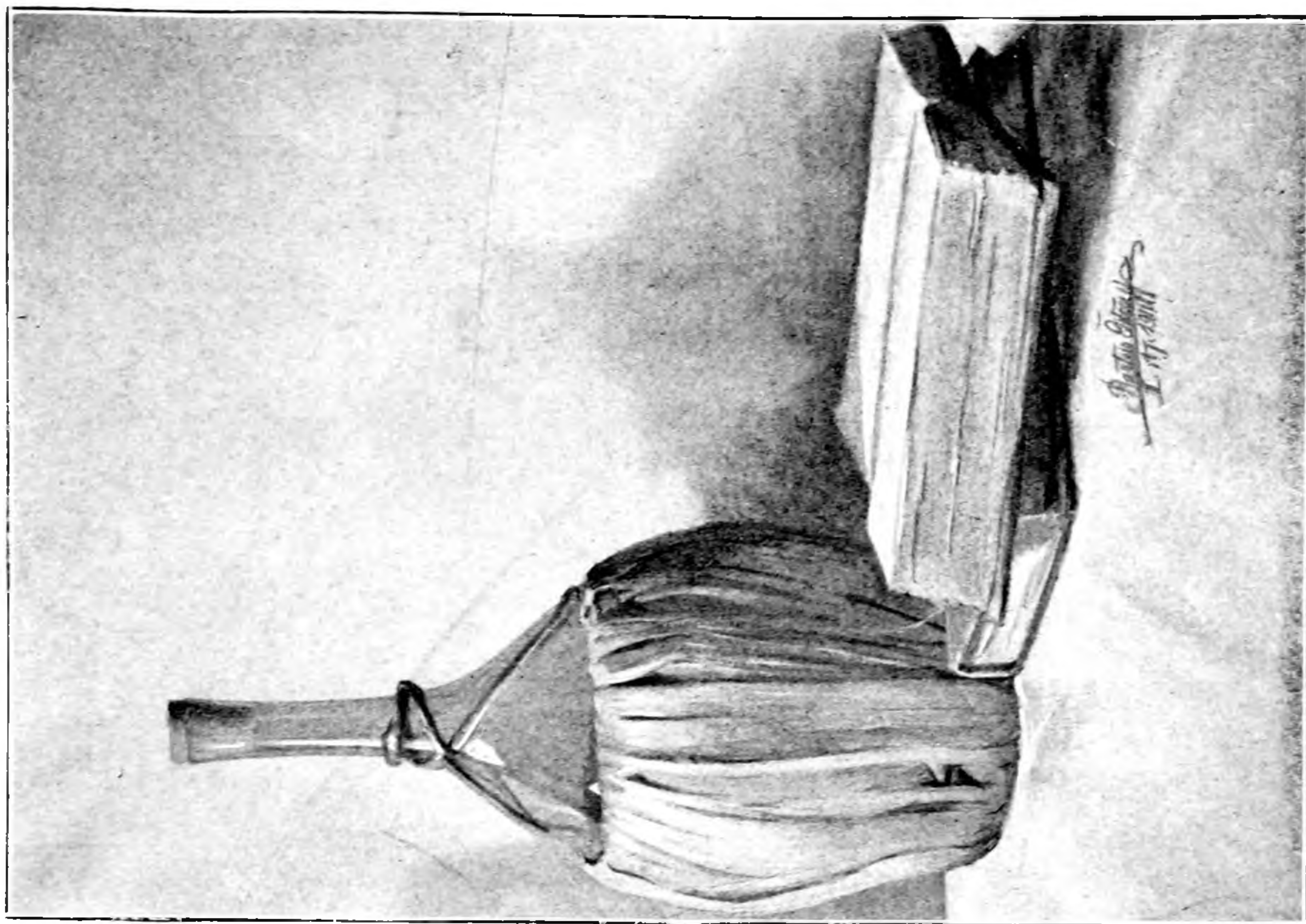
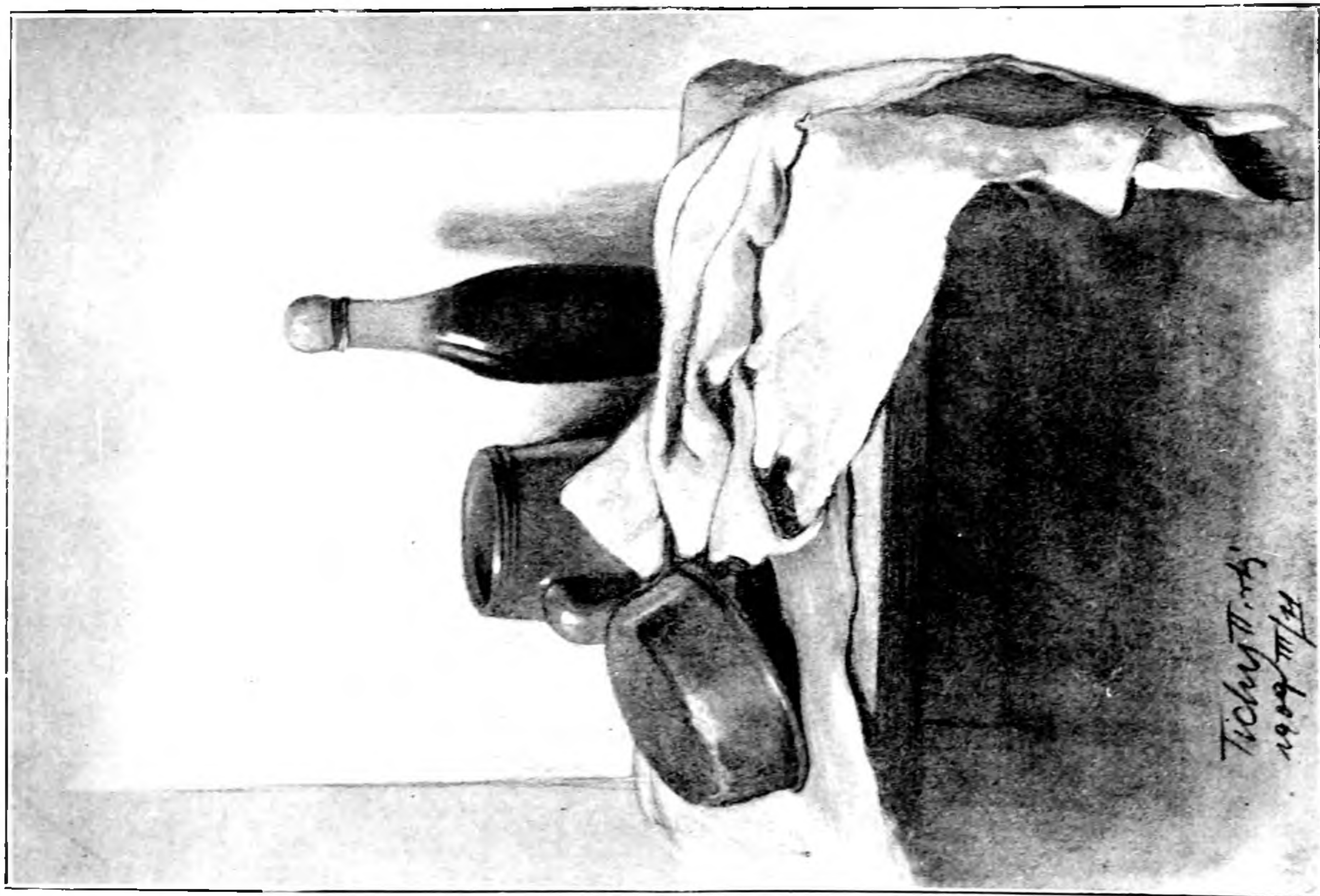
ARBEITEN DER ZEICHENLEHRER-KANDIDATEN.

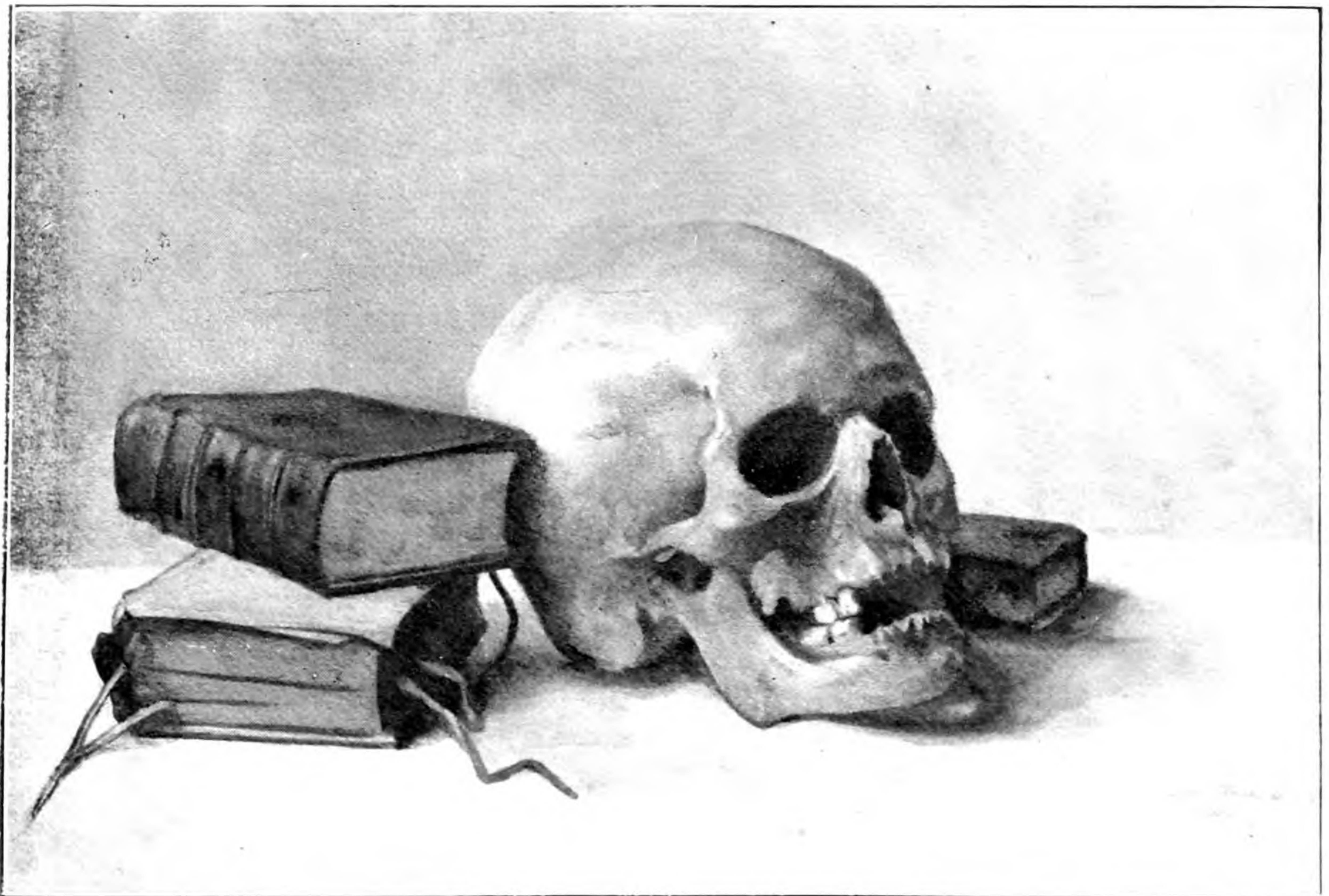
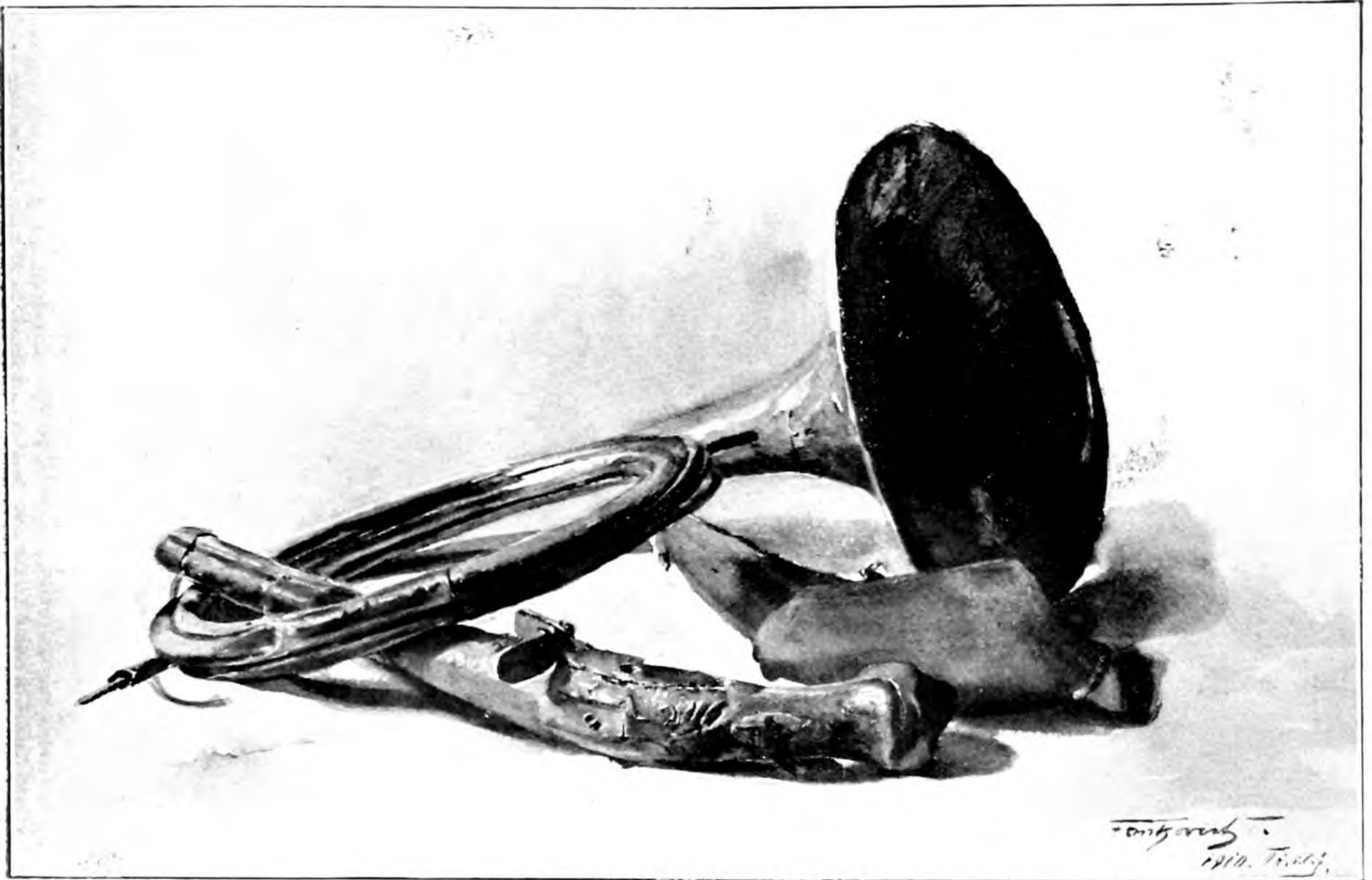

ARBEITEN DER ZEICHENLEHRER-KANDIDATEN.

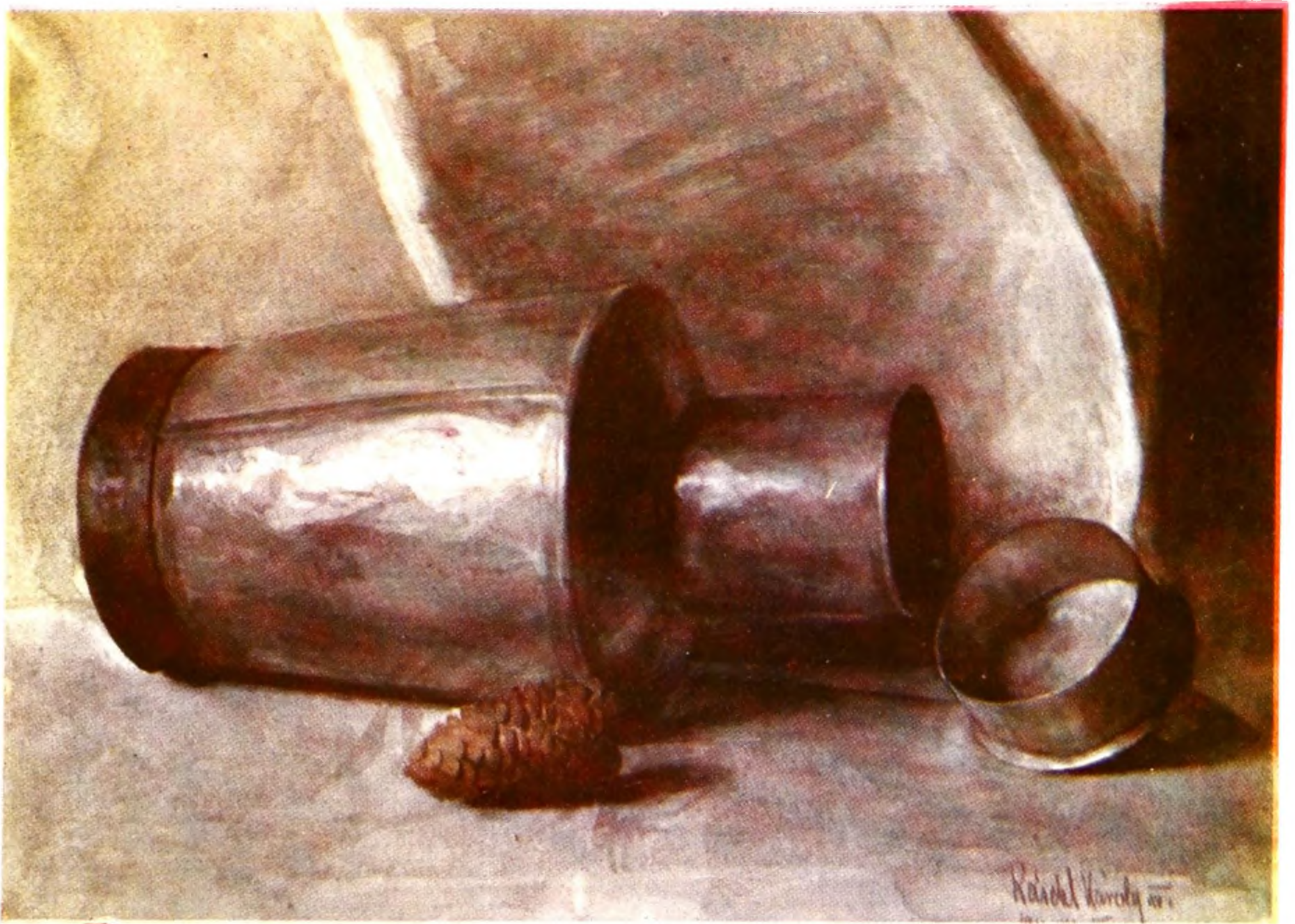

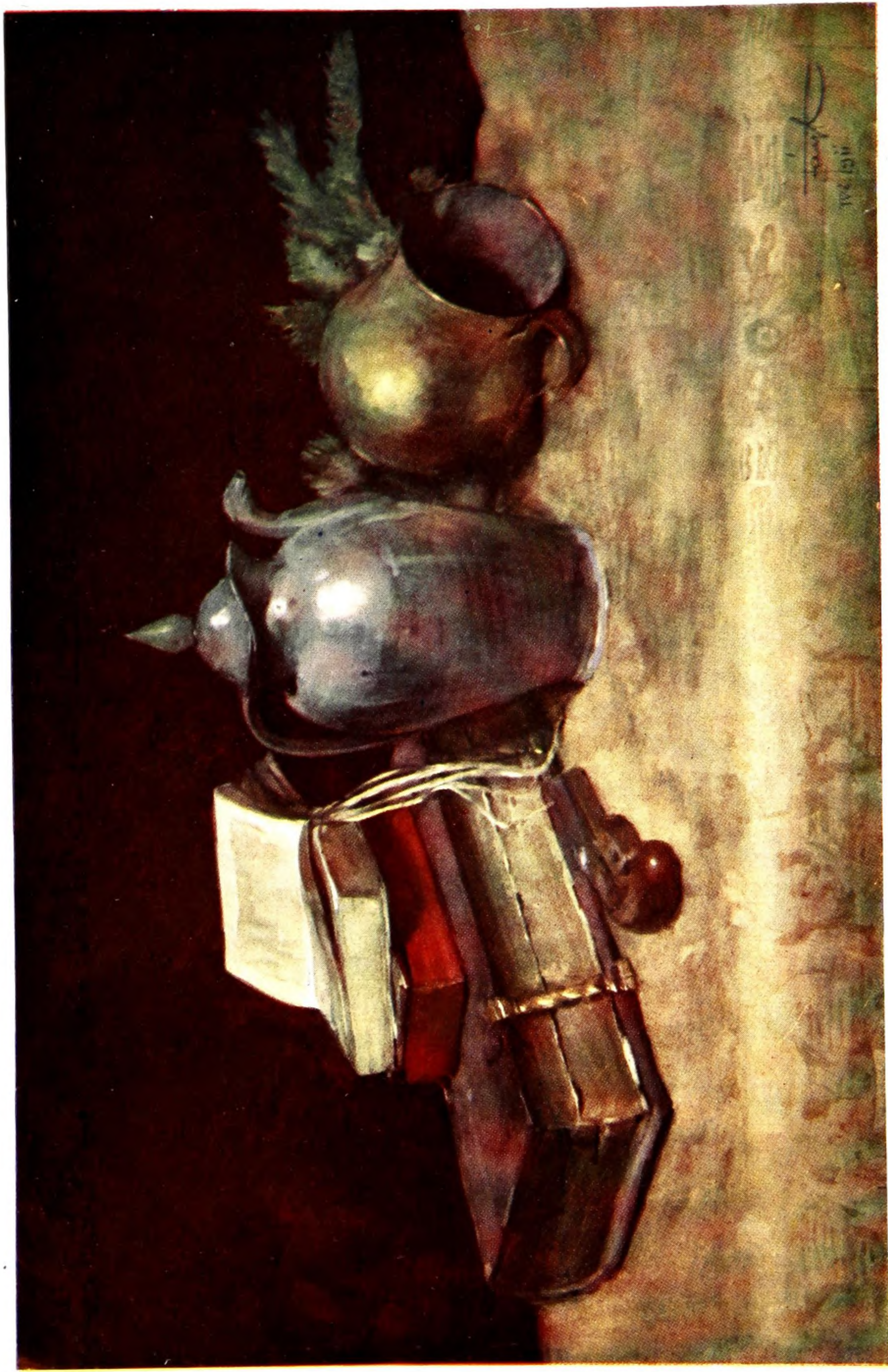

Professor : A. Edvi Illés.

AQUARELL EINES IV. JÄHRIGEN ZEICHENLEHRER-KANDIDATEN.

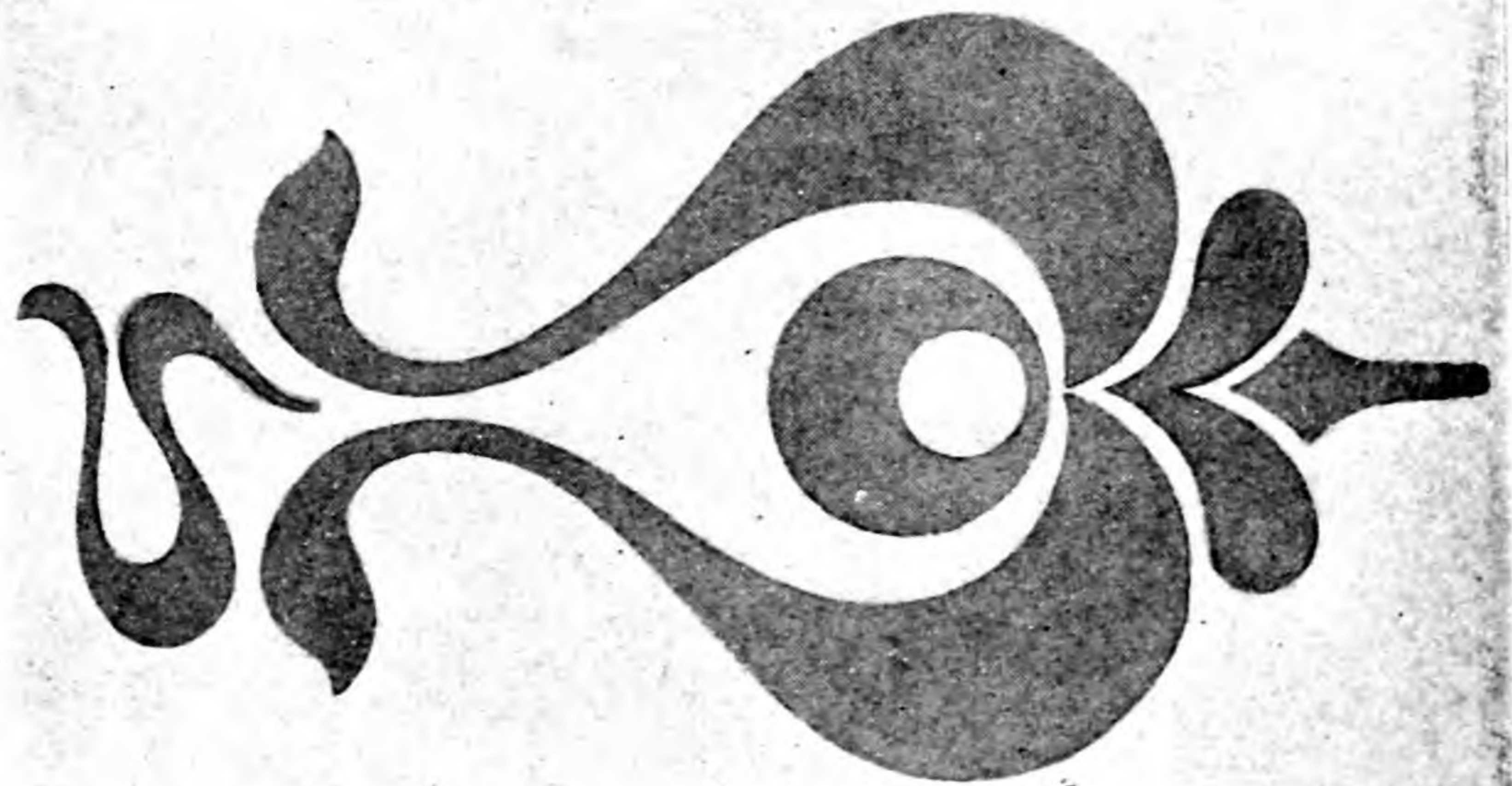
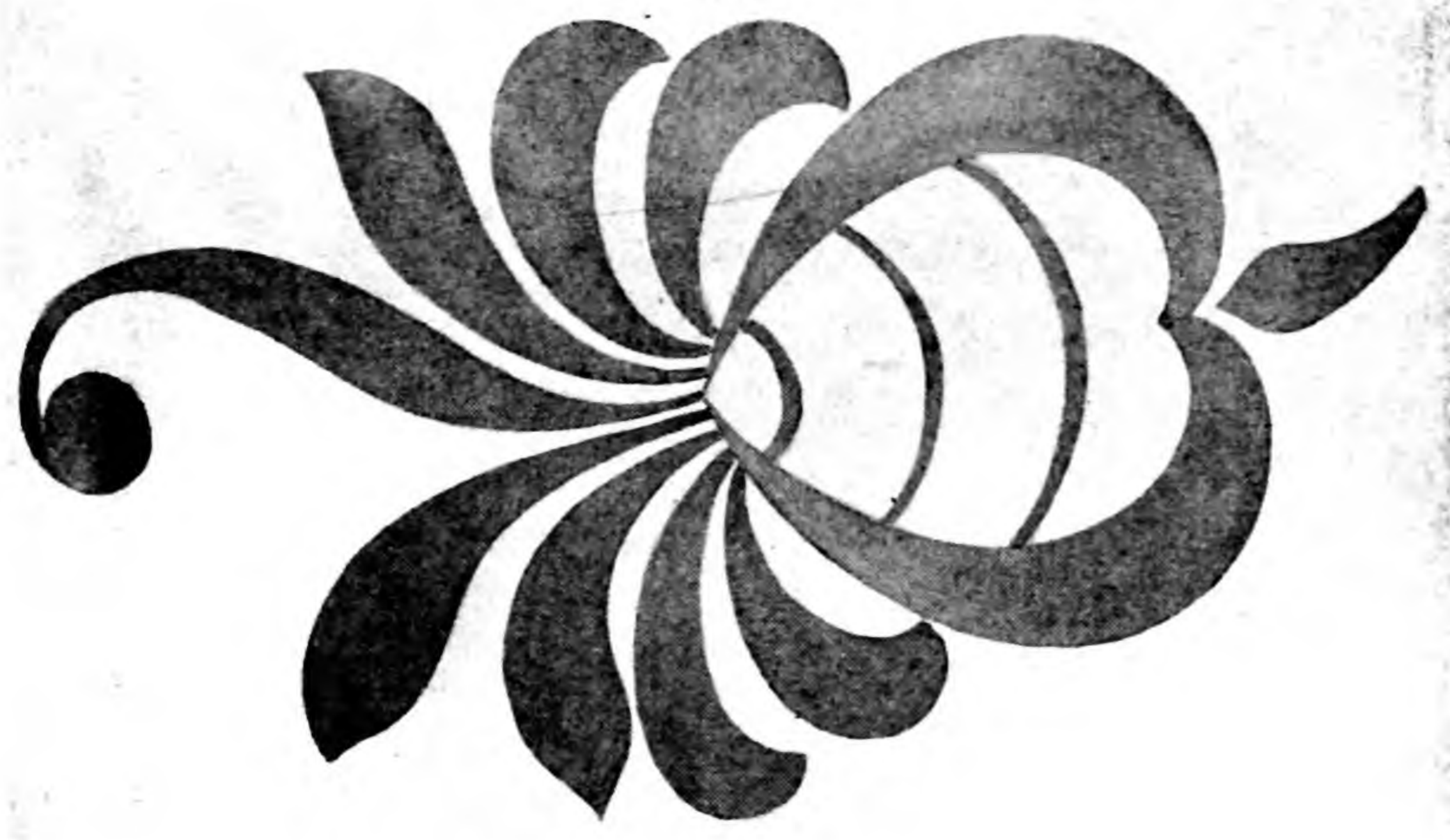
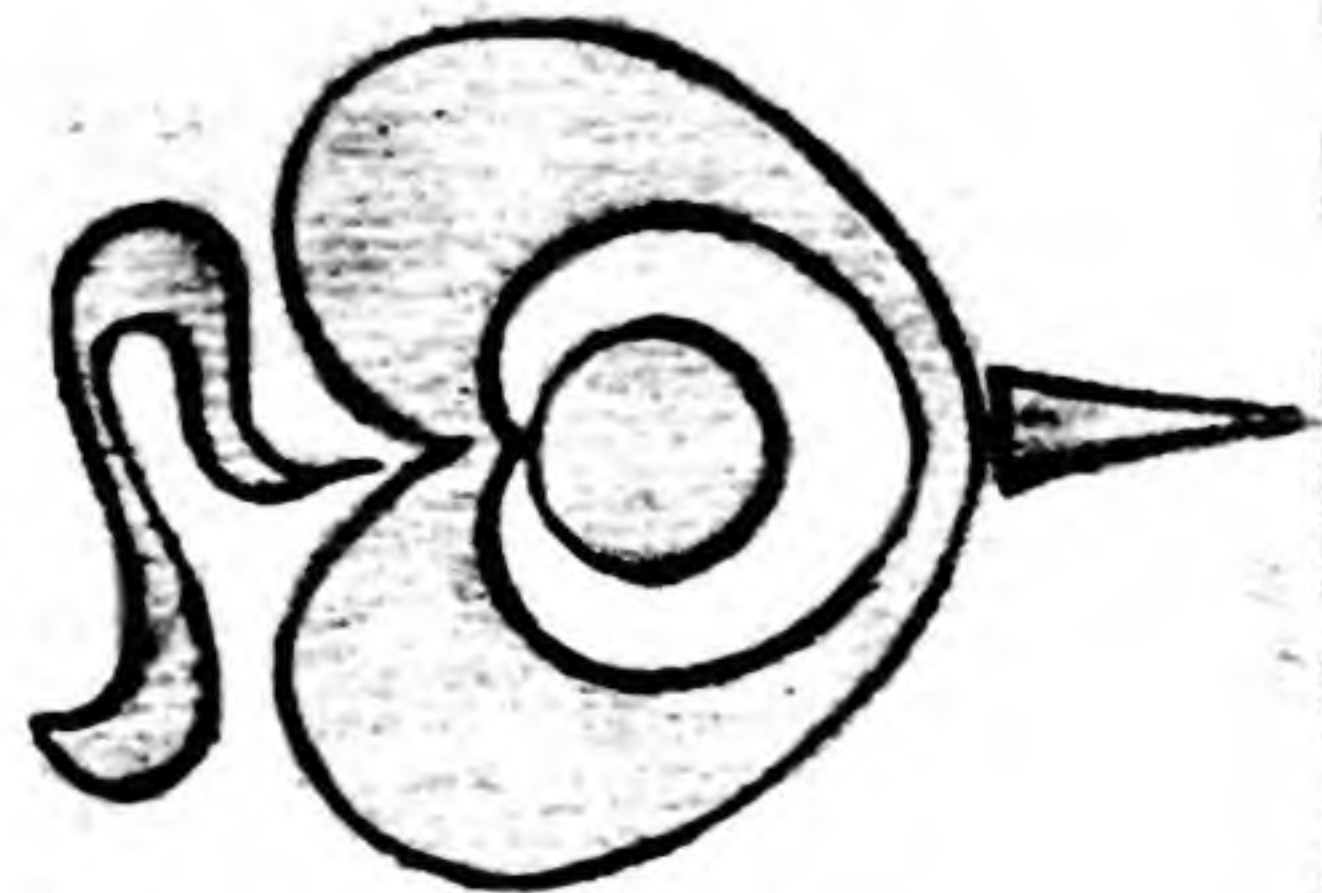
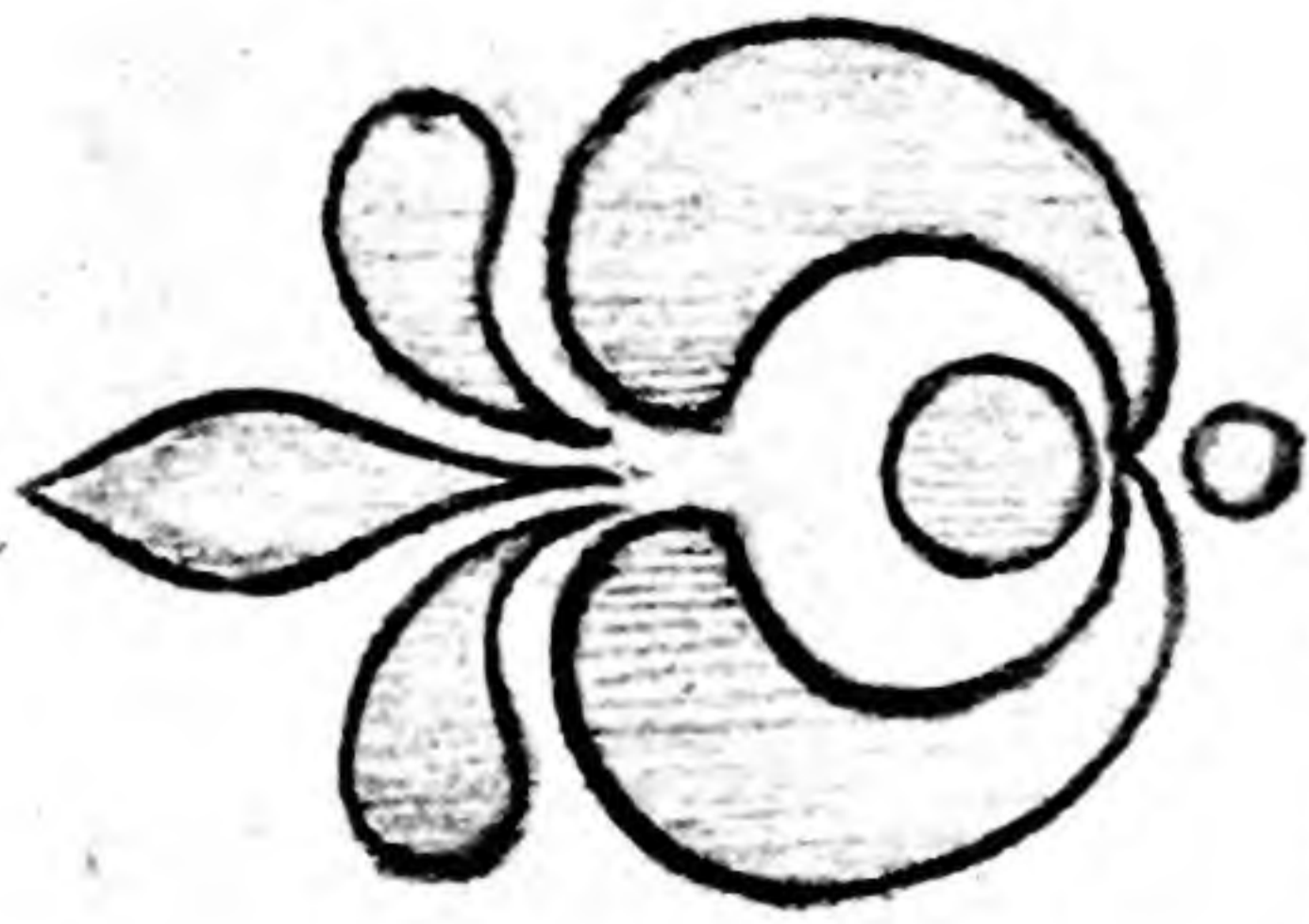
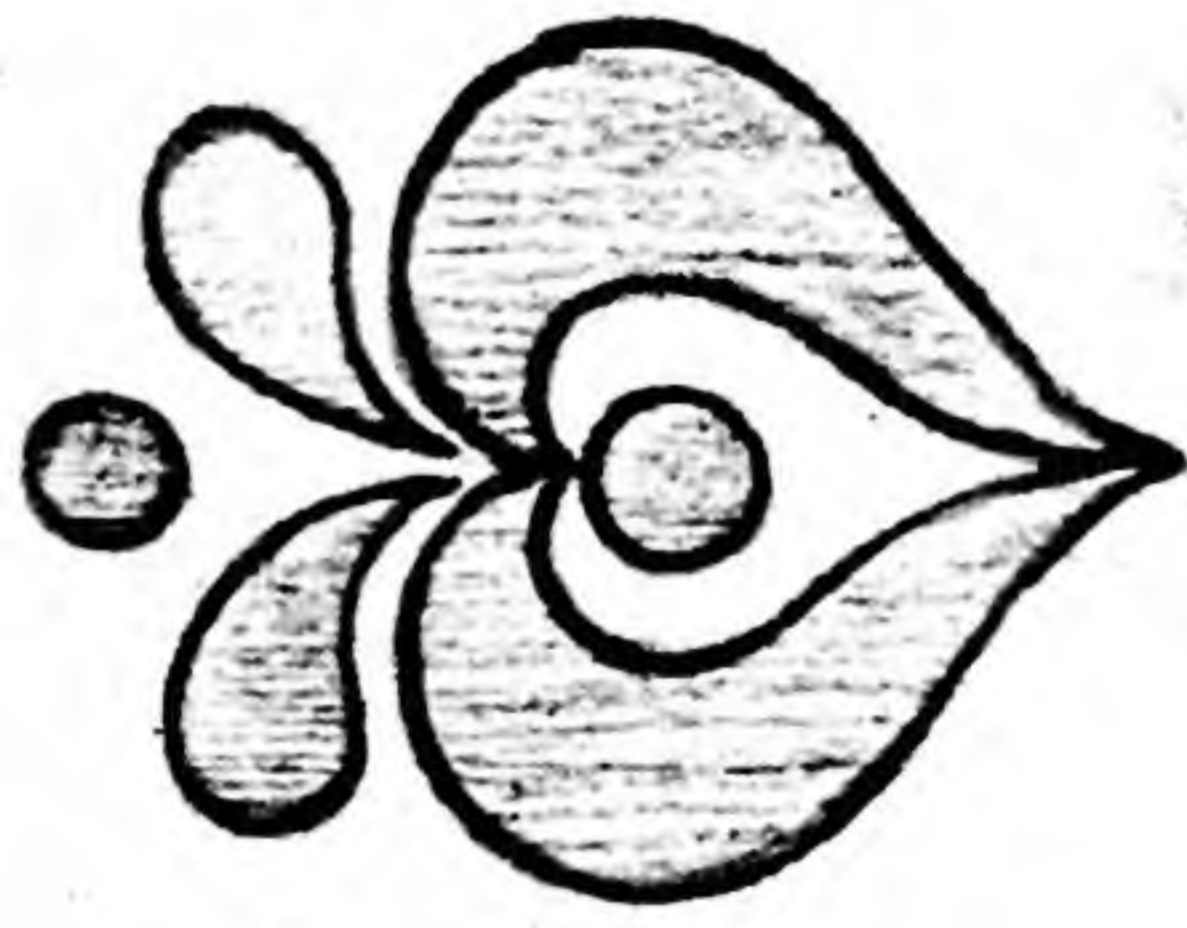
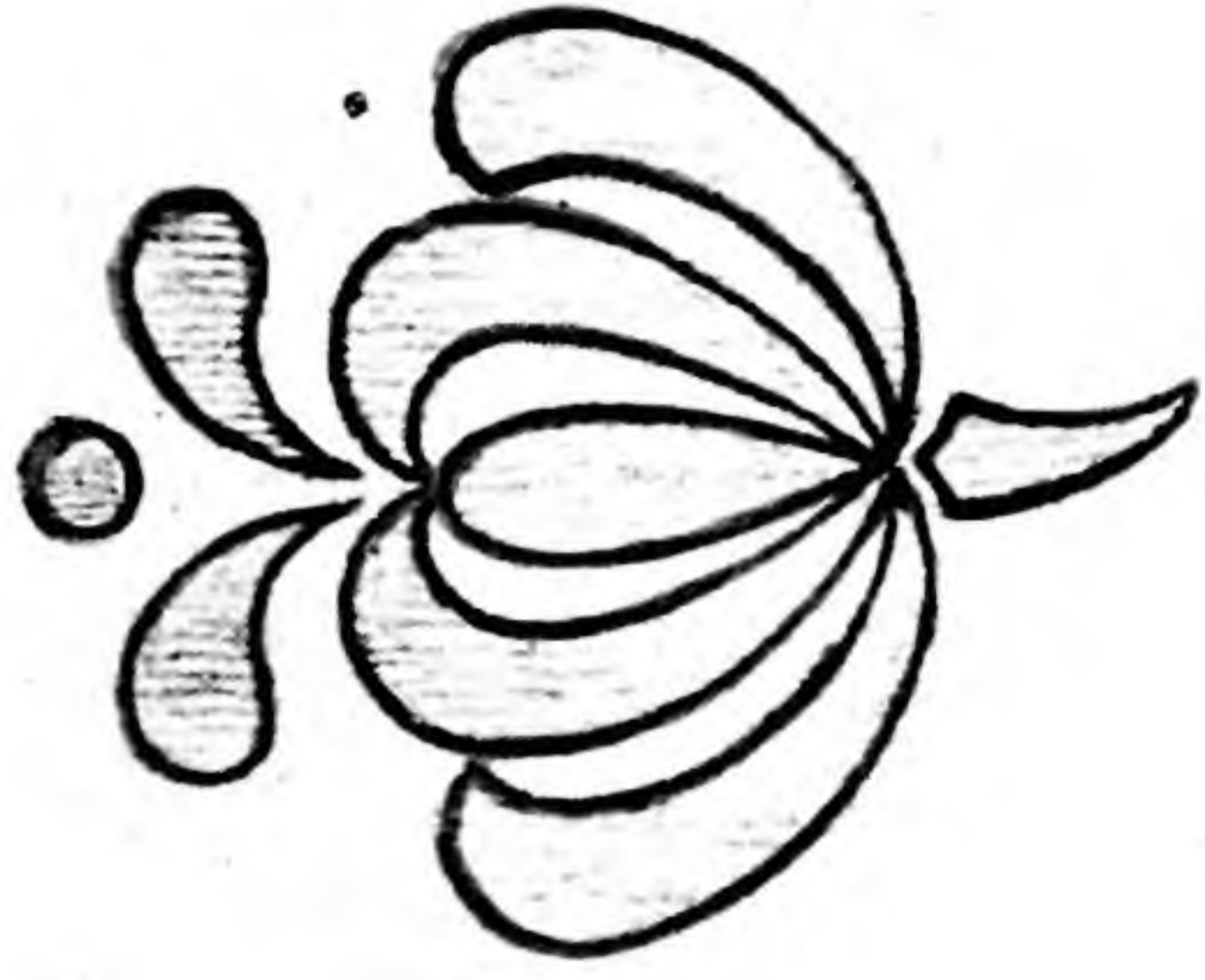
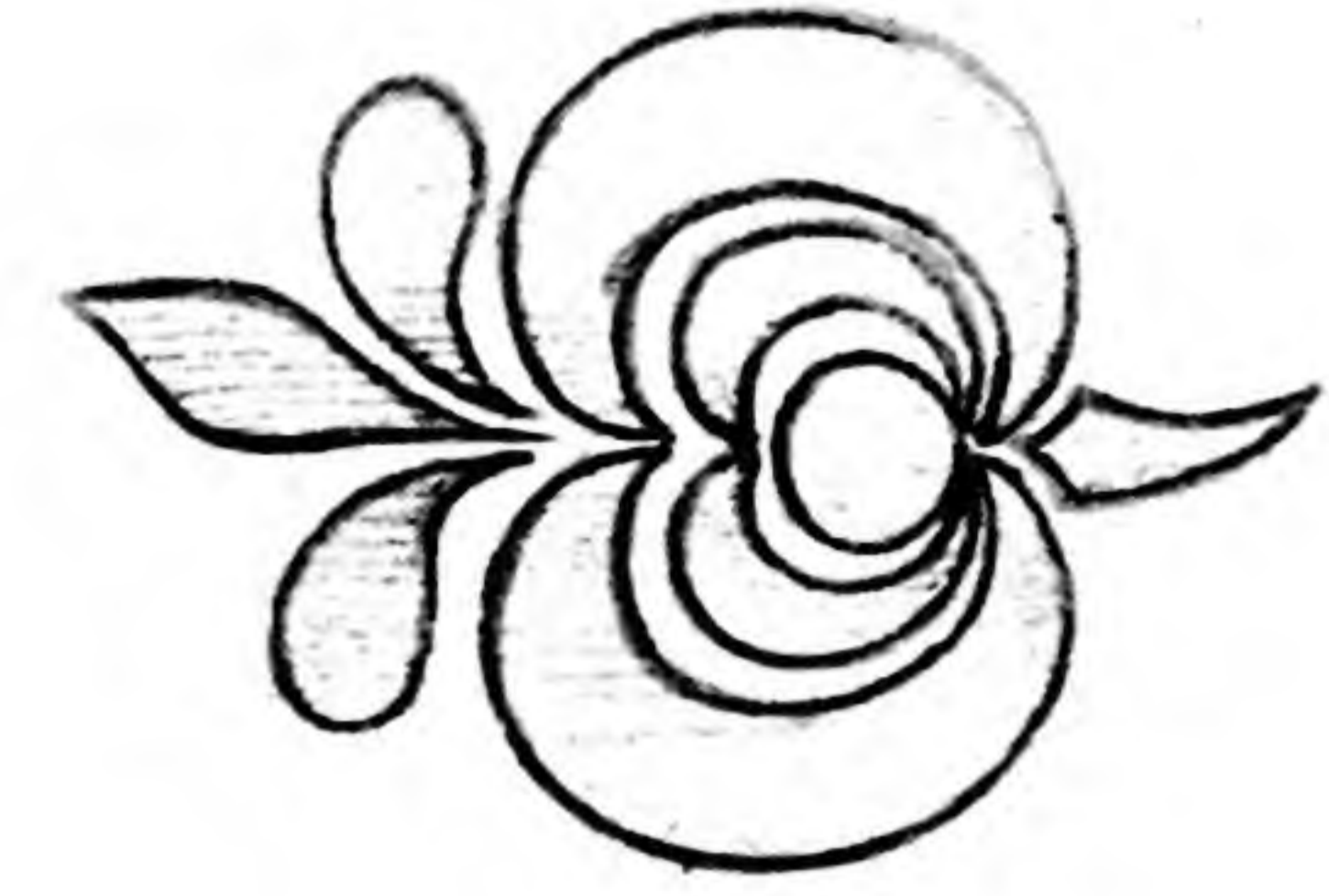
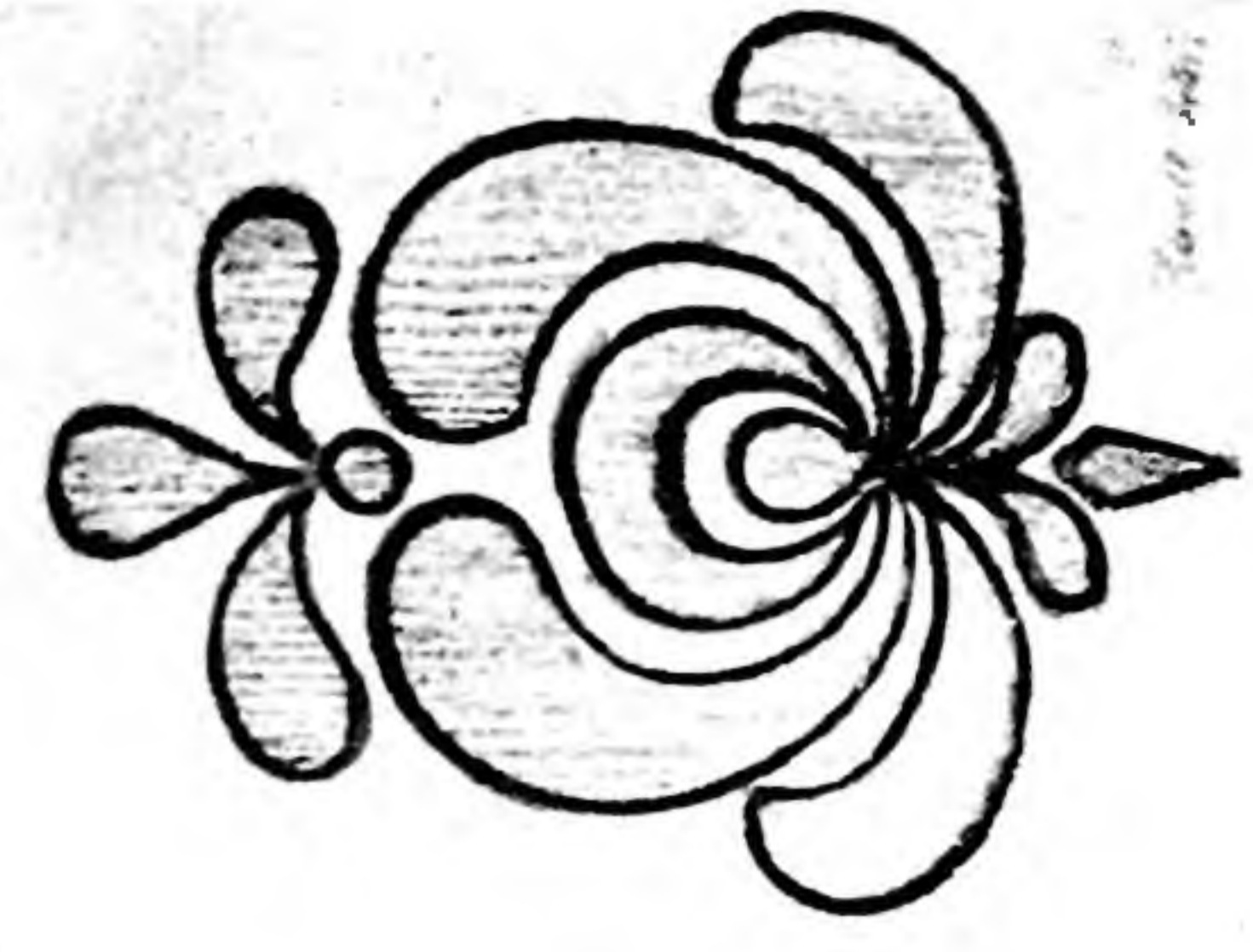
ORNAMENTALES ZEICHNEN.

ZEICHENLEHRER-KANDIDATEN: im I. Jahr 6 Stunden wöchentlich, im II. Jahr 4 Stunden wöchentlich.

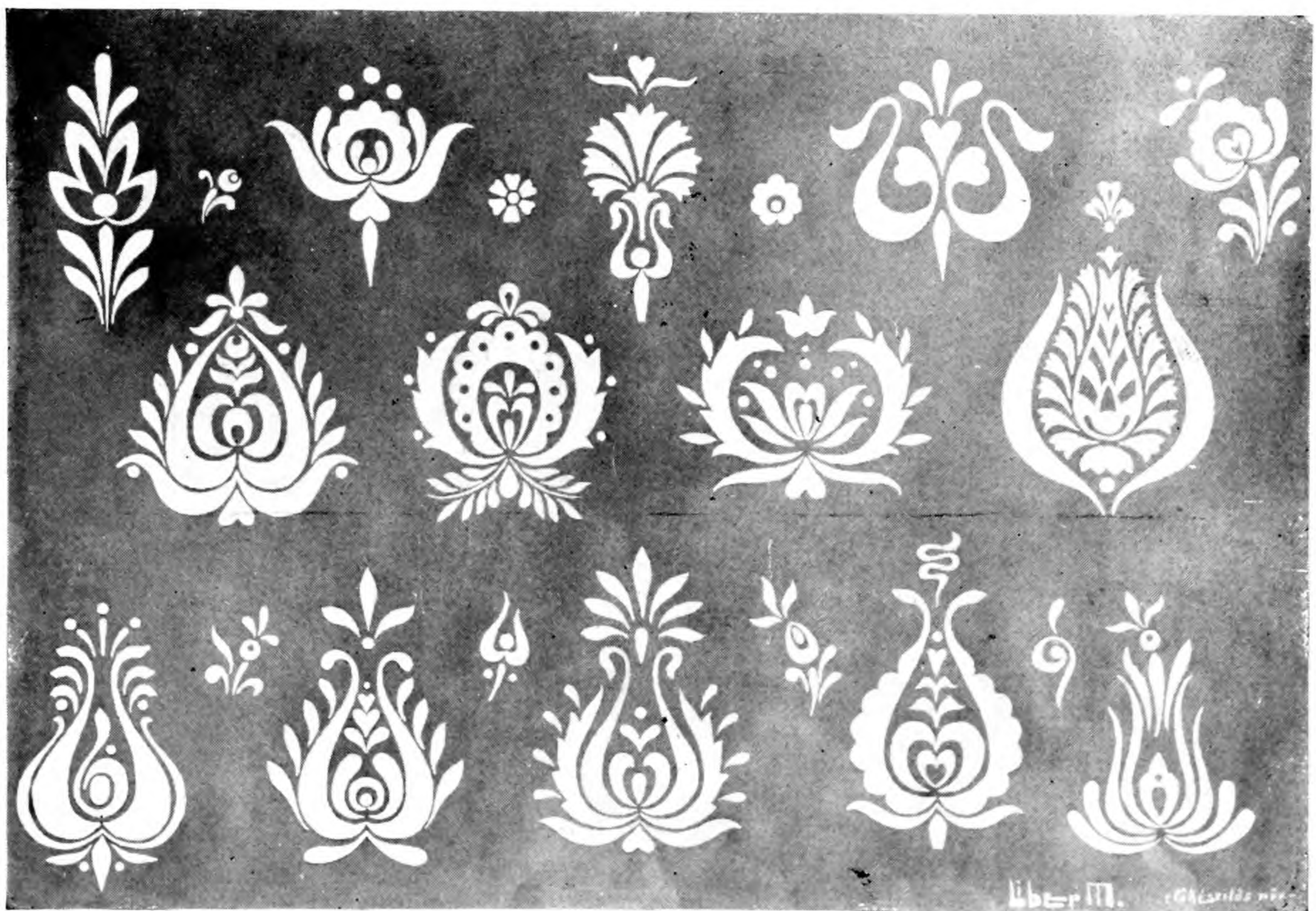
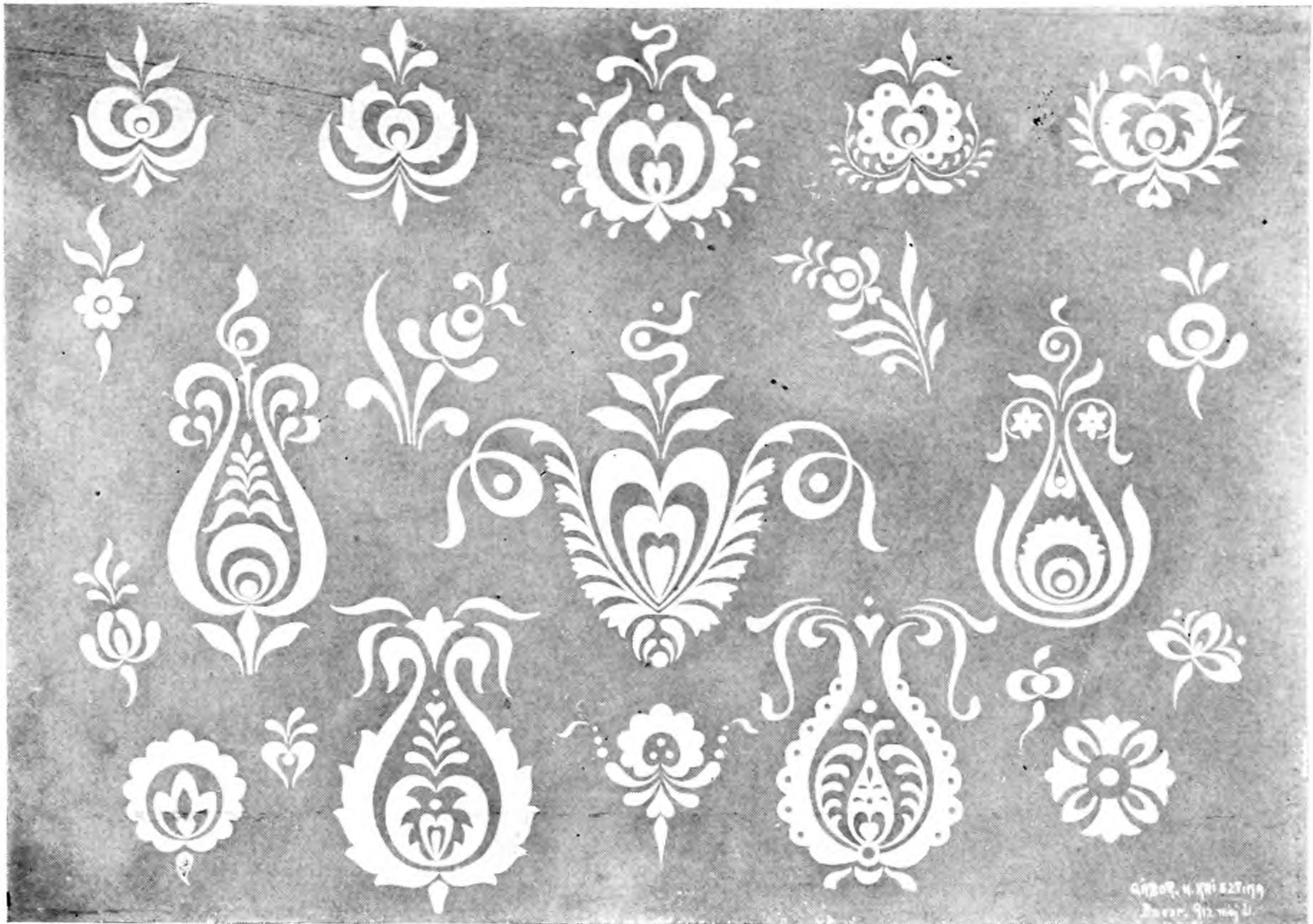
ZEICHENLEHRERINNEN-KANDIDATEN: im Vorkurse, in der I. und II. Klasse 6 Stunden wöchentlich.

ARBEITEN DER ZEICHENLEHRERINNEN-KANDIDATEN.

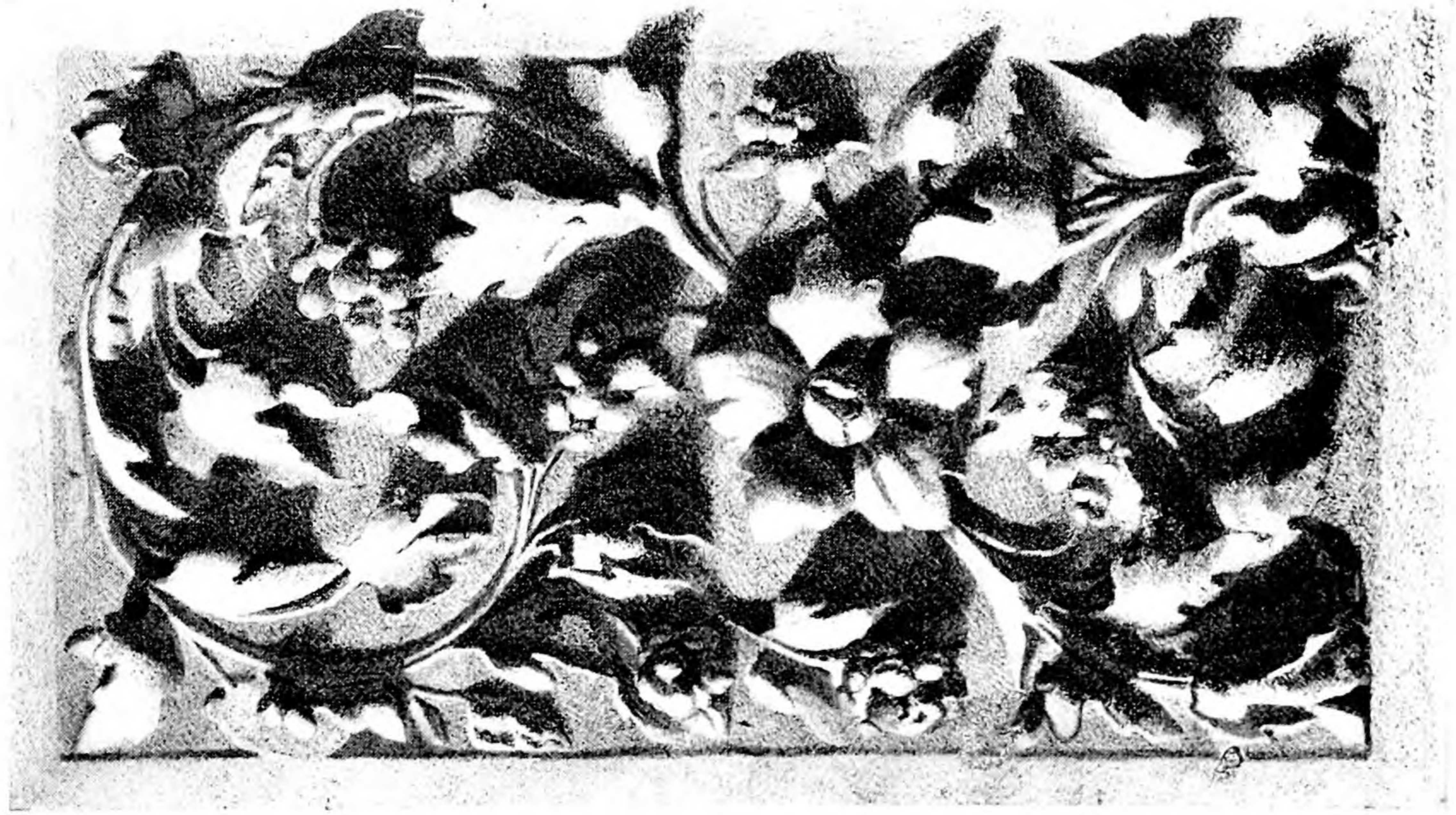
ARBEITEN DER ZEICHENLEHRERINNEN-KANDIDATEN.

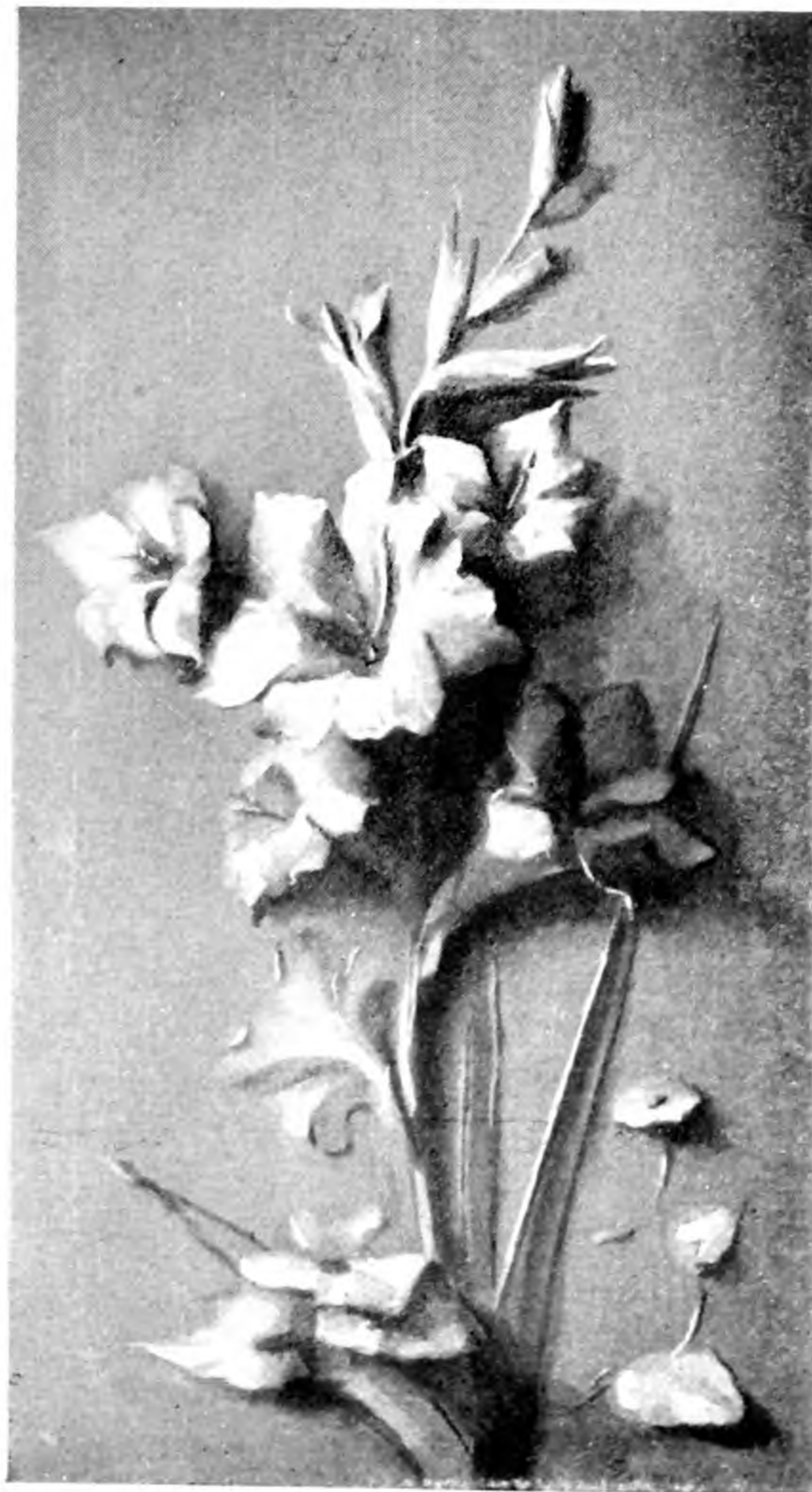
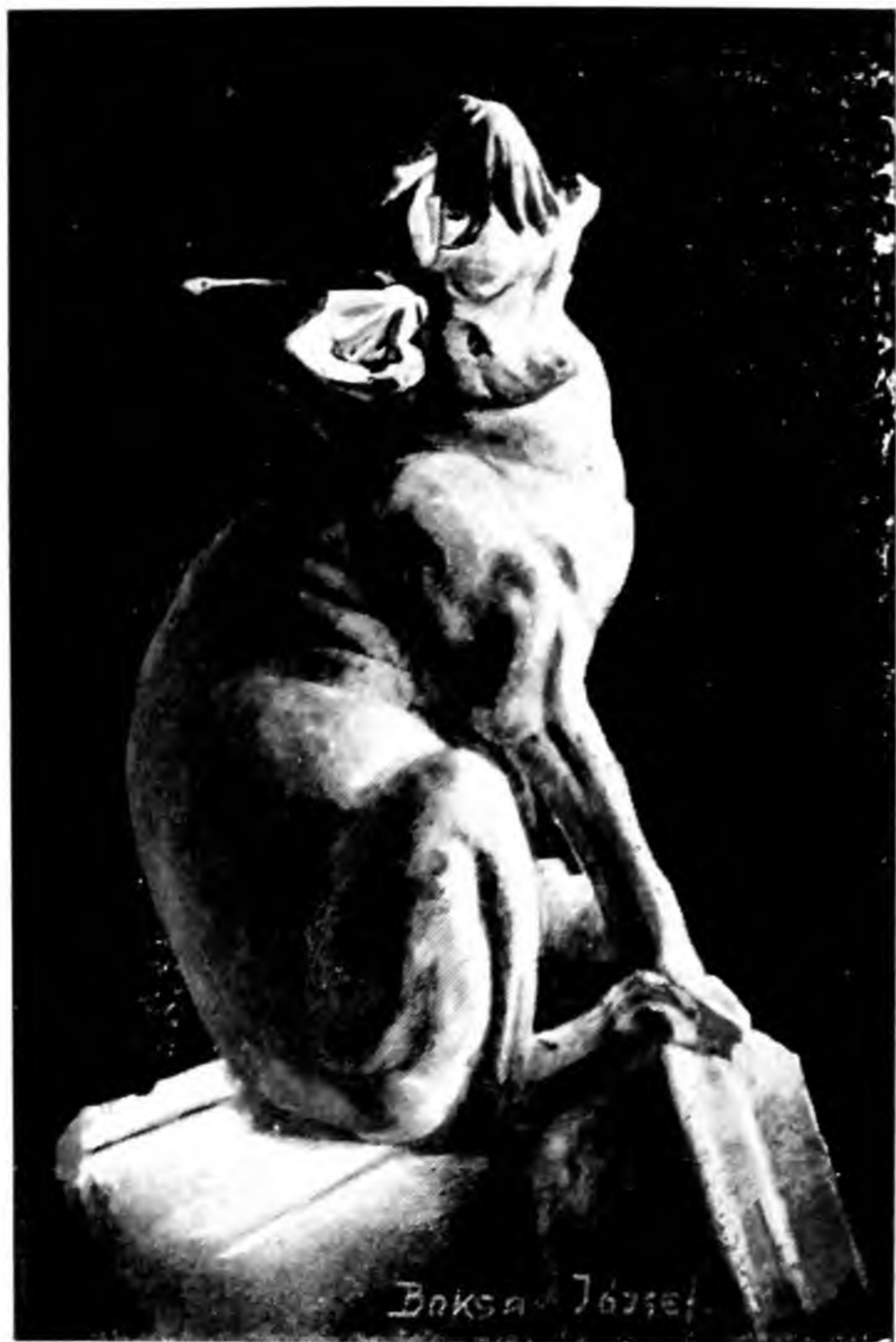
ARBEITEN DER ZEICHENLEHRERINNEN-KANDIDATEN.

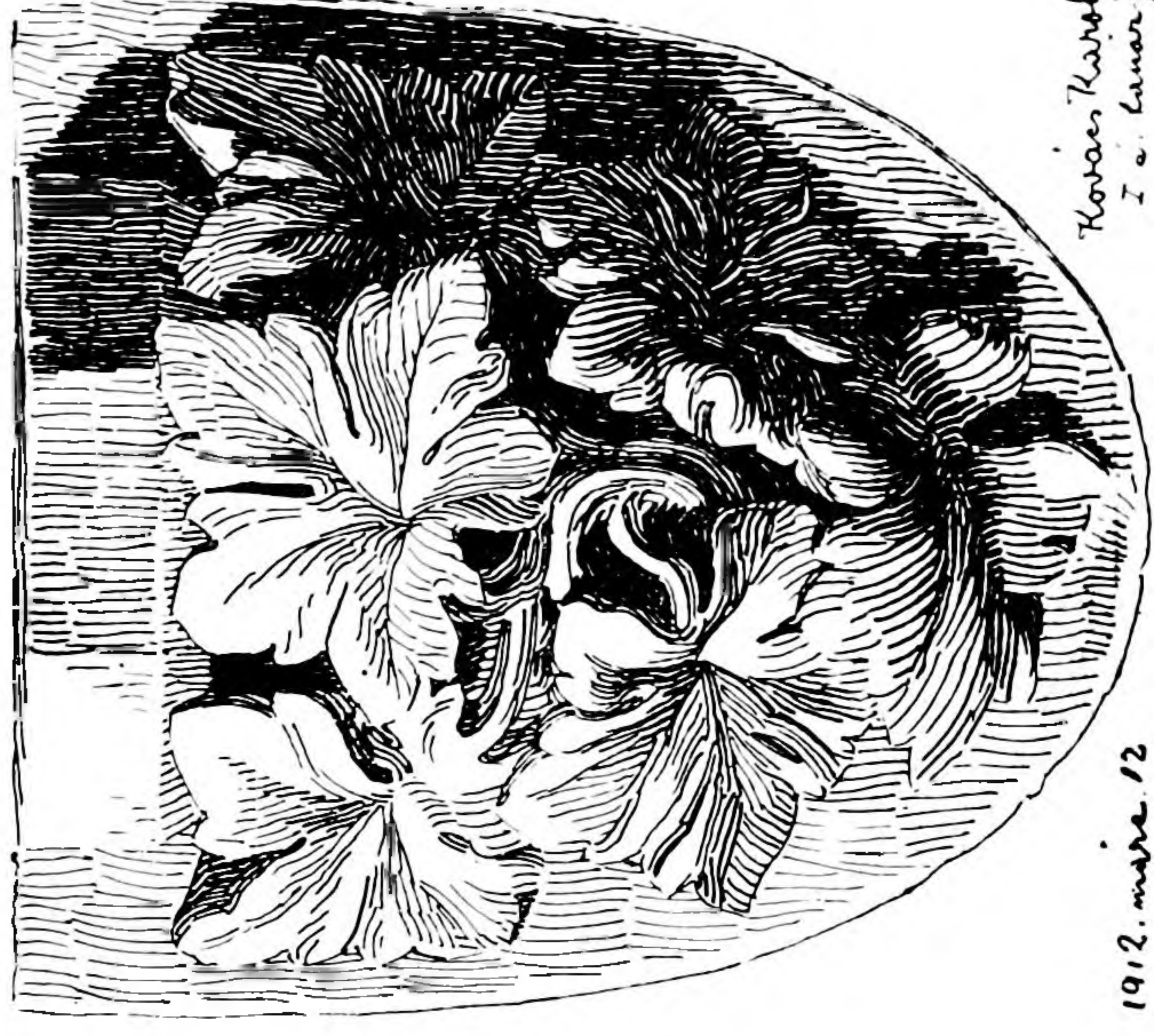
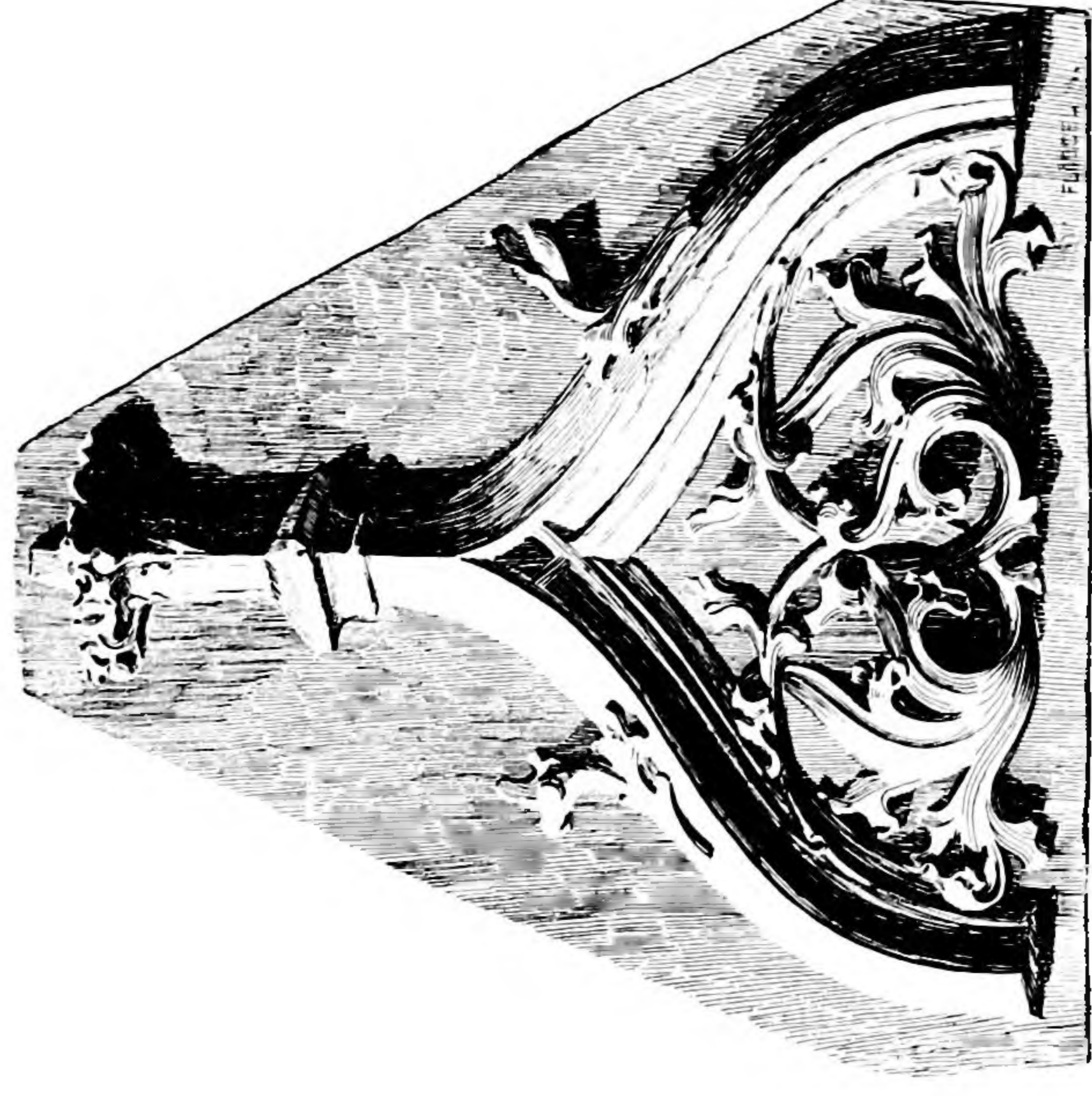
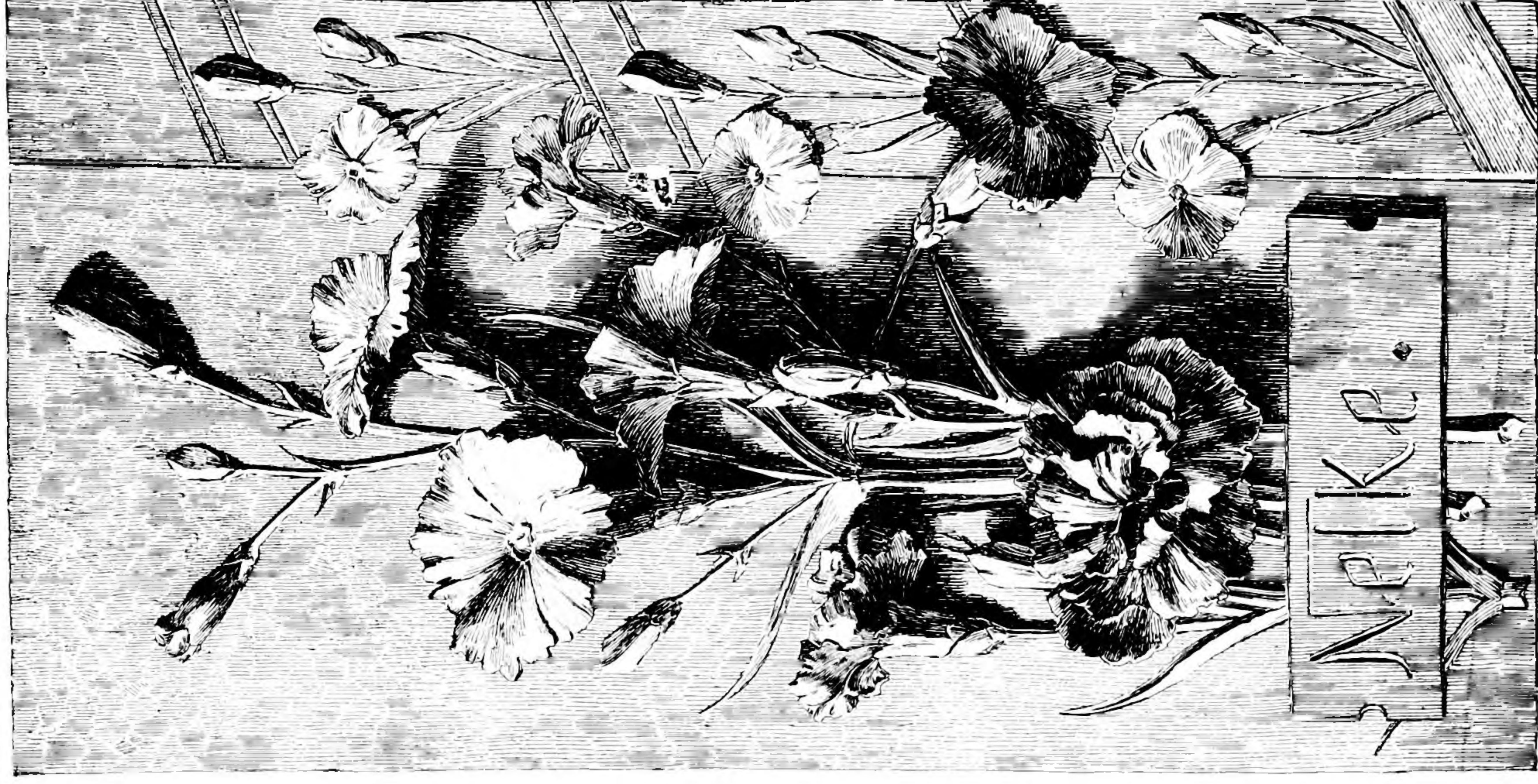
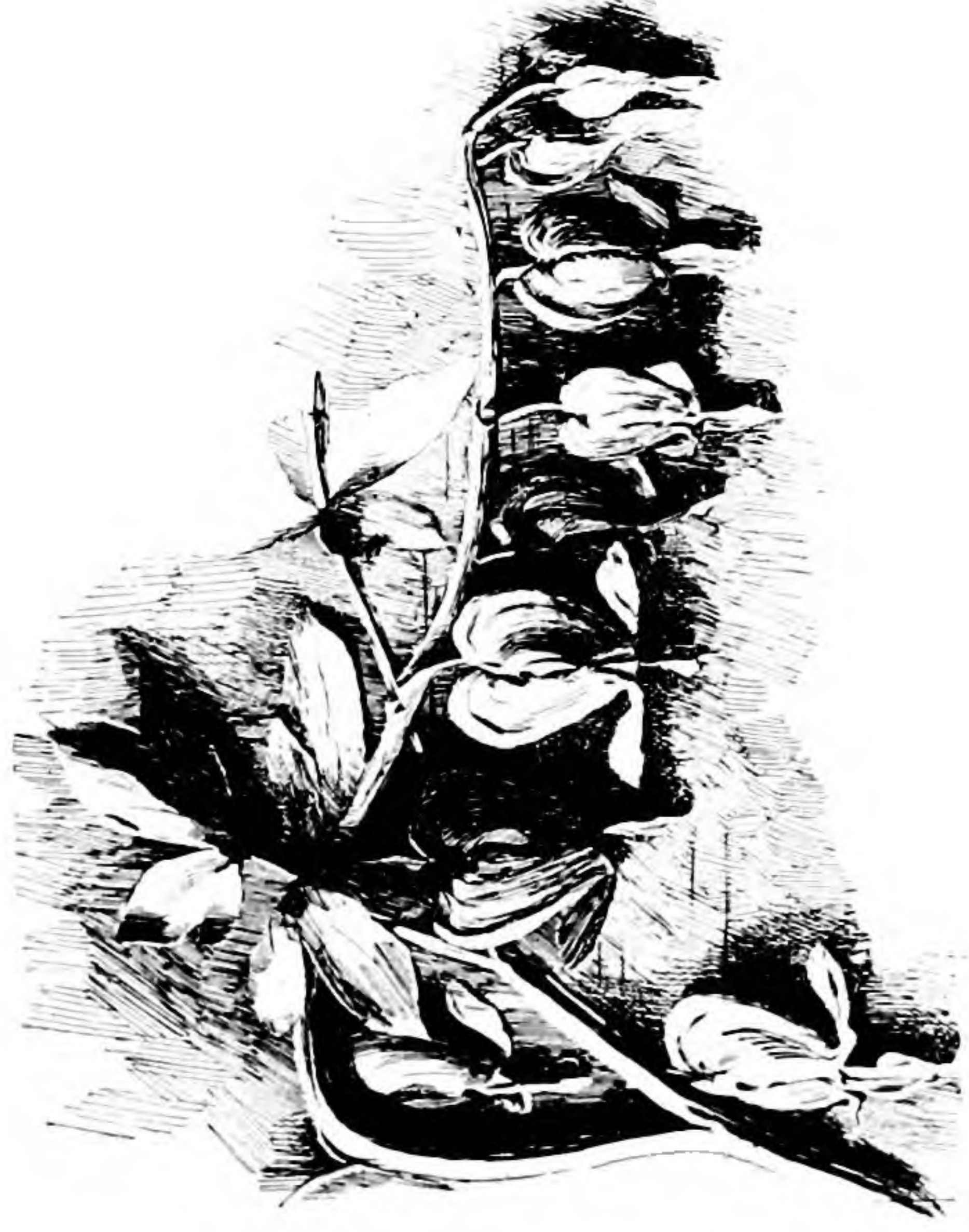
ARBEITEN DER ZEICHENLEHRER-KANDIDATEN.

Professor : S. Bosznay.

ARBEITEN DER ZEICHENLEHRER-KANDIDATEN.

Kovács Károly
I. o. Lányai

1912. május. 12

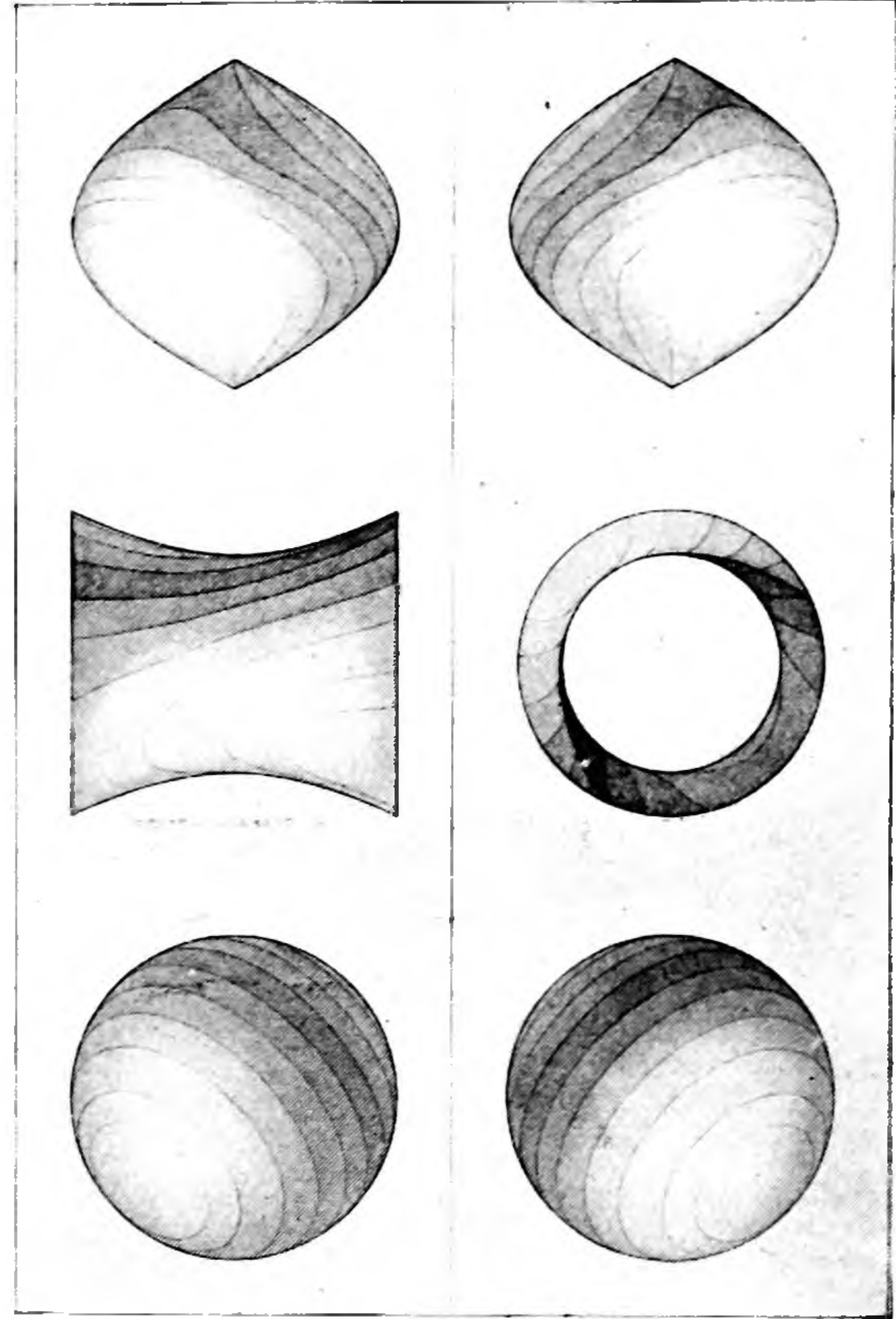
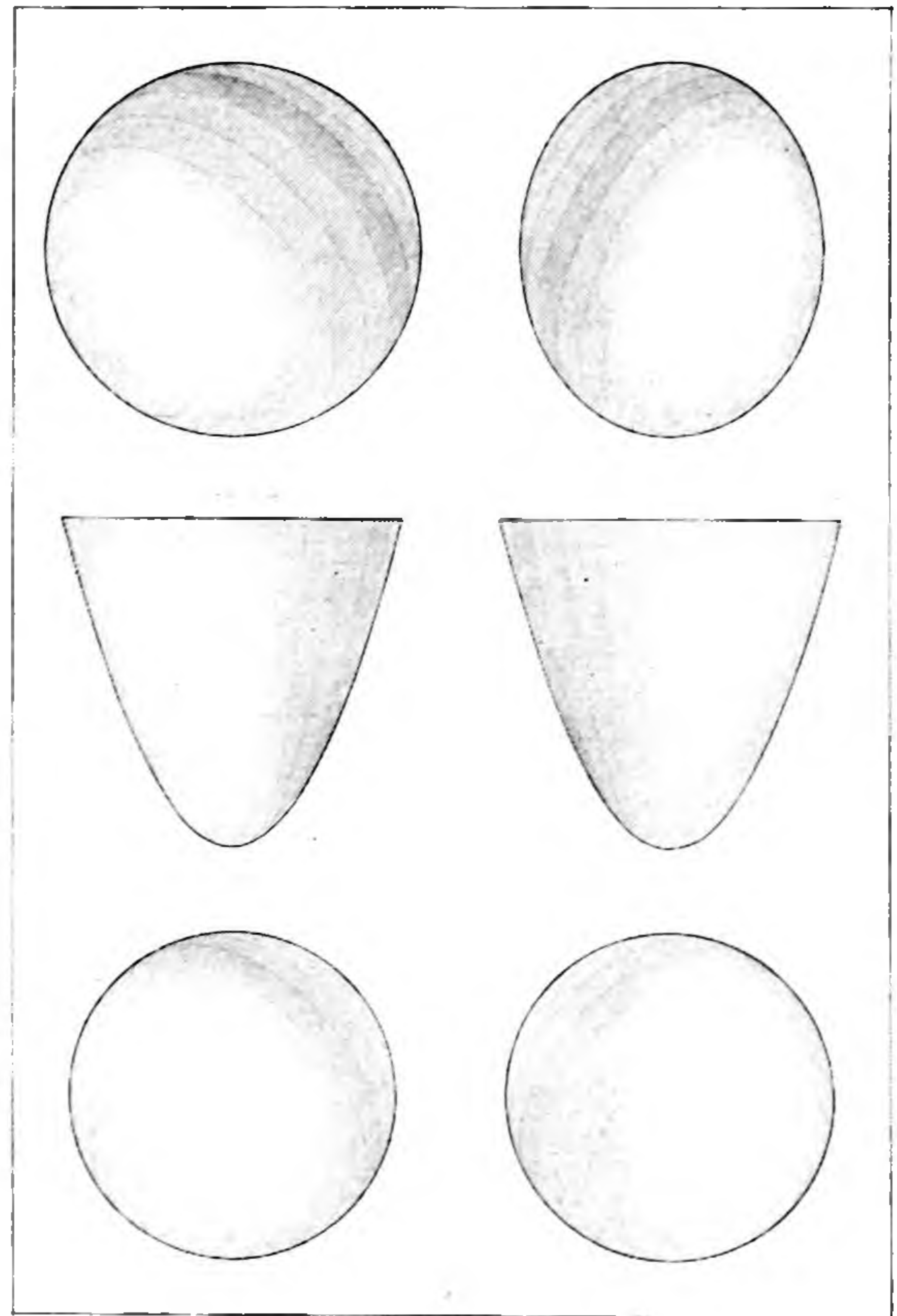
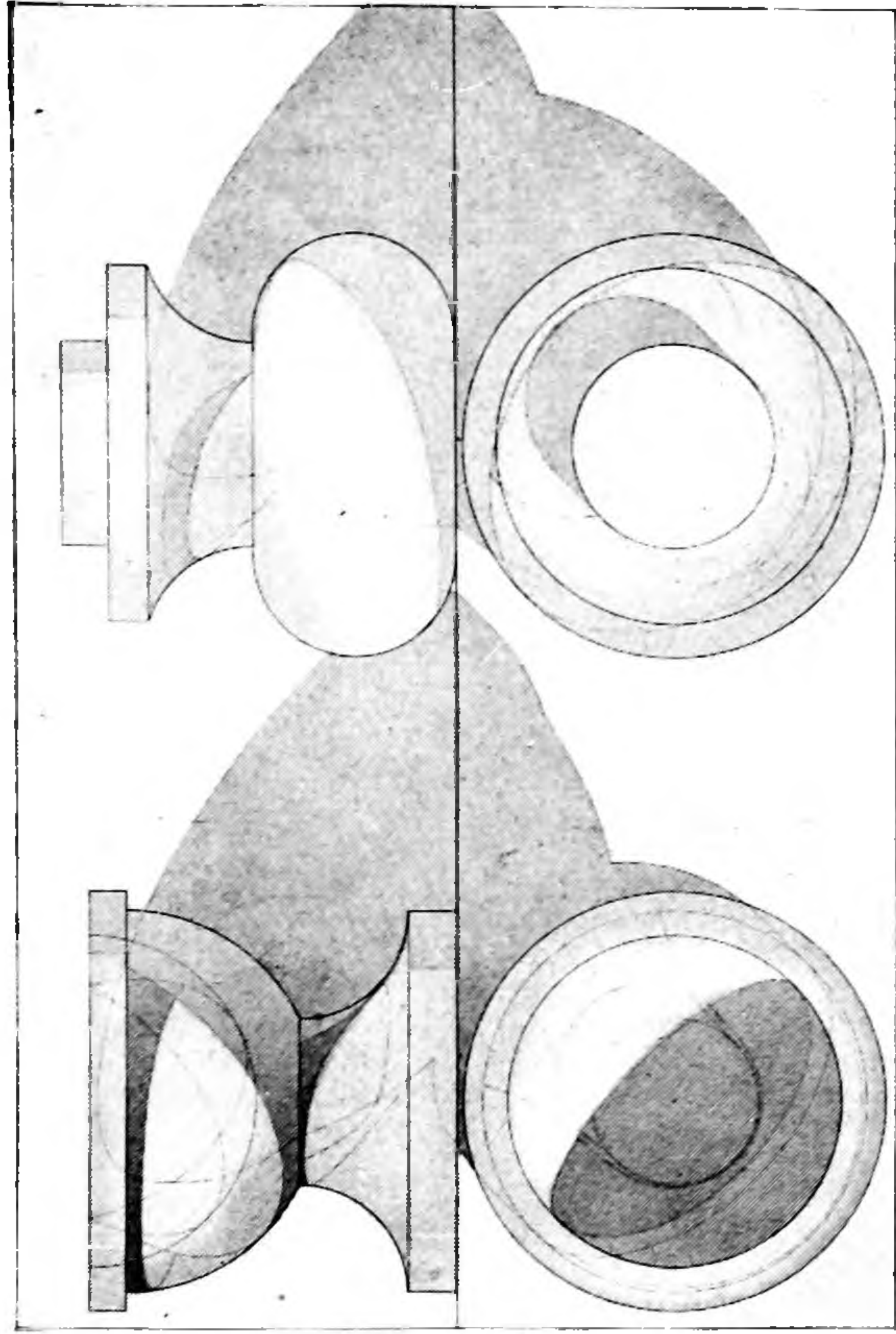
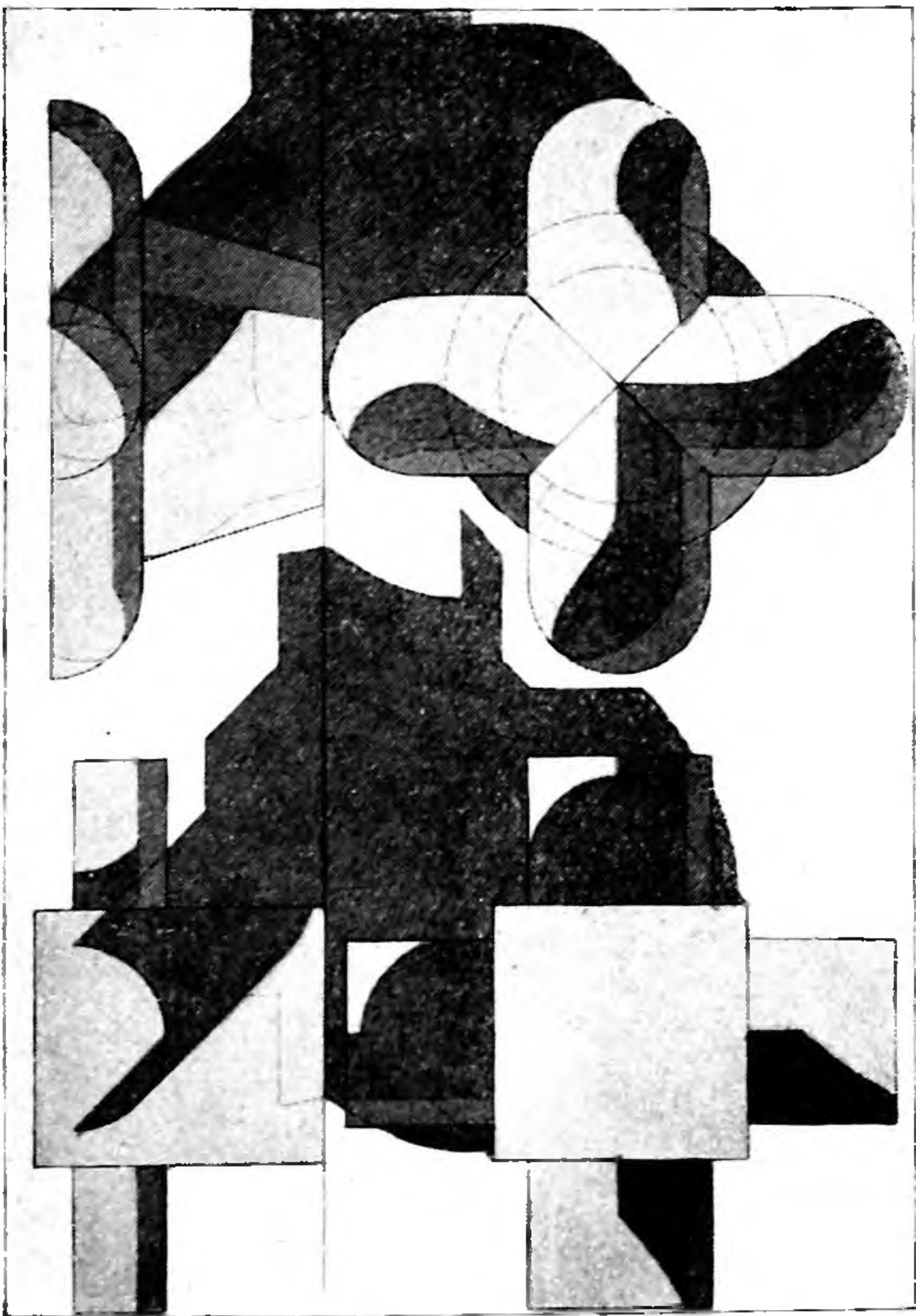
Professor: S. Bosznay.

DARSTELLENDEN GEOMETRIE UND PERSPEKTIVE.

ZEICHENLEHRER-KANDIDATEN: im I. Jahr 4 Stunden, im II. Jahr 8 Stunden, im III. Jahr 4 Stunden wöchentlich.

ZEICHENLEHRERINNEN-KANDIDATEN: im I., II. u. III. Jahr je 2 Stunden wöchentlich.

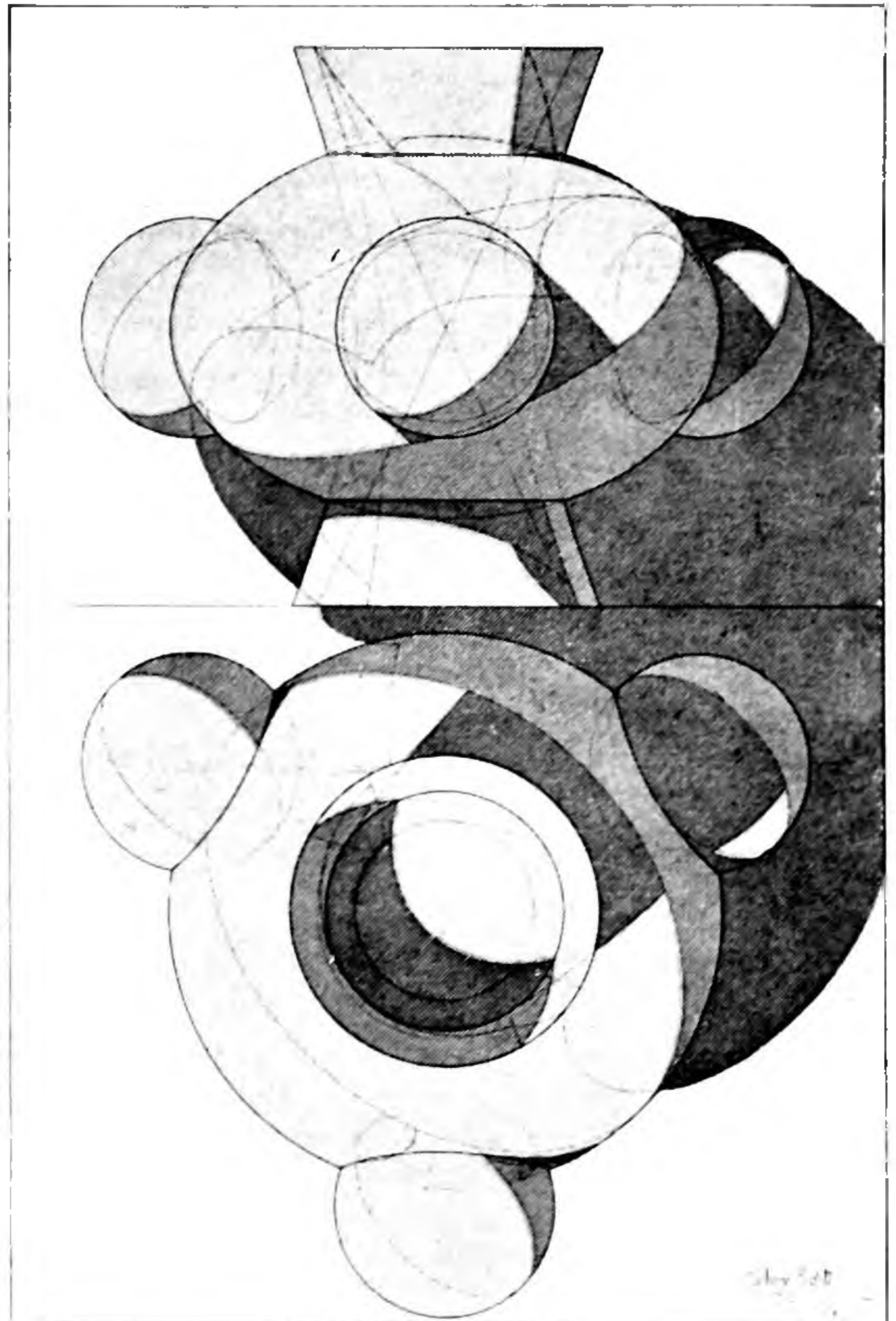
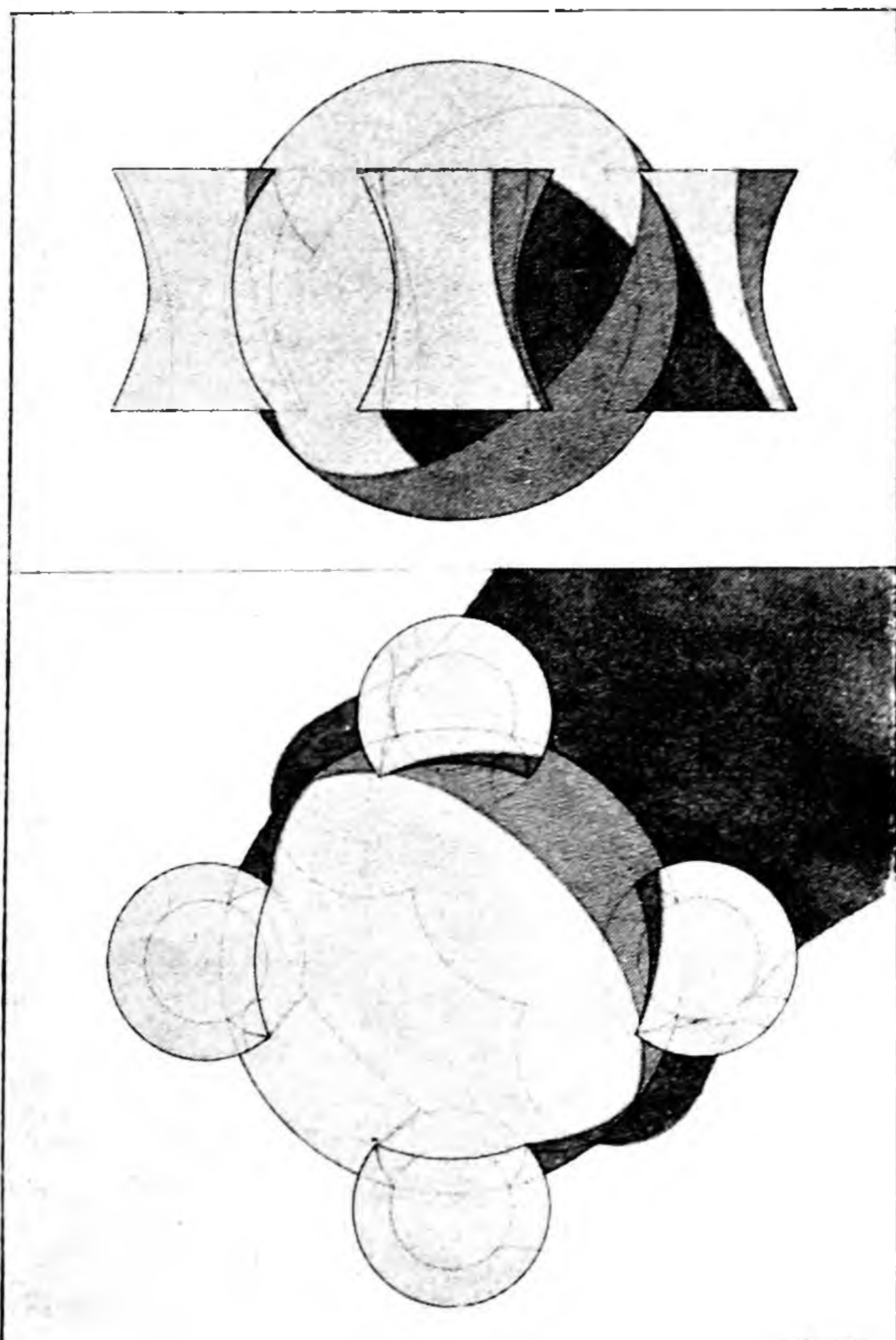
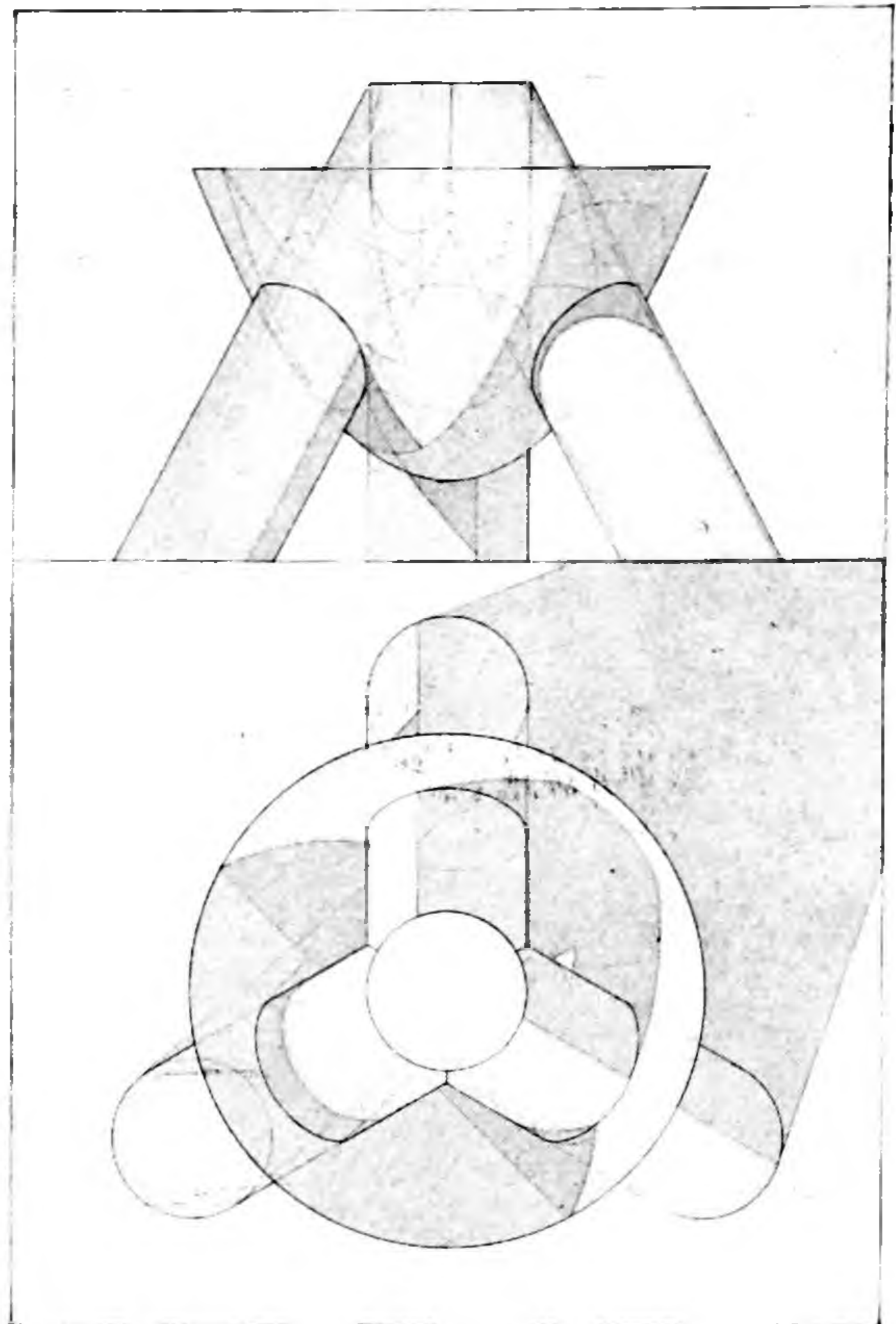
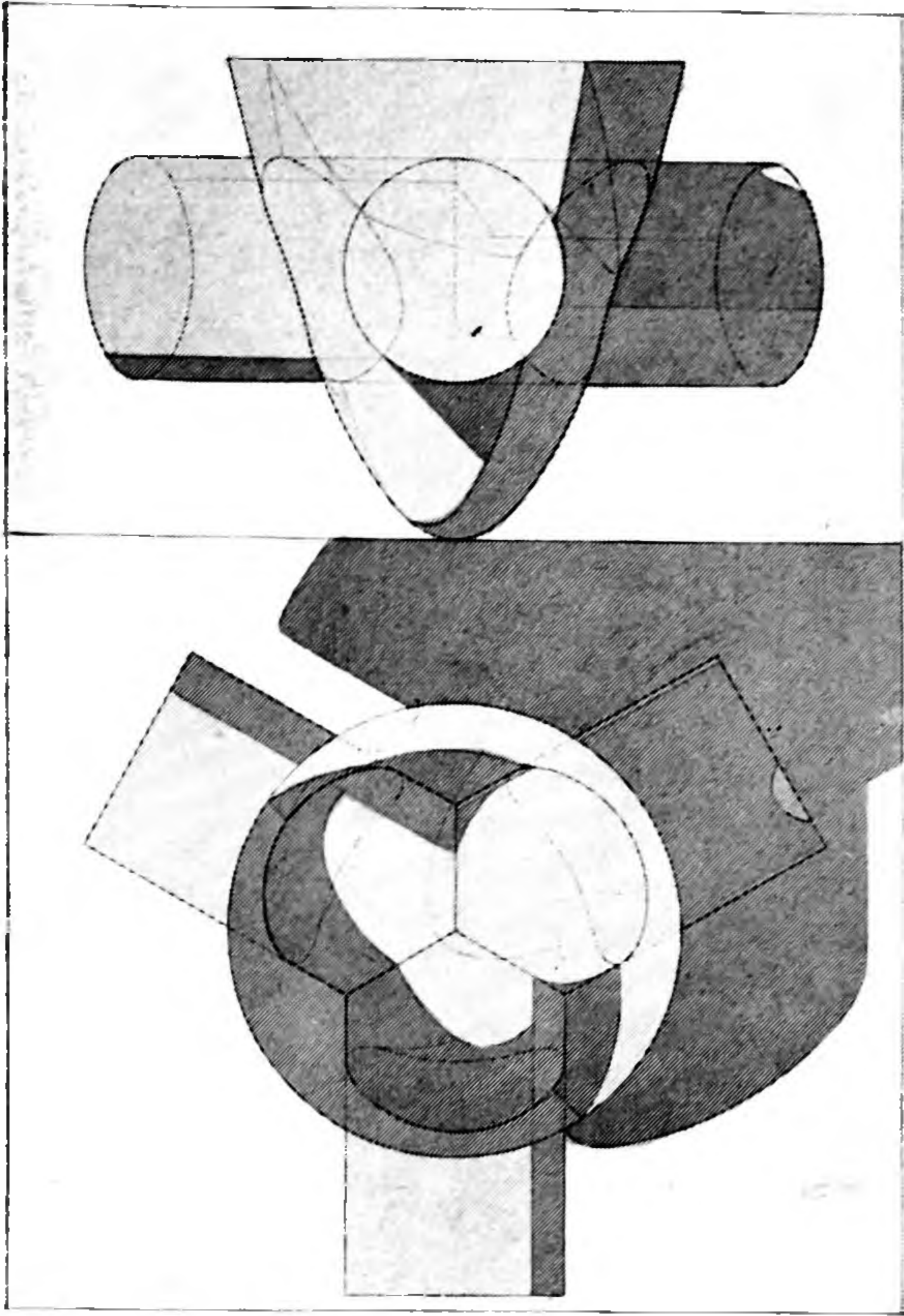

Beleuchtungsaufgaben von Rotationsflächen in orthogonalen Projektionen.

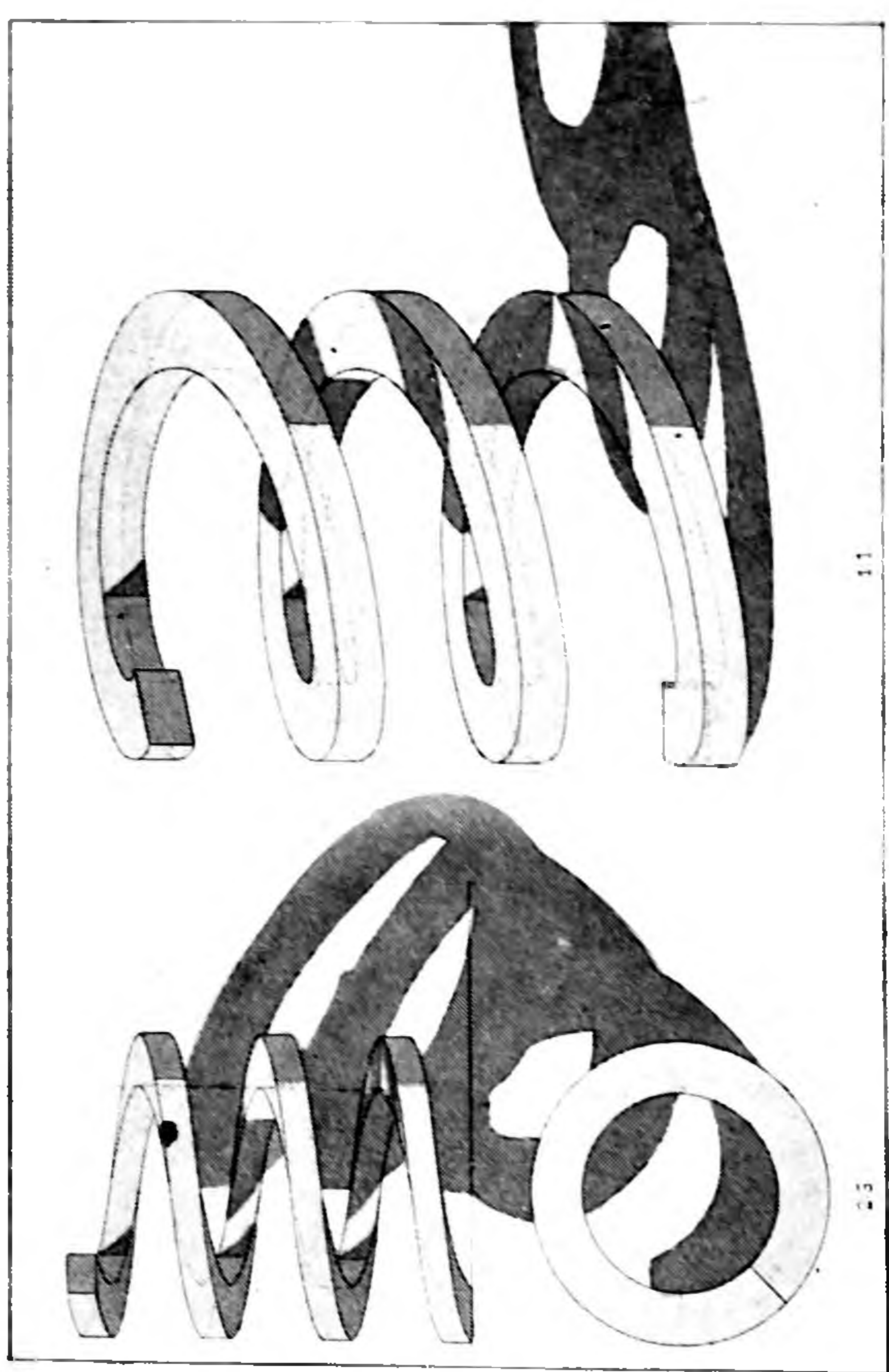
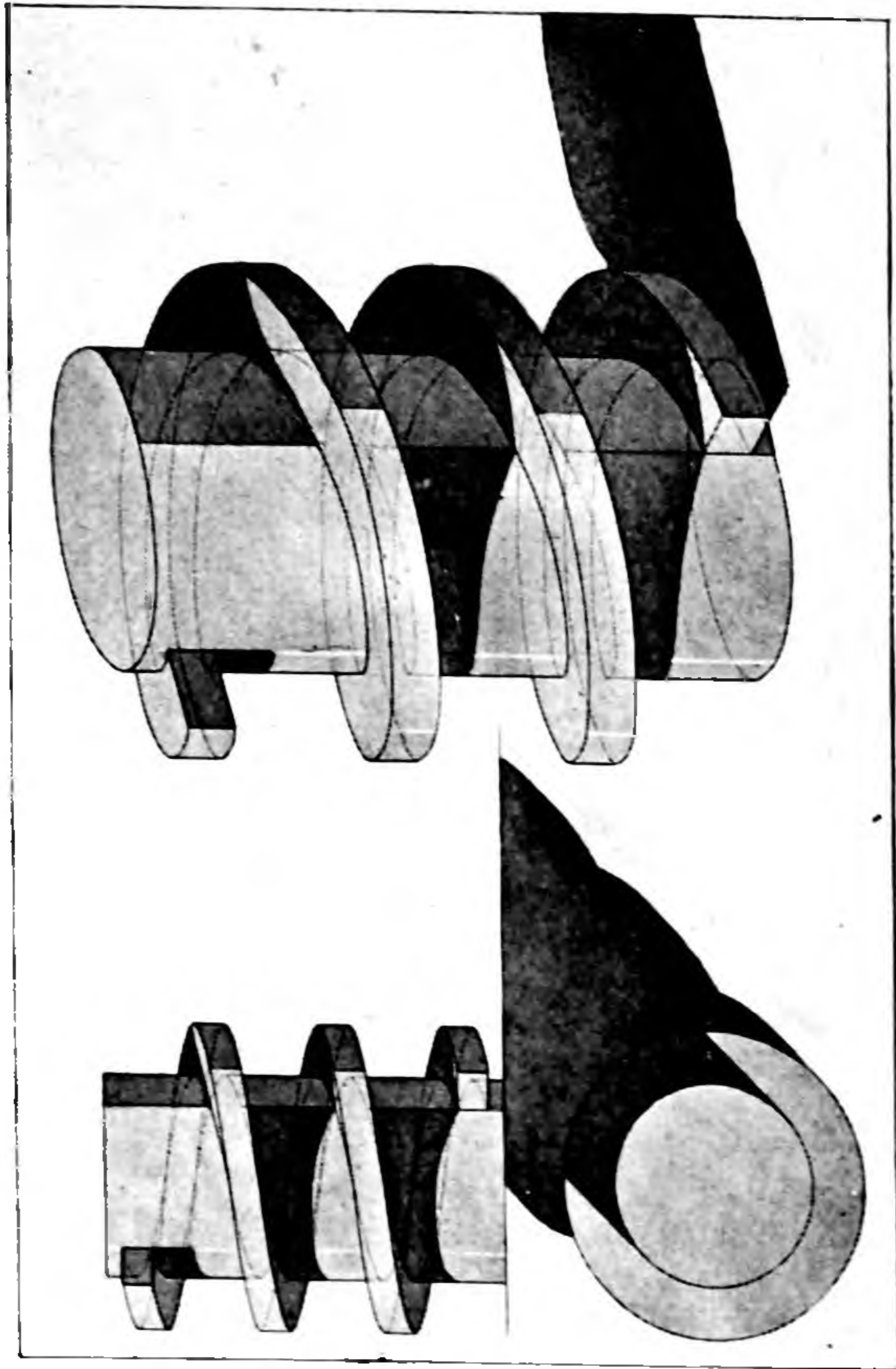
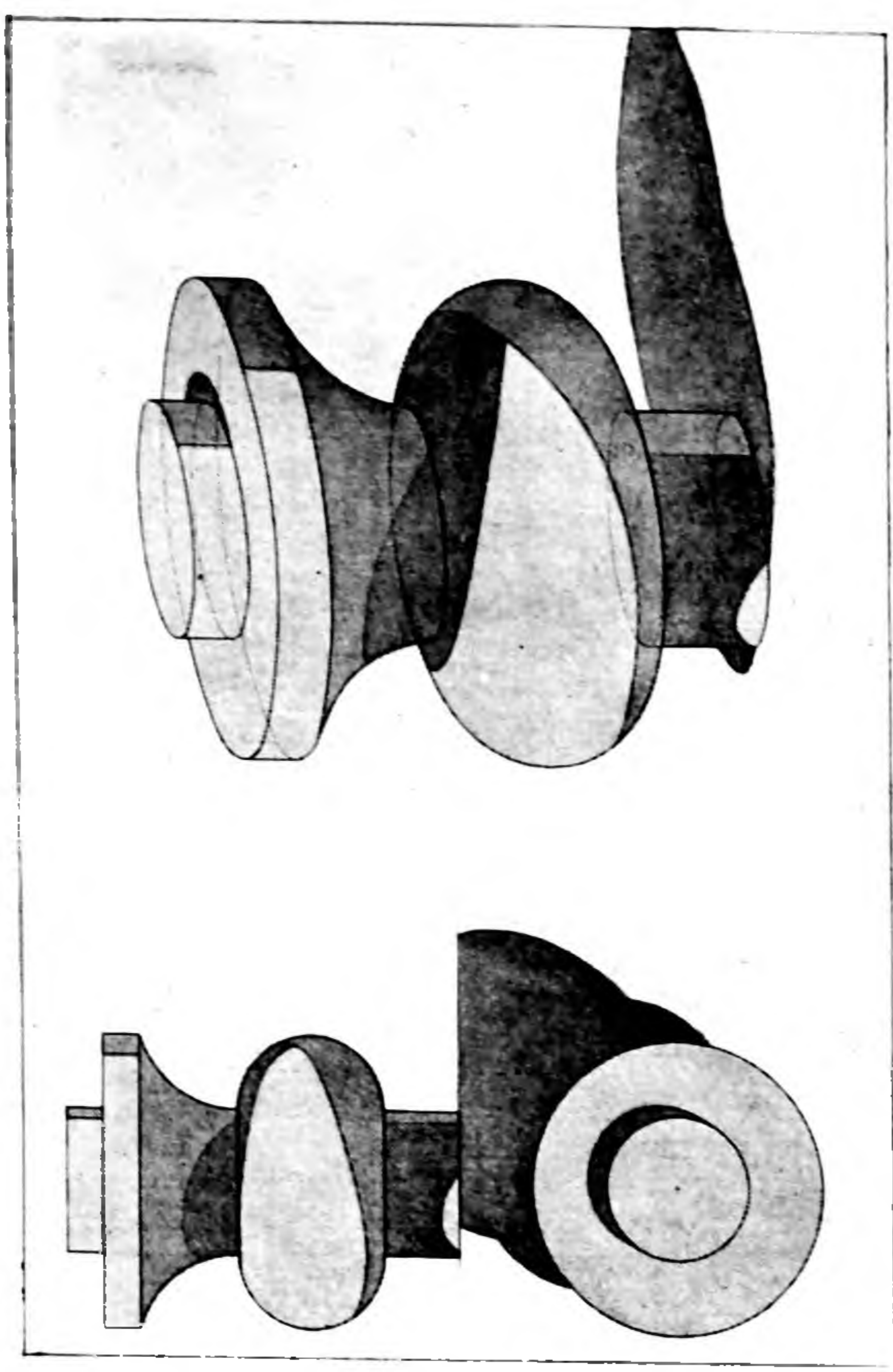
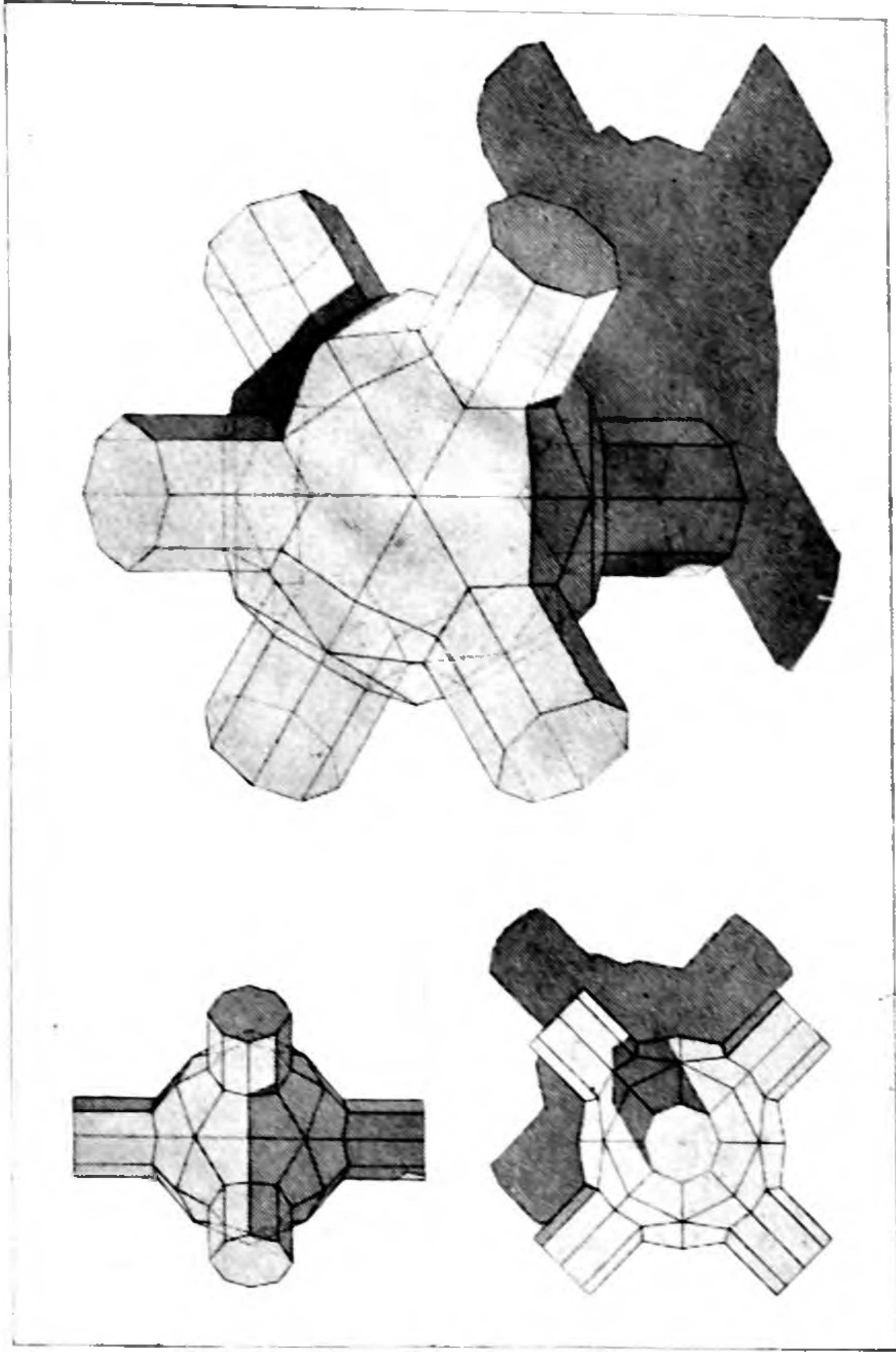
Professor : G. Kovách.

ARBEITEN DER ZEICHENLEHRER-KANDIDATEN.

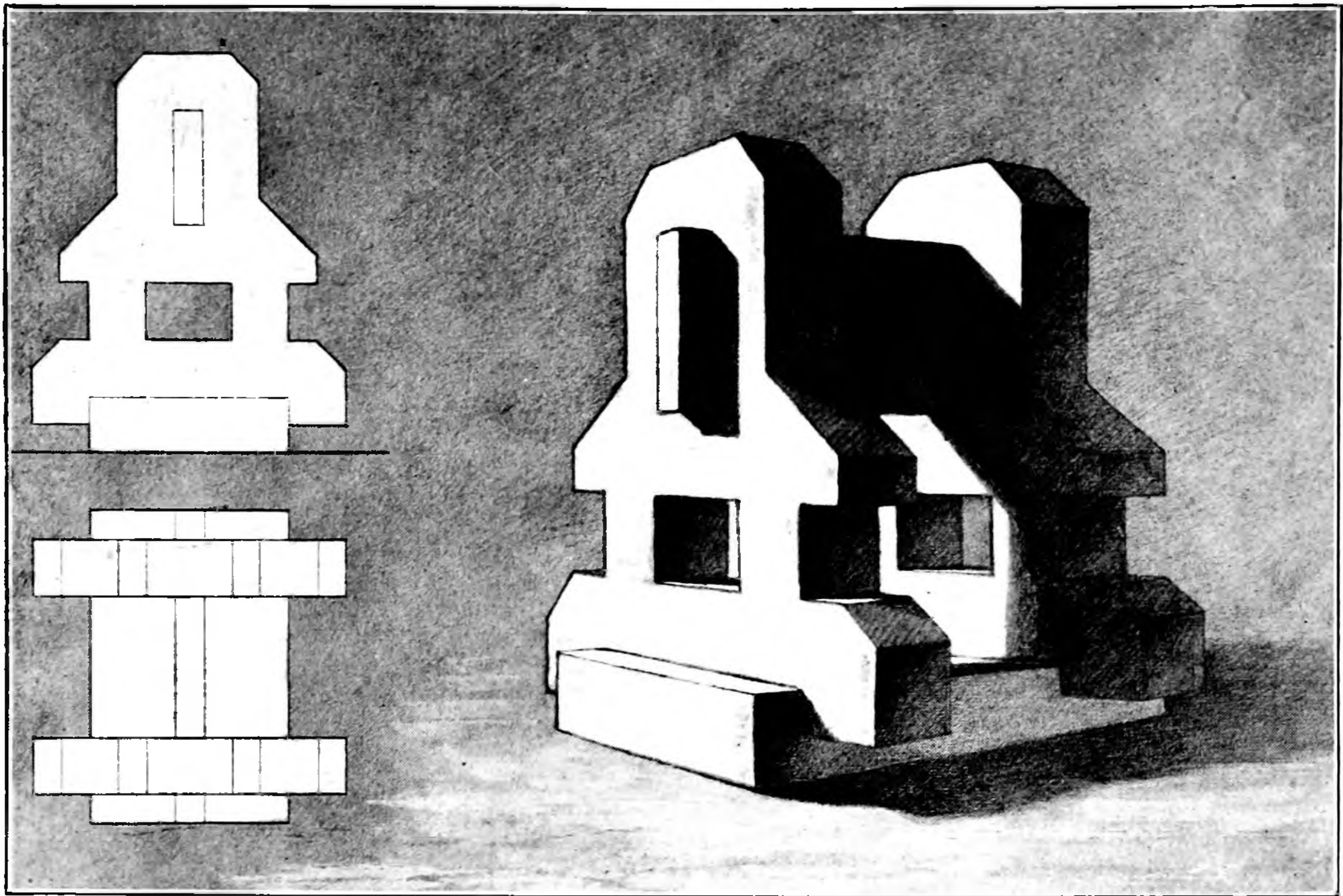

Durchdringungs- und Beleuchtungsaufgaben von Rotationsflächen in orthogonalen Projectionen.
Professor: G. Kovách.

ARBEITEN DER ZEICHENLEHRER-KANDIDATEN.

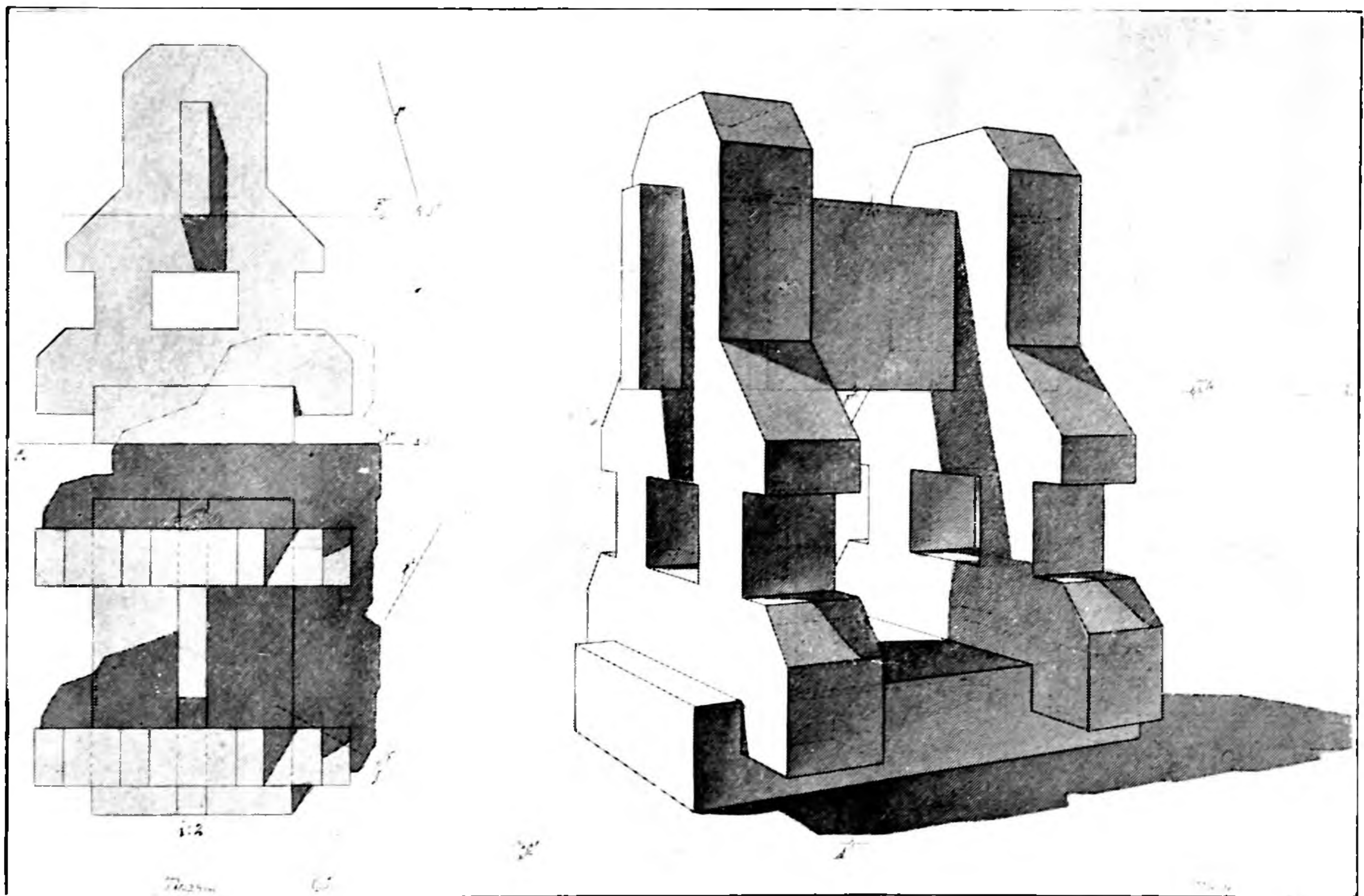

ARBEITEN DER ZEICHENLEHRER-KANDIDATEN.

a

b

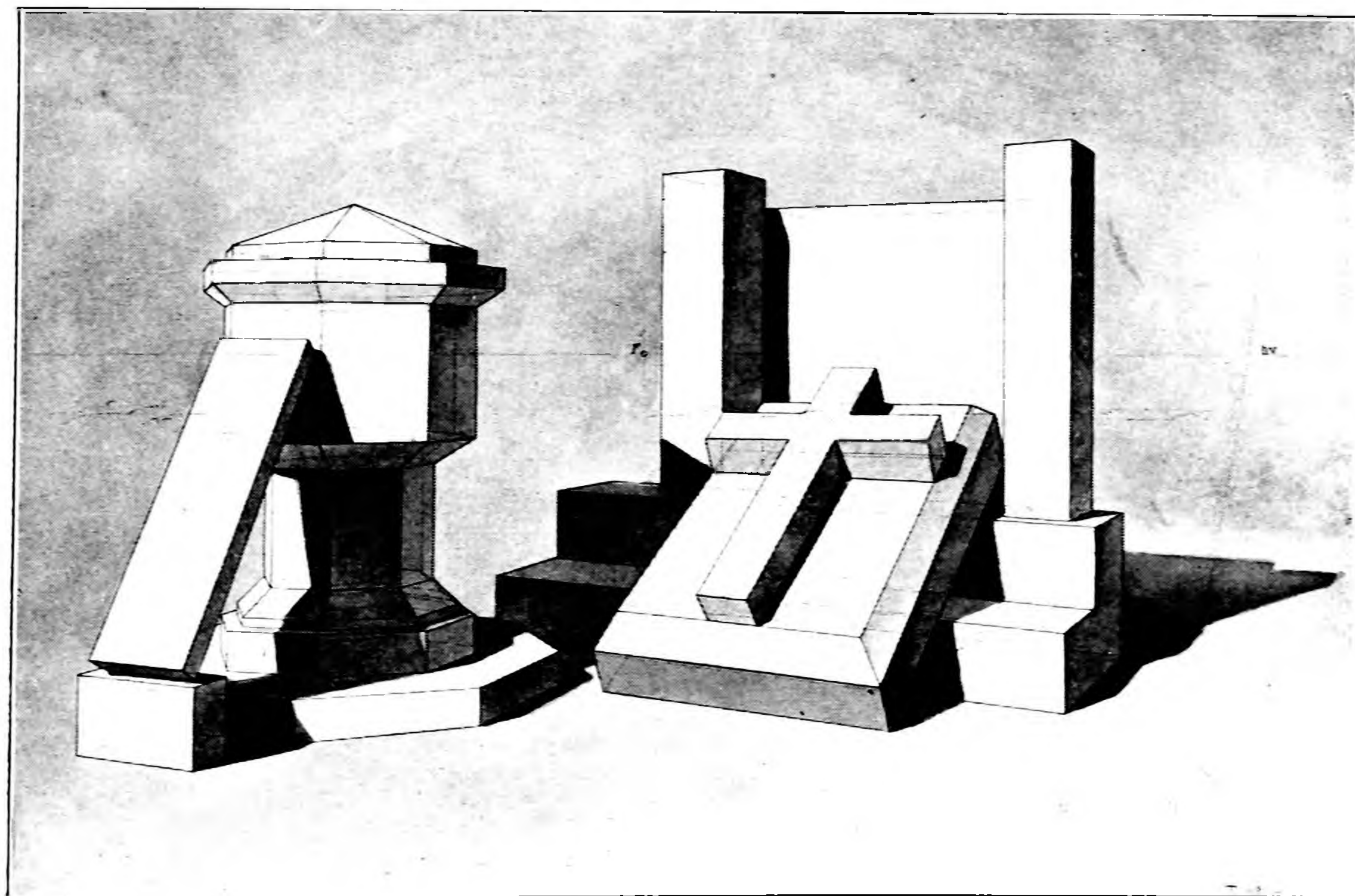
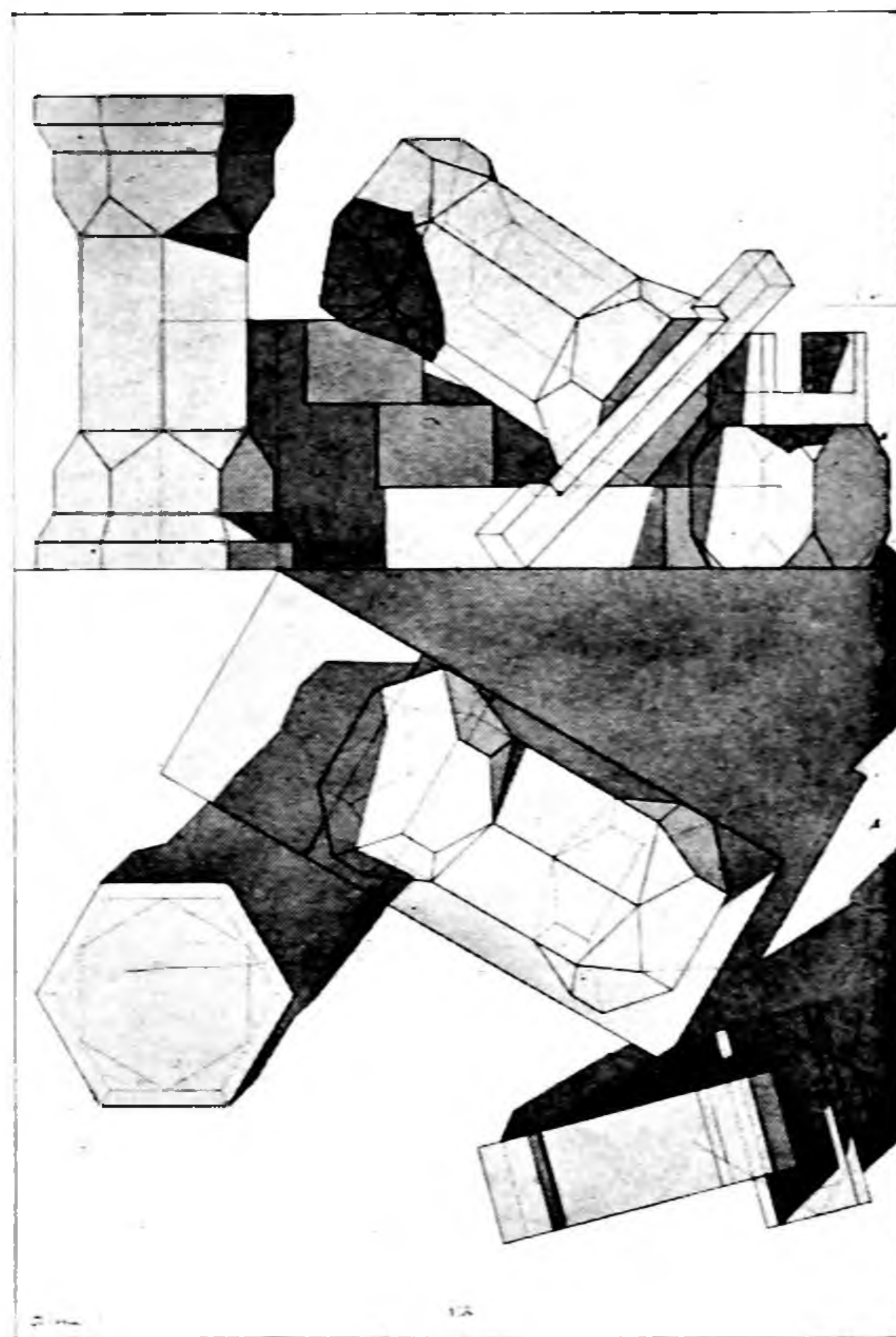
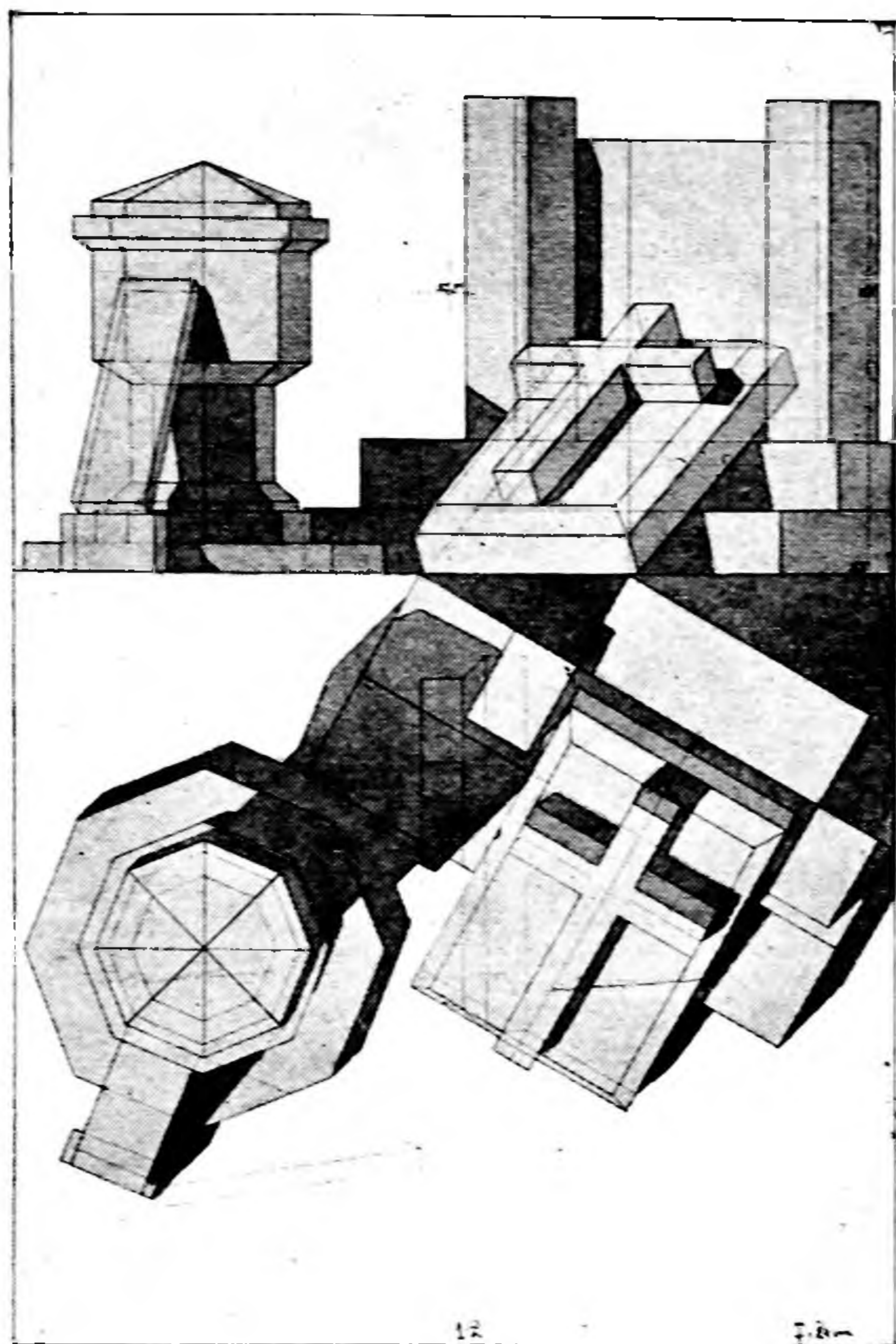
a

c

a Object in ortogonaler Projection, *b* frei gezeichnet, *c* in centraler Projection.

Professor: G. Kovách.

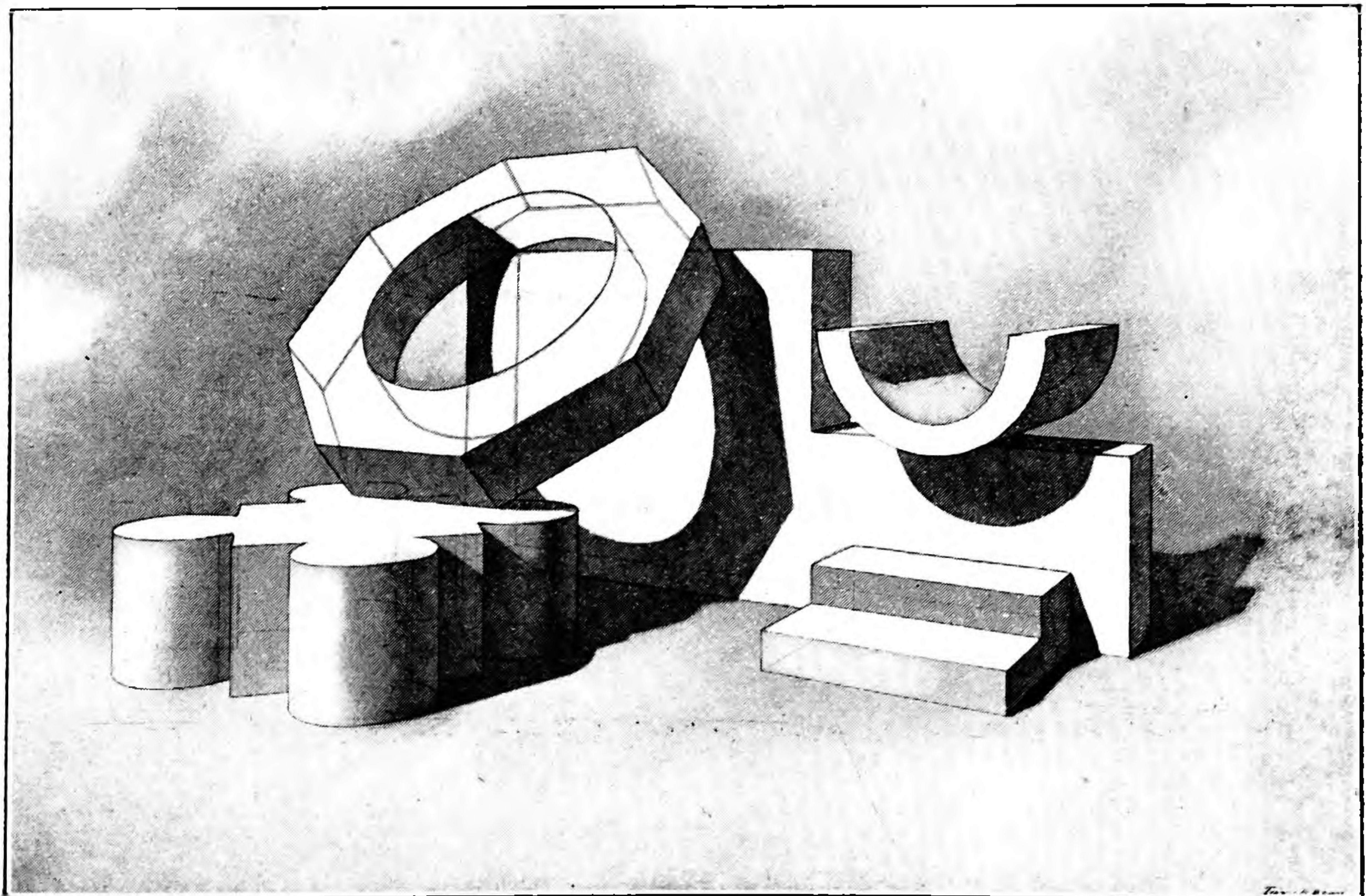
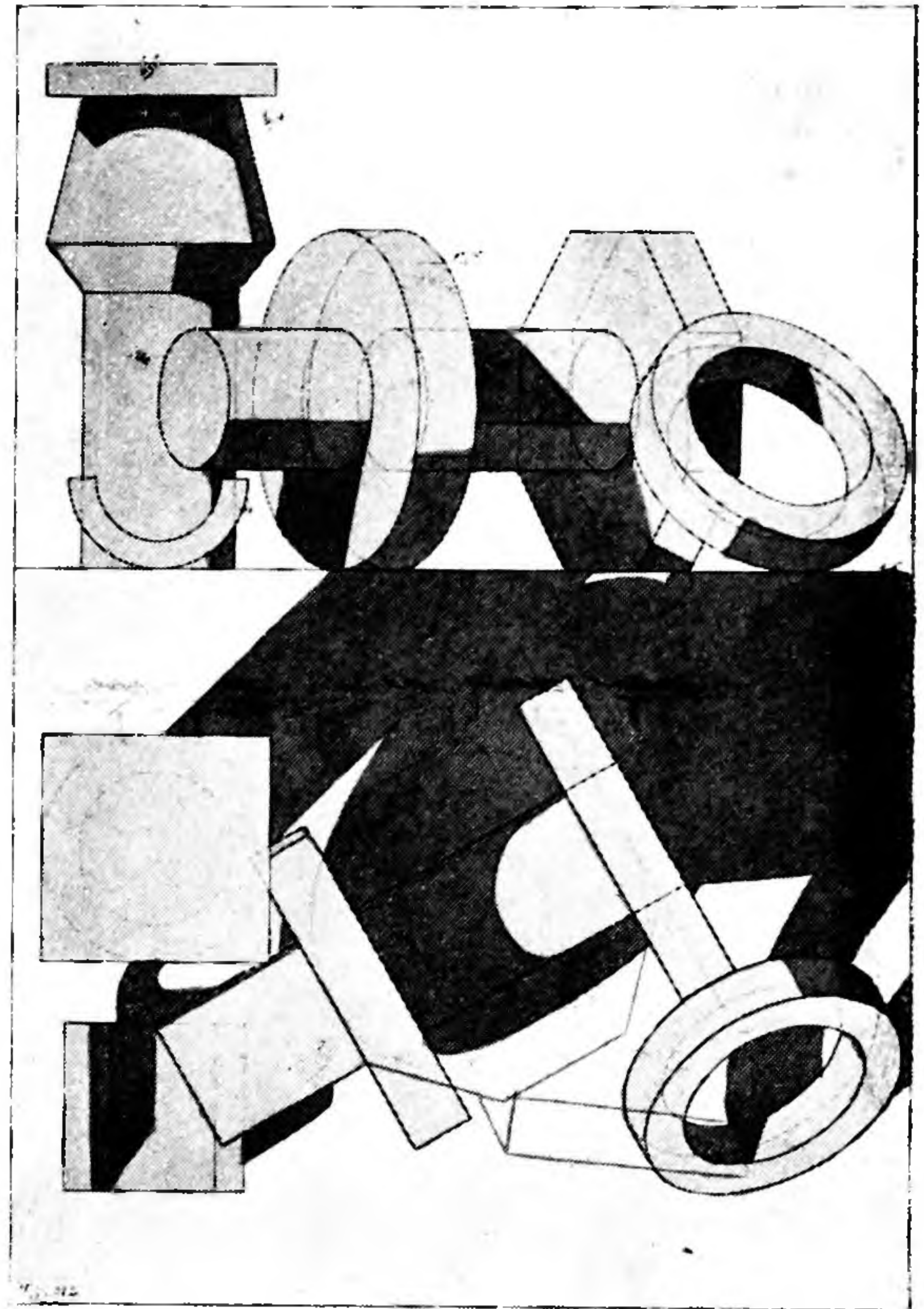
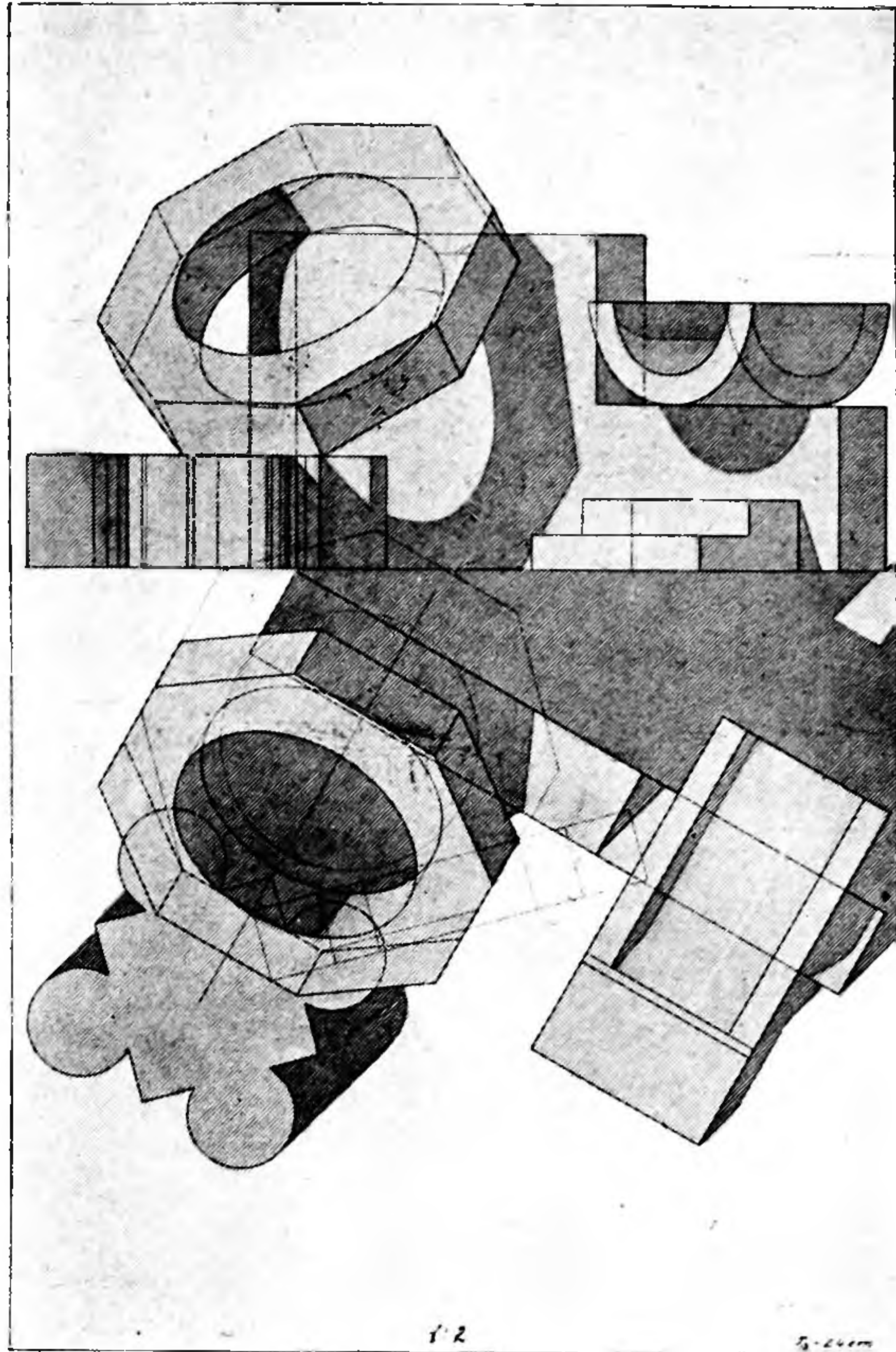
ARBEITEN DER ZEICHENLEHRER-KANDIDATEN.

Körpergruppierungen von ebenflächigen Körpern in orthogonalen und centralen Projectionen.

Professor : G. Kovách.

ARBEITEN DER ZEICHENLEHRER-KANDIDATEN.

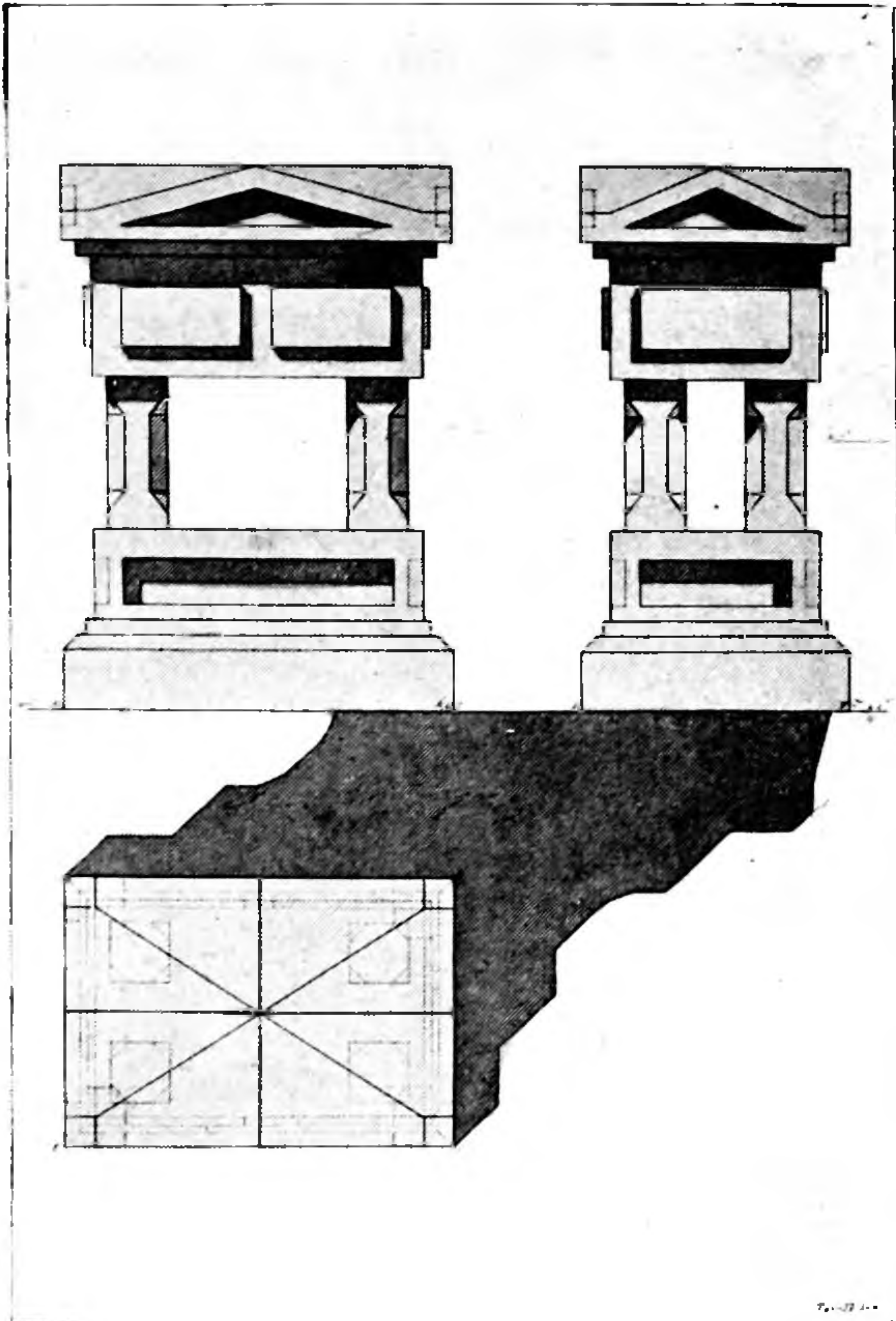

Körpergruppierungen von Cylindern und Kegeln in orthogonalen und centralen Projectionen.

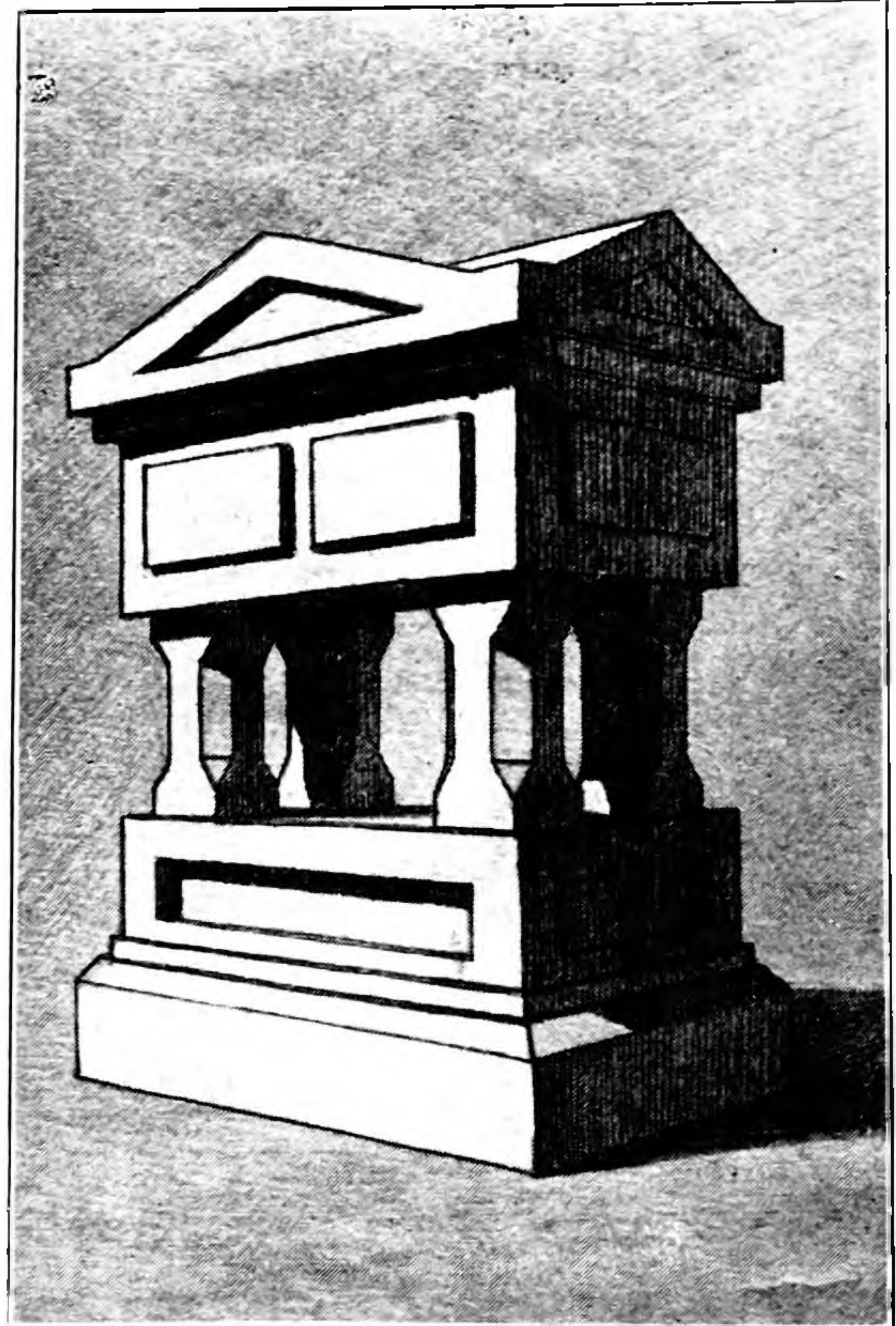
Professor : G. Kovách.

ARBEITEN DER ZEICHENLEHRER-KANDIDATEN.

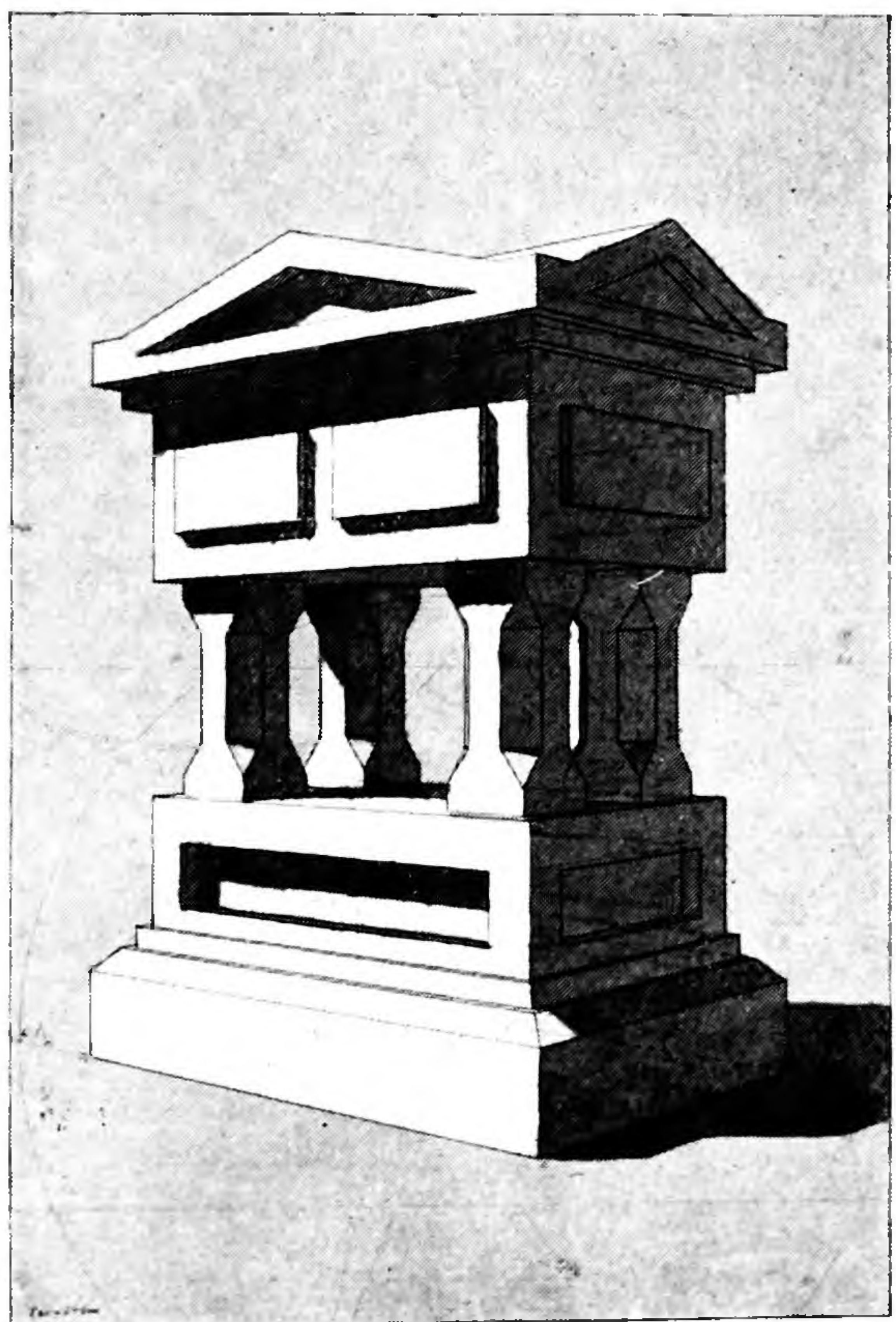
a

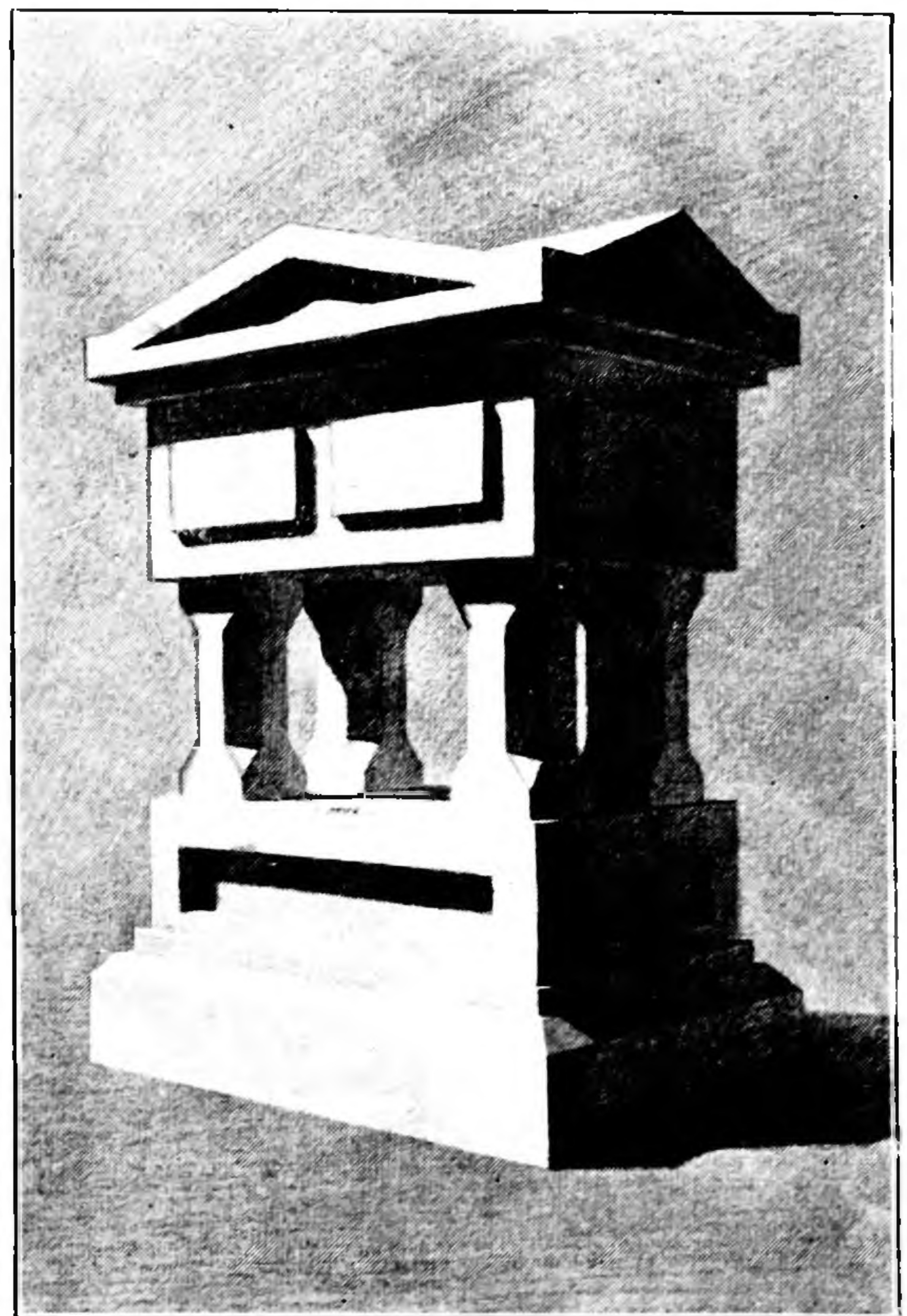
b

c

d

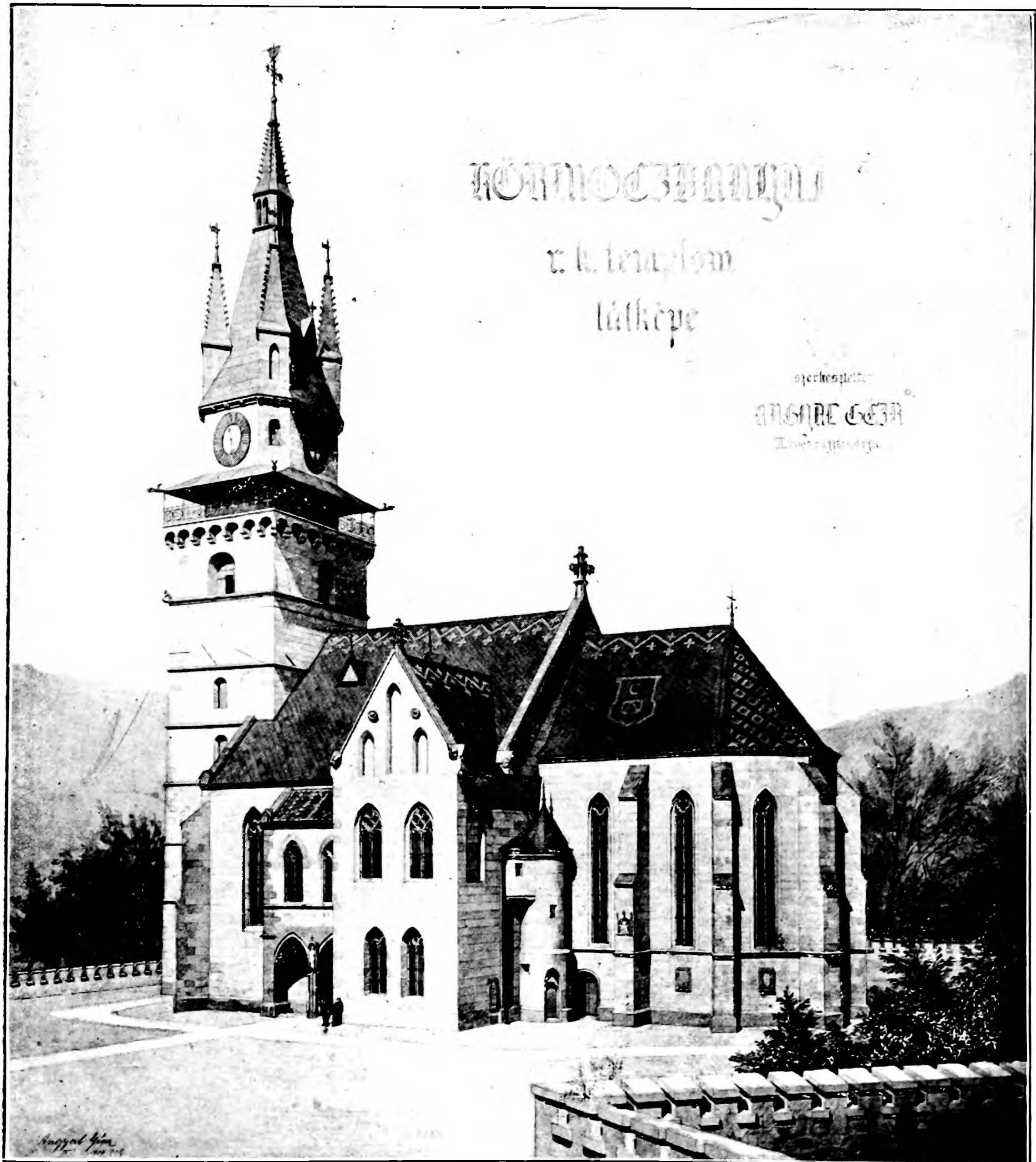
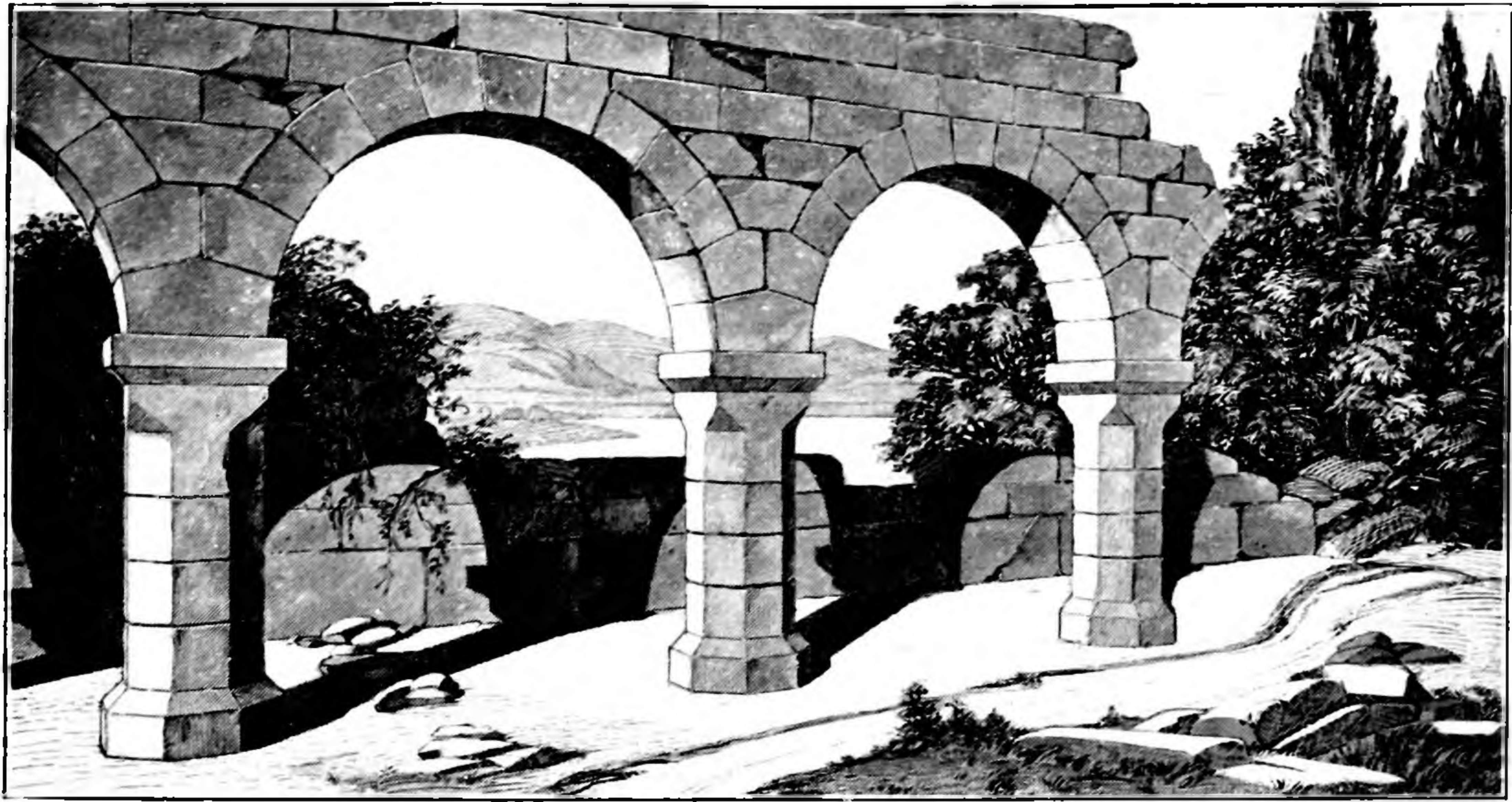

a Objekt in orthogonaler Projection; *b* frei gezeichnet; *c* in centraler Projection; *d* artistische Ausführung auf Grund der vorangehenden Konstruktion.

Freie bildliche Ausgestaltung centraler Projektion.

Professor: G. Kovách.

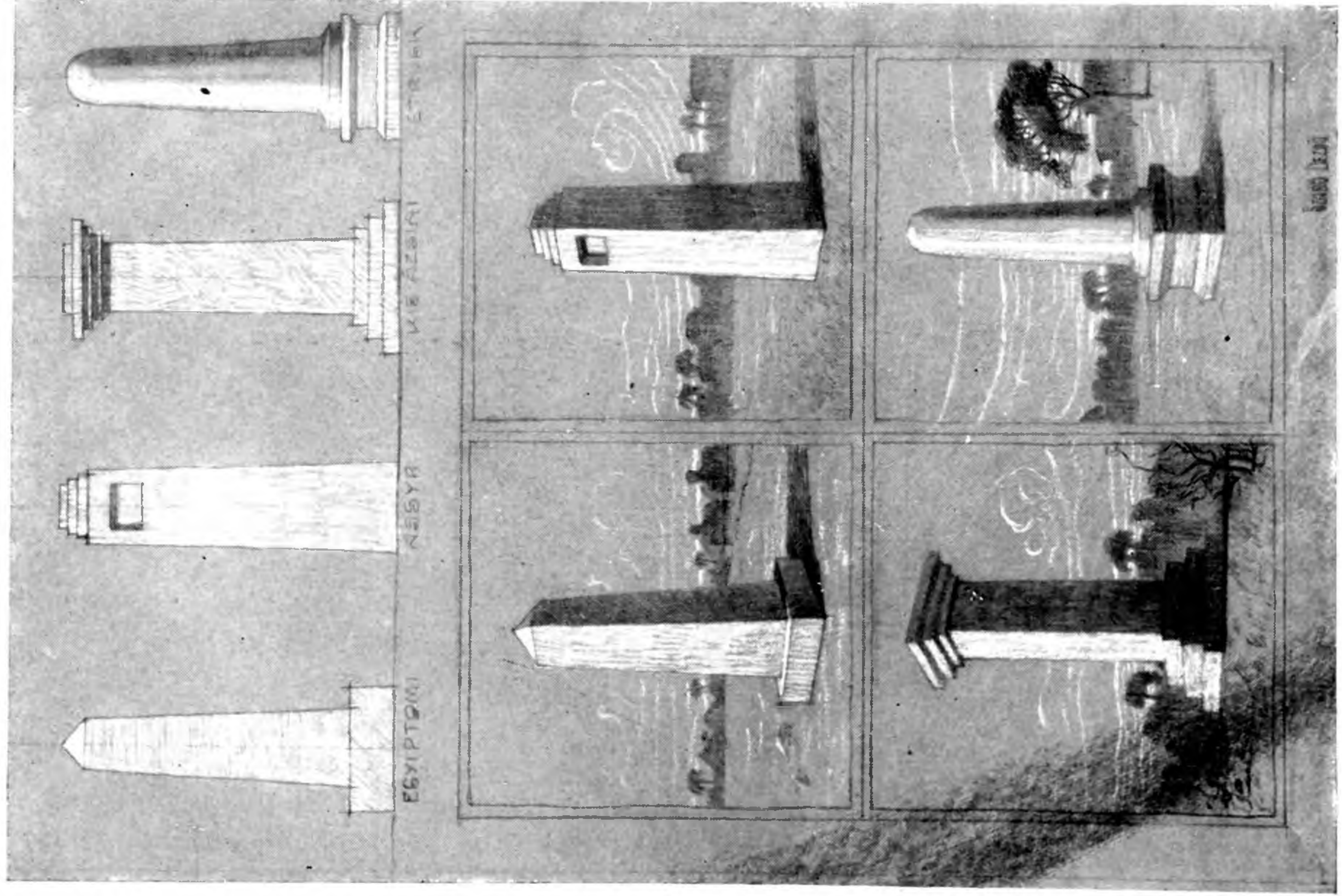
Freie bildliche Ausgestaltung centraler Projektion.

ARCHITEKTONISCHES ZEICHNEN, STYL- UND FORMENLEHRE.

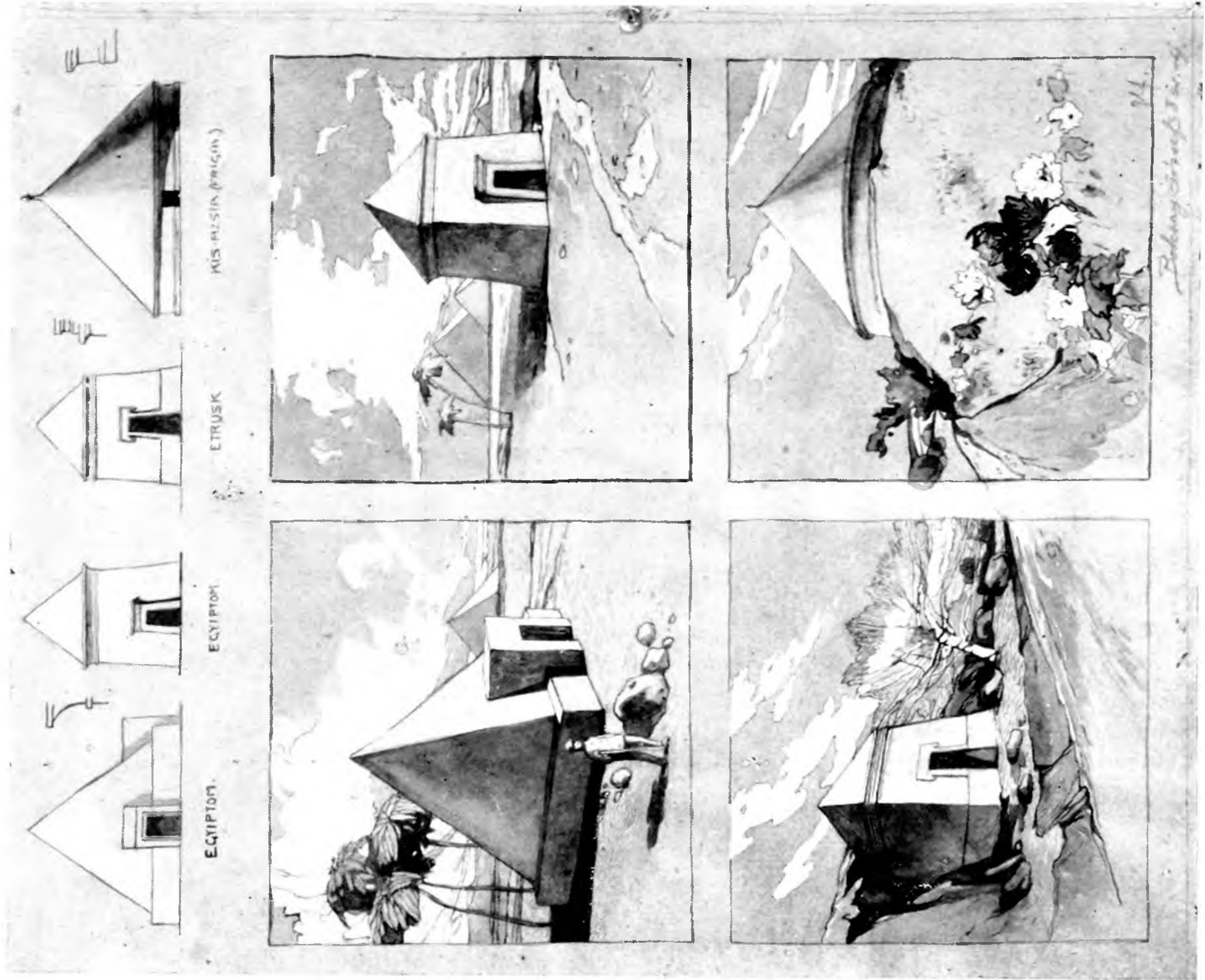
ZEICHENLEHRER-KANDIDATEN: im II. und III.
Jahr je 3 Stunden, im IV. Jahr 4 Stunden wö-
chentlich.

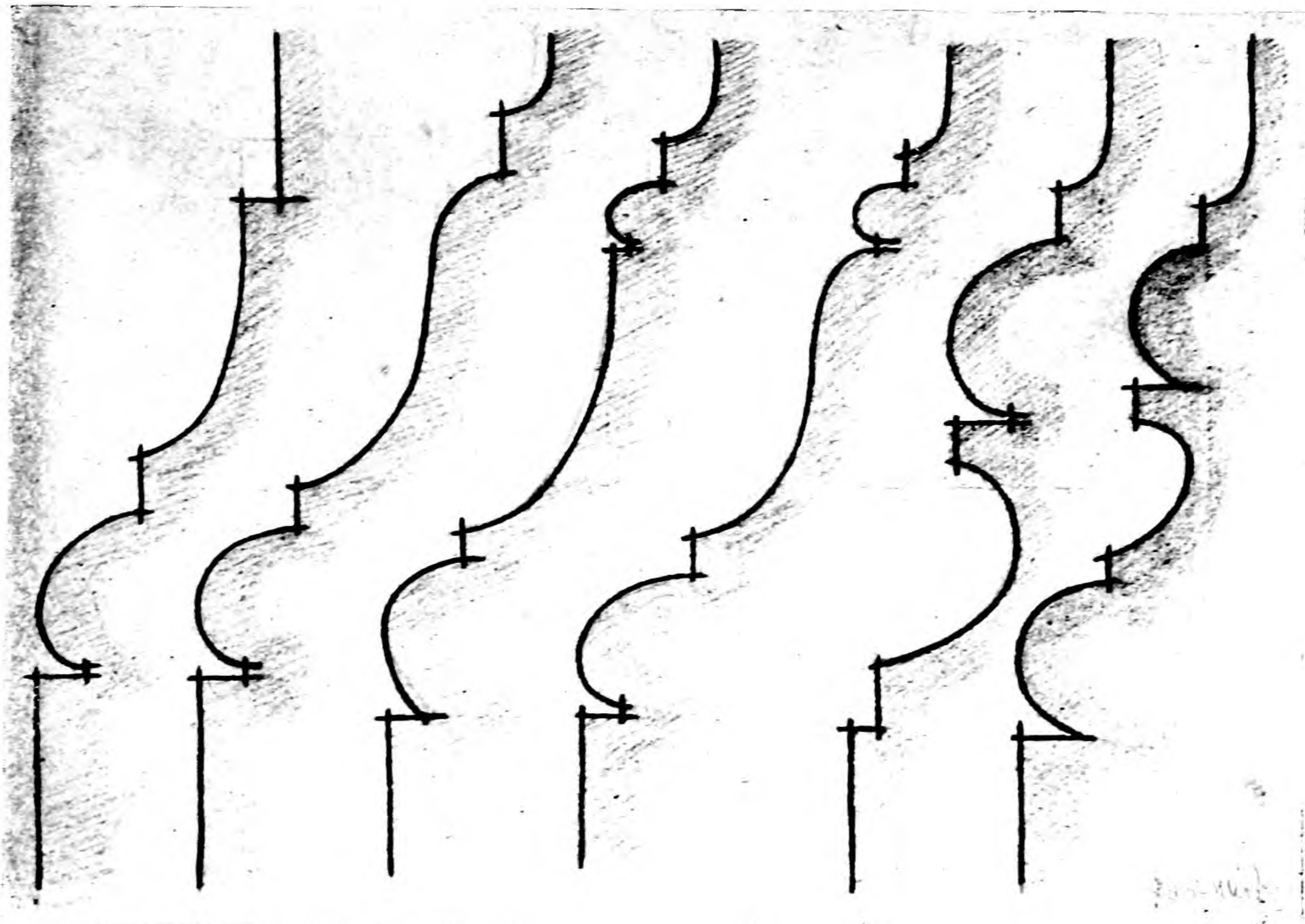
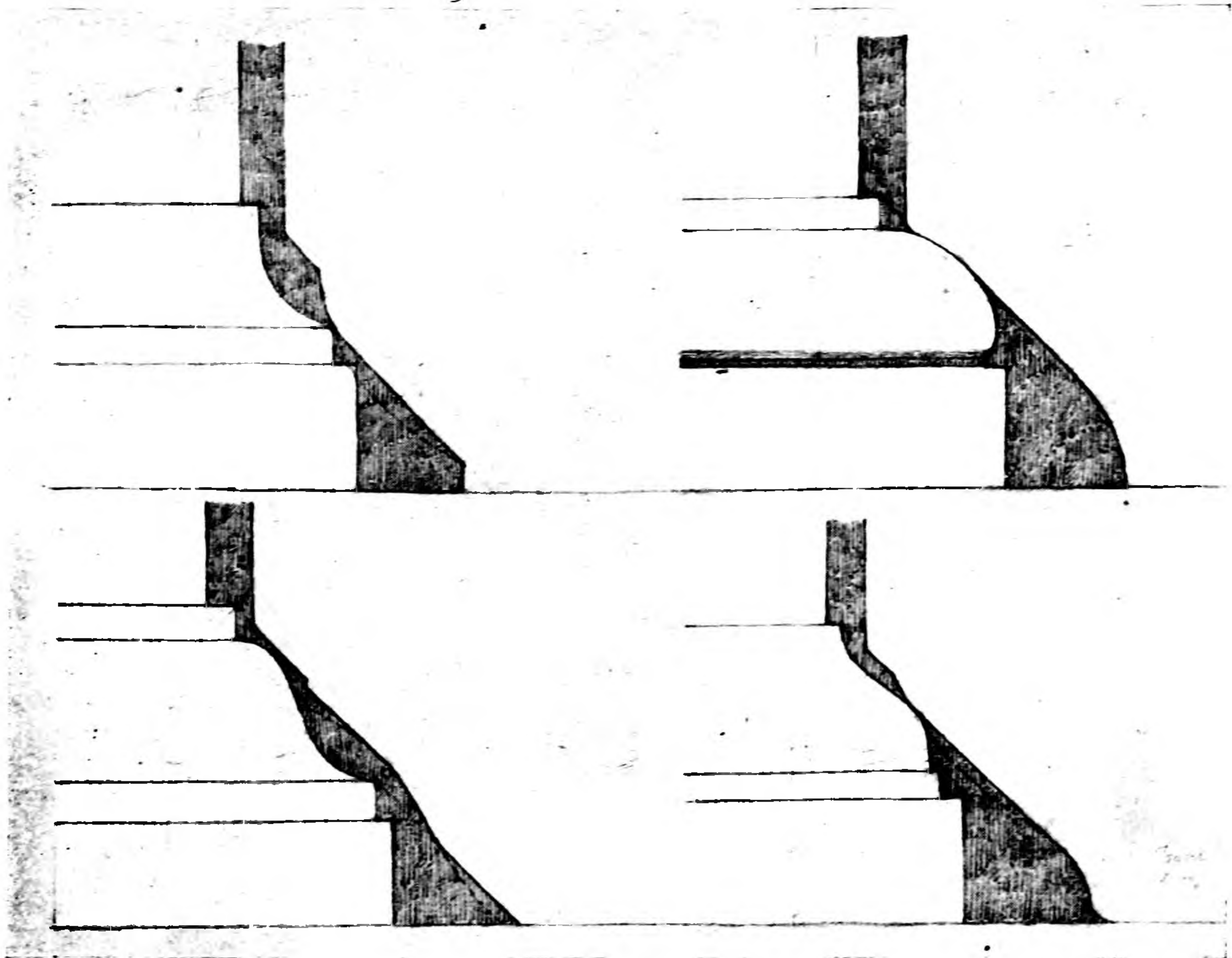
ARBEITEN DER ZEICHENLEHRER-KANDIDATEN.

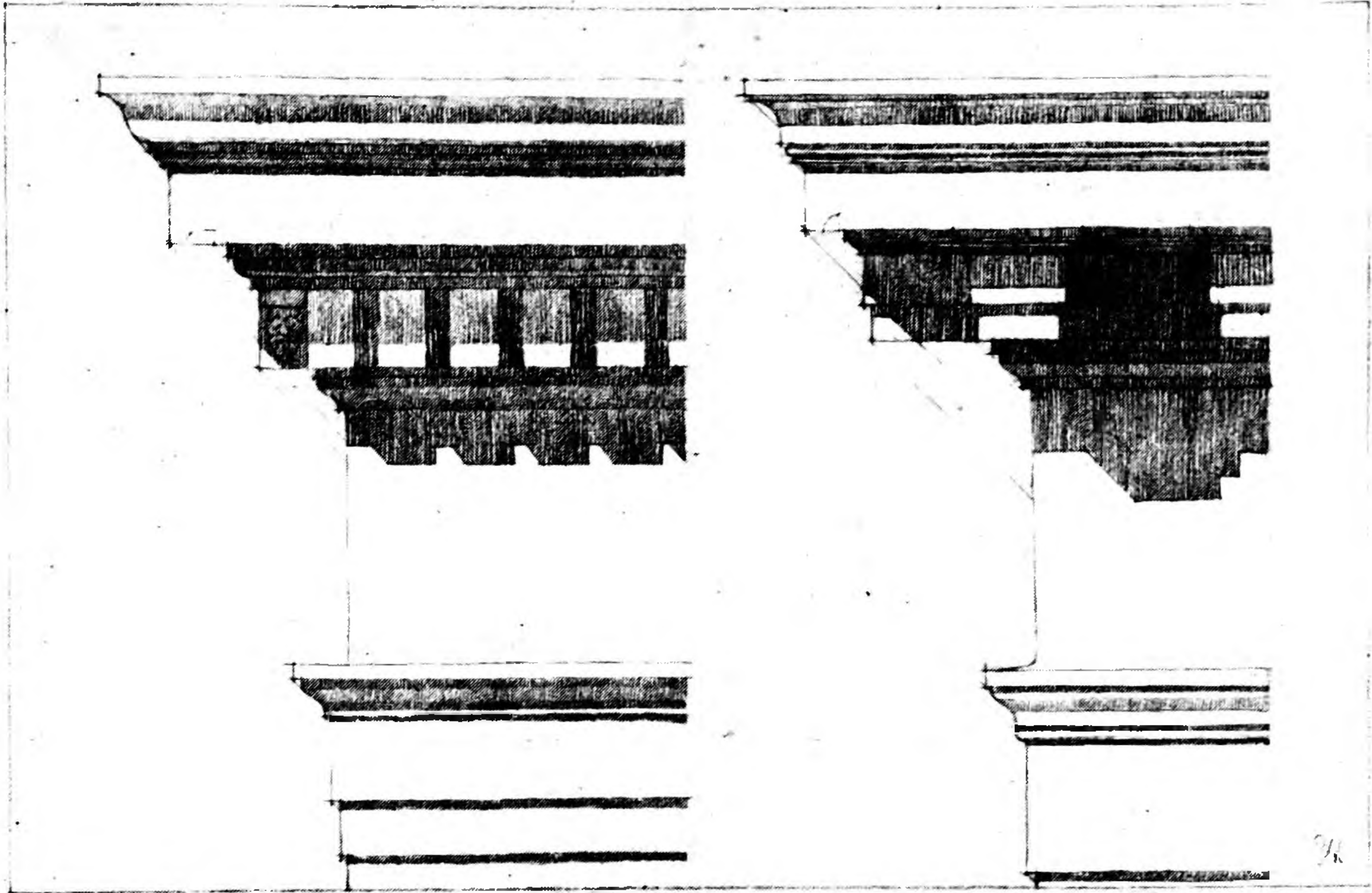
Architektonische Grundformen.

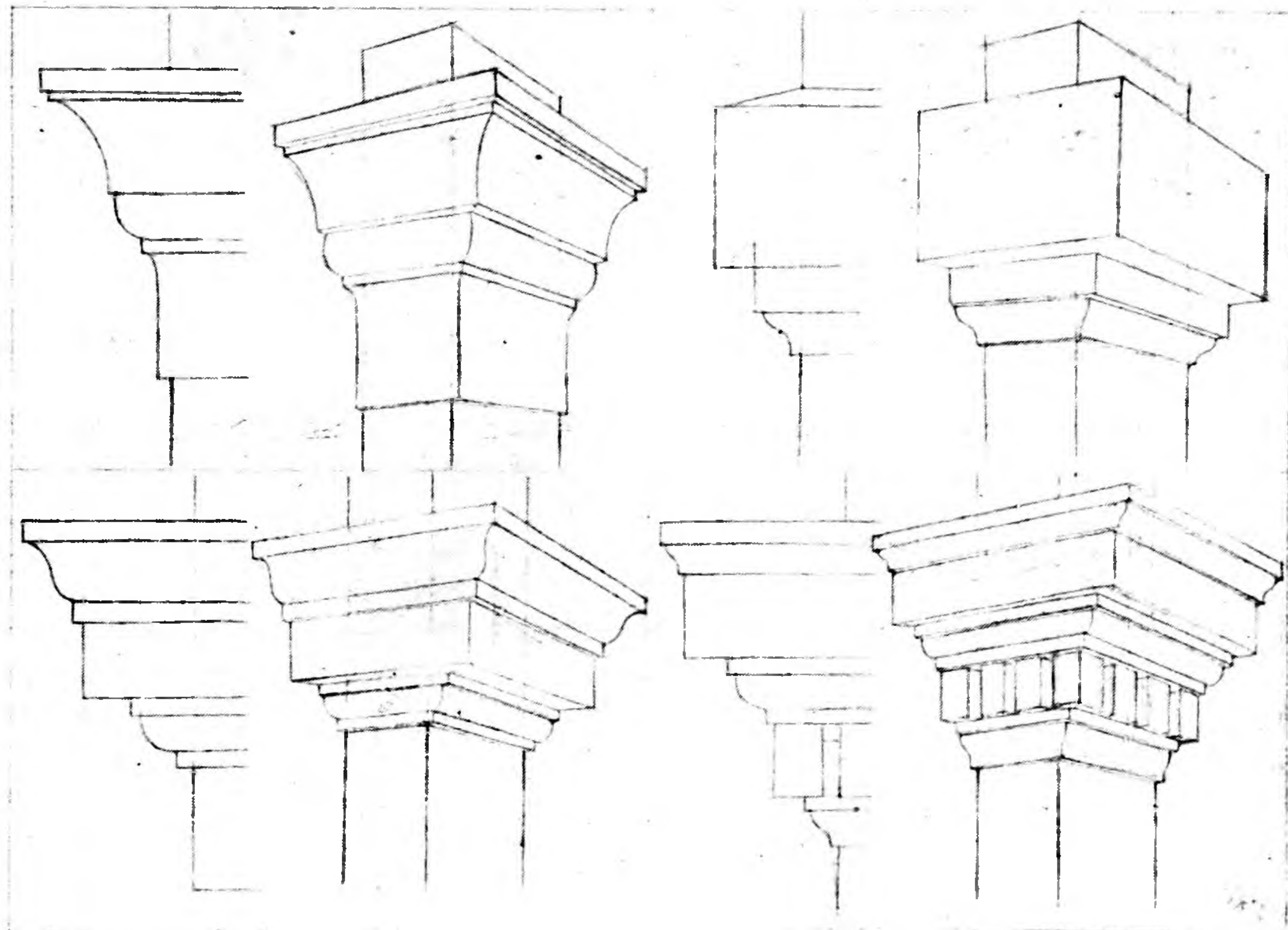
Professor: F. Havranek.

ARBEITEN DER ZEICHENLEHRERINNEN-KANDIDATEN.

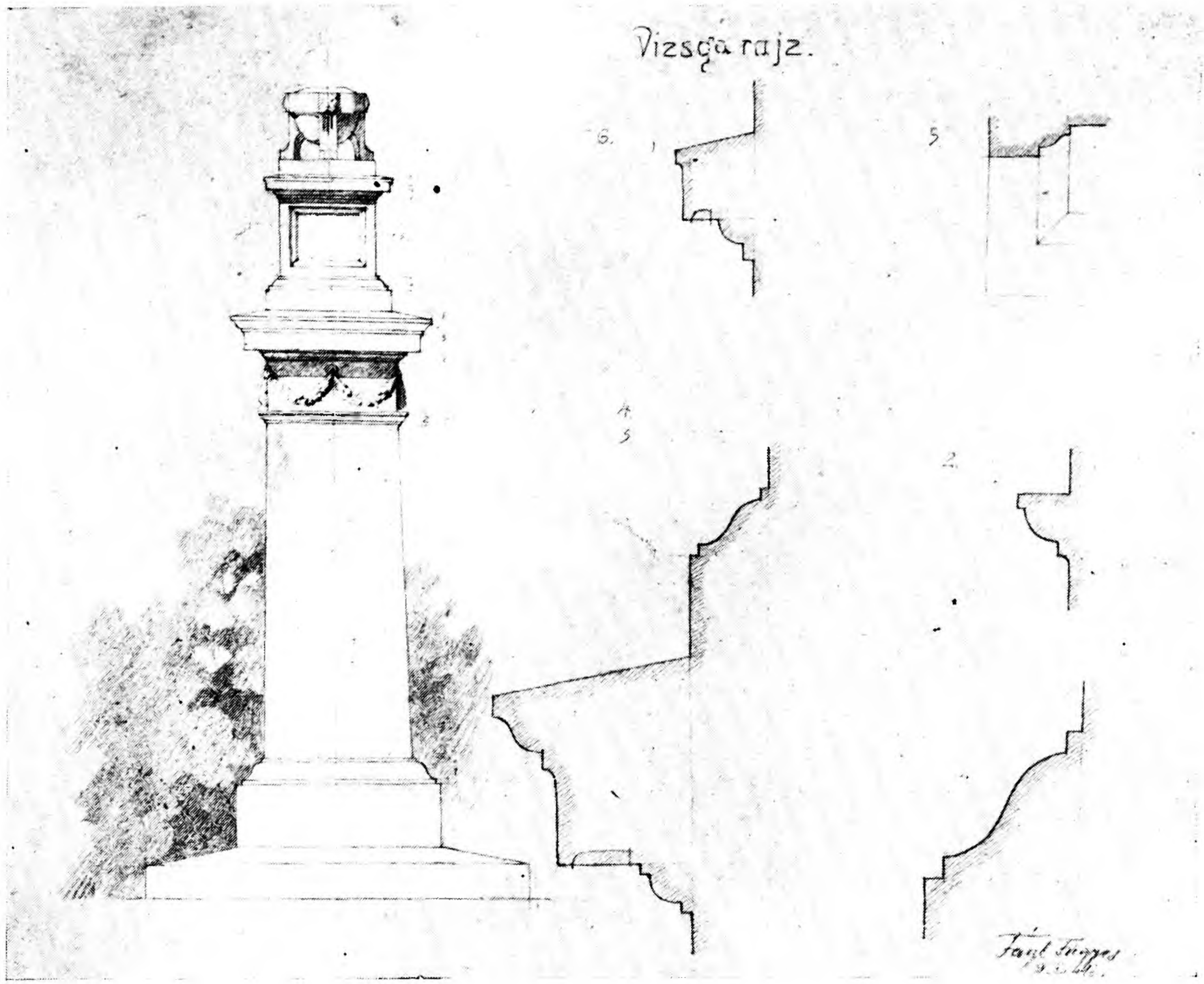

W. HAVRANEK
1902

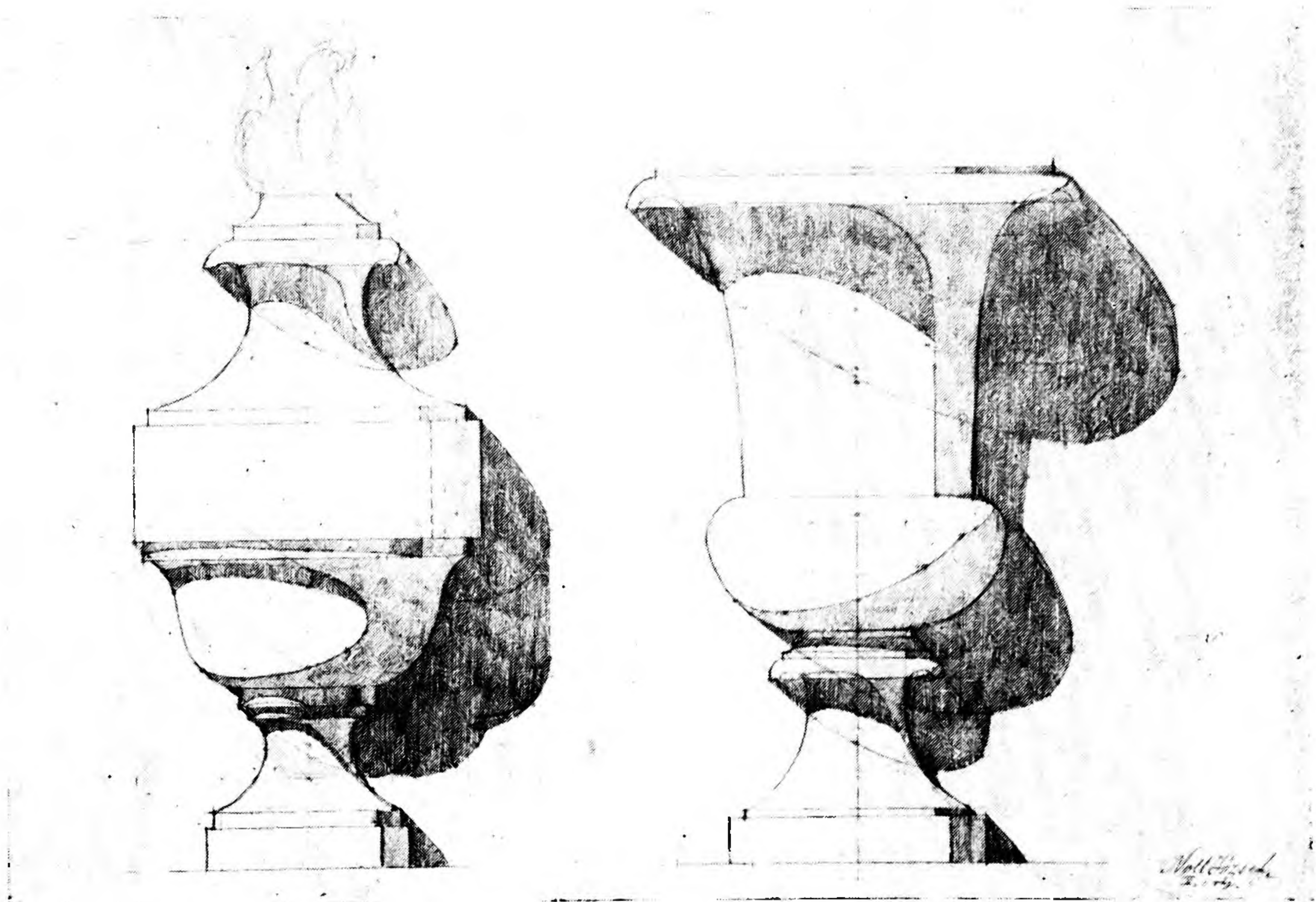

Gesimse.

Professor : F. Havranek.

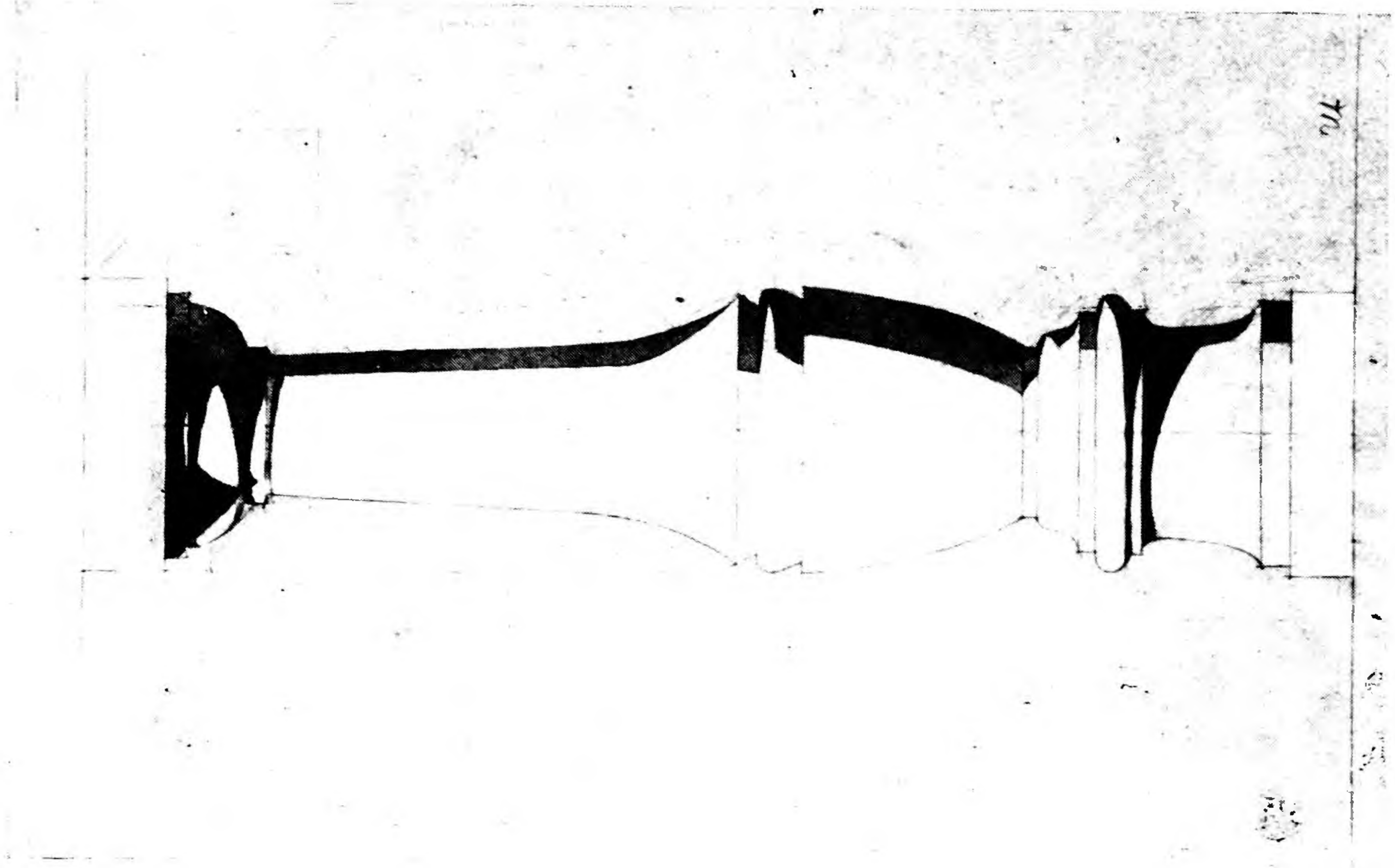

Ausführung nach einer gegebenen Skizze.

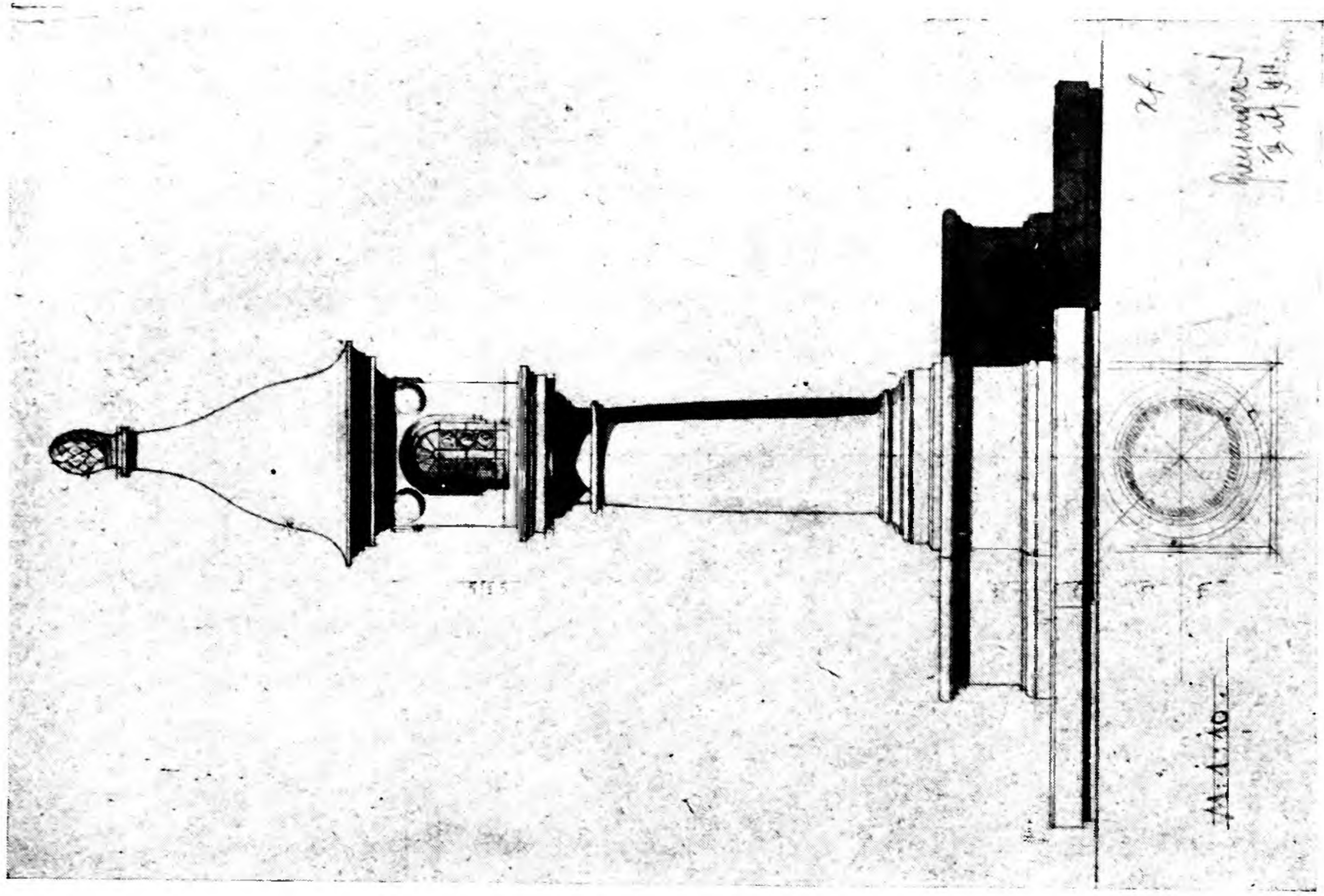

Anwendung der Schattenkonstruktion an architektonischen Formen.

ARBEITEN DER ZEICHENLEHRER-KANDIDATEN.

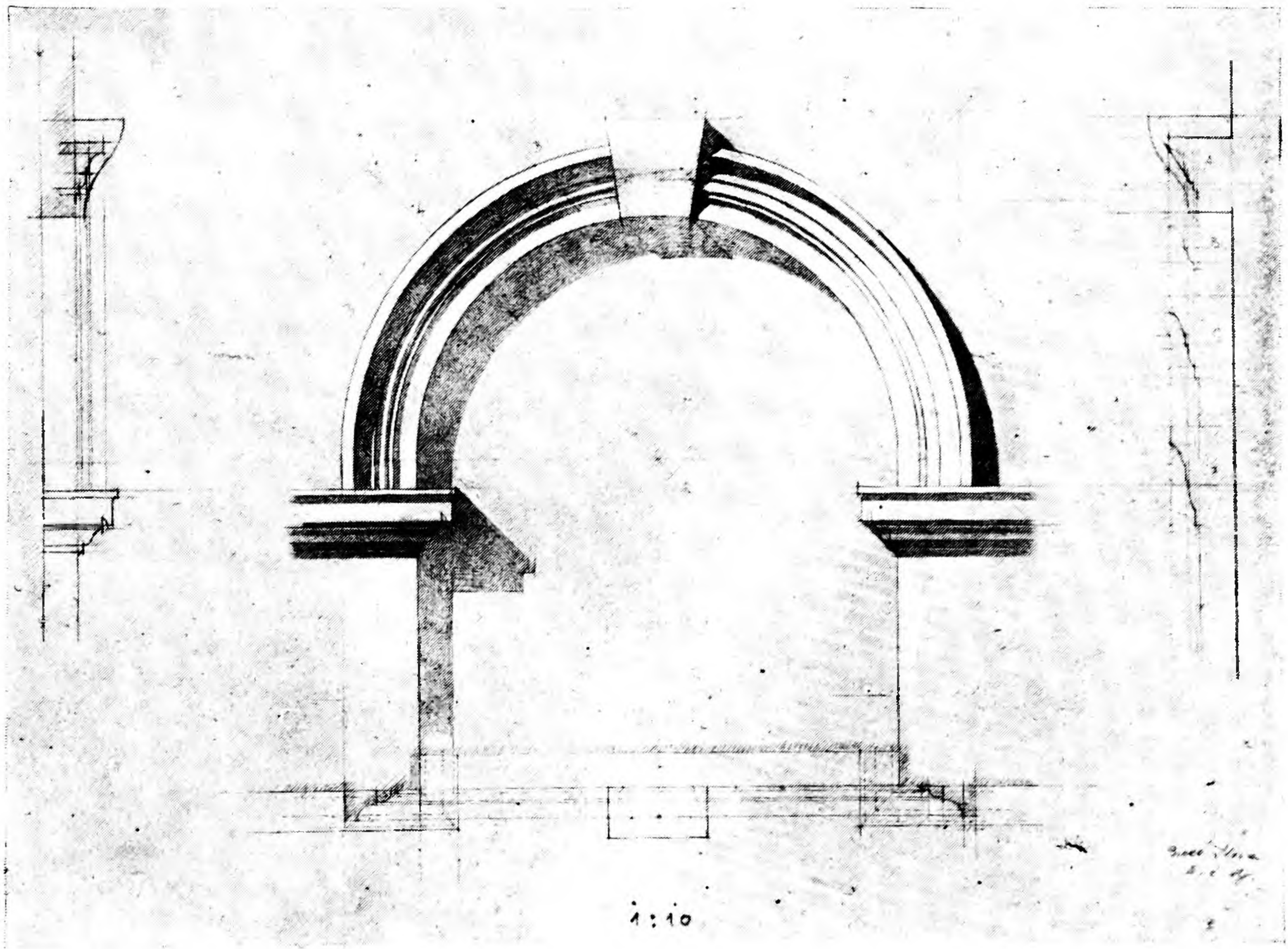
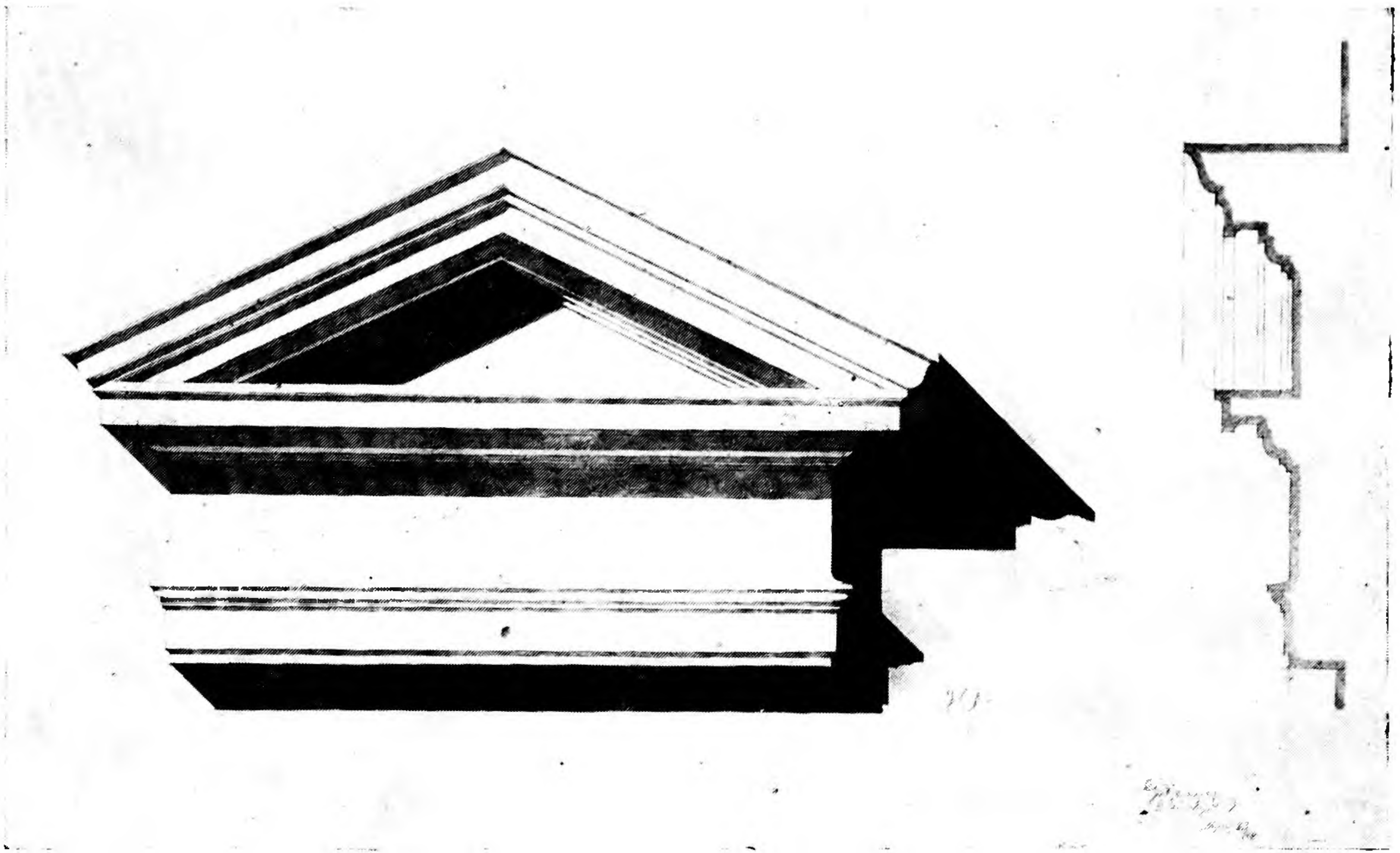

Anwendung der Schattenkonstruktion an architektonischen Formen.

Selbständige Ausführung nach einer gegebenen Skizze.

Professor : F. Havranek.

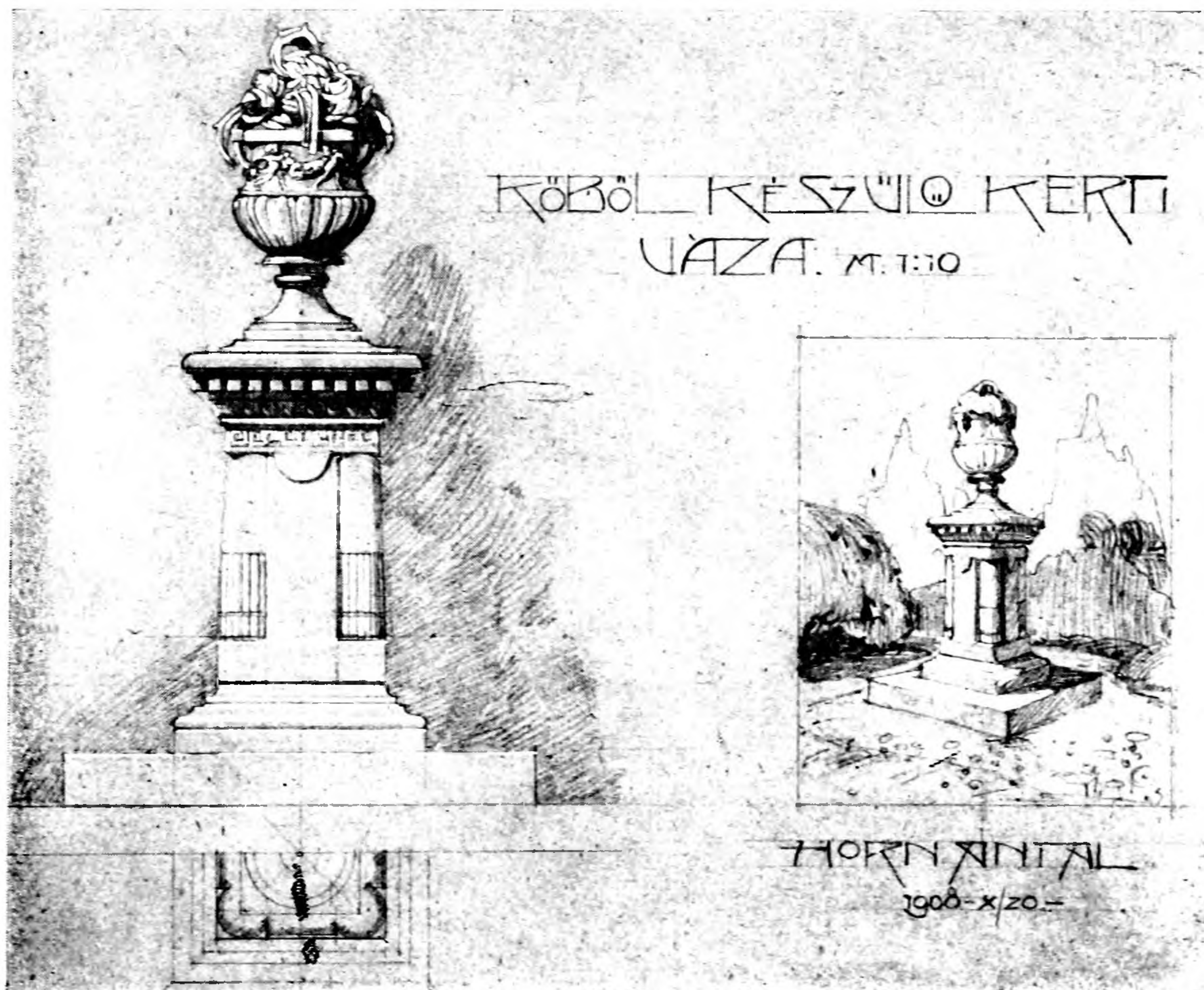

Giebel- und Rundbogenlösungen.

Professor : F. Havranek.

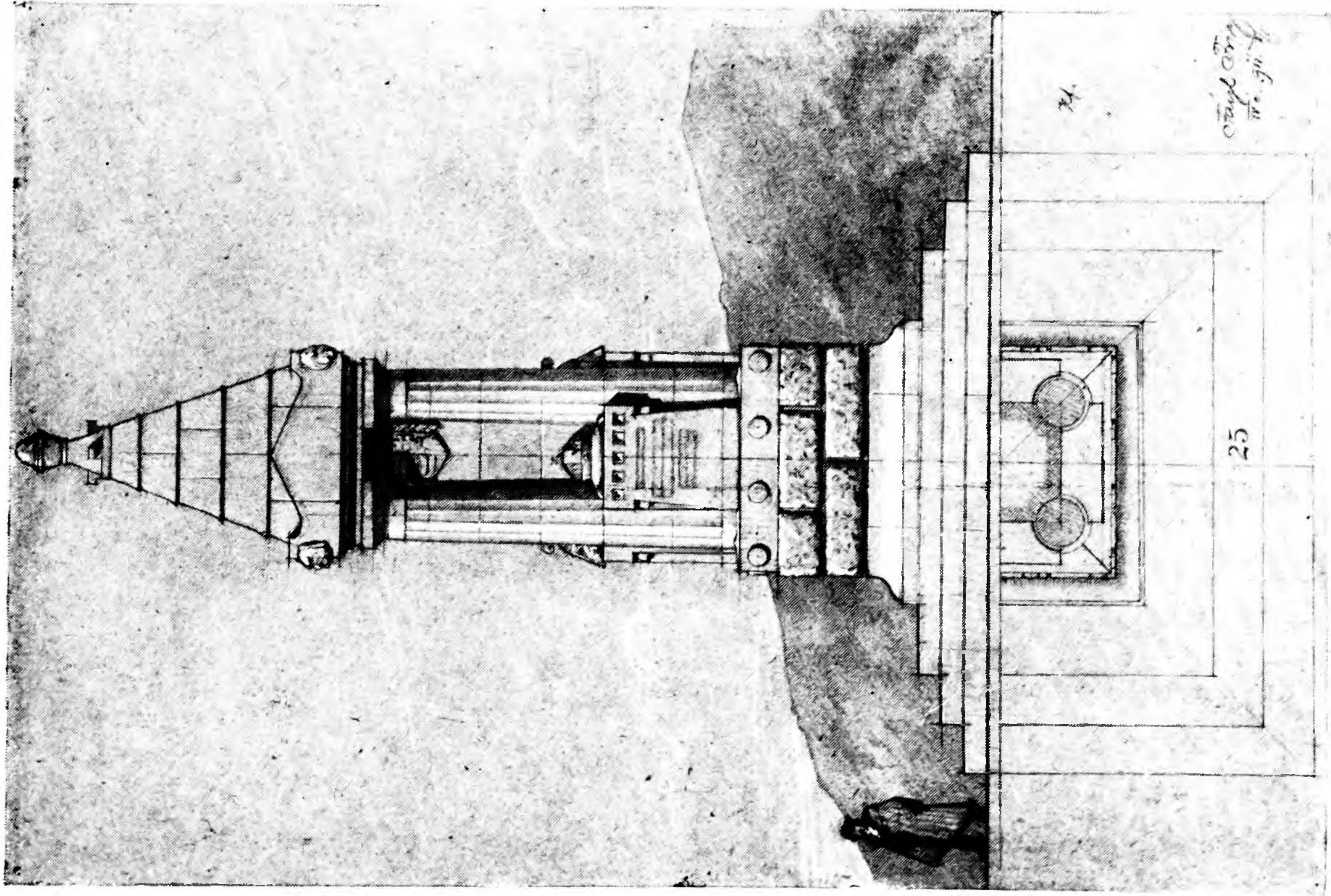
Composition : Gedenktafel.

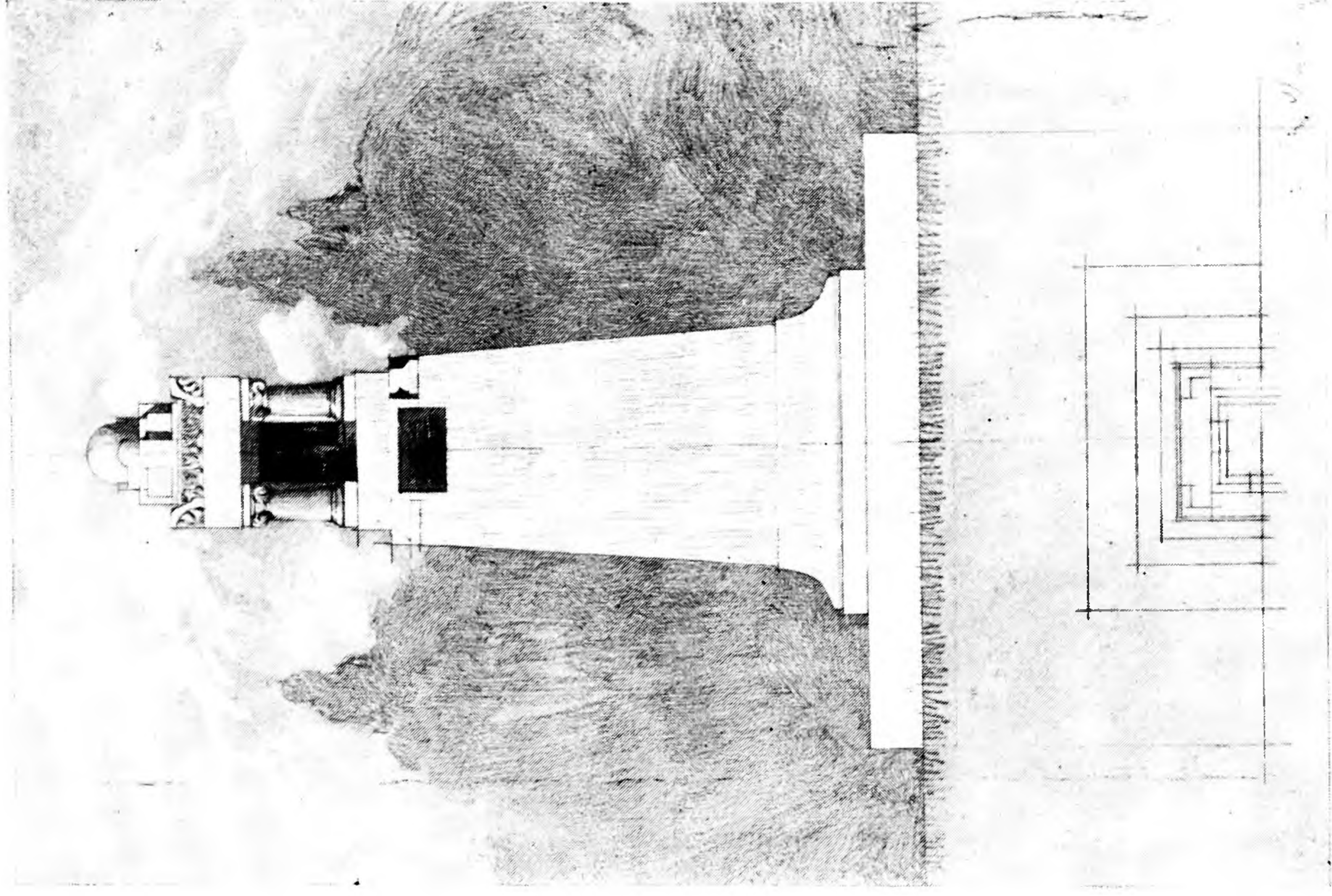
Composition : Gartenvase mit Postament.

Professor : F. Havranek.

ARBEITEN DER ZEICHENLEHRER-KANDIDATEN.

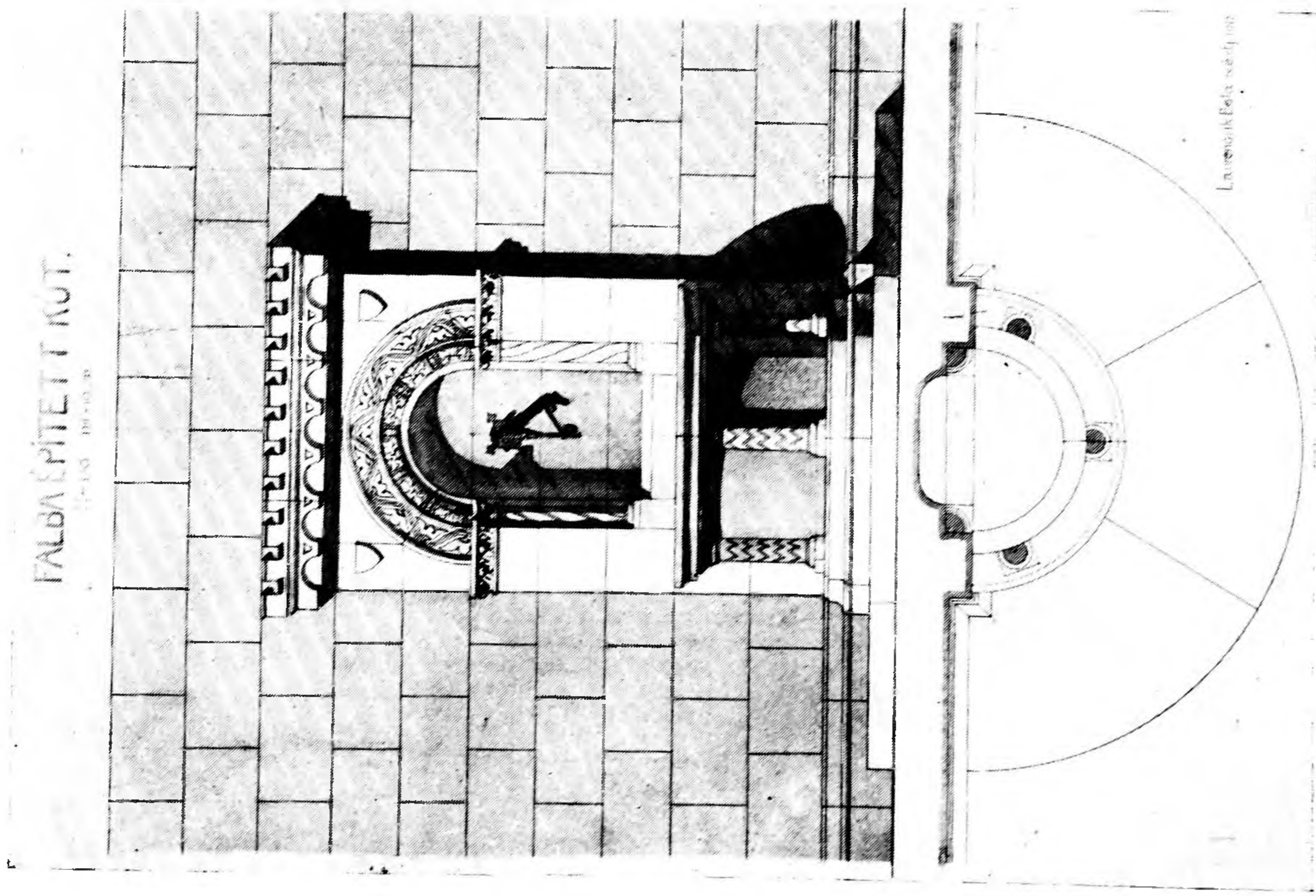

Composition : Grenzstein.

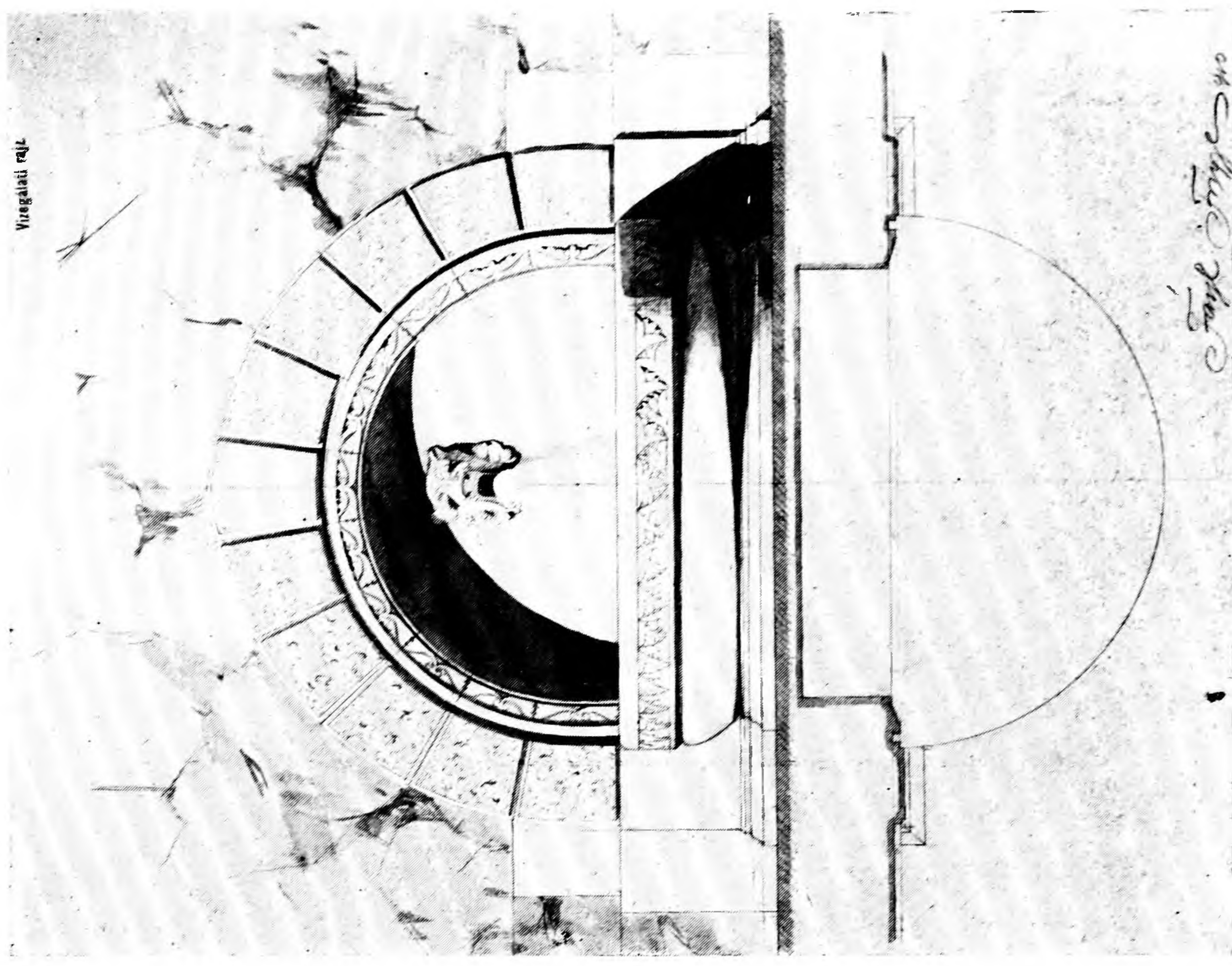

Composition : Denkmal für ewiges Licht.
Professor : F. Havranek.

ARBEITEN DER ZEICHENLEHRER-KANDIDATEN.

Composition : Wandbrunnen.

Composition : Quellenverkleidung.

Professor : F. Havranek.

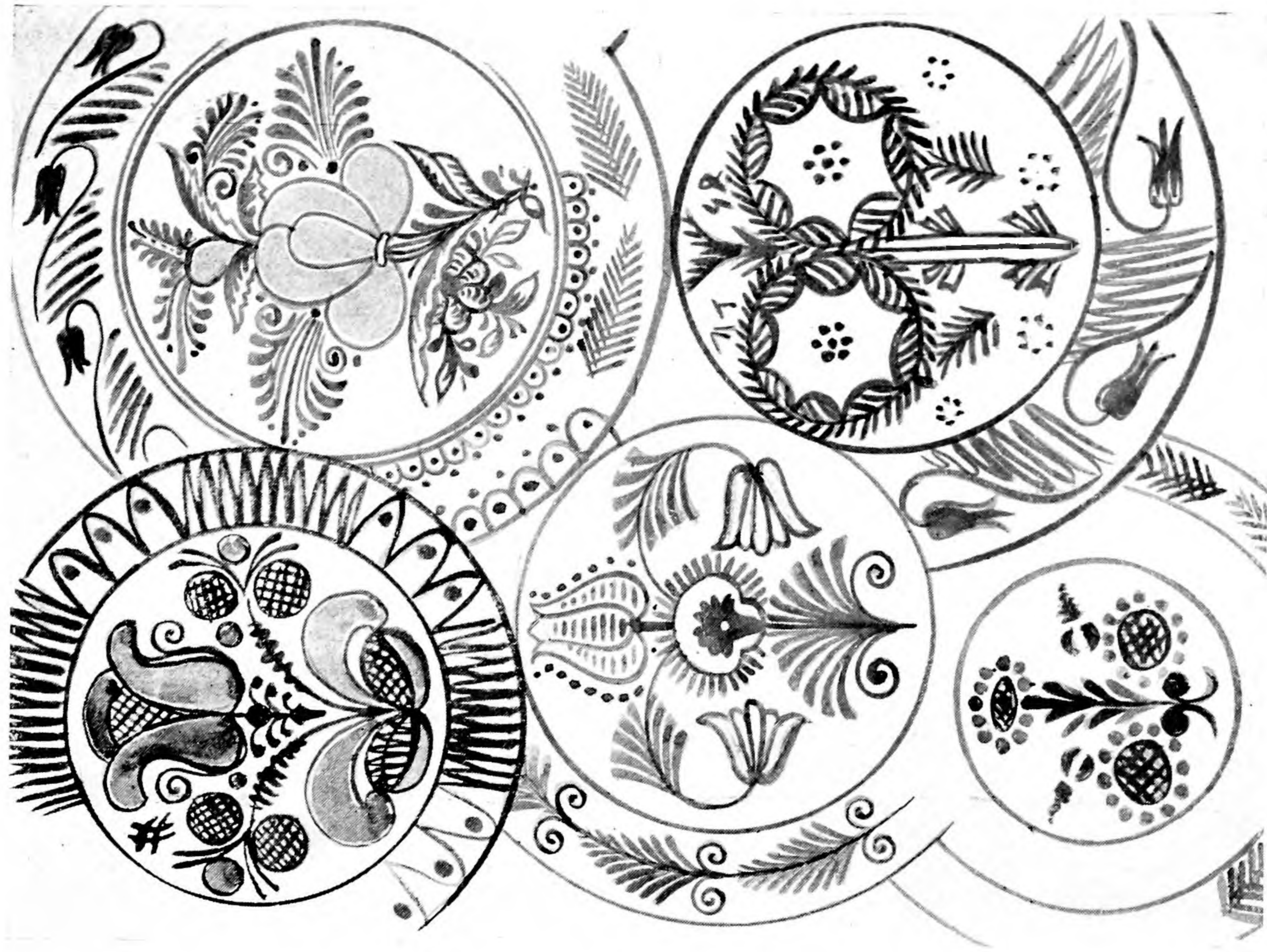
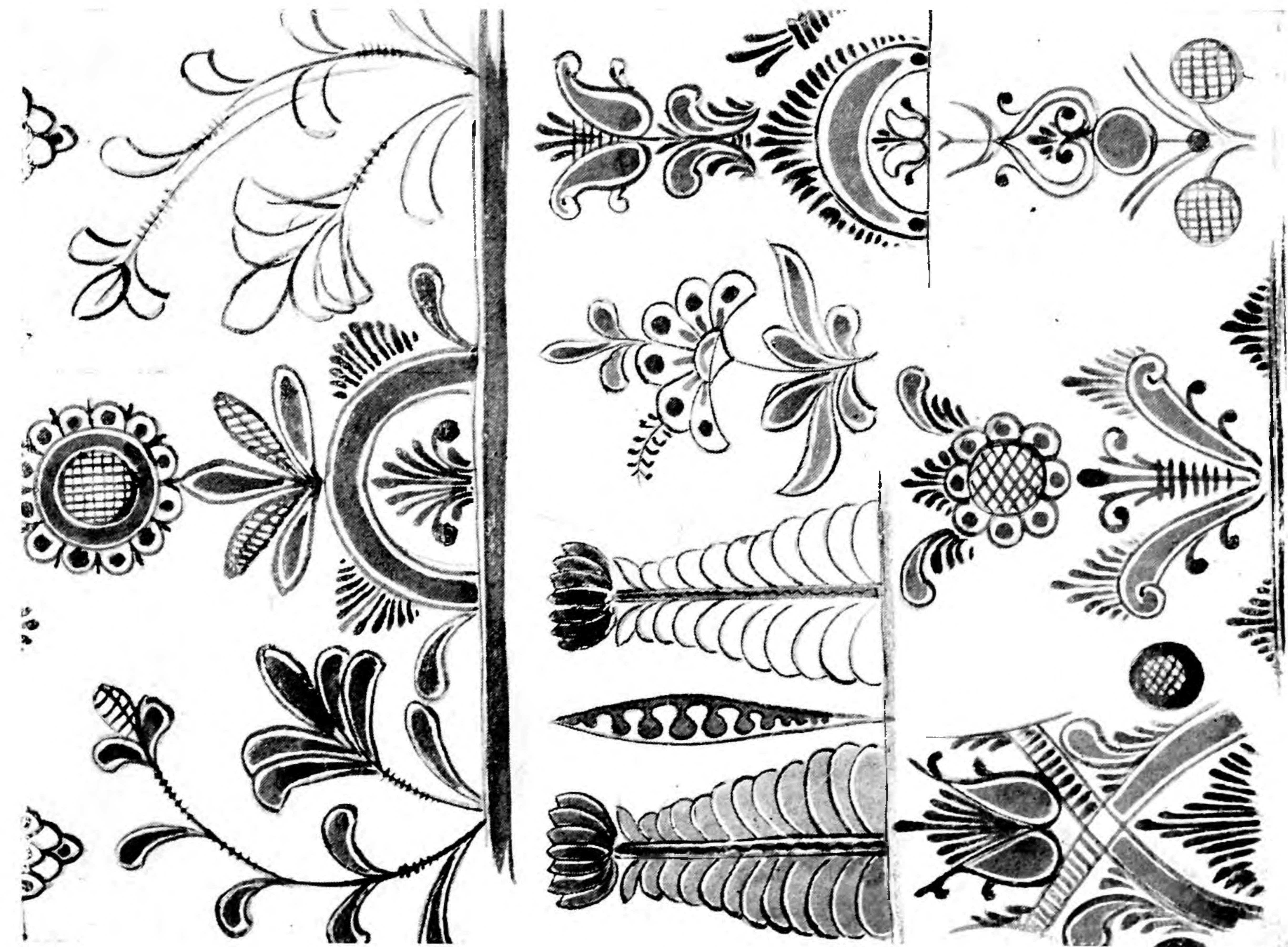
KUNSTGEWERBLICHES ZEICHNEN UND ENTWERFEN.

ZEICHENLEHRER-KANDIDATEN: im II. Jahr 2 Stunden, im III. Jahr 7 Stunden und im IV. Jahr 10 Stunden wöchentlich.

ZEICHENLEHRERINNEN-KANDIDATEN: im III. und IV. Jahr je 8 Stunden wöchentlich.

ARBEITEN DER ZEICHENLEHRER- UND ZEICHENLEHRERINNEN-KANDIDATEN.

Pinselfzeichnungen nach keramischen Gegenständen.

Professoren : R. Nadler, F. Havranek und T. Dörre.

ARBEITEN DER ZEICHENLEHRERINNEIN-KANDIDATEN.

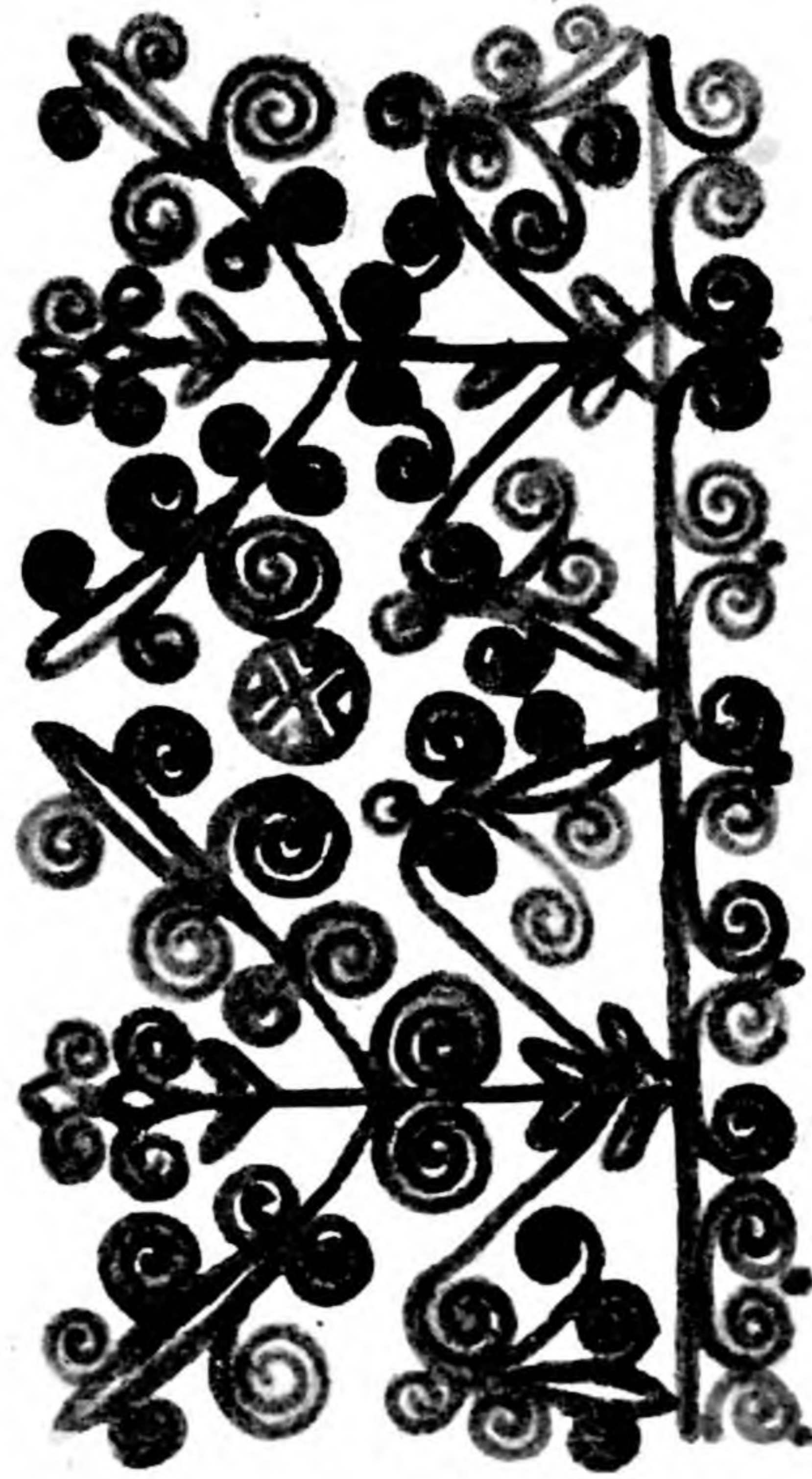
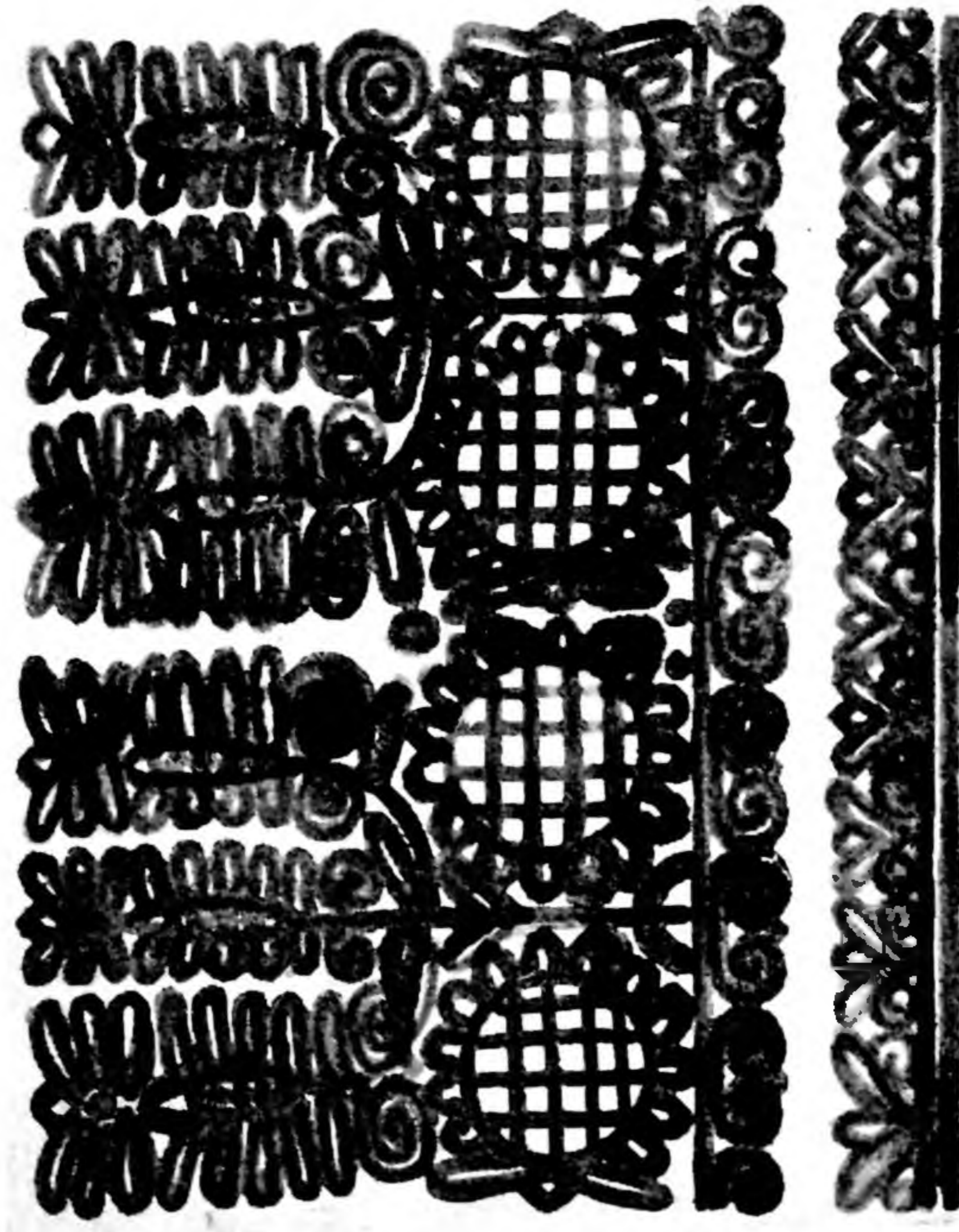
Flösel, Margot 10.10.11. n. 9.

Pinselfzeichnungen nach Kalotaszeger Handarbeiten.

Komposition eines Tischläufers für dieselbe Technik.

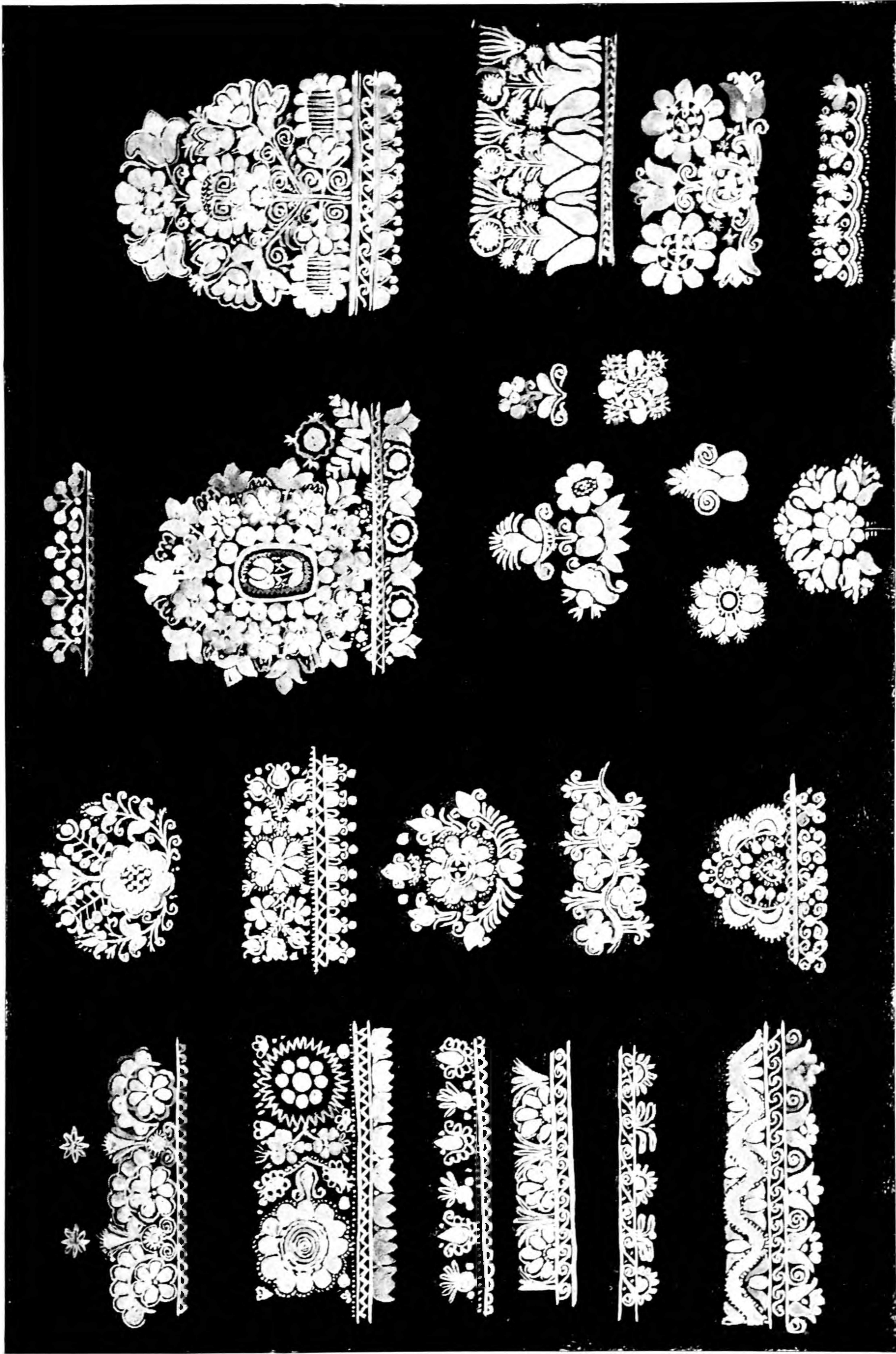
Professoren: R. Nadler, F. Havranek und T. Dörre.

Satz c. III. 2. 11

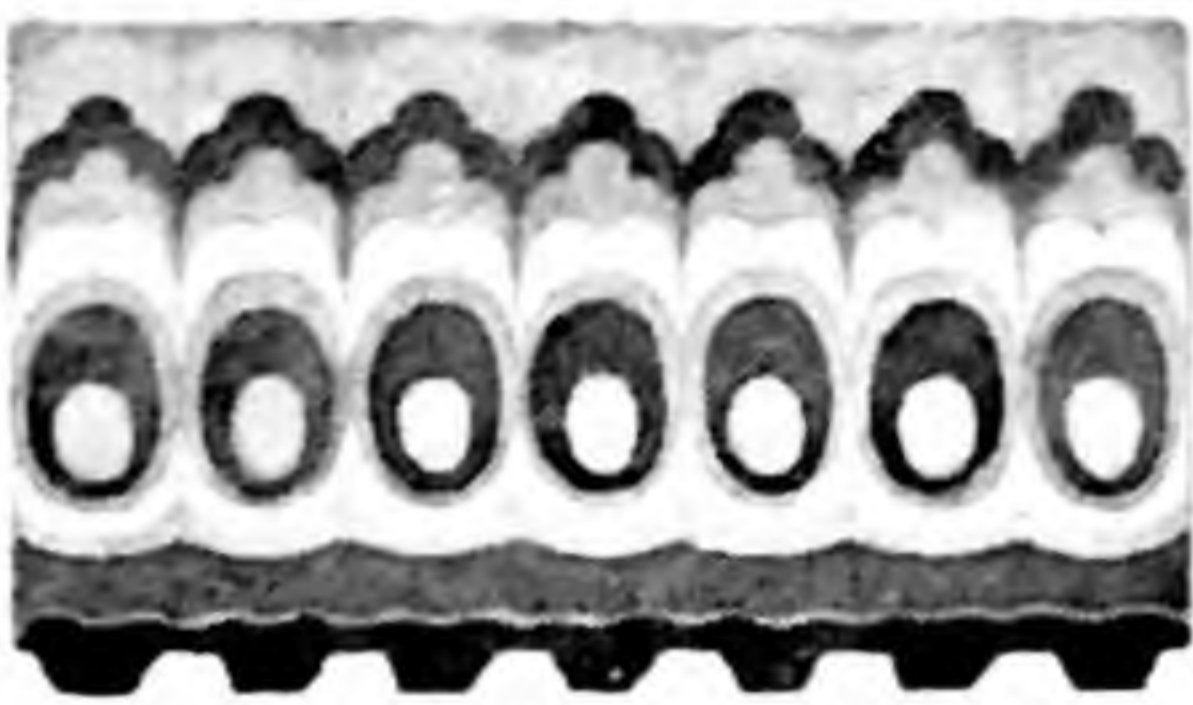
Pinselfzeichnungen nach Kalotaszeger Handarbeiten.

ARBEITEN DER ZEICHENLEHRERINNEN-KANDIDATEN.

Aufnahmen nach volkstümlichen Stickereien aus dem Komitat Tolna.

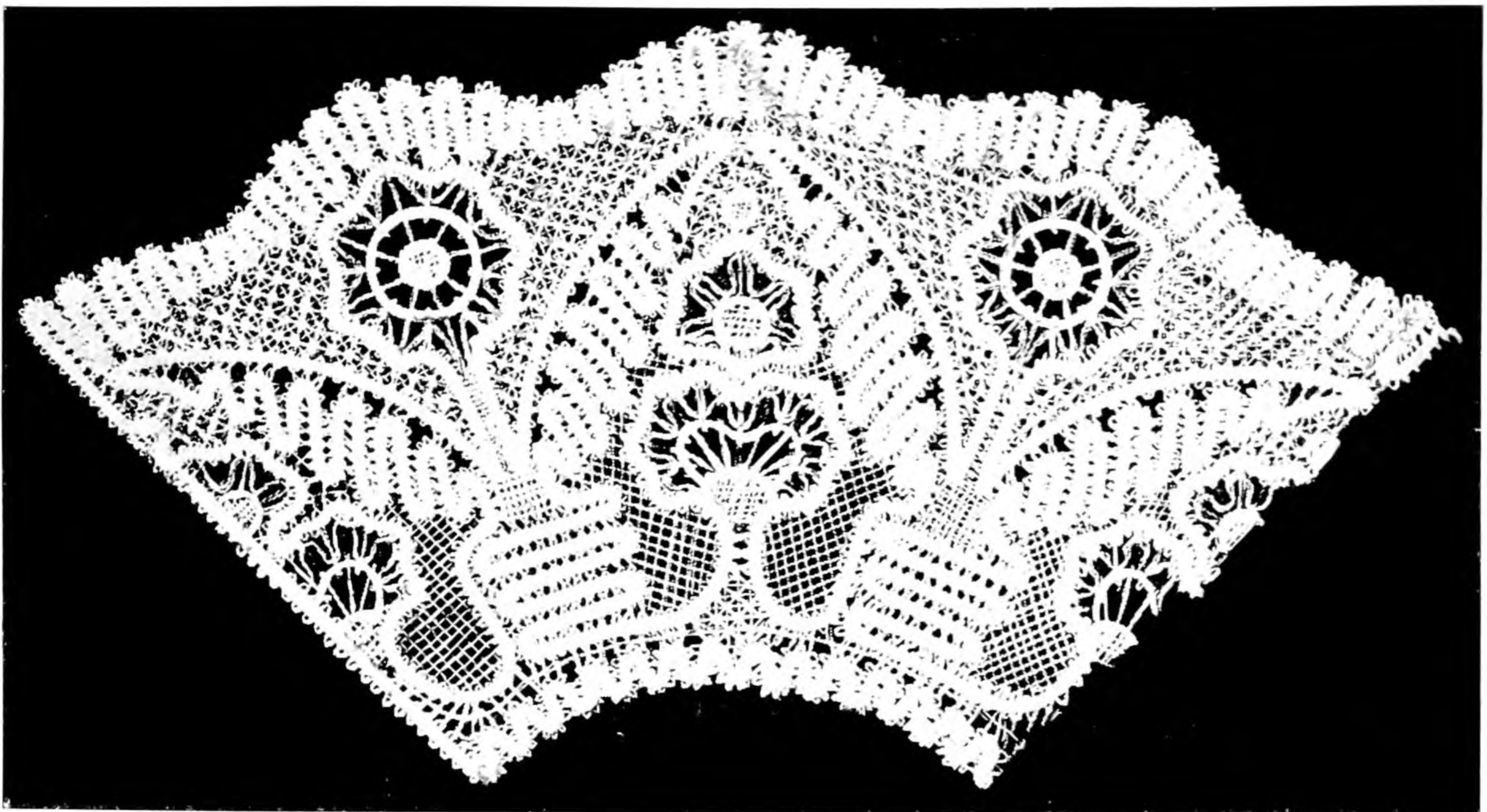
Professoren : R. Nadler, F. Havranek und T. Dörre.

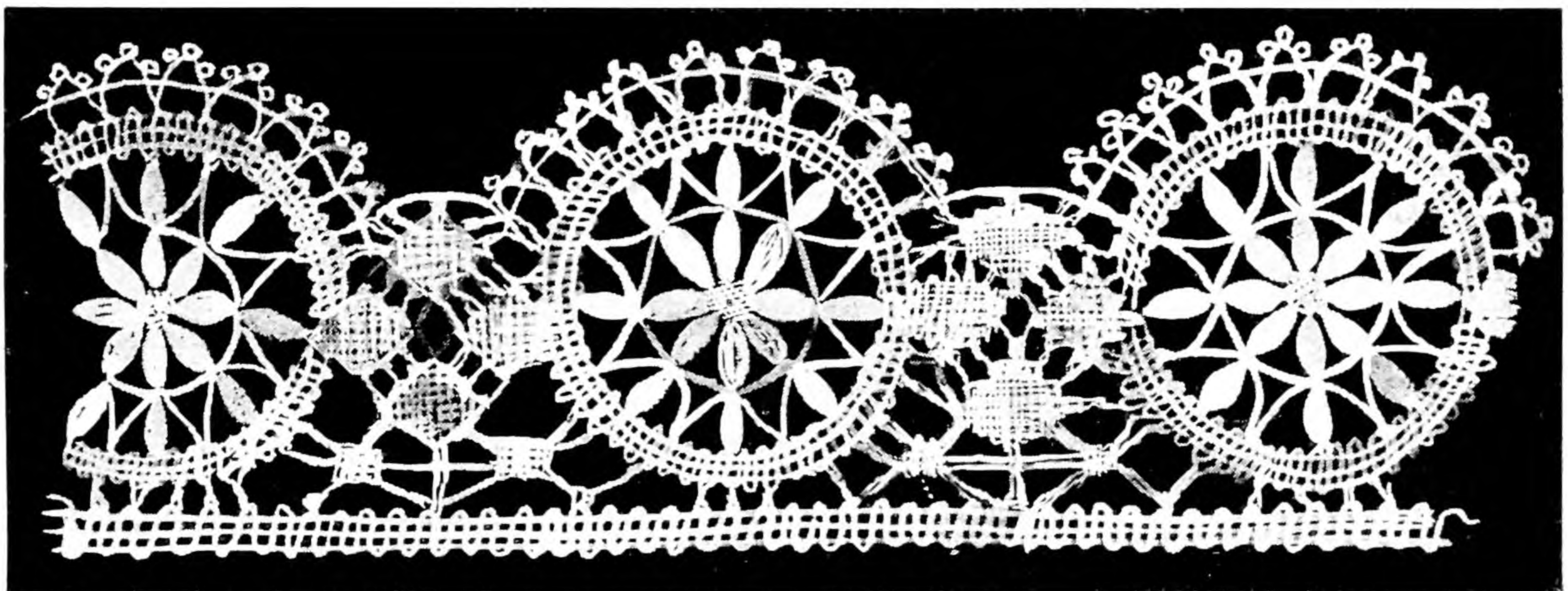
Hajós. 73
M. 2. 12.
1911 73.

NATURSTUDIEN.

Professoren : R. Nadler, F. Havranek und T. Dörre.

Entwurf eines Spitzenfächers.

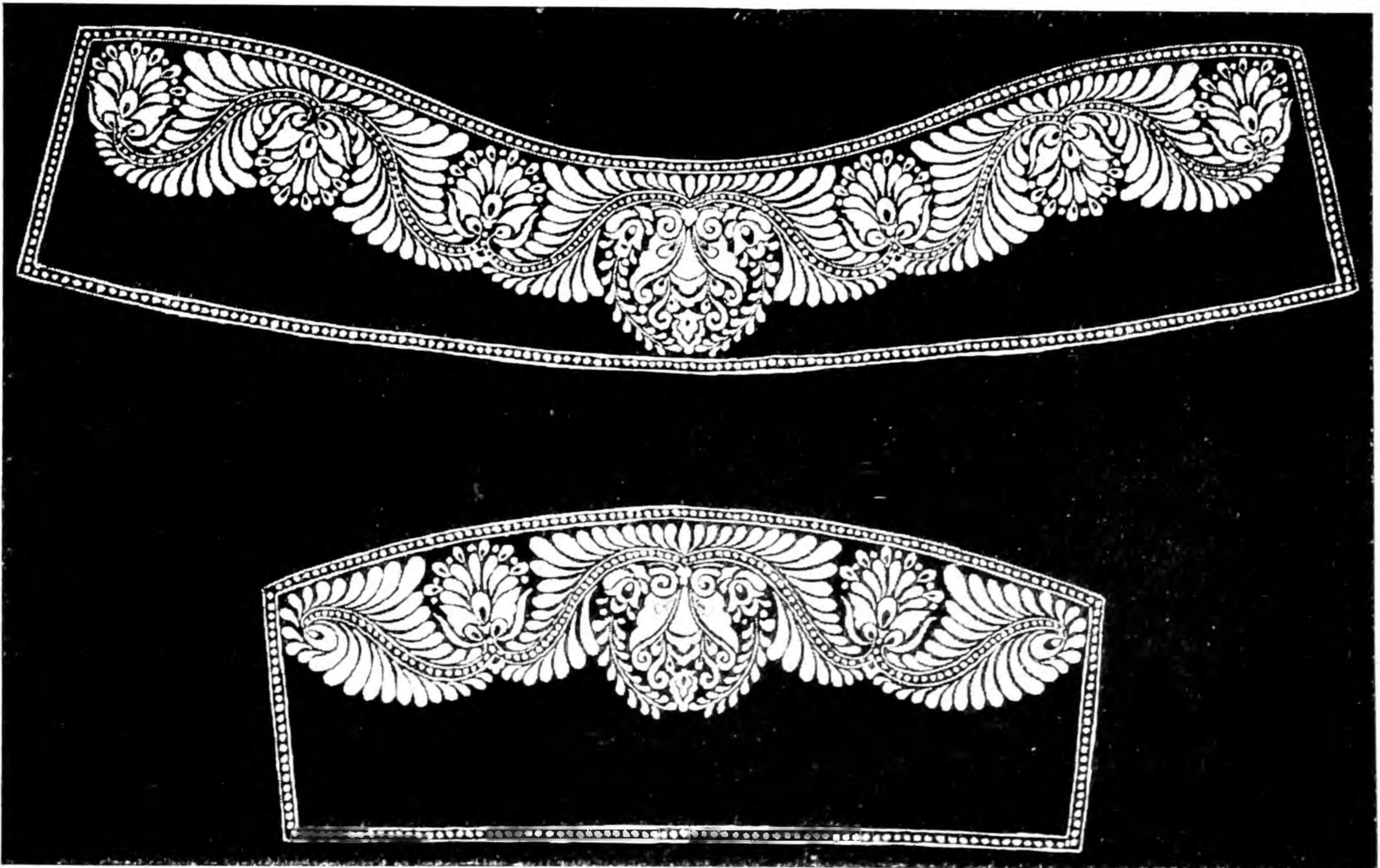
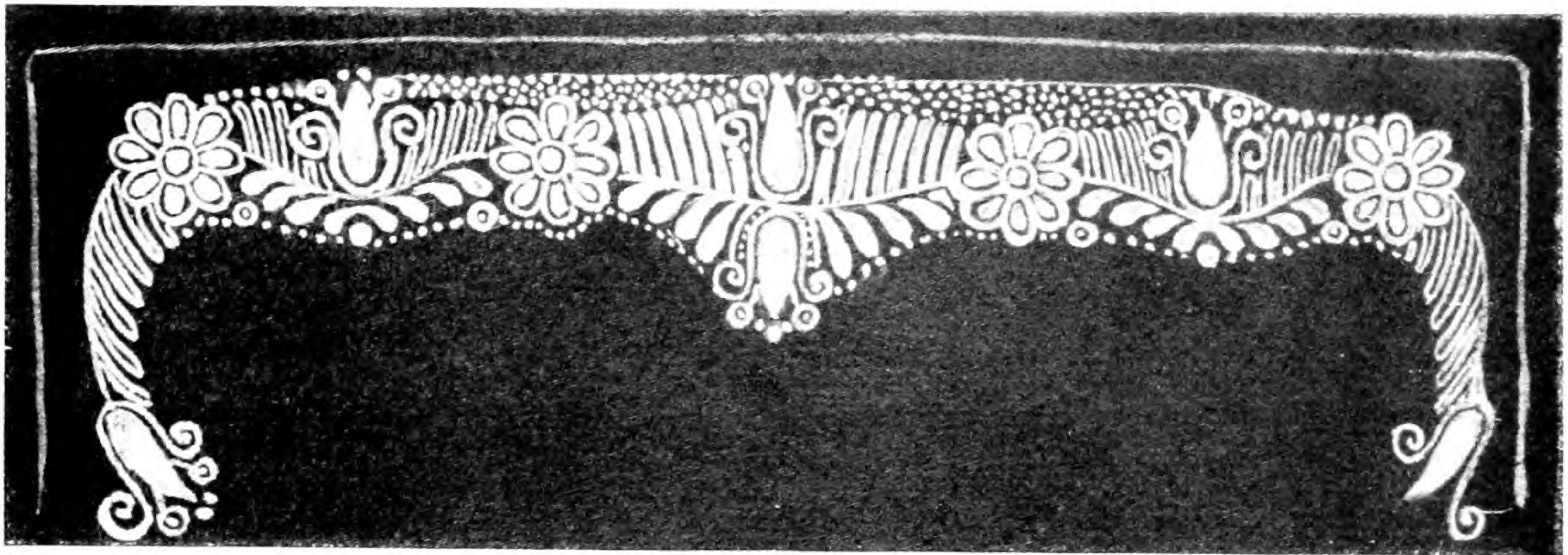
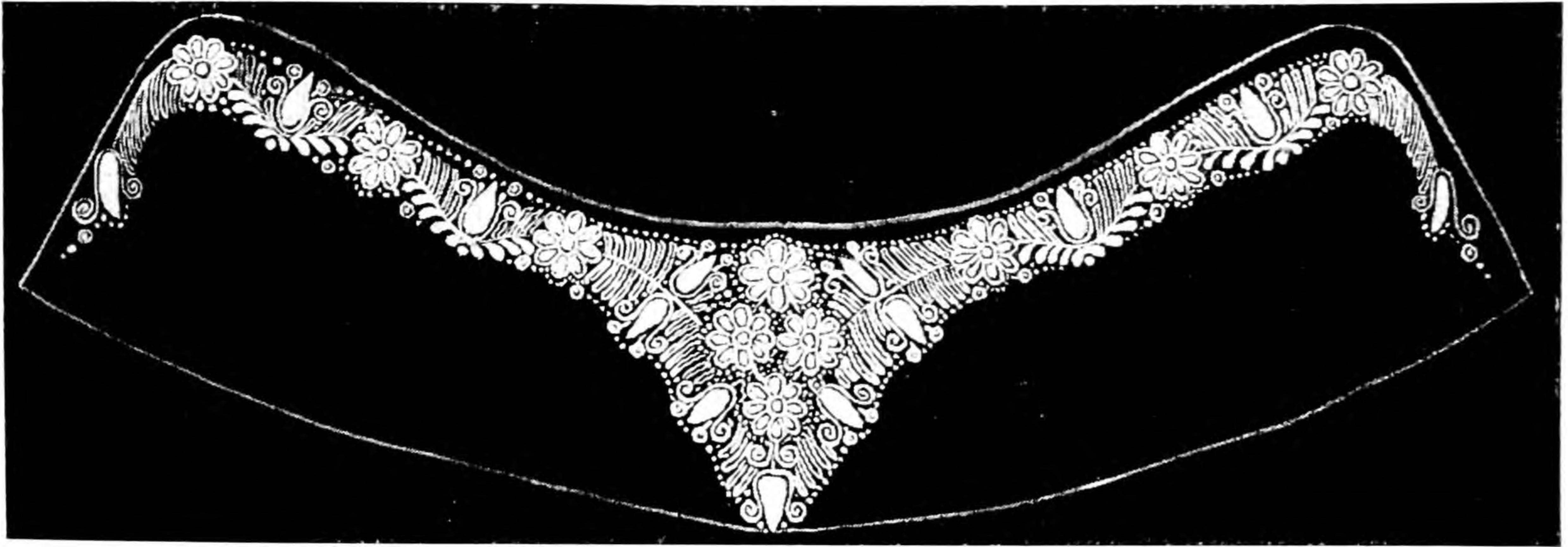
Aufnahme einer volkstümlichen Klöpplspitze.

Entwurf für Damast (Handtuch).

Professoren: R. Nadler, F. Havranek und T. Dörre.

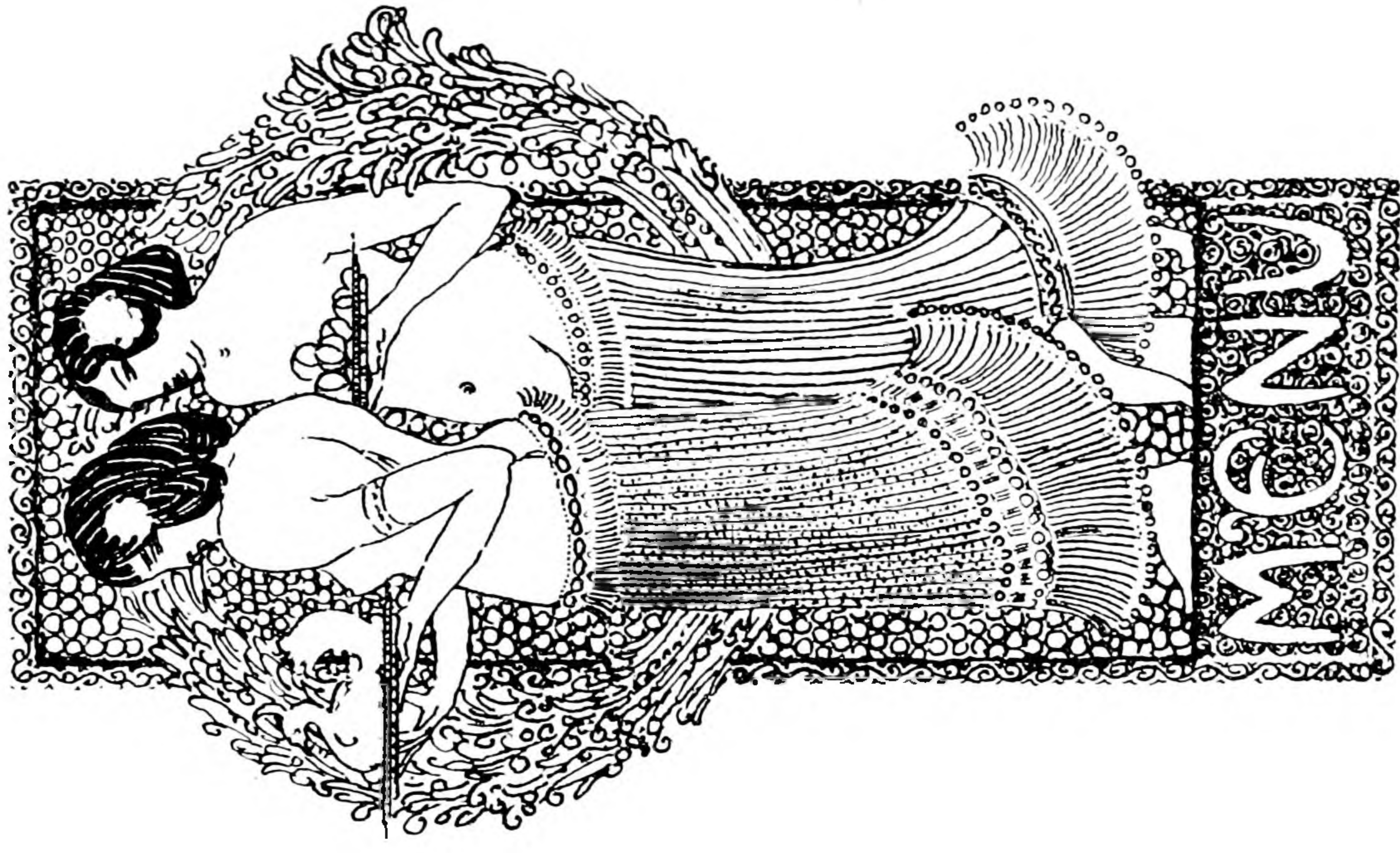
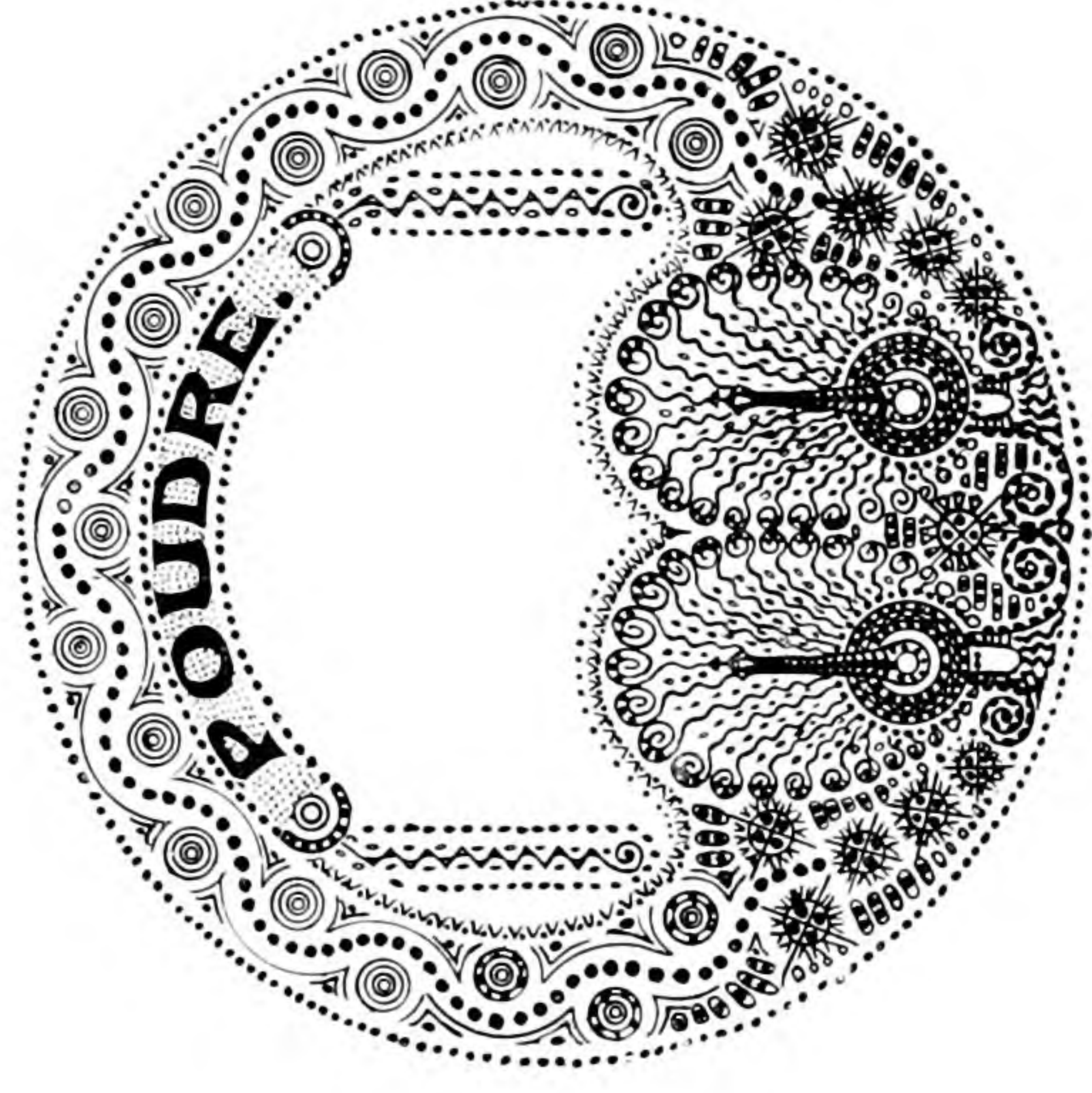
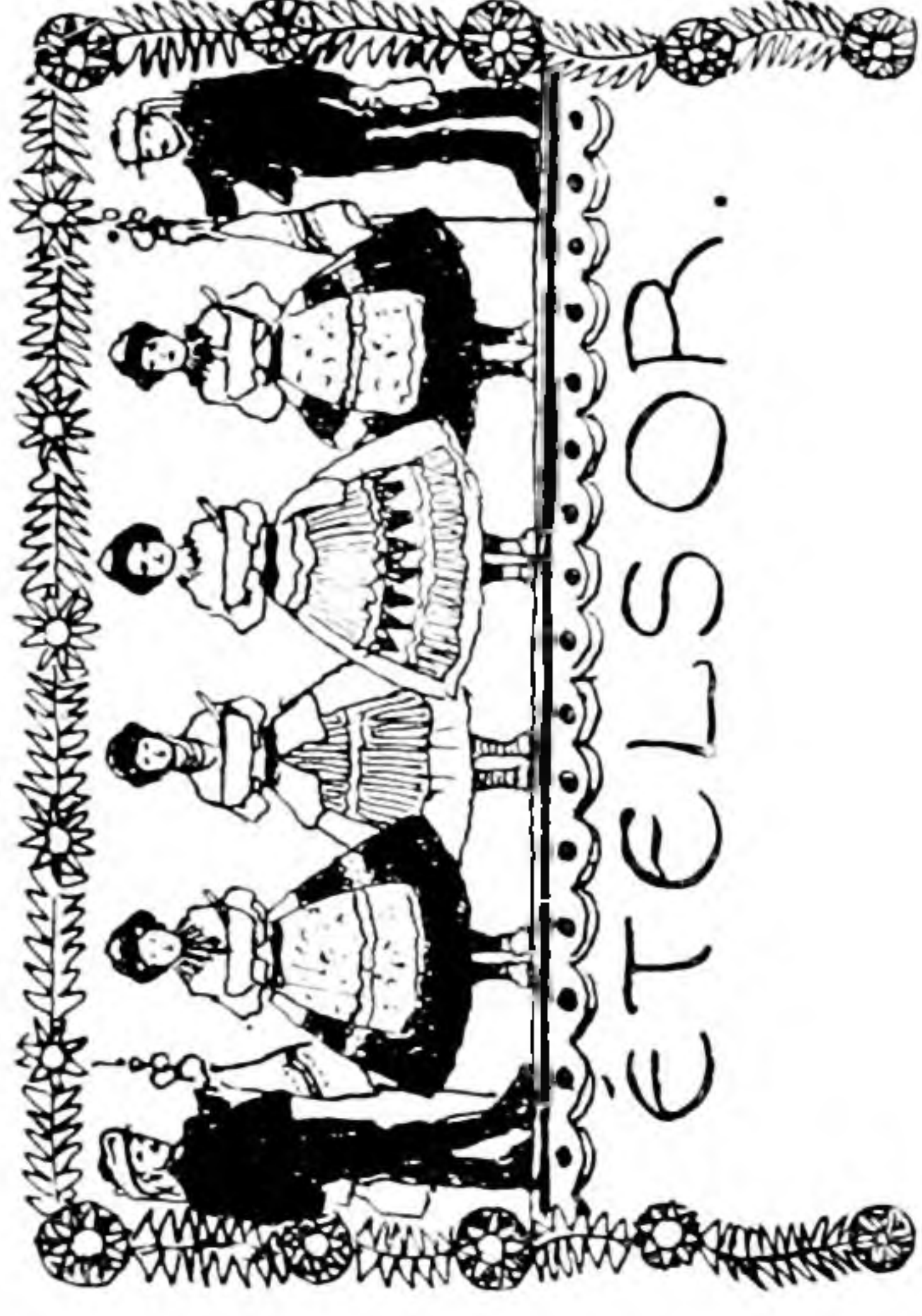
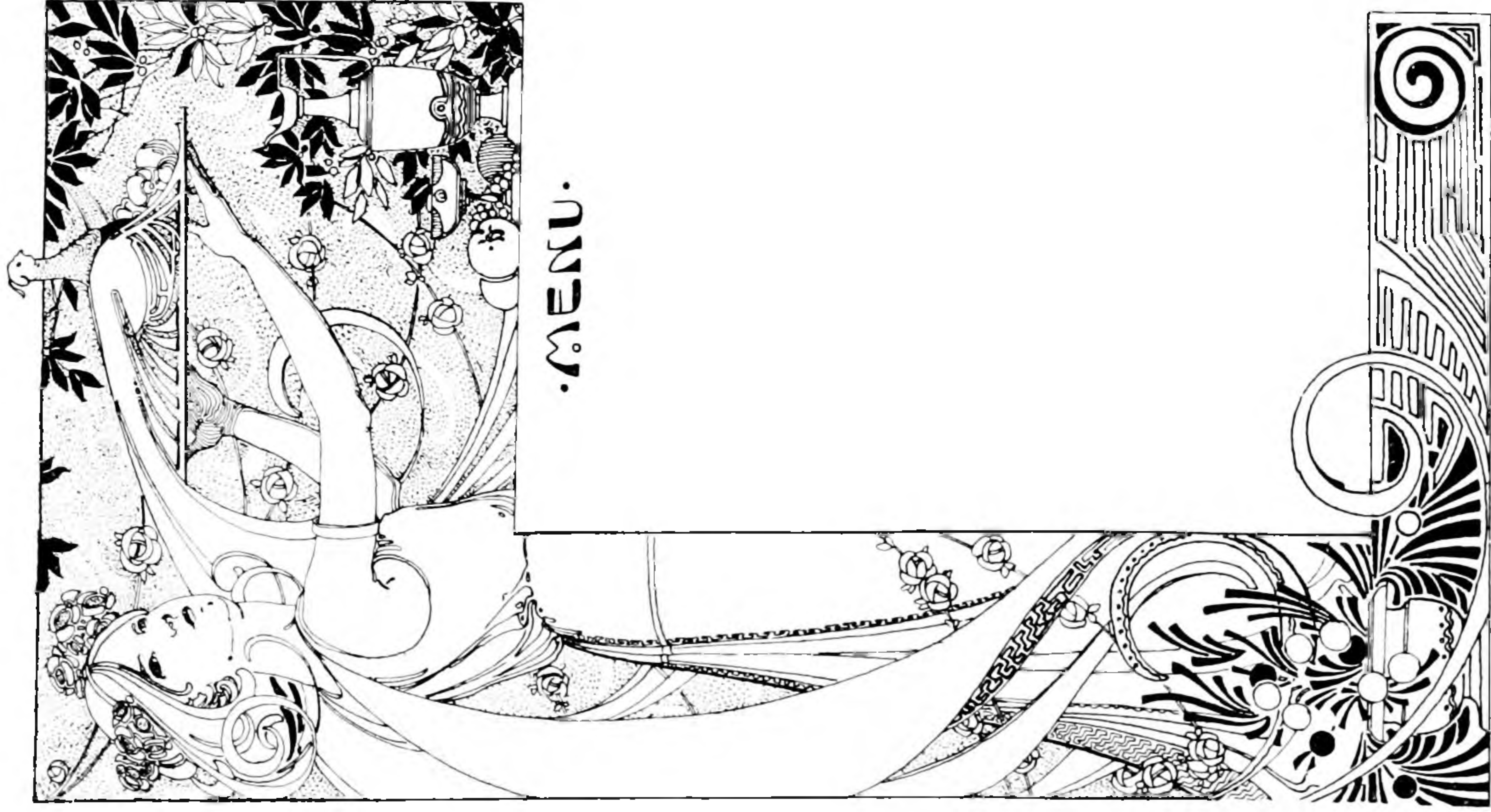
ARBEITEN DER ZEICHENLEHRERINNEN-KANDIDATEN.

Entwürfe für Weissstickerei (Krägen und Manchetten).

Professoren: R. Nadler, F. Havranek und T. Dörre.

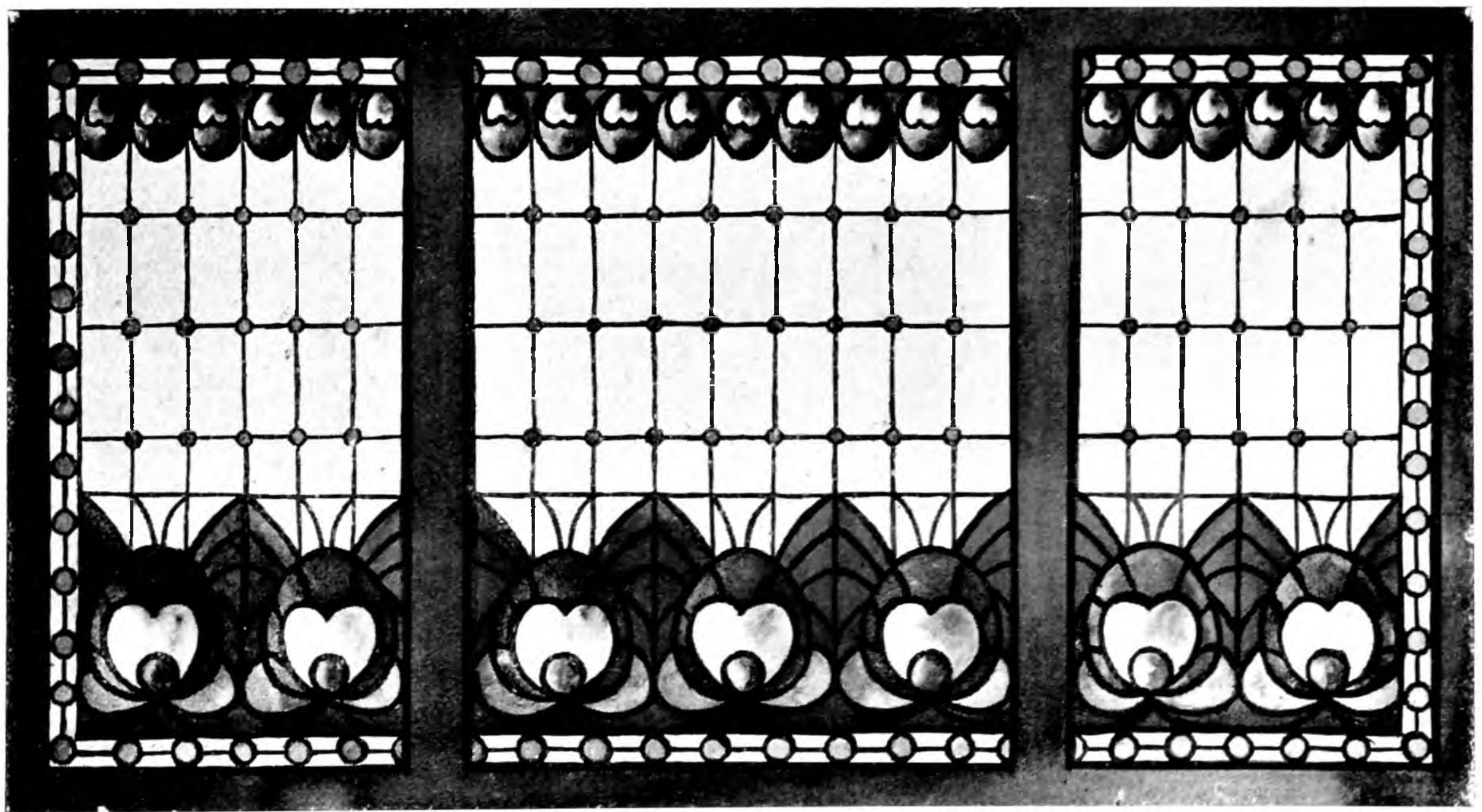
ARBEITEN DER ZEICHENLEHRER- UND ZEICHENLEHRERINNEN-KANDIDATEN.

Typographische Entwürfe

Professoren : R. Nadler, F. Havranek und T. Dörre.

ARBEITEN DER ZEICHENLEHRER-KANDIDATEN.

Entwürfe für Glasmalerei.

Professoren: R. Nadler, F. Havranek und T. Dörre.

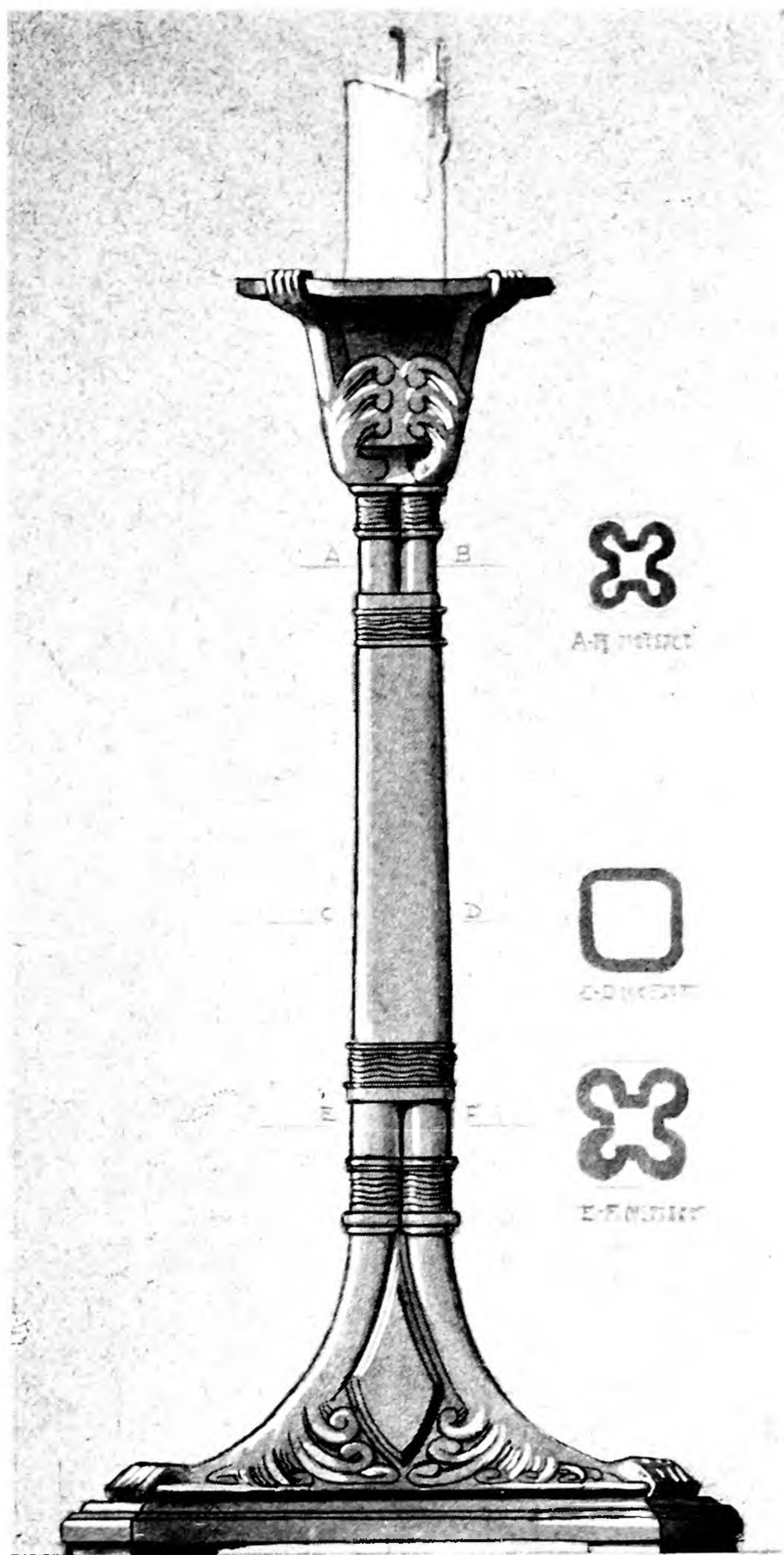
ARBEITEN DER ZEICHENLEHRER-KANDIDATEN.

Studien nach Metallgegenständen.

Professoren : R. Nadler, F. Havranek u. T. Dörre.

ARBEITEN DER ZEICHENLEHRER-KANDIDATEN.

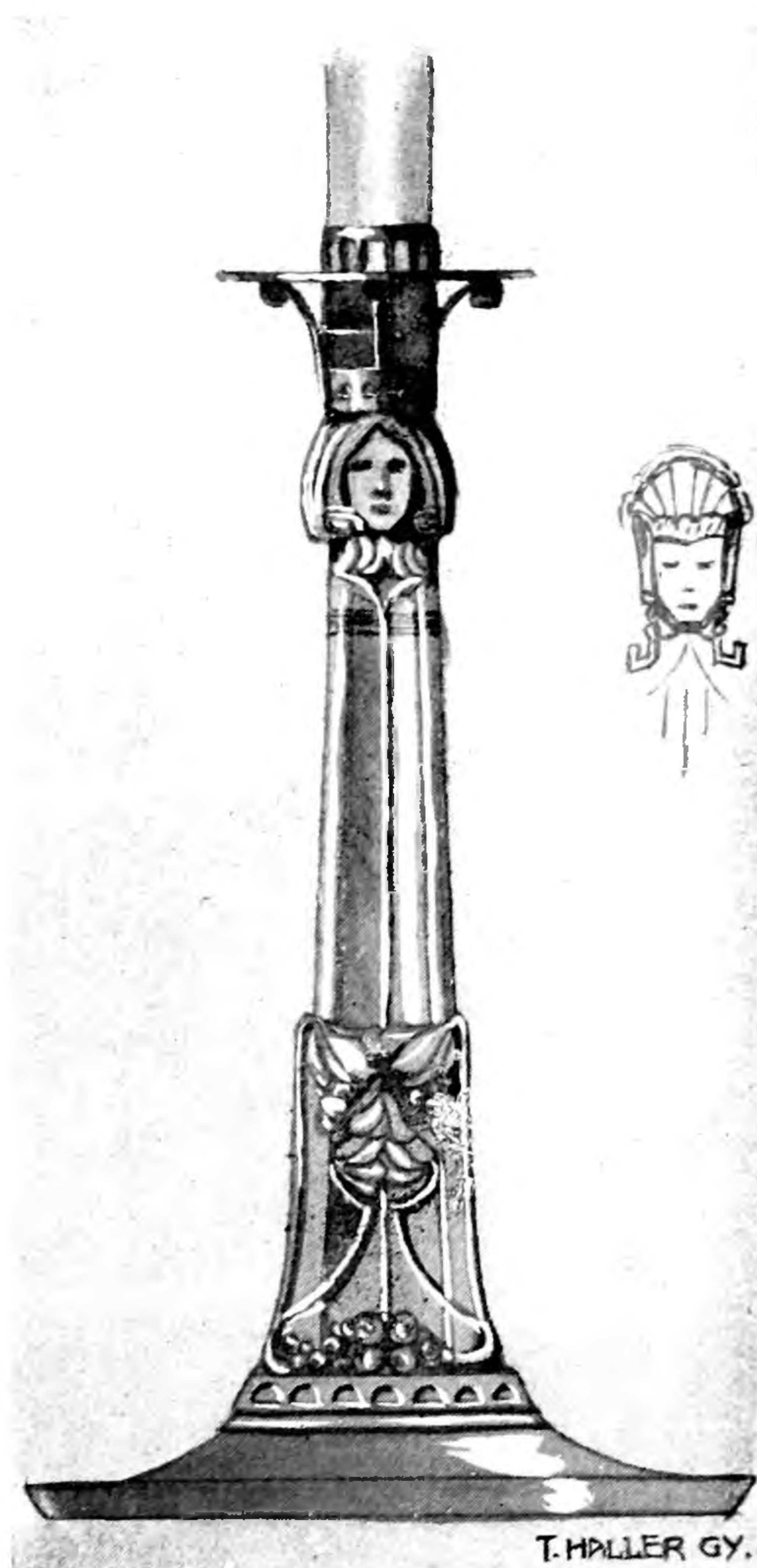

Fölházet.

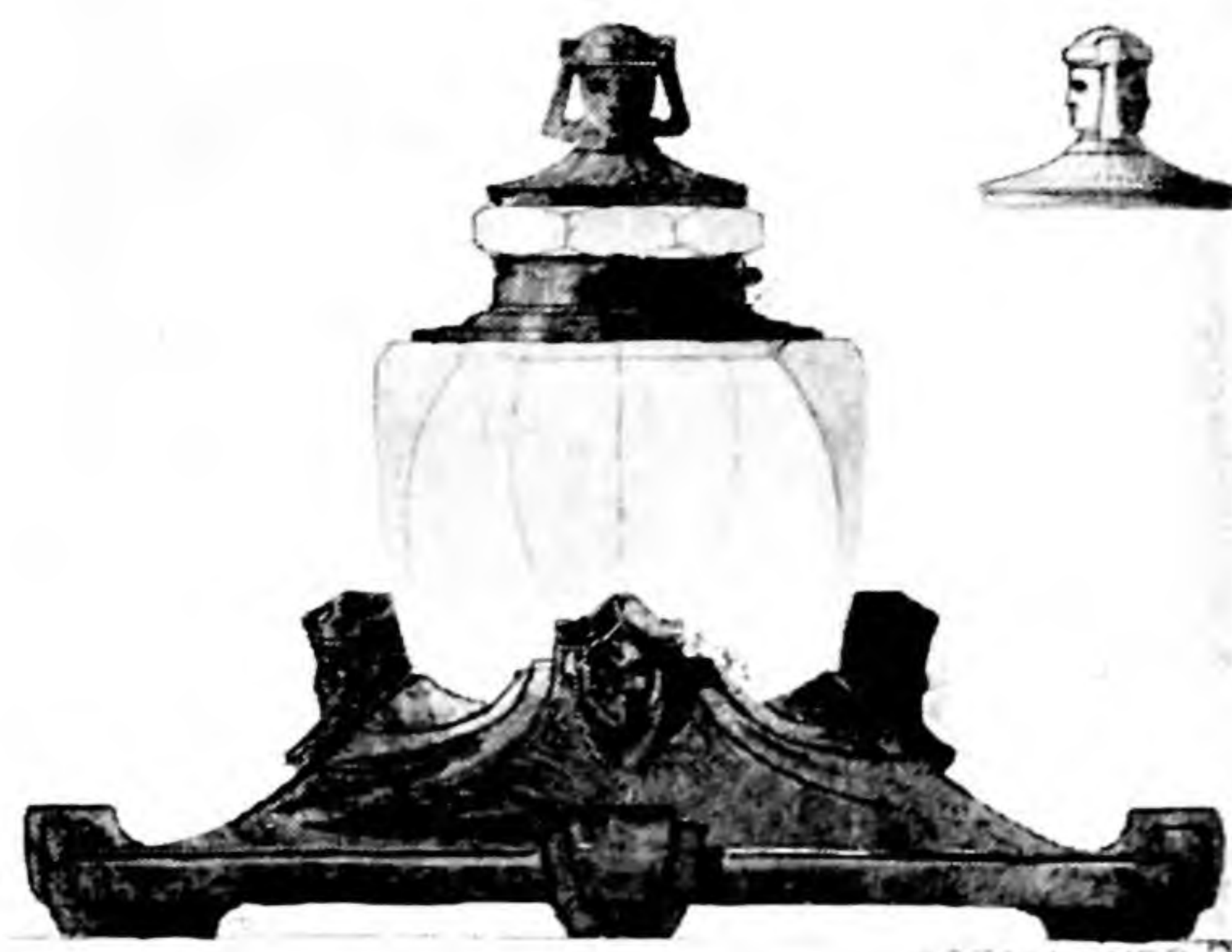

Felülházet

Entwurf eines Leuchters.

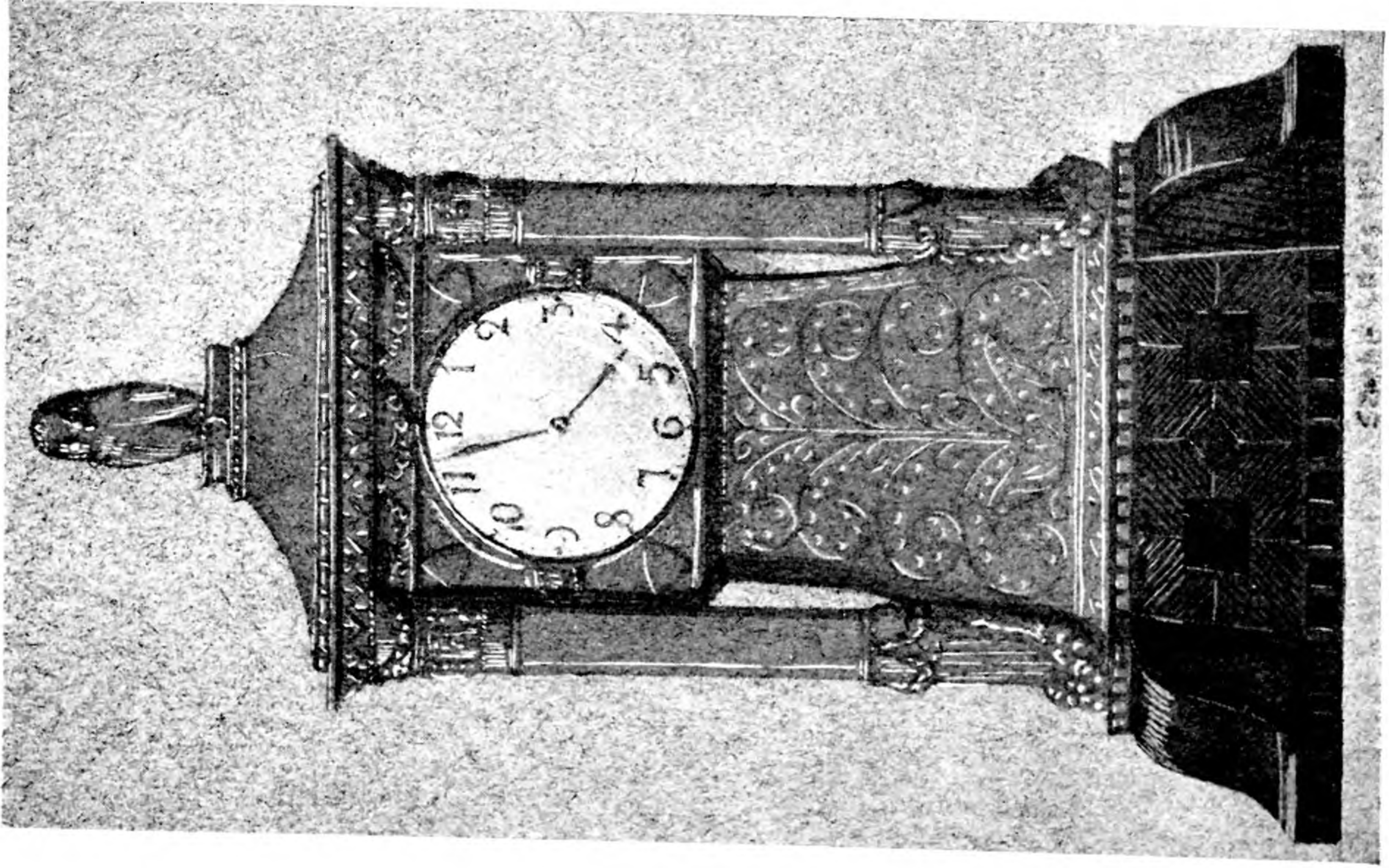

Entwurf eines Leuchters.

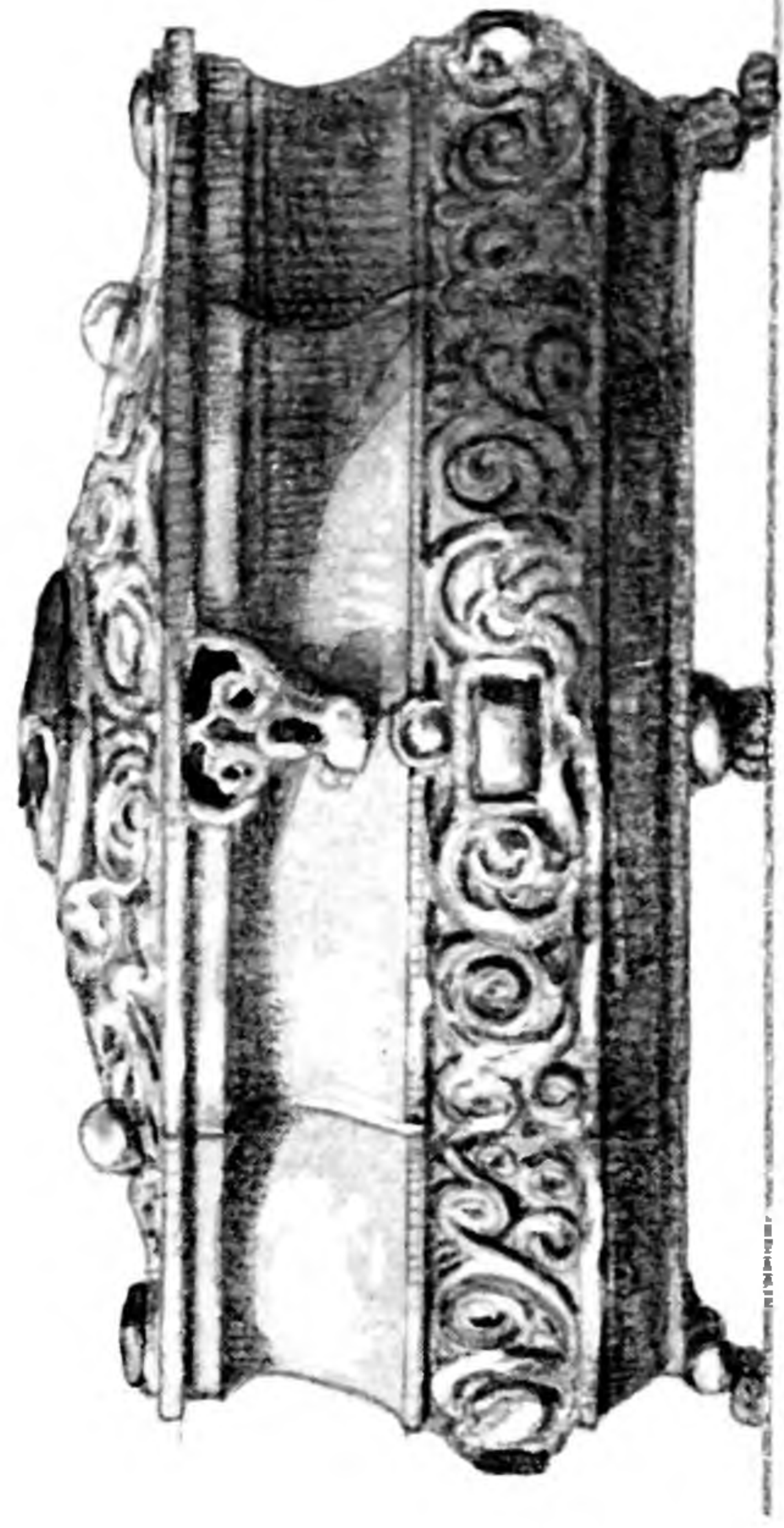

Entwurf eines Tintenfassens.

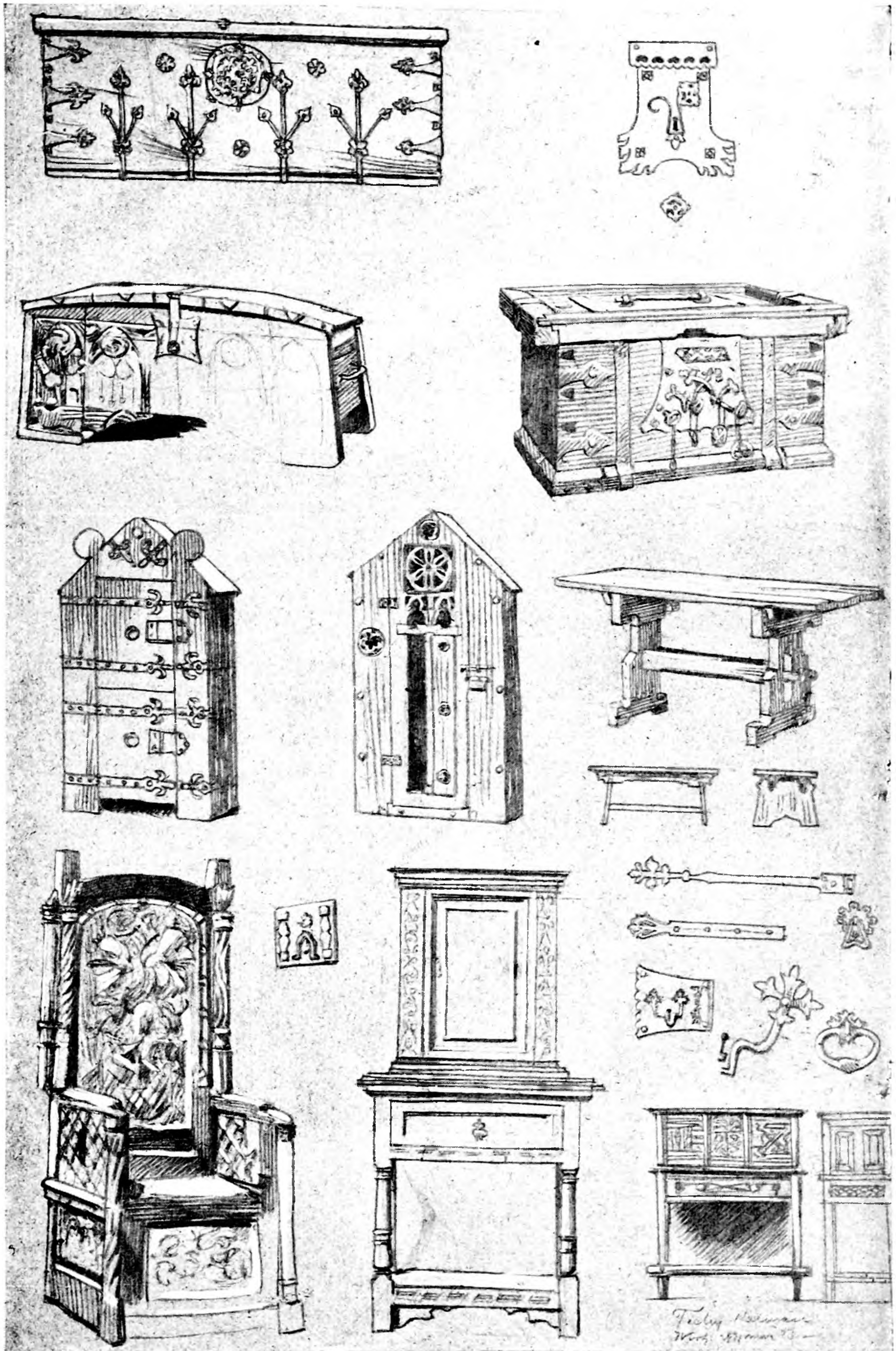
Professoren : R. Nadler, F. Havranek und T. Dörre.

Entwurf einer Standuhr.

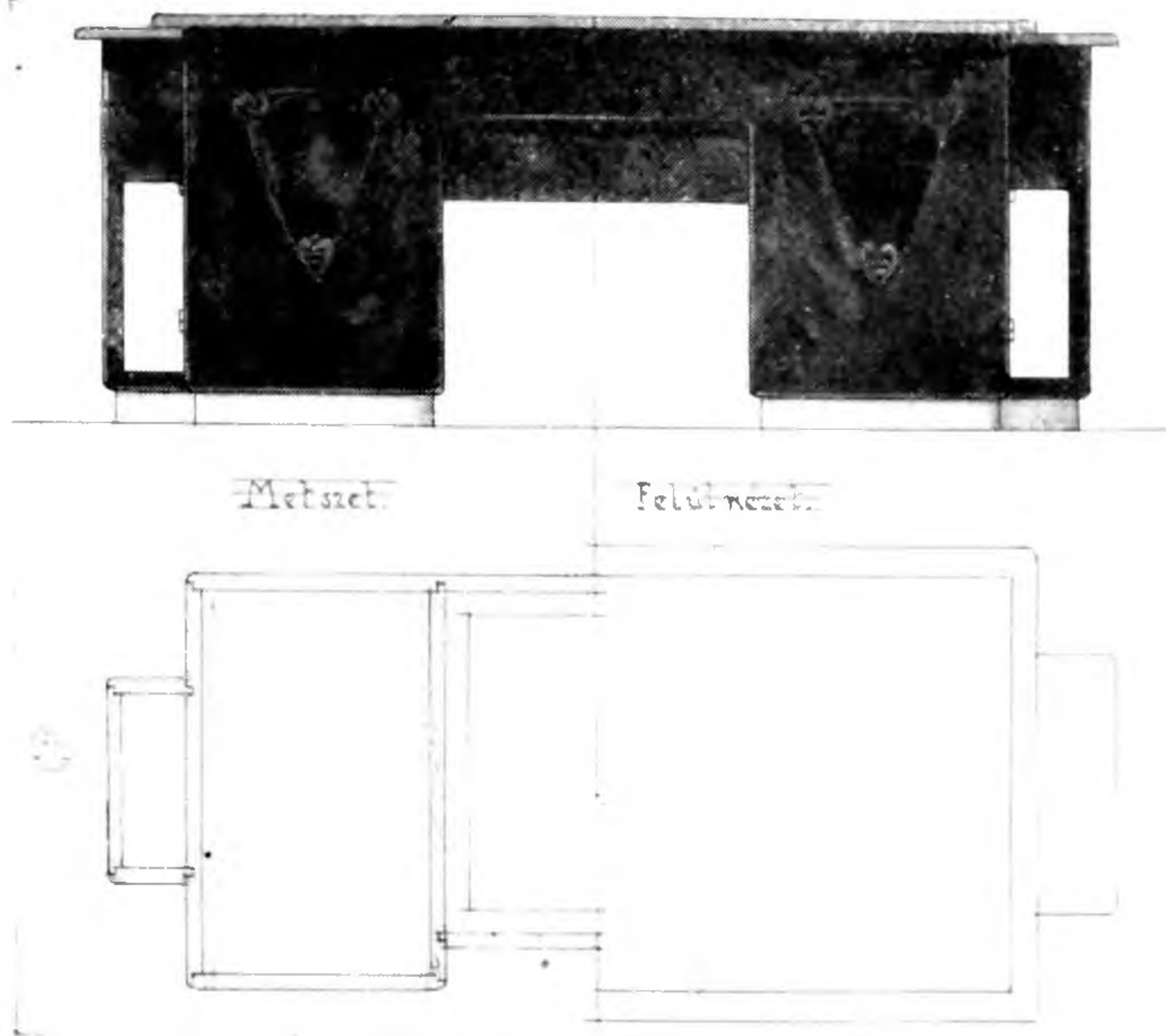

Entwurf einer Schmuckdose.
Professoren: R. Nadler, F. Havranek und T. Dörre.

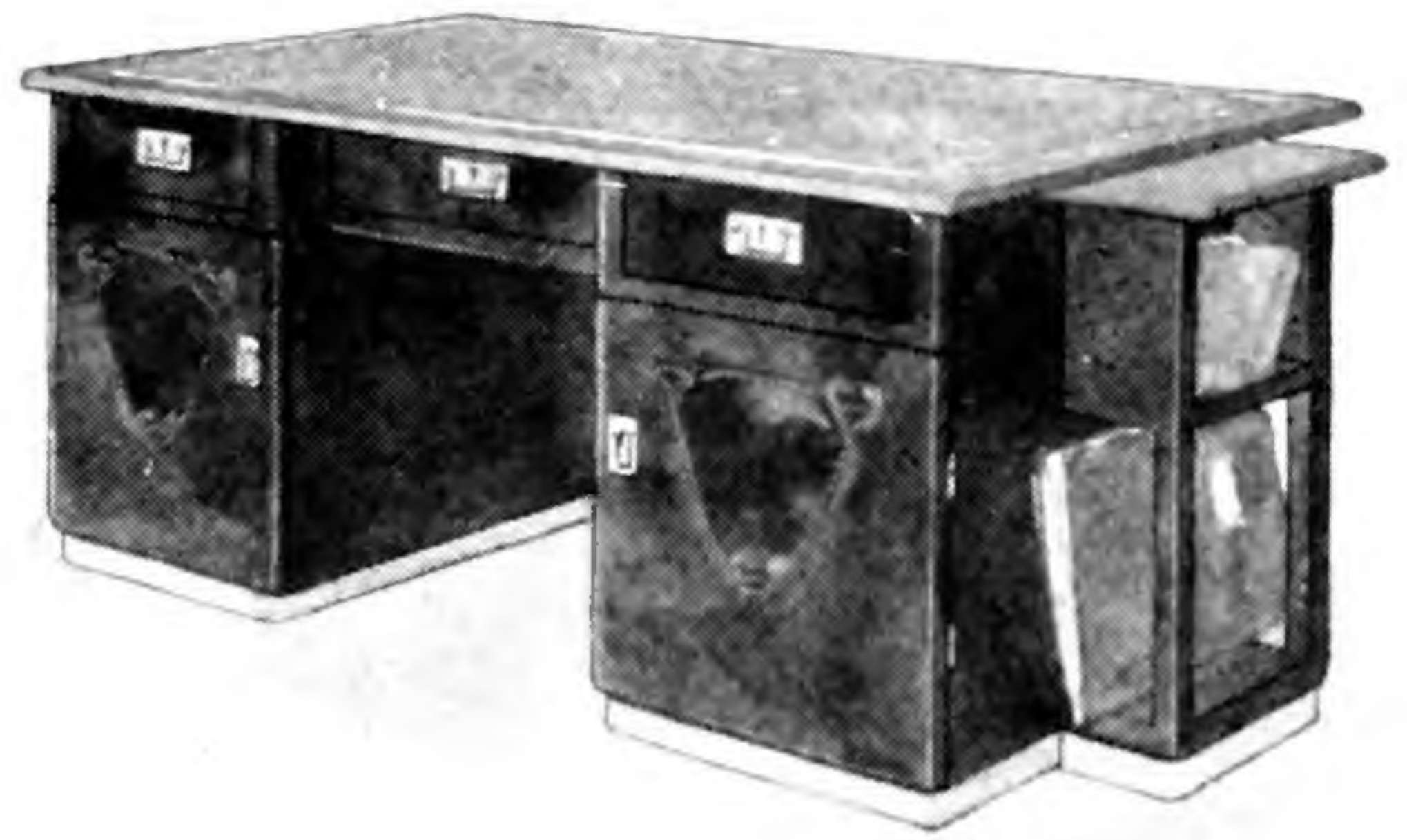
Studien von Holzmöbeln.

Professoren : R. Nadler, F. Havranek und T. Dörre.

Iró-asztal terv.

M-110

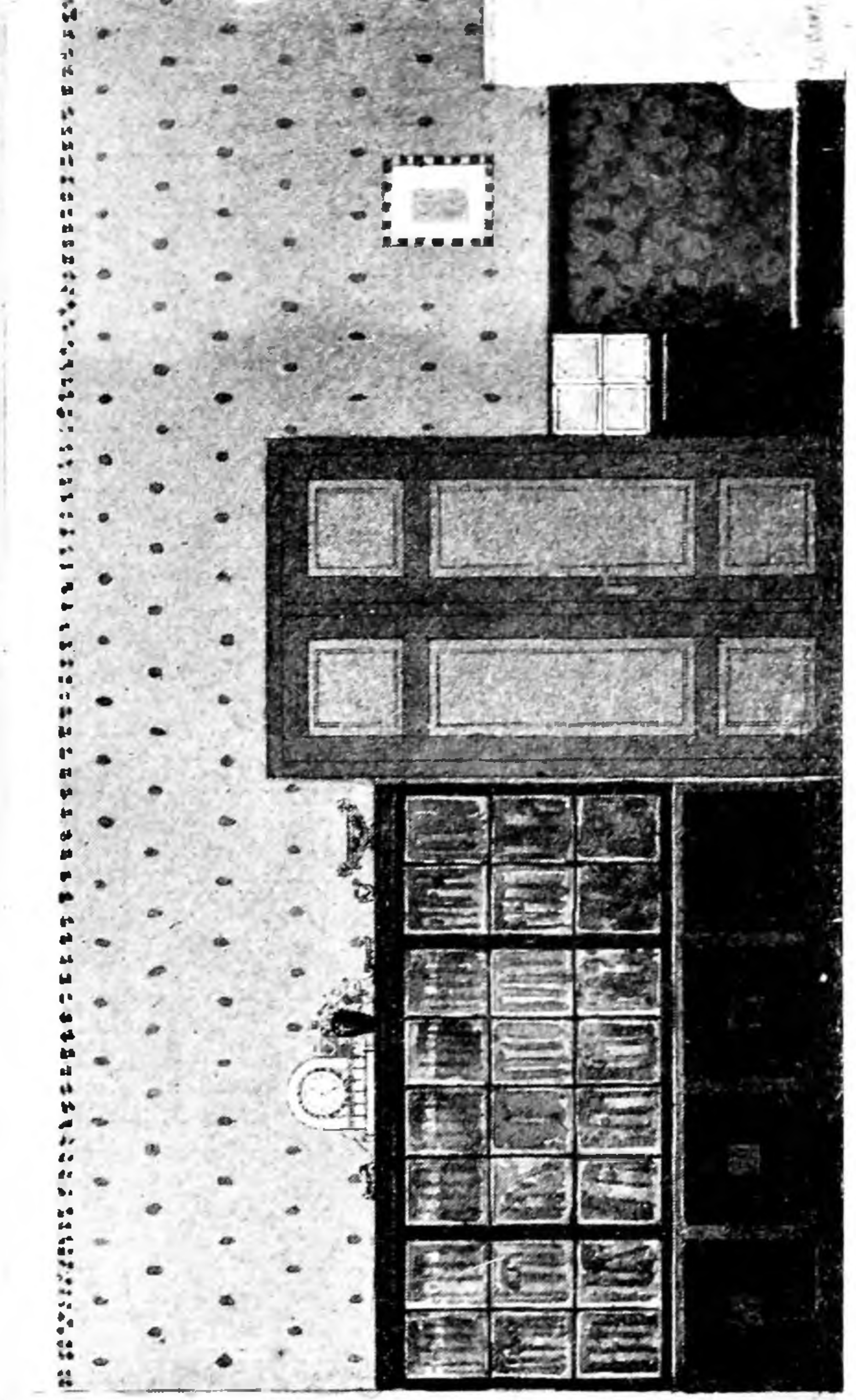
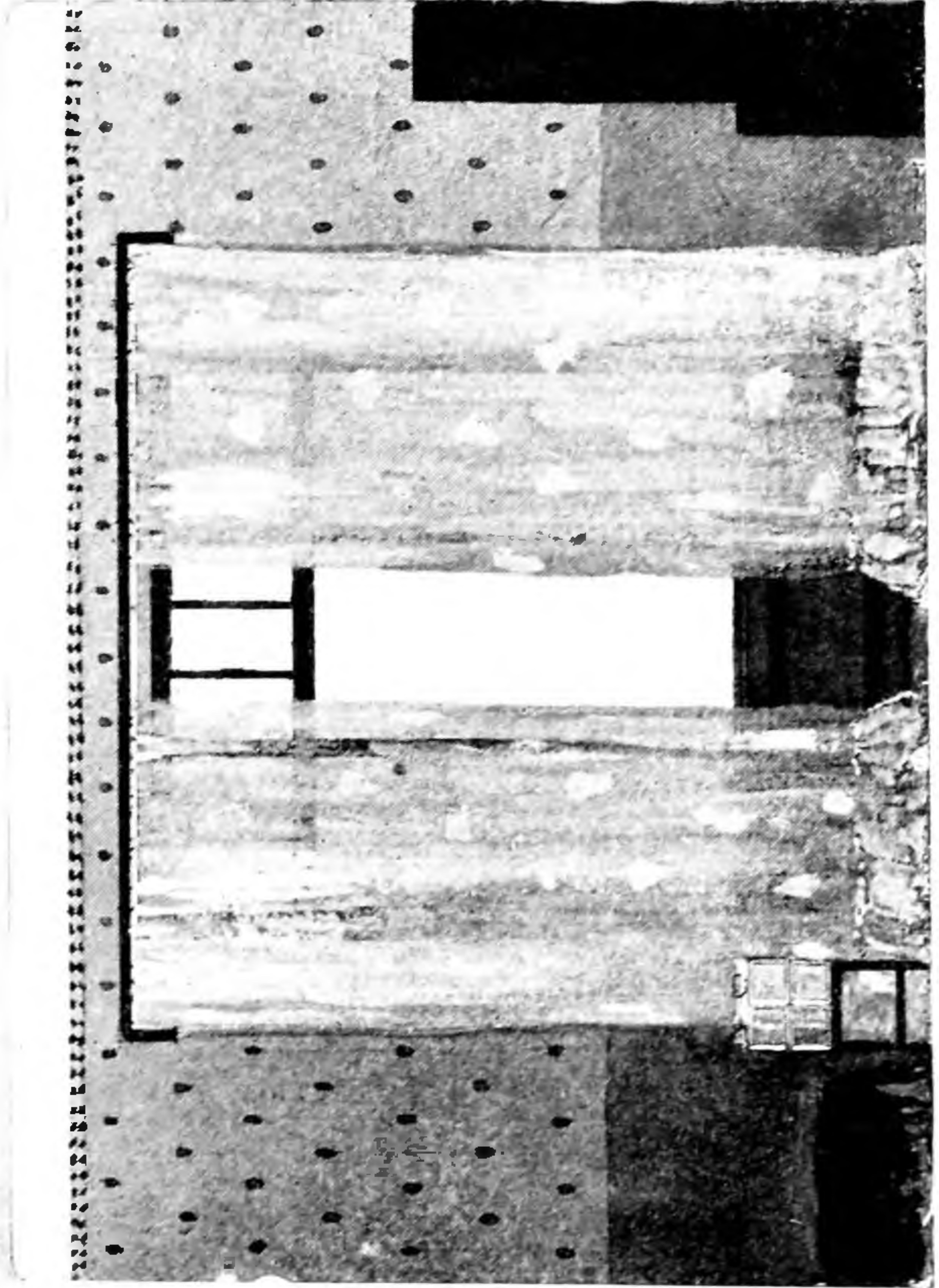
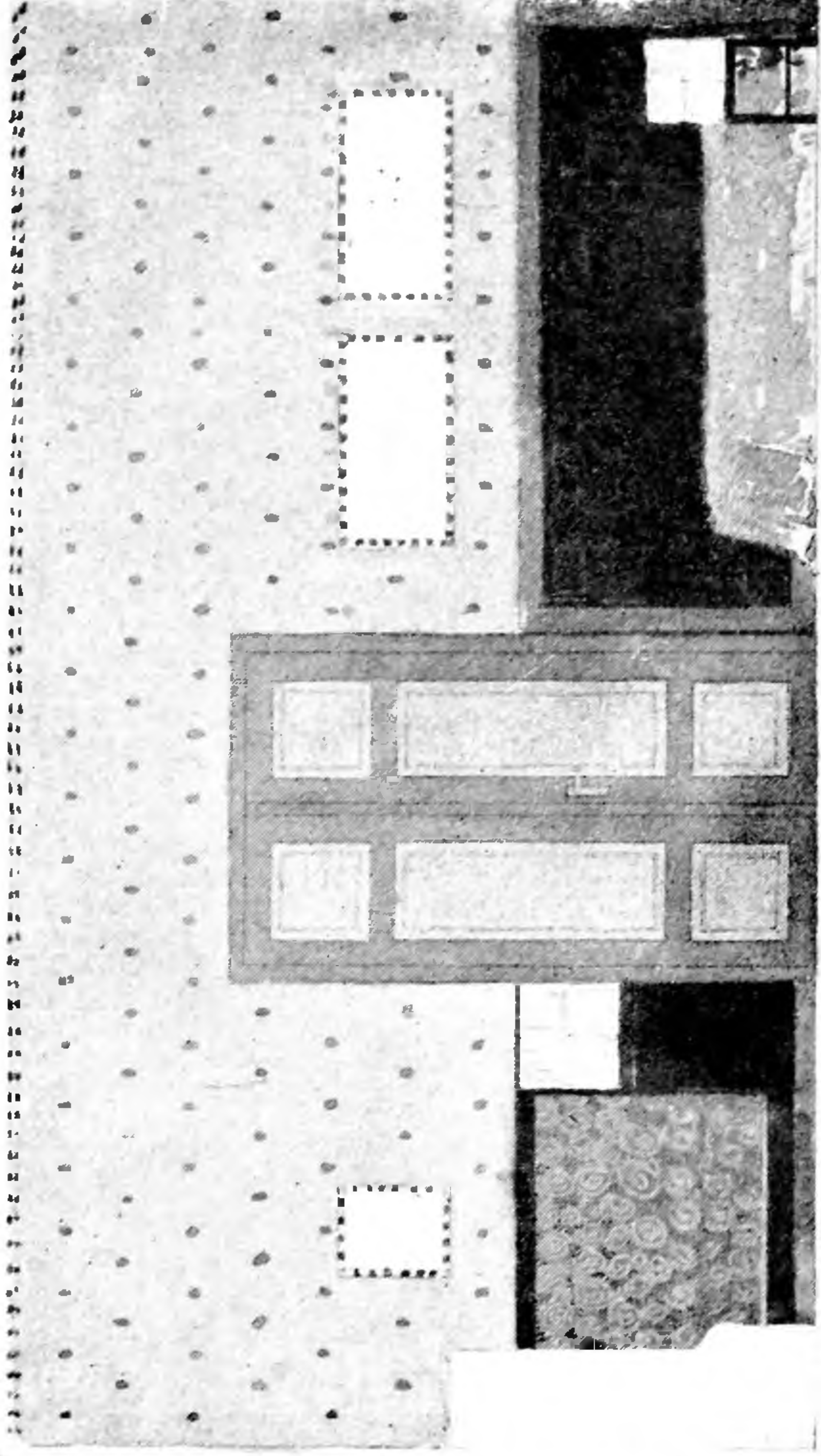
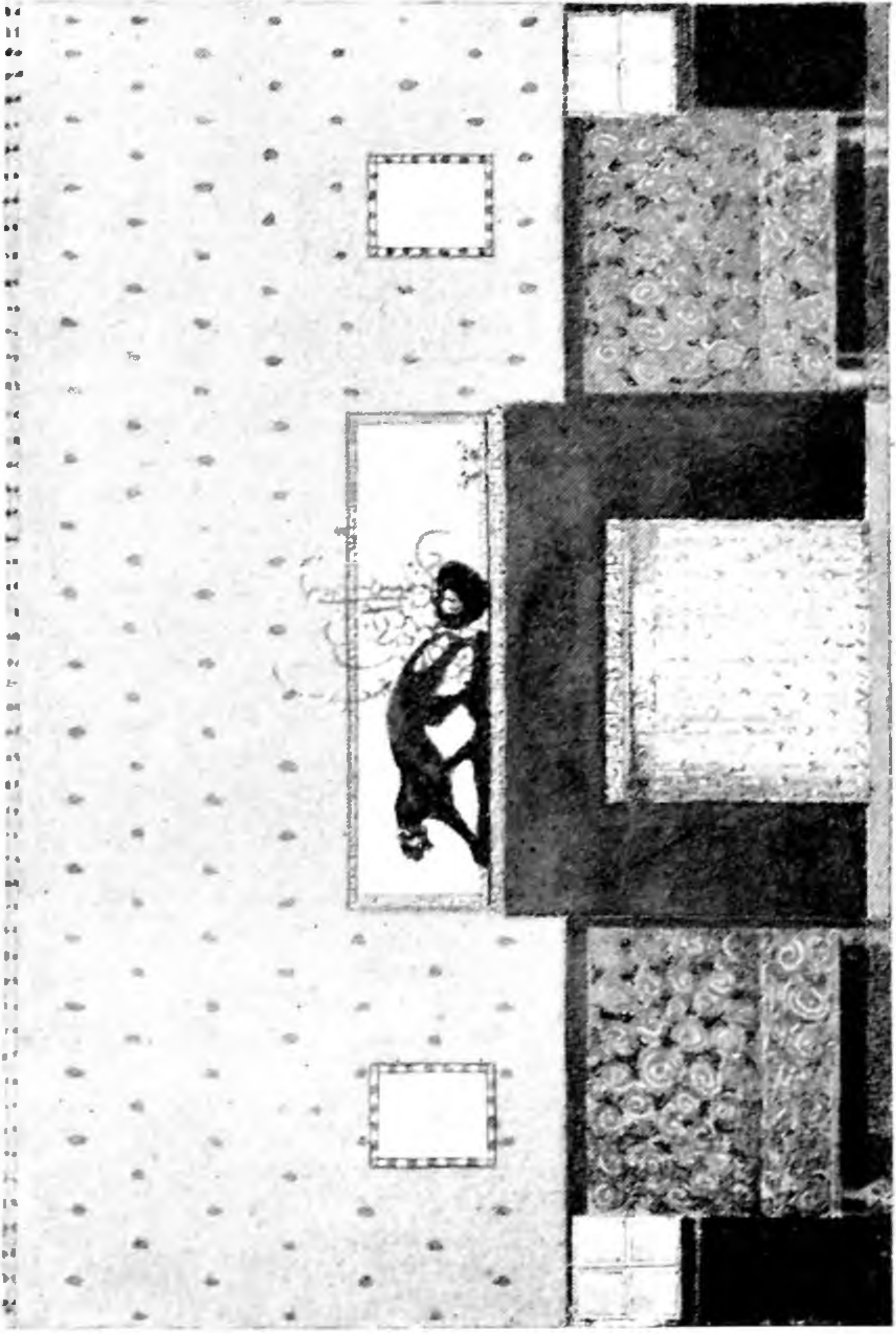
Tanulmányi asztal

Möbelentwürfe.

Professoren: R. Nadler, F. Havranek und T. Dörre.

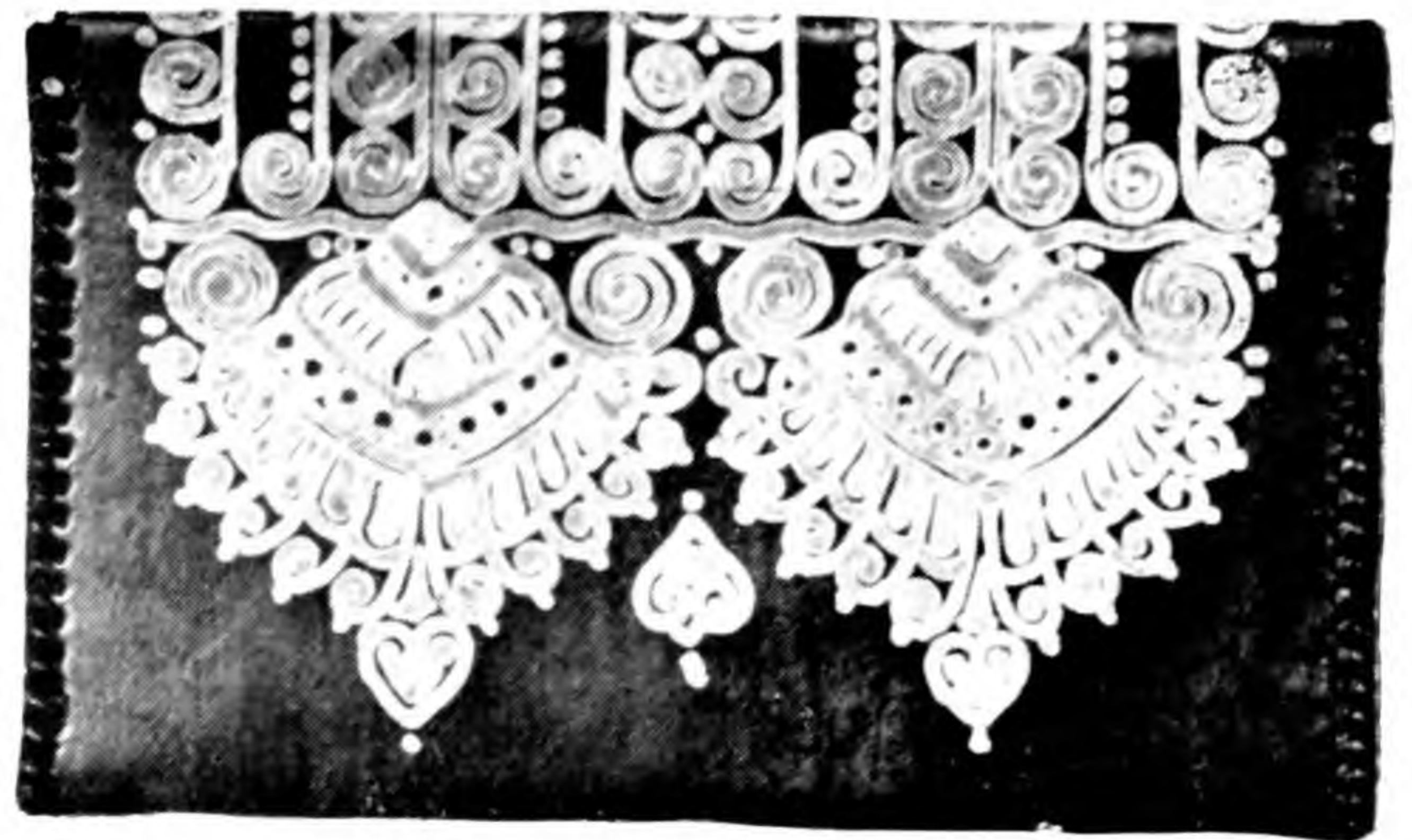
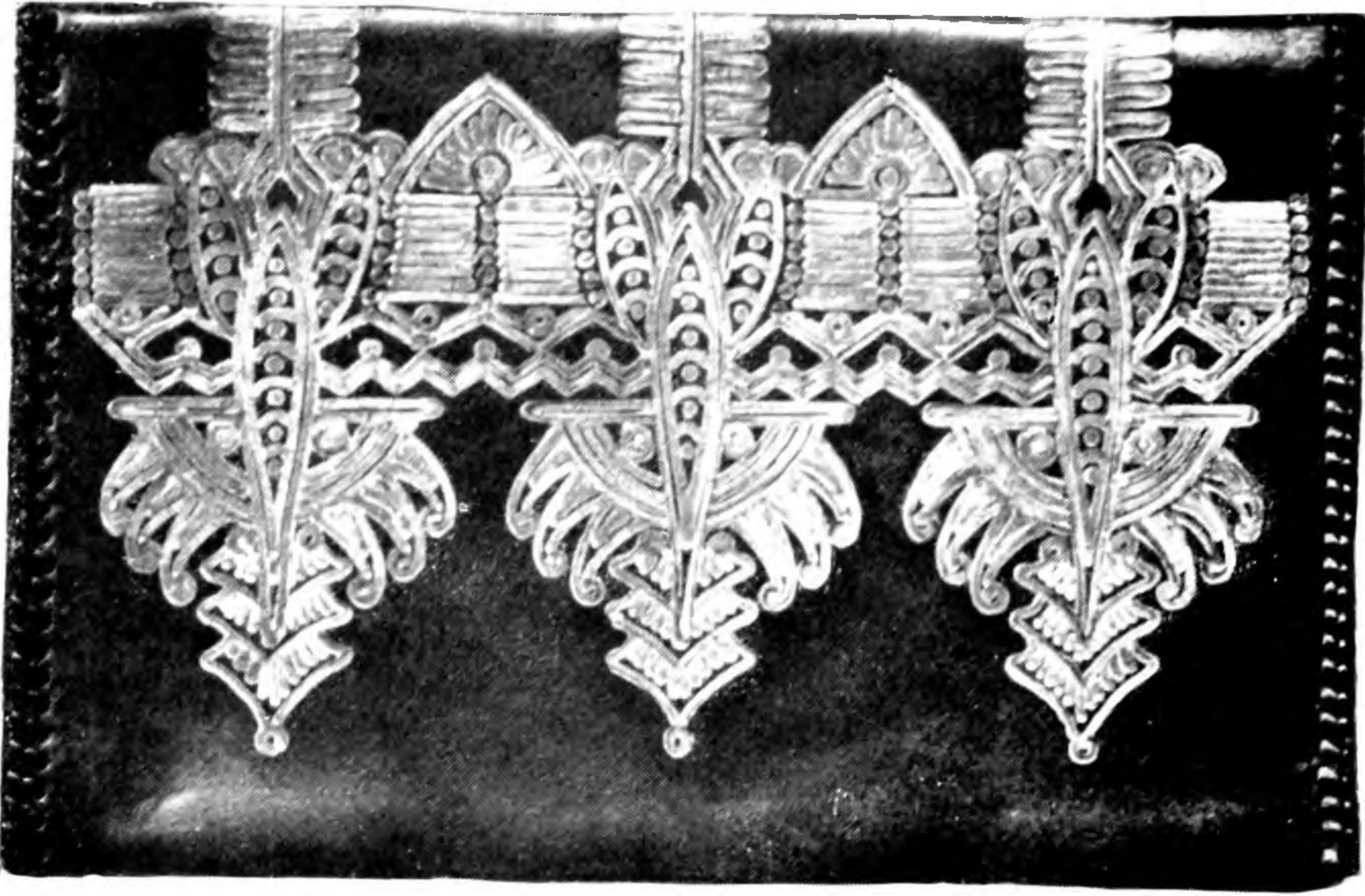
ARBEITEN DER ZEICHENLEHRER-KANDIDATEN.

Entwurf einer Inneneinrichtung.

Professoren : K. Nadler, F. Havranek und T. Dörre.

ARBEITEN FORTBILDENDER ZEICHENLEHRERINNEN.

In der kunstgewerblichen Werkstätte der Hochschule ausgeführte Batikarbeiten.

Professor: R. Nadler.

FAÇADEN UND GRUNDRISSE

von bestehenden Gebäuden und projektirten Neubauten
der Hochschule für bildende Kunst in Budapest.

FAÇADE DES HAUPTGEBÄUDES
DER KÖNIGL. UNGARISCHEN
HOCHSCHULE FÜR BILDENDE KUNST.

Das mit zwei Gassenfronten, drei-, resp. viergeschossige und mit teilweise ausgebautem Dachgeschoss versehene Schulgebäude (Andrássy-Strasse 71) enthält die Lehrsäle der Hochschule für Zeichenlehrerbildung, die Bibliothek der Hochschule, Ateliers der Professoren und Bureaux der Direktion.

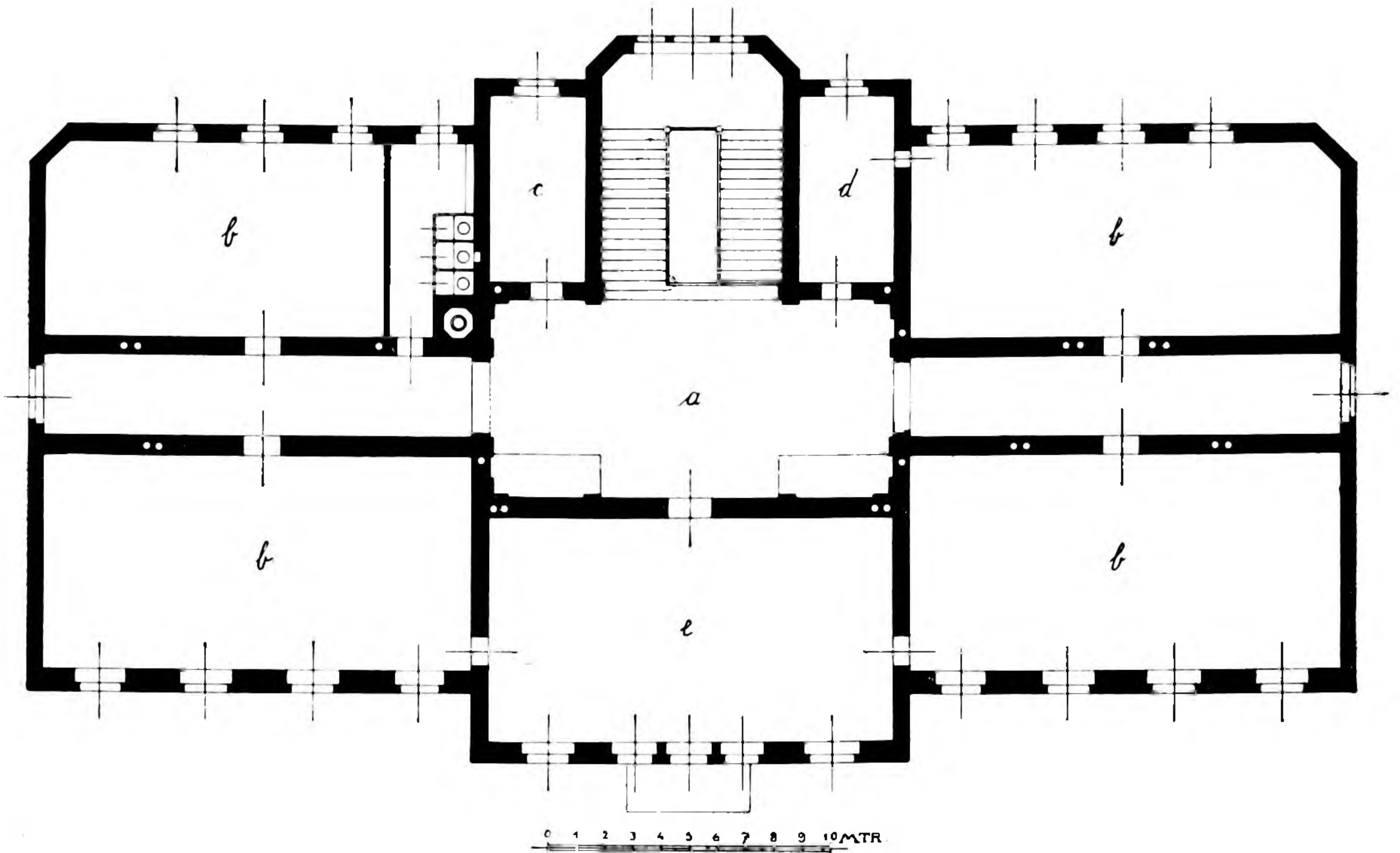
Der Entwurf dieses Gebäudes stammt vom Hofrat LUDWIG RAUSCHER, Professor der königlich ungarischen technischen Hochschule in Budapest.

GRUNDRISSE DER PROJEKTIRTEN NEUBAUTEN.

Entworfen von C. Várdai.

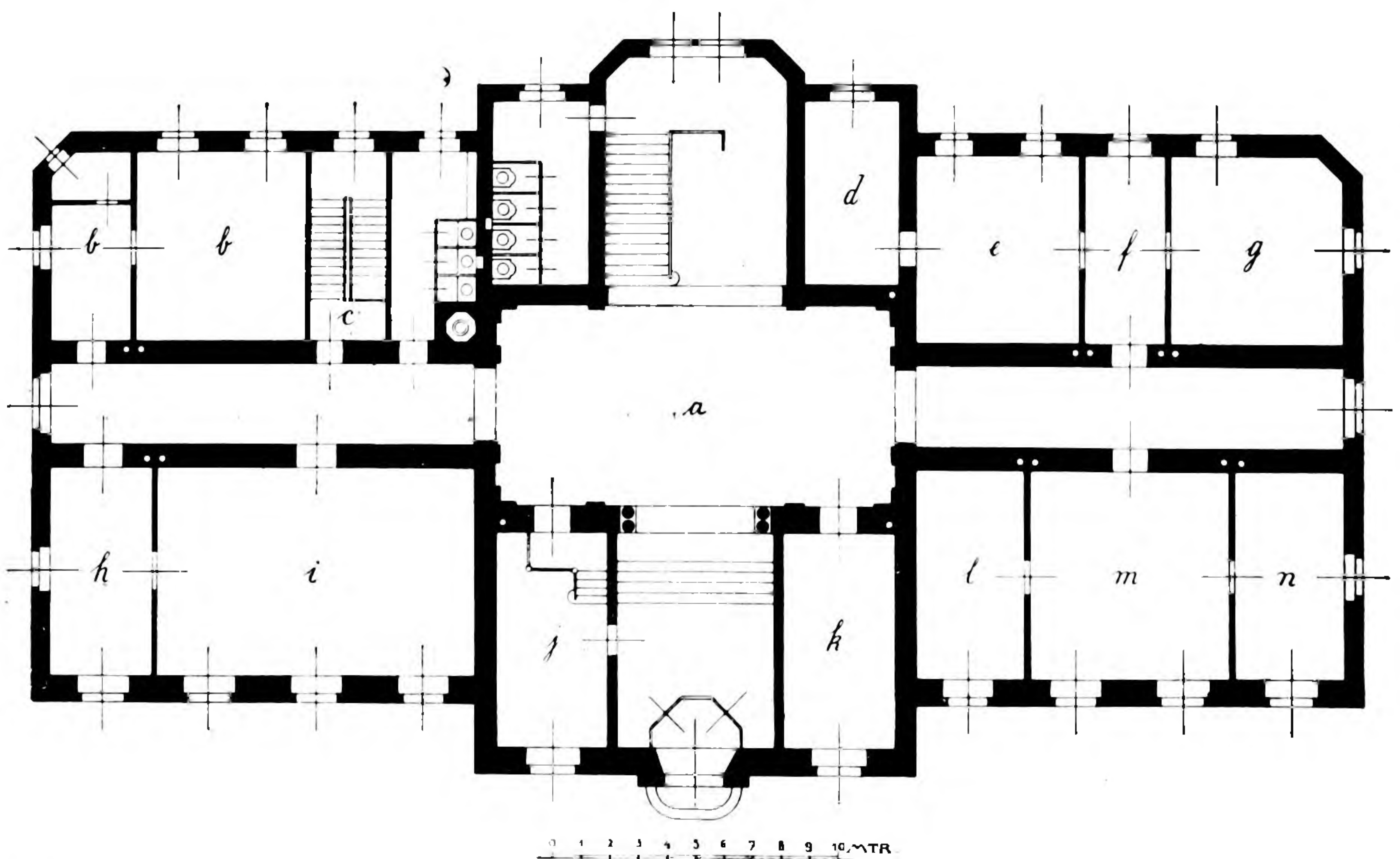
PAVILLON I. DIREKTORAT- UND BIBLIOTHEKGEBÄUDE.

OBERGESCHOSS.

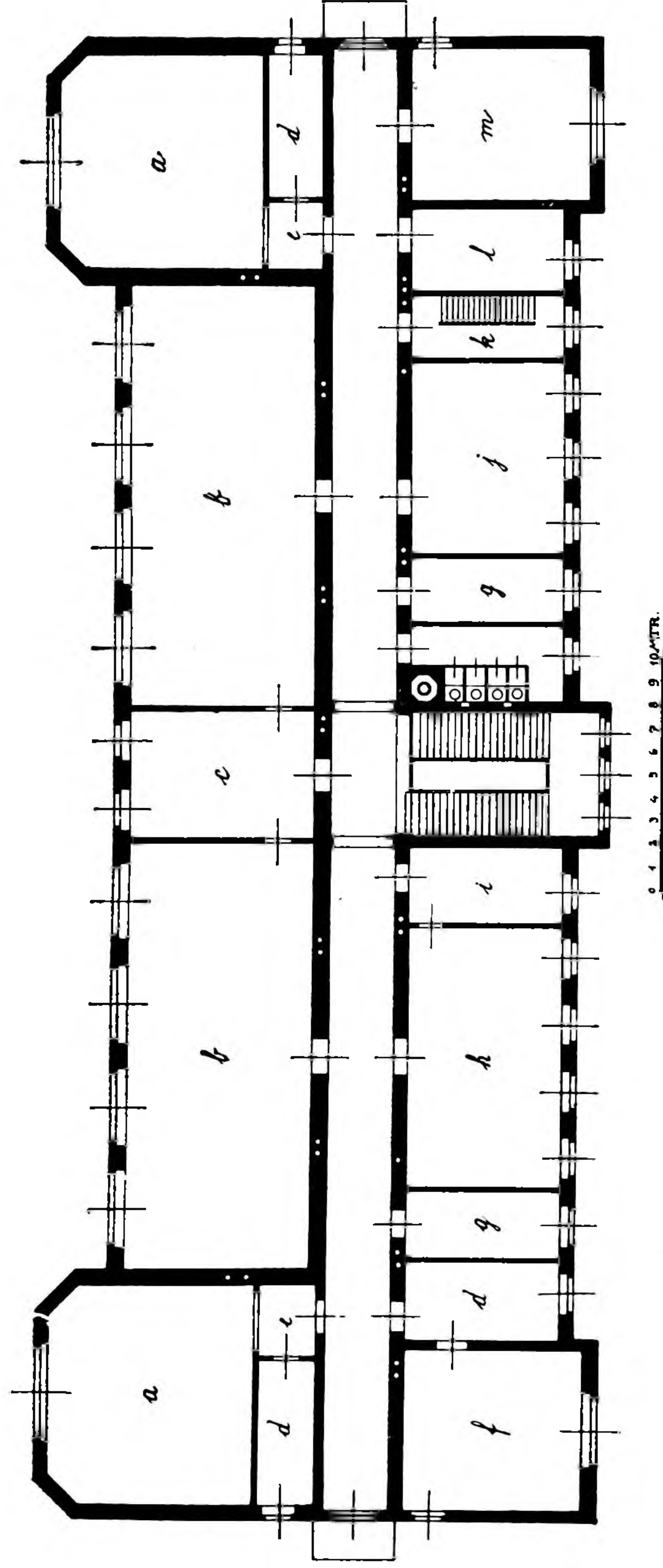
a Halle; *b* Bibliotheksäle; *c*, *d* Zimmer des Bibliothekars und des Aufsehers; *e* Lesesaal.

ERDGESCHOSS.

a Vorhalle; *b* Portierwohnung; *c* Kellerstiege; *d*, *n*, *h* Archive; *e* und *g* Empfangssäle der Direktoren; *k* und *i* Vereinslokale der Studierenden; *j* Portierloge; *l*, *m* und *n* Direktions-Bureaux.

PAVILLON II. ERSTES SCHULGEBÄUDE DER ZEICHENLEHRER-KANDIDATEN.

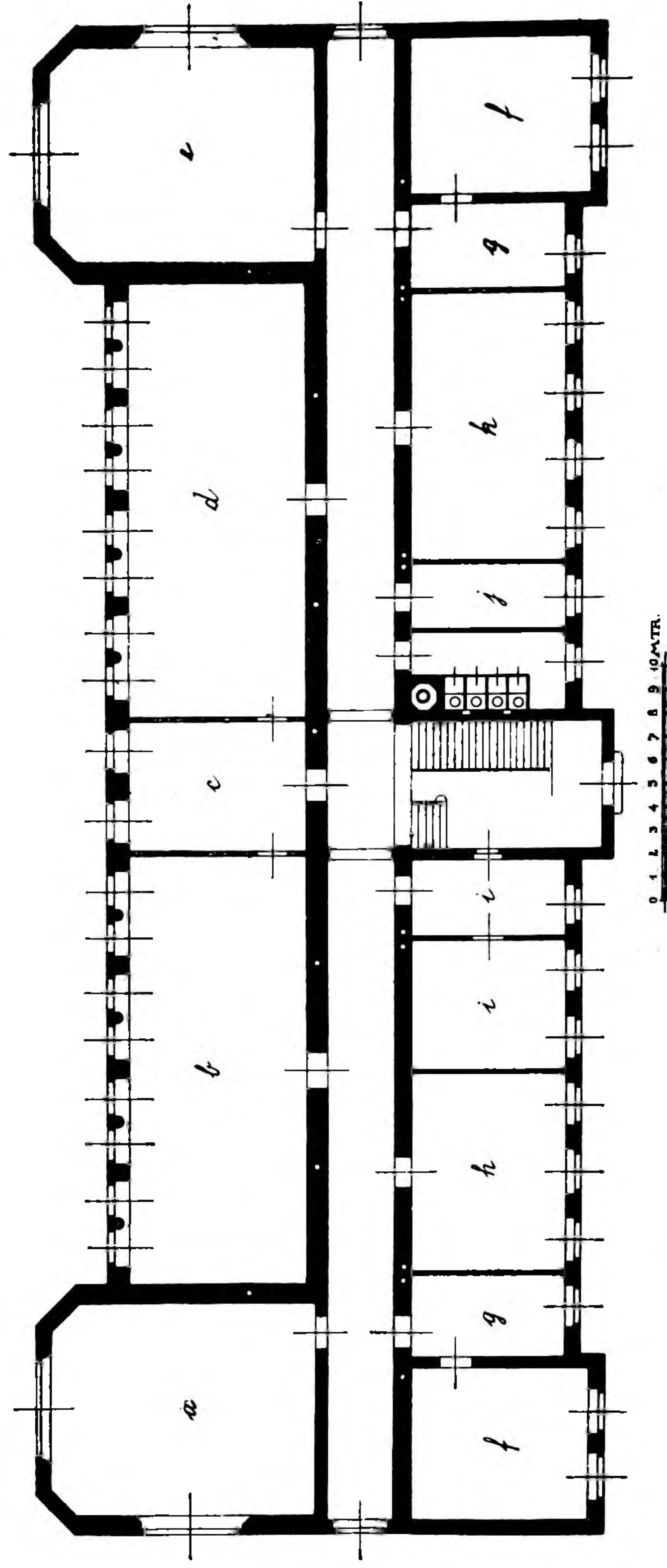

ERDGESCHOSS.

- a* Lehrsaal für Stillebenzeichnen und Malen
- b* Lehrsaal für ornamentales Zeichnen
- c* Handbibliothek und Professorenzimmer
- d* Lehrsaal für Geometrie und Perspektive
- e* Lehrsaal für Freihand-Perspektive
- f* Professoren-Arbeitszimmer
- g* Vorzimmer
- h k* Modellsammlung für Stillebenzeichnen und Malen Freihand-Perspektive
- i* Schuldienner-Wohnung
- j* Schuldienner-Stube

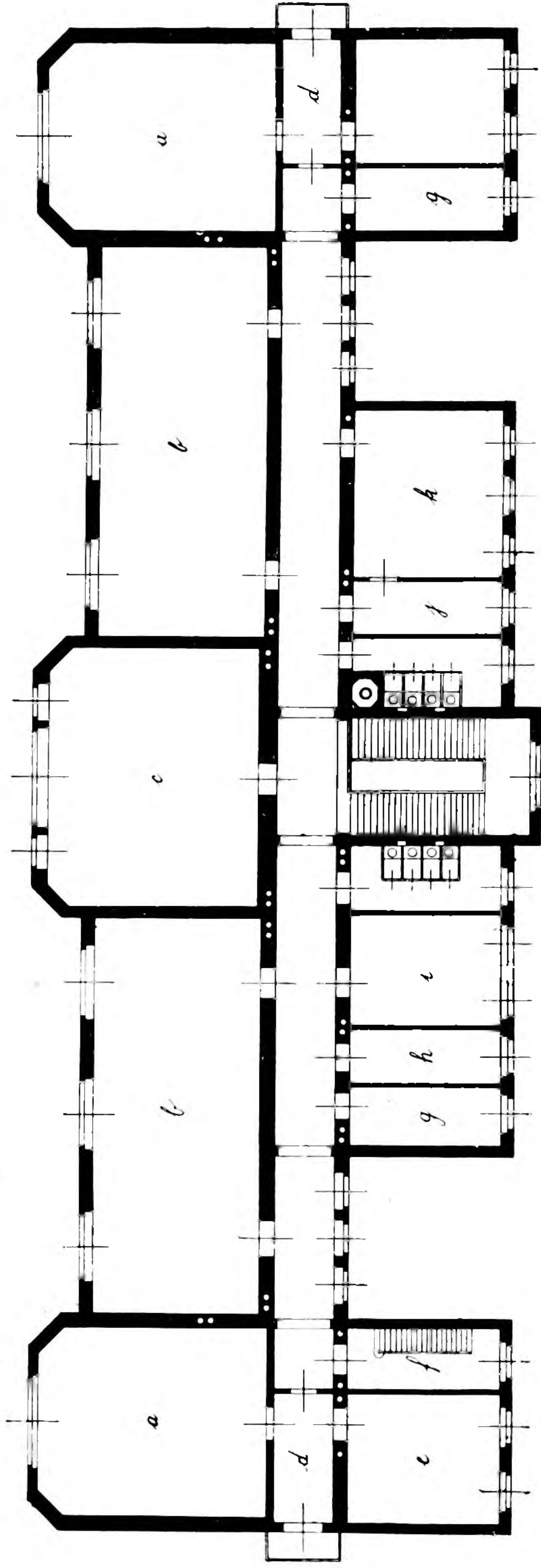
OBERGESCHOSS.

- a d e* Professoren-Ateliers und die dazu gehörigen Nebenräume
- b* Zeichensäle für architektonisches und kunstgewerbliches Zeichnen
- c* Handbibliothek und Professorenzimmer
- f m* Professoren-Arbeitszimmer
- d i* Vorzimmer
- g* Dienerstube
- h* Lehrsaal für theoretische Gegenstände
- j* Lehrmittelsammlung
- k* Bodenstiege
- l* Requisitenstube

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 MTR.

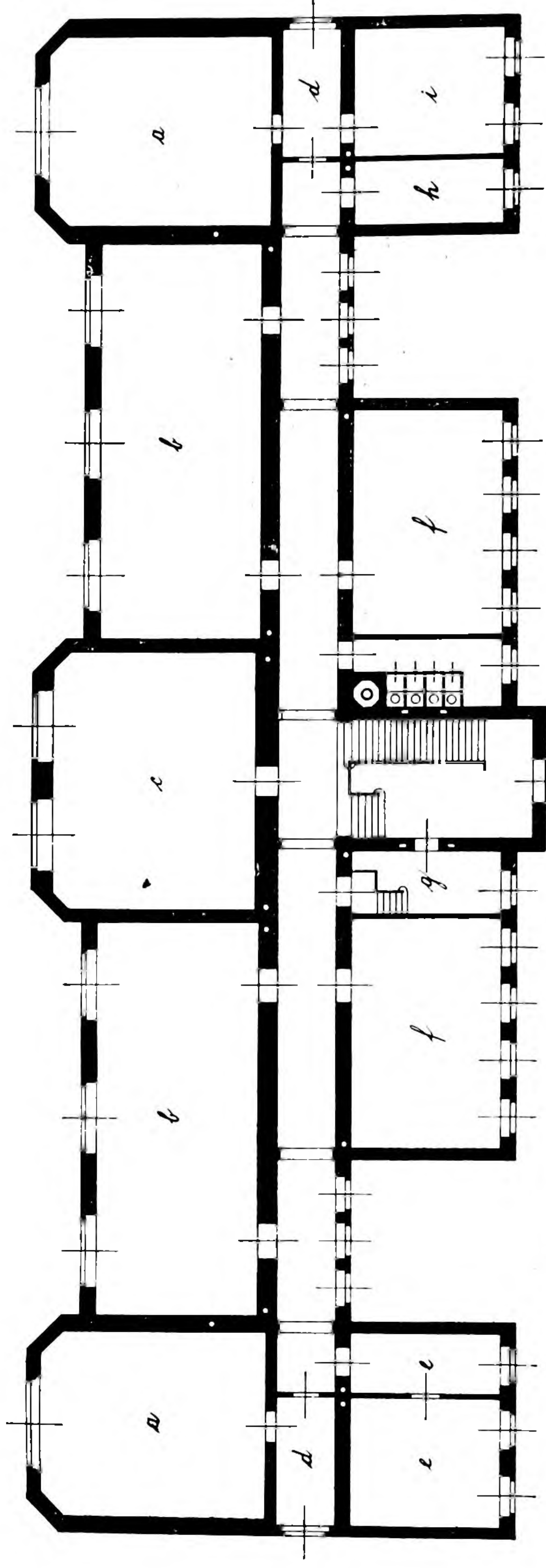
PAVILLON III. ZWEITES SCHULGEBÄUDE DER ZEICHENLEHRER-KANDIDATEN.

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 MTR.

OBERGESCHOSS.

- a d e* Professoren-Ateliers mit den dazu gehörigen Vor- und Empfangszimmern
- b* Lehrsäle für figürliches Zeichnen
- c* Aktsaal
- f* Bodentriege
- g* Dienerstube
- h* Requisitenkammer
- i* Kostümstube
- j k* Vorzimmer und Lehrsaal für Anatomie

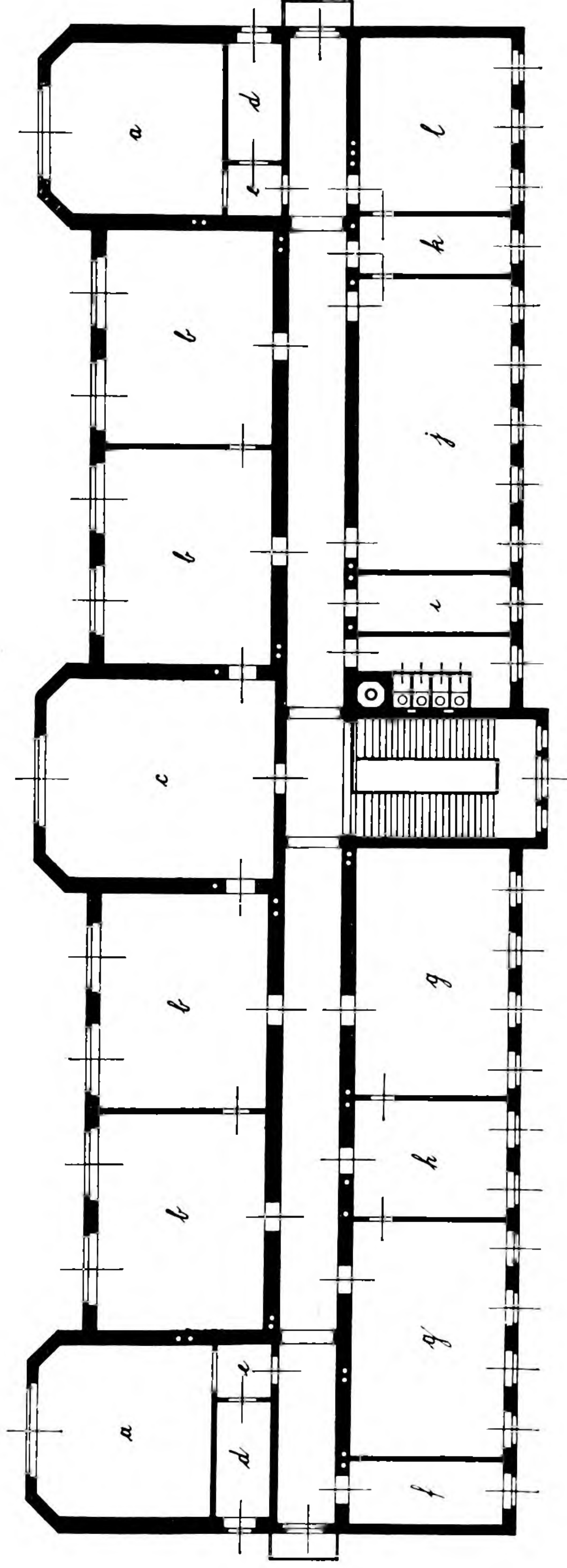

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 MTR.

ERDGESCHOSS.

- a d* Professoren-Ateliers und Vorzimmer
- b* Lehrsäle für figürliches Modellieren
- c* Lehrsaal zum Studium der Antike
- e* Schuldienerwohnung
- f* Lehrsäle für ornamentales Modellieren
- g* Portierloge
- h* Dienerstube
- i* Lehrmittel- und Requisitenstube

PAVILLON IV. SCHULGEBÄUDE DER ZEICHENLEHRERINNEN-KANDIDATEN.

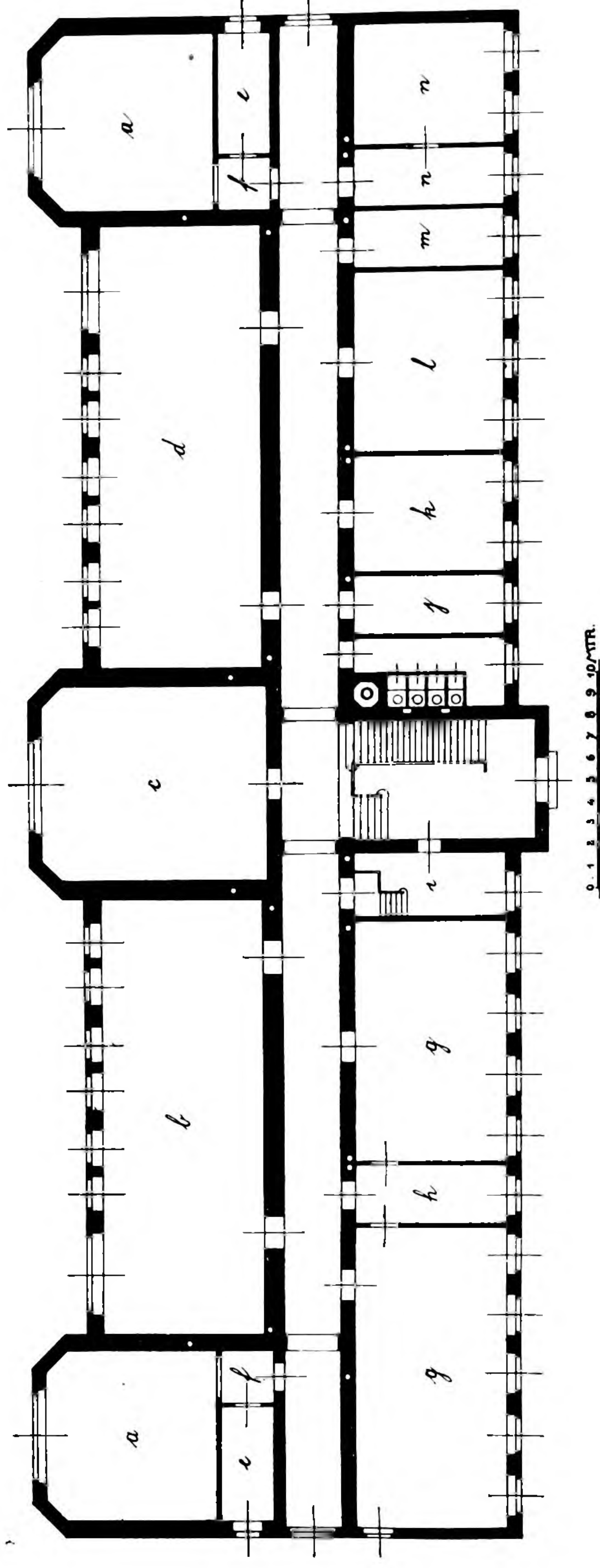

ERDGESCHOSS.

- a e f* Professoren-Ateliers mit den dazu gehörigen Nebenräumen
- b* Lehrsäle für Stilllebenmalen und ornamentales Zeichnen
- c* Lehrsaal zum Studium der Antike
- d* Pädagogische Übungsschule, zugleich Lehrsaal für geometrisches Zeichnen und Freihand-Perspektive
- g* Modellier-Lehrsäle
- h* Vorzimmer
- i* Portierloge
- j* Dienerstube
- k* Handbibliothek
- l* Lehrmittelsammlung der Übungsschule
- m* Requisitenstube
- n* Schuldiener-Wohnung

OBERGESSCHOSS.

- a d e* Professoren-Ateliers mit den dazu gehörigen Nebenräumen
- b* Lehrsäle für figürliches Zeichnen
- c* Aktsaal
- f* Requisitenstube
- g* Lehrsäle für kunstgewerbliches Zeichnen
- h* Handbibliothek und Professorenzimmer
- i* Dienerstube
- j* Kunstgewerbliche Lehrwerkstätte
- k* Vorzimmer
- l* Lehrsaal für theoretische Gegenstände

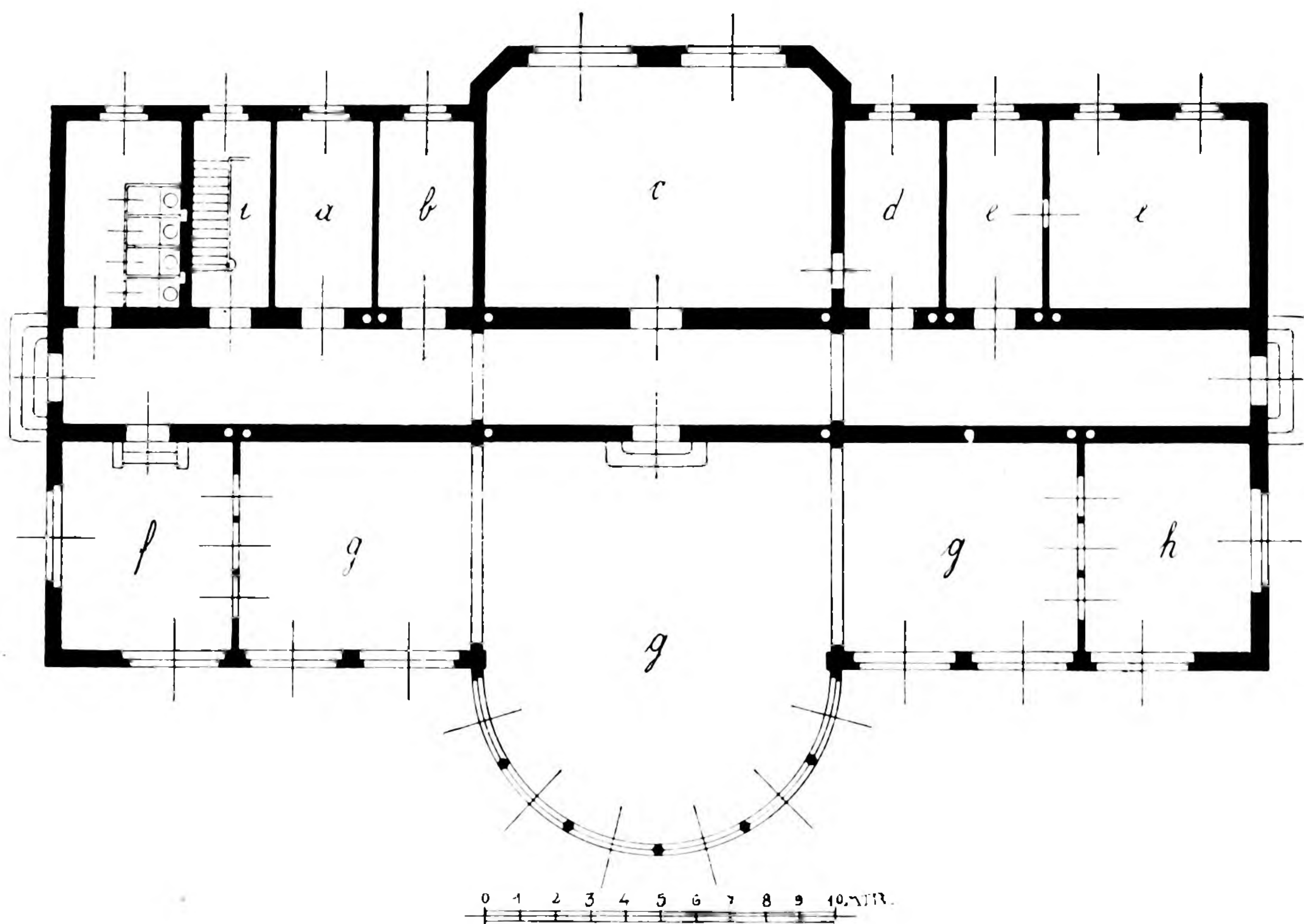
0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 METER

PAVILLON V. DAS GEWÄCHSHAUS.

Dieser Pavillon soll eigentlich nicht zur Ergänzung der die Baulichkeiten der Hochschule umgebenden Park- und Gartenanlagen dienen, sondern einen Teil der Lehrmittel beherbergen.

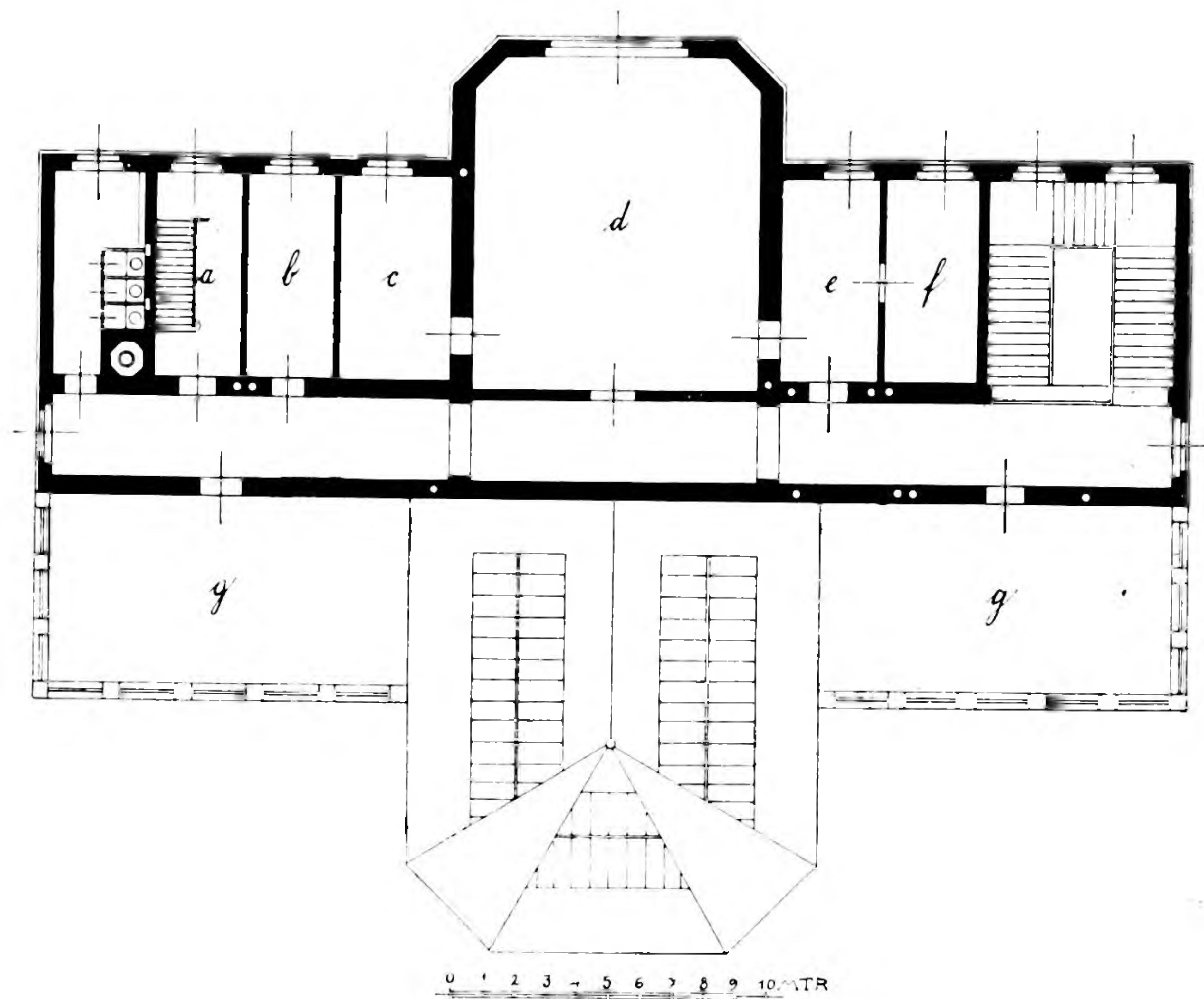
Die lebende Natur, insbesondere die Pflanzen- und Tierwelt bietet bekanntlich dem modernen Zeichenunterricht einen sehr mannigfaltigen und wertvollen Lehrstoff, und zwar nicht nur Objekte der naturalischen, malerischen Darstellung, sondern auch Formen, Motive und Anregungen für kunstgewerbliches Zeichnen und Entwerfen.

Diesem Zwecke wird das Pflanzenhaus dienen, in welchem auch Käfige mit Vögeln untergebracht werden, und das auch einen zweckentsprechenden geräumigen Zeichensaal enthält.

a Requisitenstube; *b* Dienerstube; *c* Zeichensaal; *d* Professoren-Zimmer; *e* Schuldiener-Wohnung; Raum für lebende Vögel; *g h* Gewächs- und Blumenhalle; *i* Bodenstiege.

PAVILLON VI. SCHULGEBÄUDE ZUM STUDIUM DER HAUS- UND ZUGTIERE, MIT TERRASSEN FÜR PLEIN AIR MALEREI.

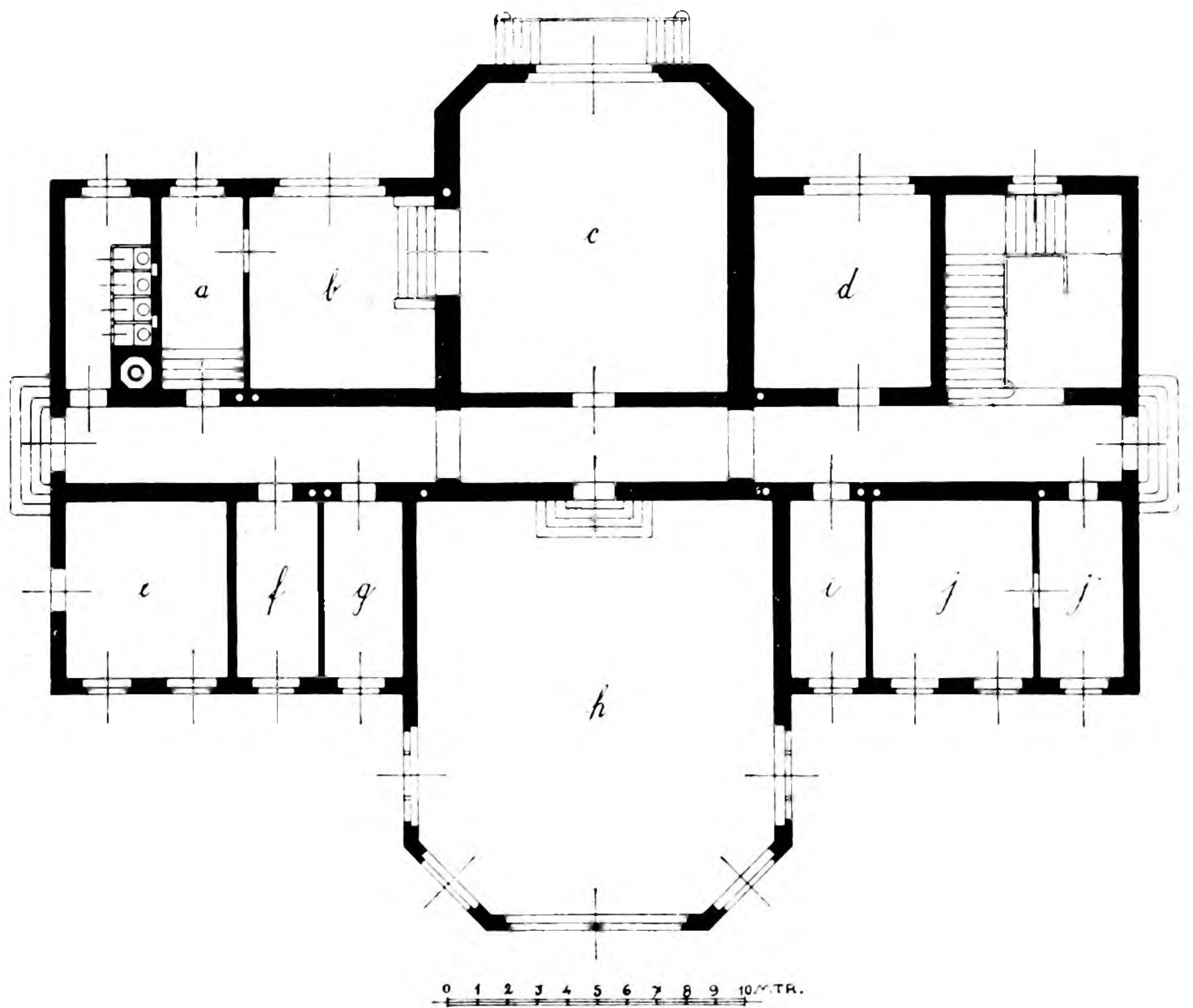

OBERGESCHOSS

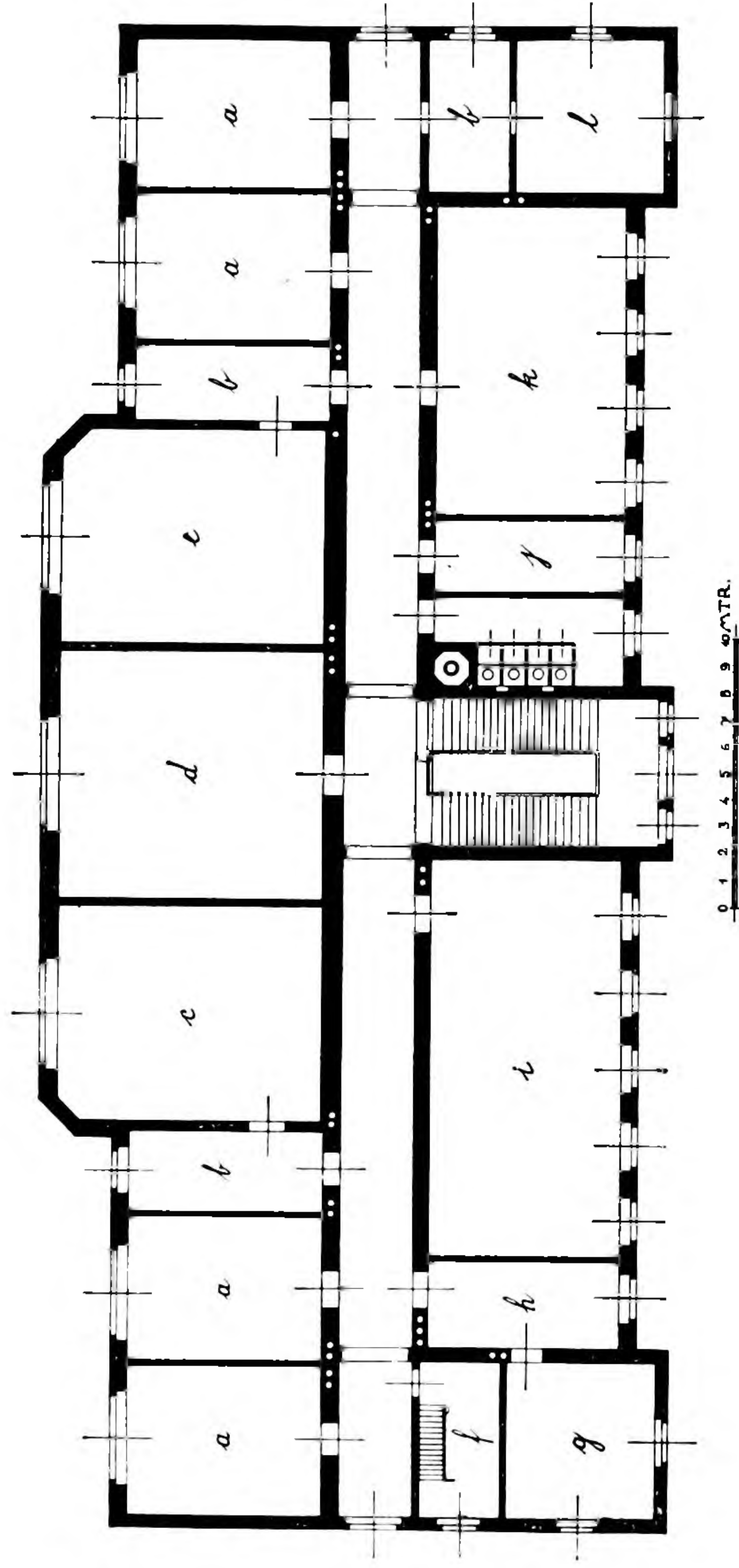
- a* Bodentreppe
- b* Dienerstube
- c* Requisitenstube
- d* Professor-Atelier
- e* Vorzimmer
- f* Handbibliothek
- g* Terrassen für figurliche plein air Malerei

ERDGESCHOSS.

- a* Vorzimmer
- b c* Doppelateliers für den Professor der Tierplastik
- d* Schüleratelier
- e* Stall
Stube des Tierwärters
- g* Requisitenstube
- h* Halle mit Glasdach zum Studium der lebenden Tiere
- i* Dienerstube
- j* Schuldieners-Wohnung

PAVILLON VII. ERSTES SCHULGEBÄUDE DER MALERELEVEN.

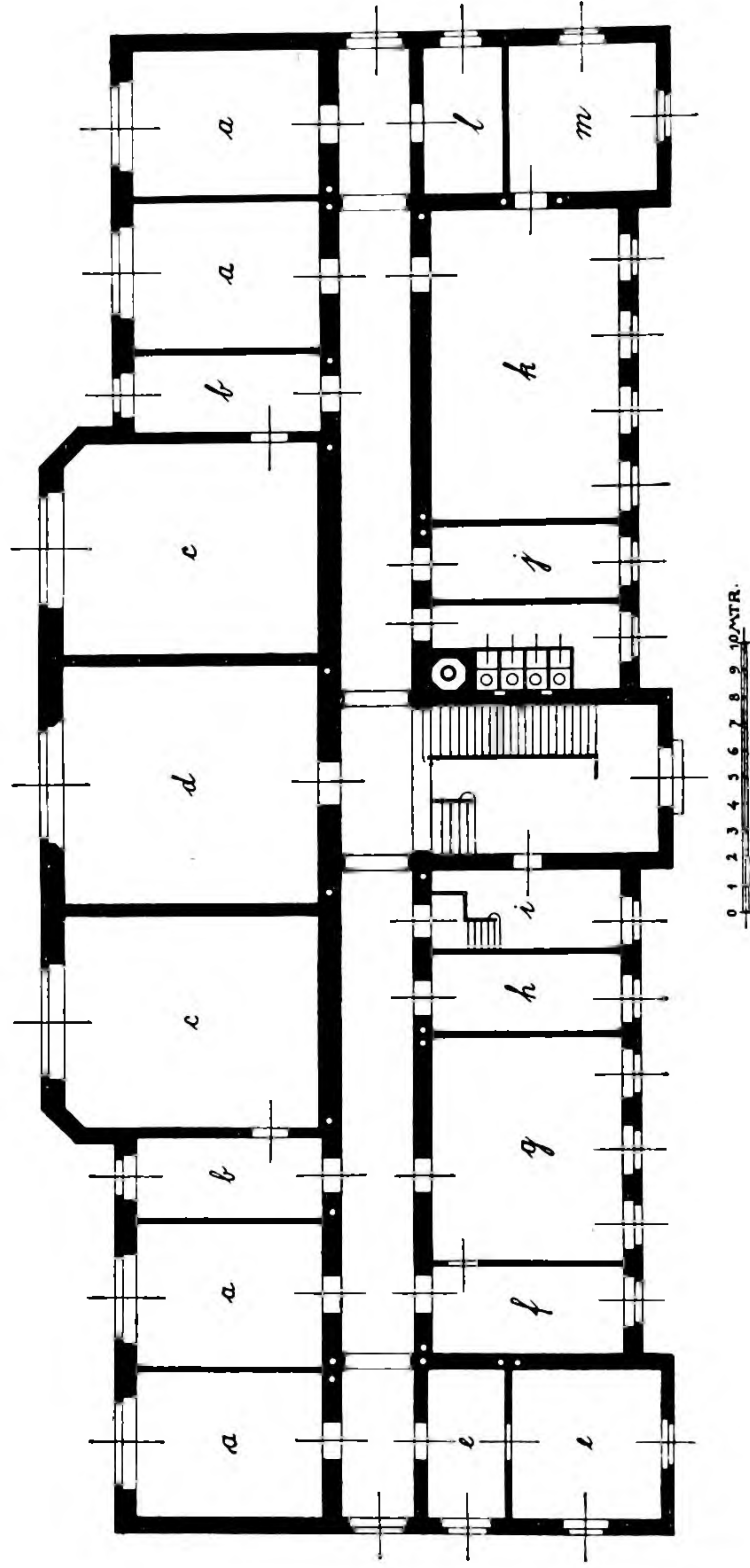

ERDGESCHOSS.

- a* Schülerateliers
- b* Vorzimmer
- c* Professoren-Ateliers
- d* Lehrsaal für figürliches Zeichnen und Malen
- e* Schuldienner-Wohnung
Professoren-Zimmer
- g* Lehrsaal für theoretische Gegenstände
- h* Requisitenstube
- i* Portierloge
Diennerstube
- k* Lehrsaal für vervielfältigende Kunst
- l* Etzkammer
- m* Handpressen

OBERGESCHOSS

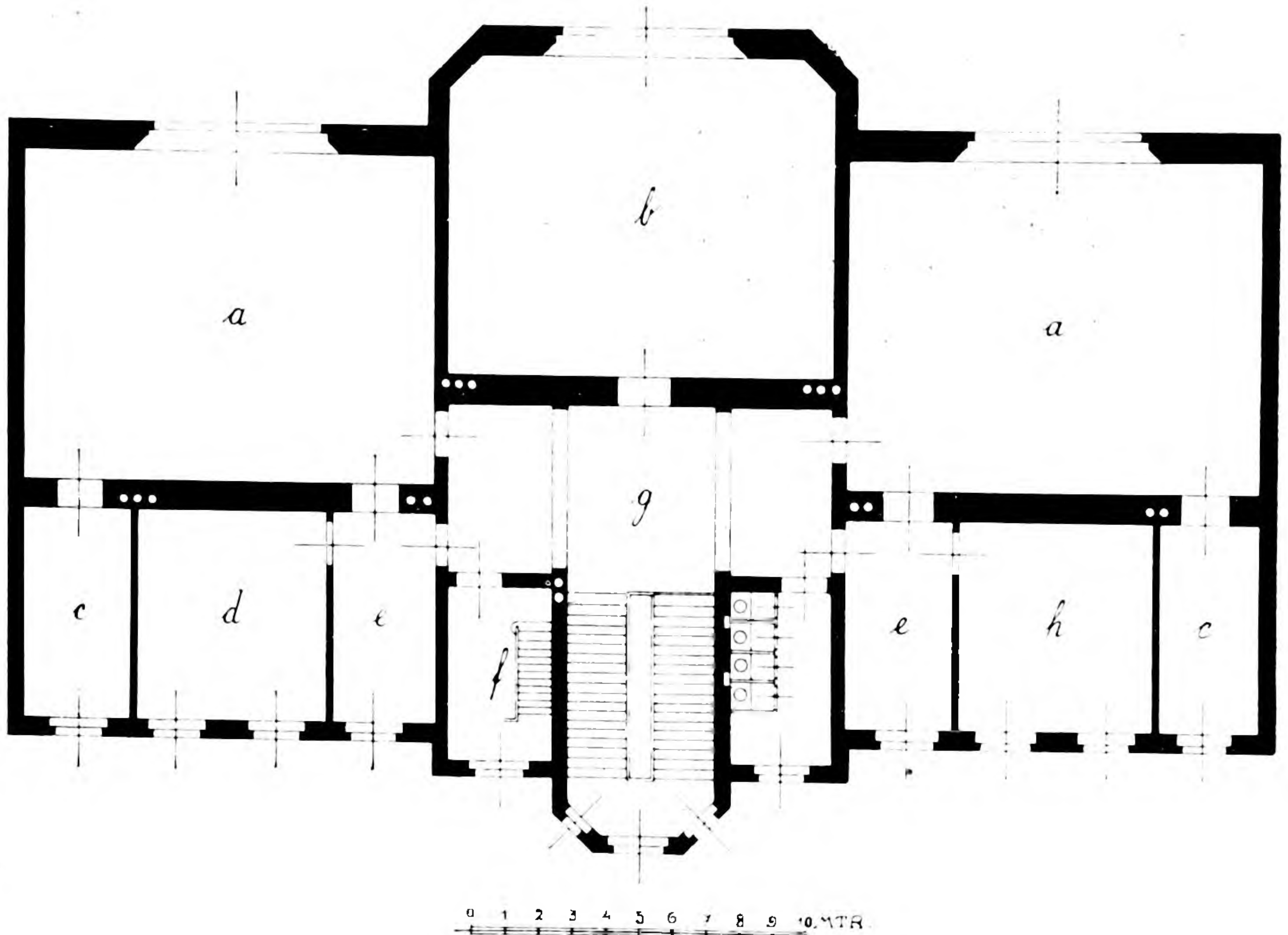
- a* Schülerateliers
- b* Vorzimmer
- c* e Professoren-Ateliers.
- d* Lehrsaal für figürliches Zeichnen und Malen
- f* Bodenstiege
- g* Kostümstube
- h* Requisitenkammer
- i* *k* Bildergallerien
- j* Diennerstube
- l* Handbibliothek und Professorenzimmer

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 MTR.

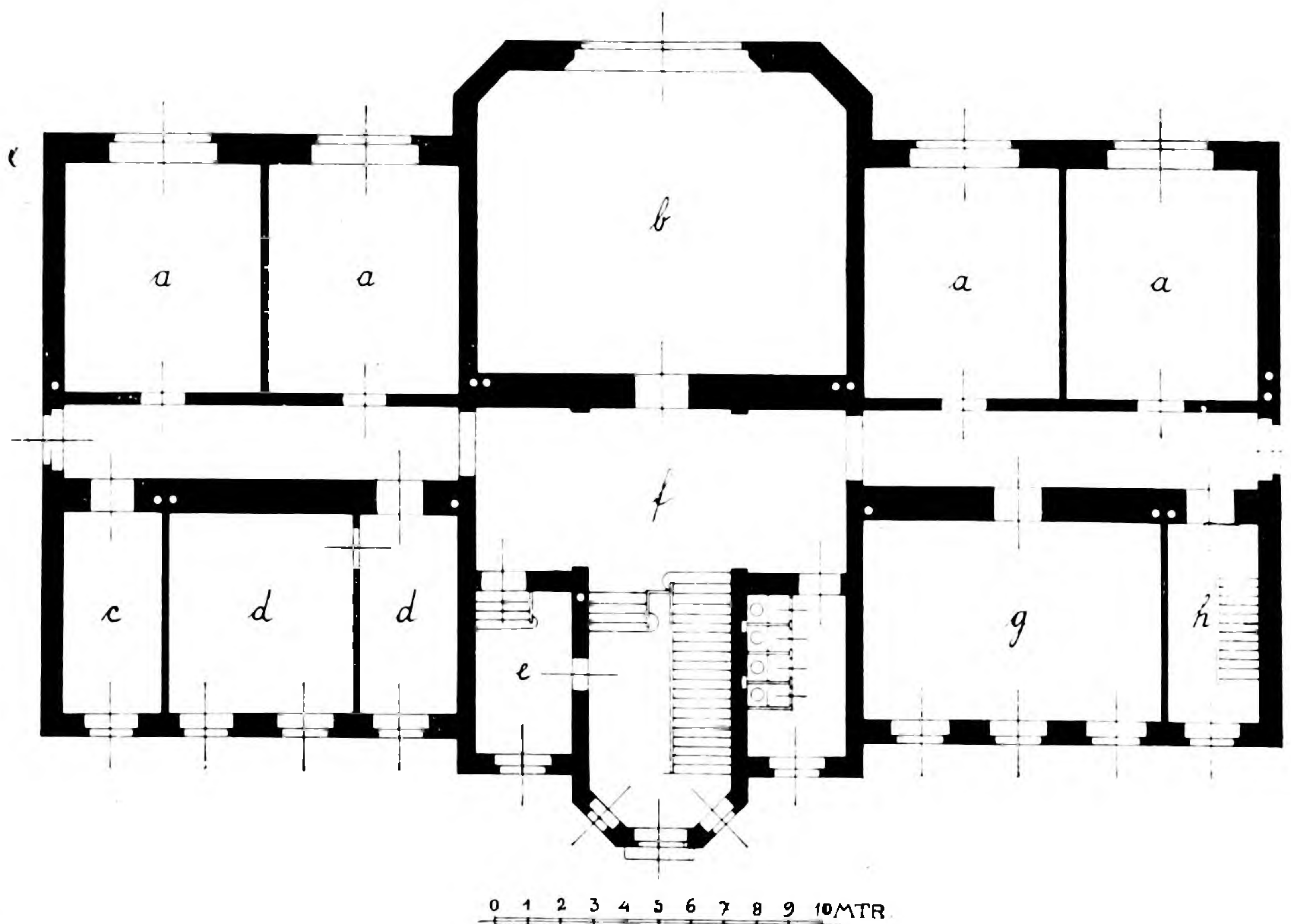
PAVILLON VIII. ZEWITES SCHULGEBÄUDE DER MALERELEVEN.

OBERGESCHOSS.

a, c, e Professoren-Ateliers, mit den dazu gehörigen Vorzimmer und Requisitenstube; *d* Handbibliothek; *f* Dienerstube und Bodenstiege; *g* Vorhalle; *h* Kostümenraum.

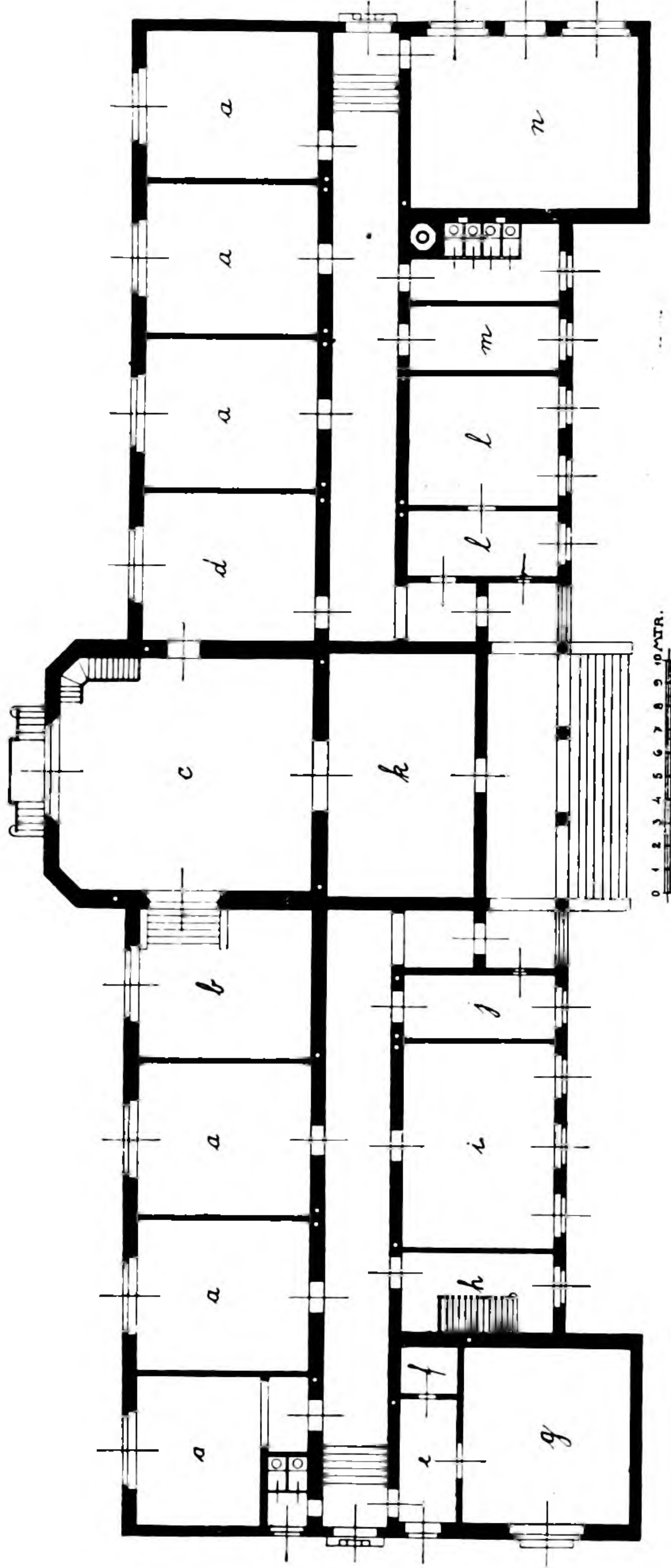
ERDGESCHOSS.

a Schülerateliers; *b* Aktsaal; *c* Requisitenstube; *d* Schuldiener-Wohnung; *e* Portierloge; *f* Vorraum; *g* Lehrmittelsammlung; *h* Kellerstiege.

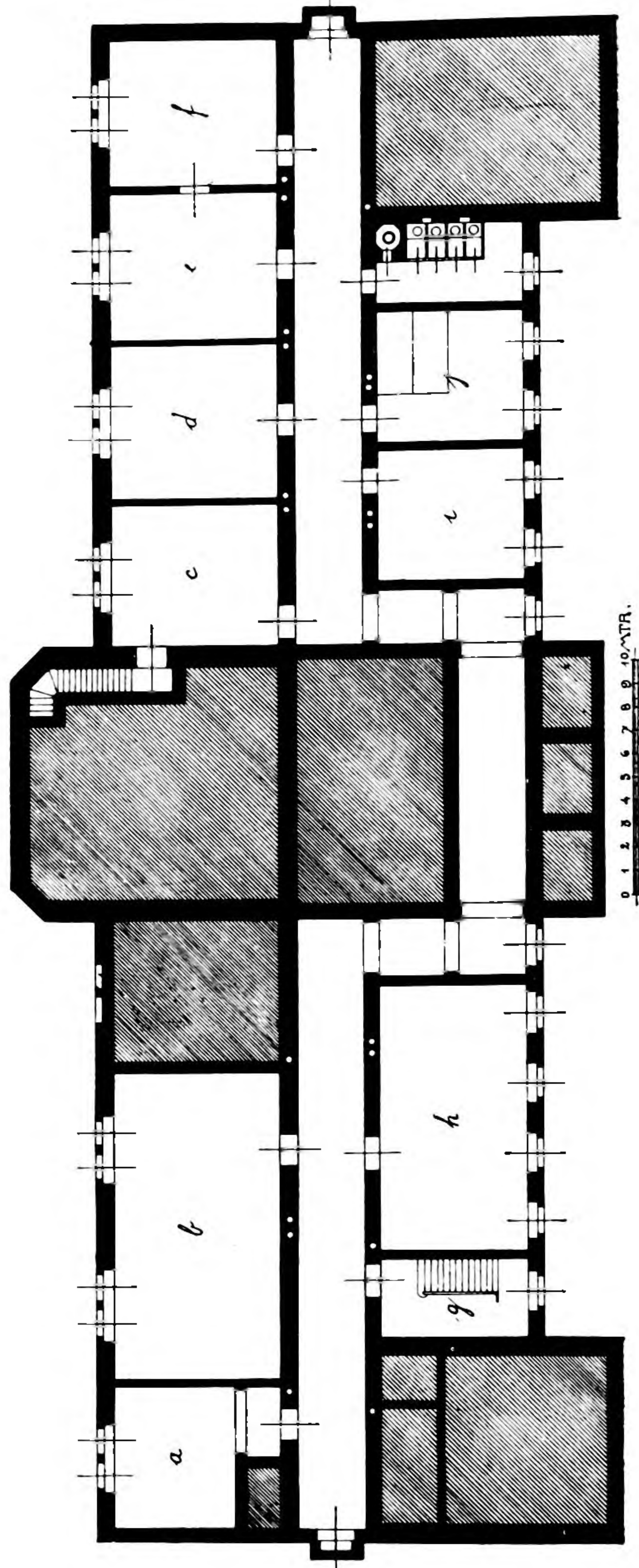
PAVILLON IX. SCHULGEBÄUDE DER BILDHAUERELEVEN

ERDGESCHOSS.

- a* Schülerateliers
- b c d* Ateliers des Professors
- e f g* Vorzimmer, Requisitenzimmer und Atelier des Assistenten
- h* Keller und Bodenstiege
- i* Lehrsaal
- Dienerstube
- k* Vorraum des Professor-Ateliers
- l* Schuldienner-Wohnung
- m* Requisitenstube
- n* Arbeitssaal der Steinbildhauer

SOUTERRAIN.

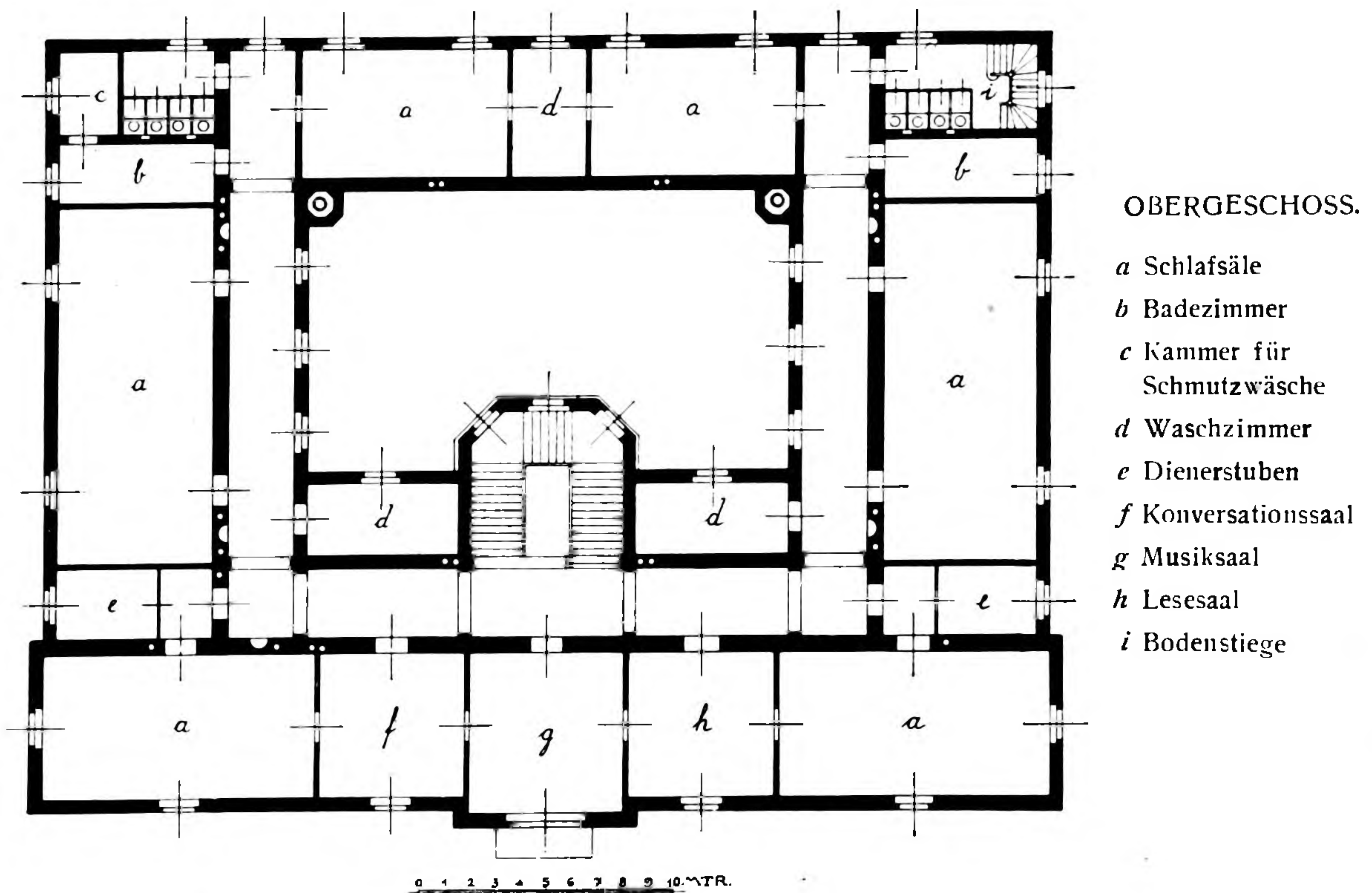
- a* Schmiede
- b* Raum für Gypsmodelle
- c* Tonlager
- d* Heizmaterial
- e f* Tontrockenstube und Terrakottenofen
- g* Kellerstiege
- h* Gypsgiesserei
- i* Heizerstube
- j* Öfen der Zentralheizung

PAVILLON X. MENSA UND INTERNAT.

GRUNDRISSE DES INTERNATES FÜR 100 SCHÜLER.

Die Hochschule hat einem lange gefühlten Bedürfnis entsprechend in eigenen Lokalitäten und in häuslicher Regie schon seit Jahren einen Studententisch errichtet, der vom Minister für Kultus und Unterricht subventioniert, durch Stiftungen und edle Gaben unterstützt, den Frequentanten eine billige, resp. unentgeltliche, kräftige und schmackhafte Mittagskost bietet.

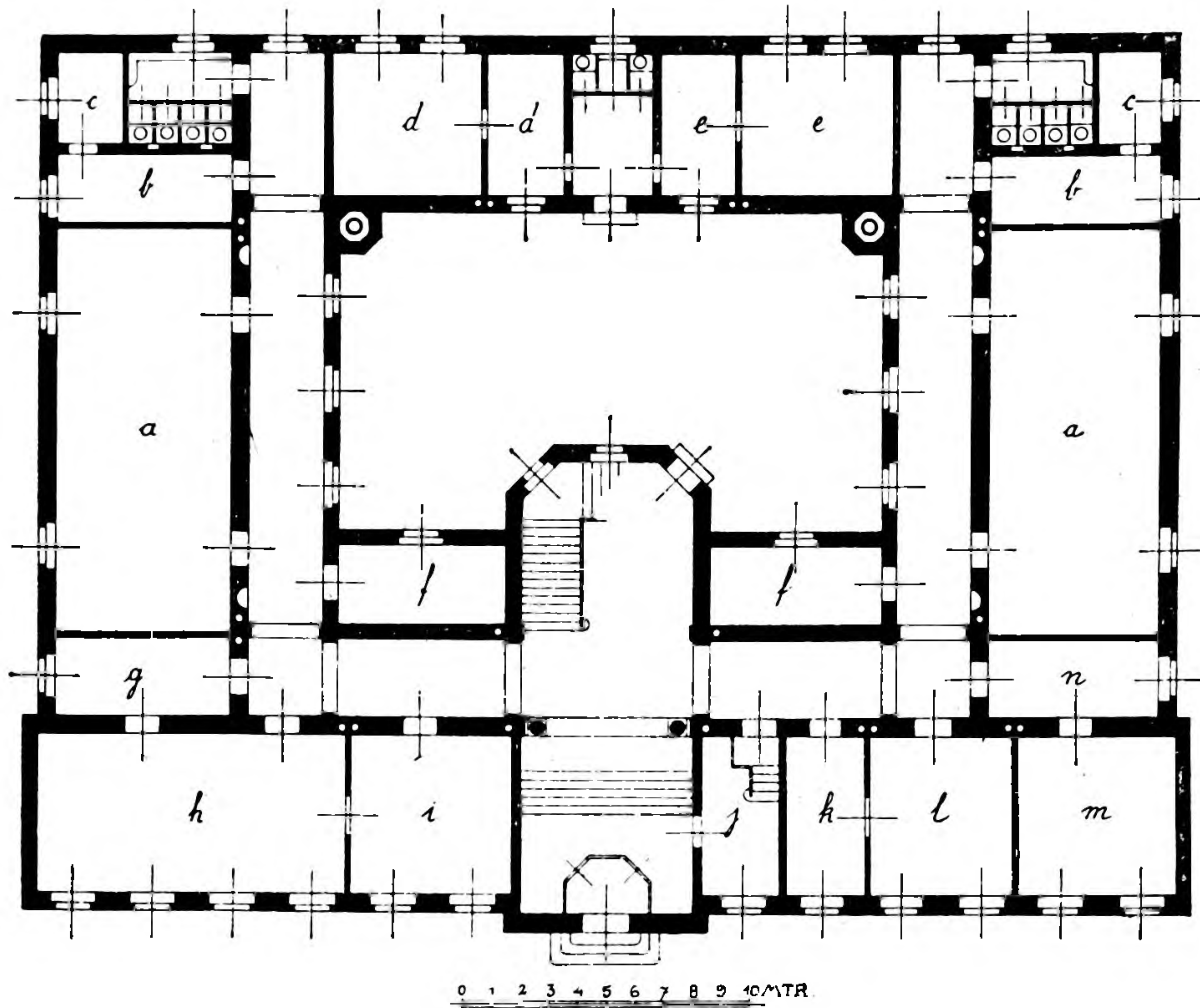
Demselben Zweck soll dieses Gebäude dienen, das aber noch — wie aus den Grundrissen ersichtlich ist — mit einem Internat ergänzt wird, welches ausser Wohnzimmern — die den modernen Anforderungen vollständig entsprechen werden — auch Arbeits- und Lesezimmer, Fecht- und Billiardsäle enthalten wird und so zur angemessenen Erholung und Zerstreuung der Studierenden Gelegenheit geben soll.

OBERGESCHOSS.

- a* Schlafsäle
- b* Badezimmer
- c* Kammer für Schmutzwäsche
- d* Waschzimmer
- e* Dienerstuben
- f* Konversationsaal
- g* Musiksaal
- h* Lesesaal
- i* Bodenstiege

PAVILLON X. MENSA UND INTERNAT.
GRUNDRISS DES INTERNATES FÜR 100 SCHÜLER.

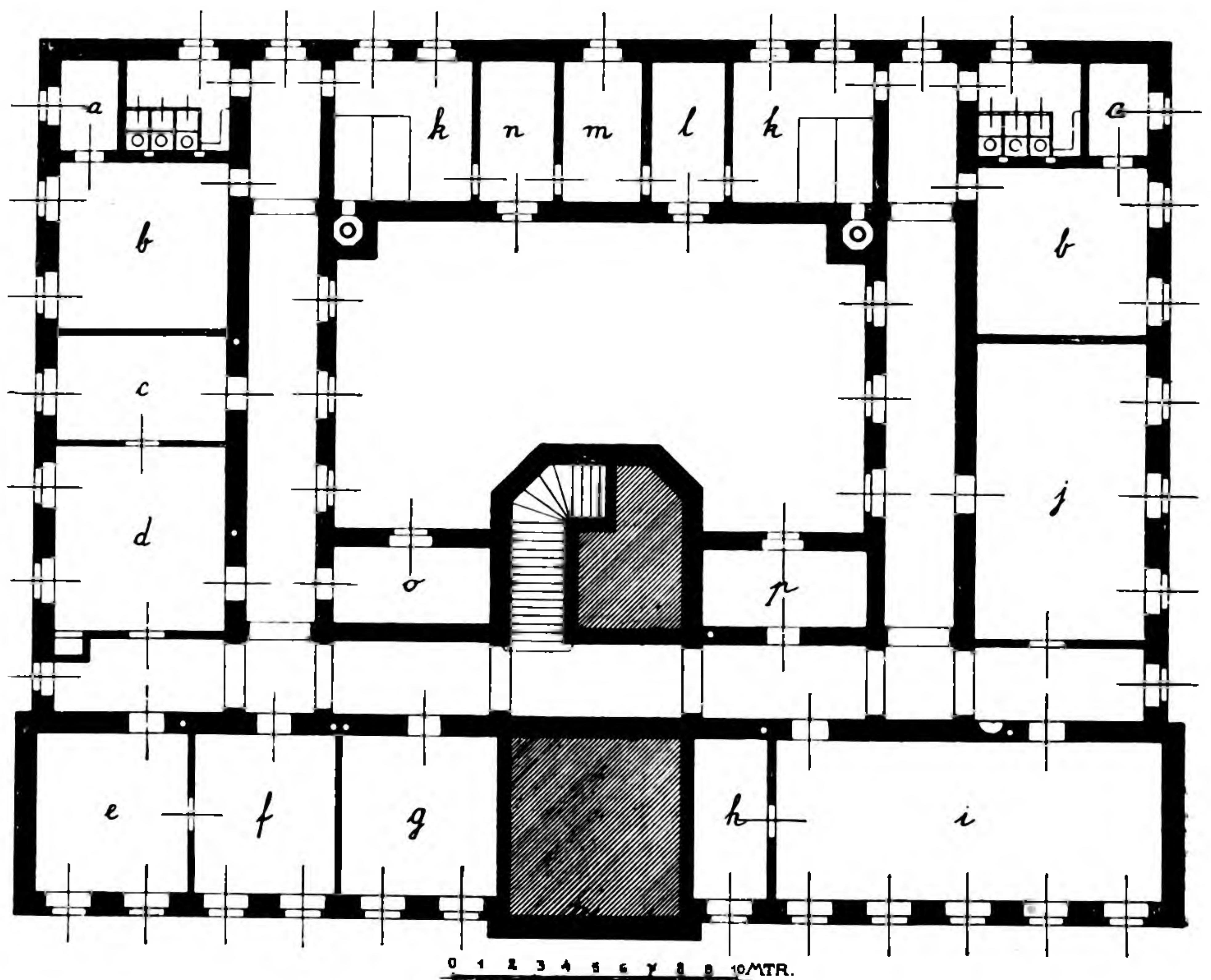

ERDGESCHOSS.

- a* Schlafsäle
- b* Badezimmer
- c* Kammer für Schmutzwäsche
- d* Portierwohnung
- e* Dienerwohnung
- f* Waschzimmer
- g* Servierzimmer
- h* Speisesaal
- i* Speisezimmer
- j* Portierloge
- k* Wärter
- l* Krankenzimmer
- m* Garderobe
- n* Aufseher

SOUTERRAIN

- a b* Räume für Heizmaterial
- c* Mehlspeisküche
- d* Küche der Mensa
- e* Abwaschraum und Geschirrkästen
- h* Requisitenstube
- i* Fechtsaal
- j* Billardsaal
- k* Öfen der Zentralheizung
- f g* Zimmer des Küchenpersonals
- l m n* Stubender Heizer und Requisitenkammer
- o p* Keller und Speis

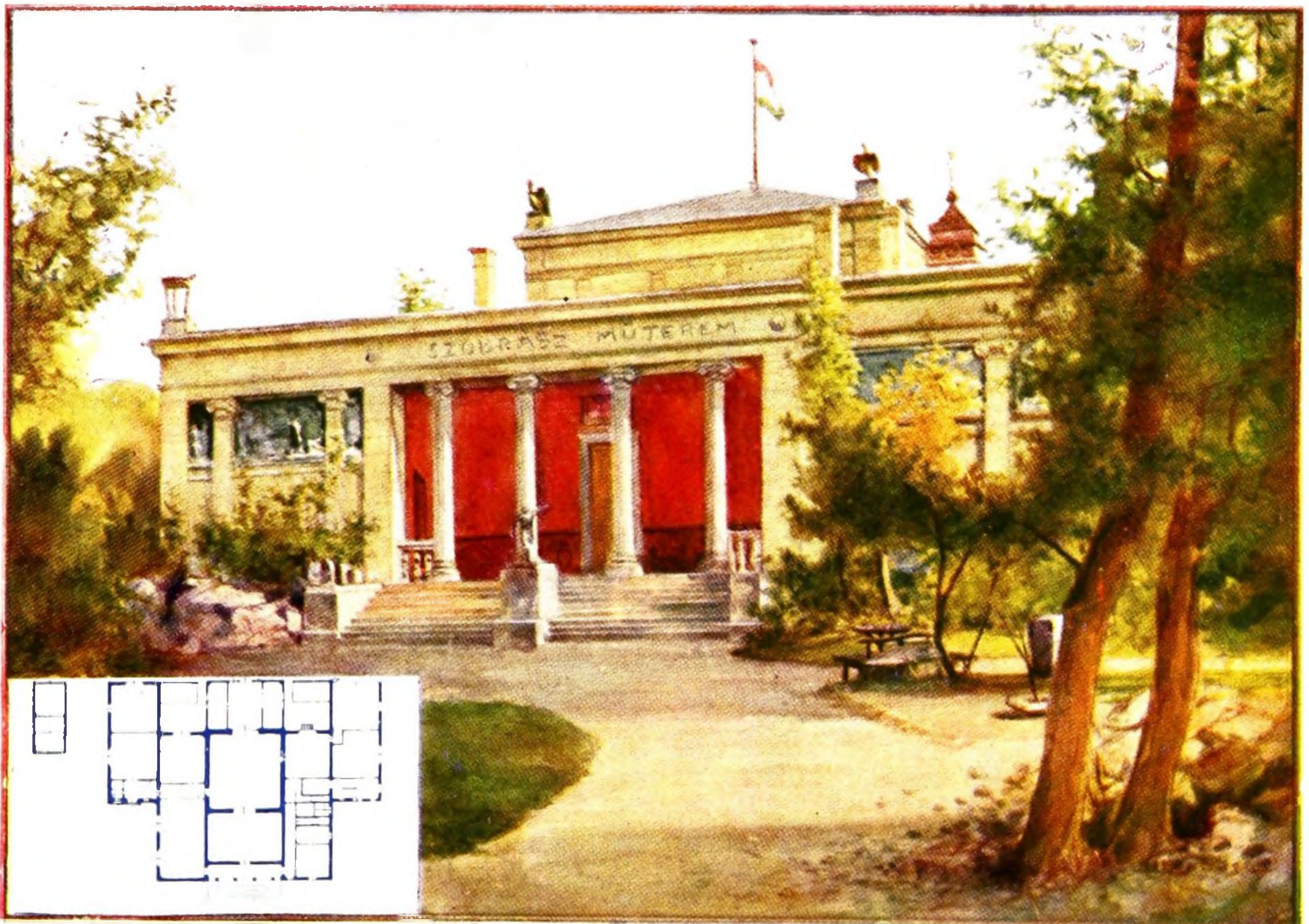
GEBÄUDE DER MEISTERSCHULEN
MIT ATELIERS FÜR FORTBILDENDE ZEICHENLEHRER.

1. MEISTERSCHULE FÜR MALEREI.

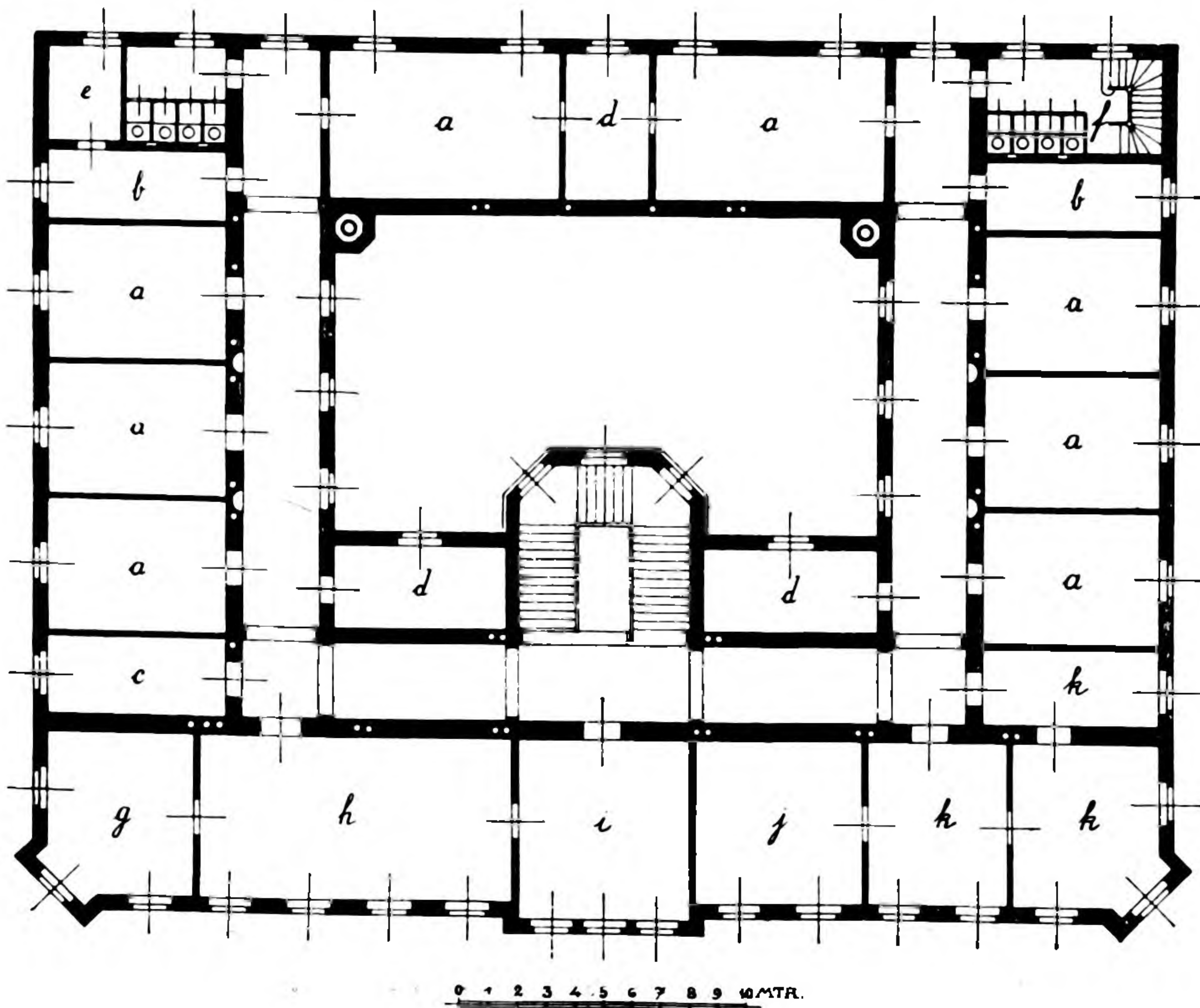
Entworfen von Zs. Herczegh.

2. MEISTERSCHULE FÜR BILDHAUERKUNST.

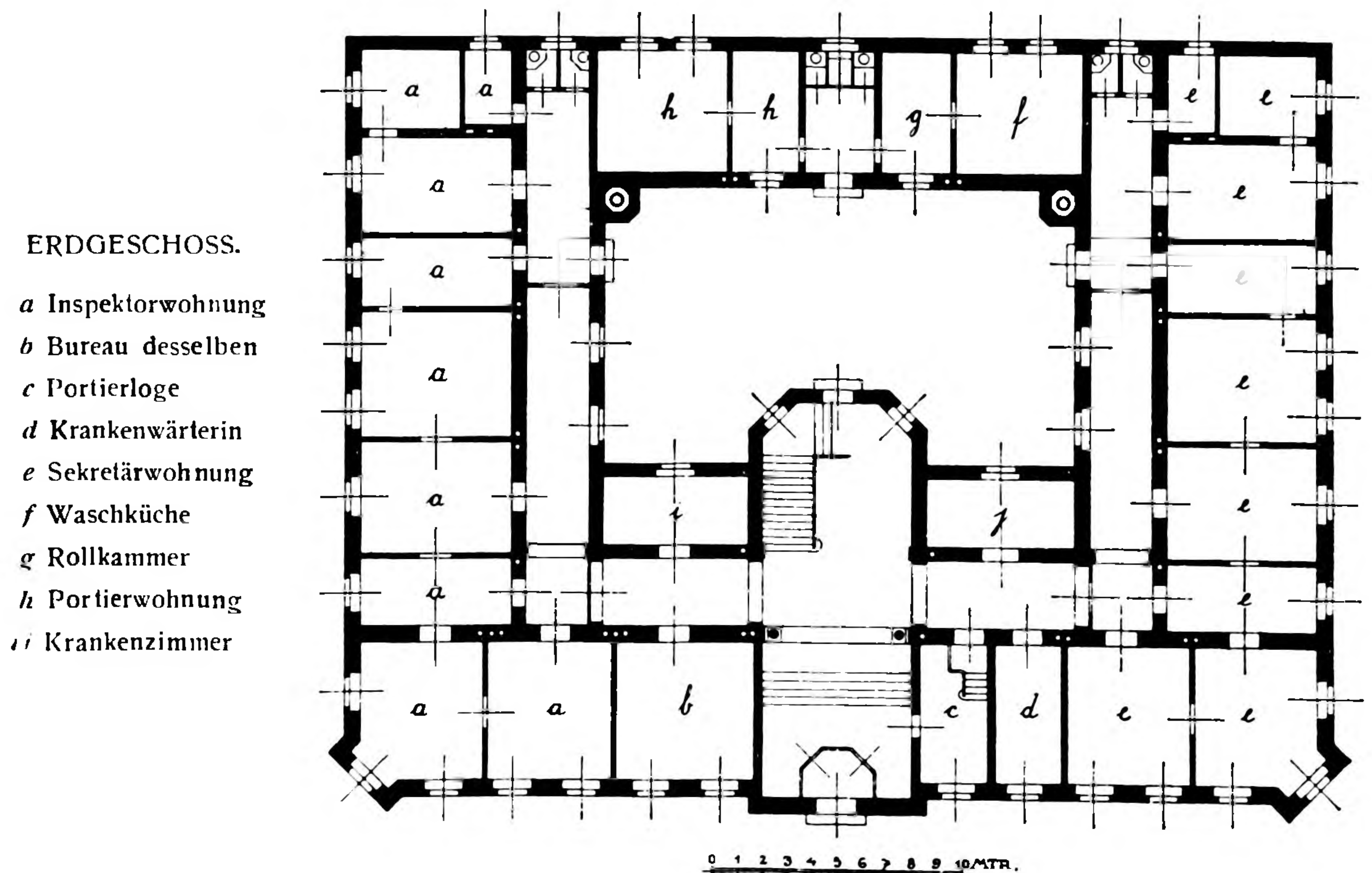
Entworfen von K. Gerster.

PAVILLON XI. INTERNAT FÜR 34 SCHÜLERINNEN, SOWIE
INSPEKTOR- UND SEKRETÄRWOHNUNG.

OBERGESCHOSS.

- a* Schlafzimmer
- b* Badezimmer
- c* Stubenmädchen
- d* Waschzimmer
- e* Kammer für Schmutzwäsche
- f* Bodenstiege
- g* Konversationsaal
- h* Arbeitsaal
- i* Musiksaal
- j* Garderobe
- k* Wohnung der Beschliesserin

ERDGESCHOSS.

- a* Inspektorwohnung
- b* Bureau desselben
- c* Portierloge
- d* Krankwärterin
- e* Sekretärwohnung
- f* Waschküche
- g* Rollkammer
- h* Portierwohnung
- i* Krankenzimmer

STATISTISCHE NOTIZEN.

An der Hochschule wirken Künstler ersten Ranges, diplomirte Zeichenlehrer, Maler, Bildhauer und Architekten; ferner einige Universitätsprofessoren für theoretische Gegenstände. Die Gesamtzahl der Lehrkräfte ist derzeit 31.

Die Schülerzahl des laufenden Schuljahres 1911/12 war im ersten Semester 339

An den abendlichen Aktzeichenkursen nahmen 137 Besucher Teil.

Die Übungsschulen zur Förderung der praktischen zeichenpädagogischen Ausbildung der Zeichenlehrer- und Zeichenlehrerinnen-Kandidaten frequentirten 76 Knaben und Mädchen. Zusammen... 552

Befähigungsdiplome erhielten 33 Abiturienten.

An Stipendien wurden 83 Schülern ein Gesamtbetrag von 48.720 Kronen ausgefolgt.

Die Dotirung der Hochschule belauft sich derzeit auf 368.889 Kronen, von welcher Summe auf Personalien 216.930 Kronen entfallen.

